

AGFA-GEVAERT

JAARVERSLAG

2017

01. Brief aan de aandeelhouders	4
Kerncijfers 2017	7
02. Bedrijfsprofiel	8
——— Agfa, wereldwijd	10
——— Hoogtepunten 2017	12
JAARVERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR AAN DE AANDEELHOUDERS VAN AGFA-GEVAERT NV	14
NIET-FINANCIEEL RAPPORT	
03. Groei	15
04. Innovatie	20
05. Duurzaamheid	26
——— Duurzaamheidsverslag	32
06. Werken@Agfa	49
FINANCIEEL RAPPORT	
07. Commentaar bij de jaarrekeningen	56
——— Commentaar bij de geconsolideerde jaarrekening	57
——— Commentaar bij de jaarrekening van Agfa-Gevaert NV	61
08. Agfa Graphics	62
09. Agfa HealthCare	66
10. Agfa Specialty Products	72
11. Financieel verslag	76
——— Verklaring over het getrouwe beeld in overeenstemming met het koninklijk besluit van 14 november 2007	76
Geconsolideerde jaarrekening	77
——— Winst- en verliesrekening	77
——— Overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	78
——— Balans	79
——— Mutatieoverzicht van het eigen vermogen	80
——— Kasstroomoverzicht	81

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening	
——— 1. Verslaggevende entiteit waarover wordt gerapporteerd	82
——— 2. Voorstellingsbasis	82
——— 3. Grondslagen voor financiële verslaggeving	83
——— 4. Nieuwe standaarden en interpretaties van standaarden gepubliceerd, nog niet van kracht per einde boekjaar	108
——— 5. Te rapporteren segmenten	116
——— 6. Overnames	122
——— 7. Beheer van financiële risico's	122
——— 8. Informatie over de aard van de kosten	138
——— 9. Overige bedrijfsopbrengsten	139
——— 10. Overige bedrijfskosten	140
——— 11. Nettofinancieringslasten	141
——— 12. Winstbelastingen	142
——— 13. Immateriële activa en goodwill	148
——— 14. Materiële vaste activa	153
——— 15. Geassocieerde deelnemingen en financiële activa	154
——— 16. Voorraden	155
——— 17. Overige belastingvorderingen en -verplichtingen	155
——— 18. Invorderbare minimale leasebetalingen	156
——— 19. Overige vorderingen	157
——— 20. Overige activa	157
——— 21. Geldmiddelen en kasequivalenten	158
——— 22. Vaste activa aangehouden voor verkoop	158
——— 23. Eigen vermogen	158
——— 24. Personeelsbeloningen	163
——— 25. Rentedragende verplichtingen	178
——— 26. Voorzieningen	180
——— 27. Uitgestelde opbrengsten en vooruitbetalingen	181
——— 28. Overige te betalen posten	182
——— 29. Operationele leaseovereenkomsten	182
——— 30. Verbintenissen en buitenbalansverplichtingen	183
——— 31. Informatieverschaffing over verbonden partijen	184
——— 32. Winst per aandeel	185
——— 33. Investerings in dochterondernemingen en investerings verwerkt volgens de 'equity'-methode	186
——— 34. Gebeurtenissen na balansdatum	188
——— 35. Informatie met betrekking tot de opdrachten en honoraria van de commissaris	189
Verslag van de Commissaris aan de Algemene Vergadering	190
Statutaire jaarrekening	197

12. Corporate Governance verklaring	200
— Raad van Bestuur	201
Samenstelling van de Raad van Bestuur	201
— CV's van de leden van de Raad van Bestuur	203
— Comités opgericht door de Raad van Bestuur	205
Auditcomité (AC)	205
Benoemings- en Remuneratiecomité (BRC)	205
— Management van de Vennootschap	206
CEO en Executive Committee (Exco)	
— Interne controle- en risicobeheerssystemen met betrekking tot financiële rapportering	206
— Beschrijving van de risicofactoren	207
— Evaluatie van de Raad van Bestuur en zijn Comités	208
— Diversiteit	209
— Beleid inzake de besteding van het resultaat	211
— Beleid inzake effectenhandel in aandelen van de Vennootschap	211
— Belangrijke gebeurtenissen die na 31 december 2017 hebben plaatsgevonden en inlichtingen over de omstandigheden die de ontwikkeling van de Groep aanmerkelijk kunnen beïnvloeden	211
— Informatie over de onderzoek- en ontwikkelingsactiviteiten	211
— Informatie over het bestaan van bijkantoren van de Vennootschap	211
— Informatie over het gebruik van afgeleide financiële instrumenten	211
— Niet-financiële informatie	211
— Commissaris	212
— Informatie over belangrijke deelnemingen	212
— Informatie over de invoering van de EU-overnamerichtlijn	212
— Algemene bedrijfsinformatie	213
— Beschikbaarheid van informatie	213
13. Remuneratieverslag	214
— Remuneratiebeleid	215
— Vergoedingen	217
Raad van bestuur	217
CEO	218
Executive Committee	218
Aandelen en opties	218
Verbrekingsvergoeding	219
Woordenlijst	220
Overzichtstabellen 2013-2017	225
— Winst- en verliesrekening	225
— Balans	226
— Kasstroomoverzichten	228
Aandeelhoudersinformatie	229

Geachte aandeelhouder,

De meeste groeimotoren van de Agfa-Gevaert Groep – waaronder Inkjet, HealthCare Information Solutions en verscheidene toekomstgerichte activiteiten van de businessgroep Agfa Specialty Products – presteerden goed in 2017. Desondanks daalde de omzet van de Agfa-Gevaert Groep met 3,7% (-2,9% zonder wisselkoerseffecten) tot 2.443 miljoen euro. Deze omzetsdaling was toe te schrijven aan ongunstige wisselkoerseffecten en aan de achteruitgang van de traditionele activiteiten, inclusief de hardcopy-business van Agfa HealthCare. Deze business voelde de effecten van de reorganisatie van zijn distributiekanaal in China. Zonder wisselkoerseffecten zou de omzetsdaling van de Groep beperkt zijn tot 2,9%. De omzettrend verbeterde duidelijk tegenover het voorgaande jaar (-3,5%), met een aanzienlijke verbetering in het vierde kwartaal.

Hoewel ongunstige grondstofeffecten wogen op de rendabiliteit, stelden gerichte efficiëntiemaatregelen de Groep in staat om de brutowinstmarge in 2017 bijna stabiel te houden op 33,3% van de omzet.

Agfa Graphics

Na een geleidelijke verbetering doorheen het jaar, boekte het *inkjet*-segment van de businessgroep Agfa Graphics een groei met dubbele cijfers. Zowel het gamma van *grootformaatprinters* als de inkt voor *grootformaatdruk* en voor industriële toepassingen droegen bij tot de omzetgroei. Belangrijke factoren waren de succesvolle introducties van verscheidene nieuwe Anapurna-drukmachines en van *UV LED-inkten*.

Het *drukvoorbereidings*segment had af te rekenen met concurrentiedruk in de *offset*markten, marktgebonden volumedalingen en stijgende aluminium prijzen. Binnen dit segment presteerden de duurzame *chemievrije* oplossingen goed. Agfa Graphics streeft ernaar zijn marktpositie in dit gebied te verstevigen met het recent geïntroduceerde ECO³-programma. Dat programma moet klanten toegang geven tot een gamma van nieuwe softwareoplossingen die de kosten verlagen en de kwaliteit en productiviteit verbeteren. Vooral door ongunstige grondstofeffecten en door de impact van de concurrentiedruk daalde de brutowinstmarge van Agfa Graphics licht met 0,8 procentpunten tot 29,0% van de omzet.

Agfa HealthCare

Het merendeel van de groeimotoren van Agfa HealthCare presteerde goed in 2017. De omzet en het orderboek van het HealthCare Information Solutions-gamma bleven groeien. Het Imaging IT Solutions-gamma kende een tijdelijke vertraging in de omzet in de eerste negen maanden van het jaar, maar presteerde sterk in het vierde kwartaal. Op de middellange en lange termijn is de recurrente omzetgroei voor dit activiteitsgebied verzekerd door de voortdurend sterke orderinstroom voor het *Enterprise Imaging*-platform. De omzetzijding van Agfa HealthCare was vooral toe te schrijven aan de voortdurende marktgedreven volumedaling voor klassieke röntgenproducten en de beslissing om de distributiekanaal voor *hardcopy* in China te reorganiseren. De effecten van deze reorganisatie begonnen te vervagen in het derde kwartaal, resulterend in een normale omzetevolutie voor *hardcopy* in het vierde kwartaal.

De brutowinstmarge van Agfa HealthCare kwam uit op 39,7% van de omzet. Aangezien het succes van het *Enterprise Imaging*-platform Agfa HealthCare ertoe aanzet om de investeringen in de verkoop- en serviceorganisatie te versnellen, daalde de recurrente EBITDA-marge met 0,9 procentpunten.

Agfa Specialty Products

De omzet van Agfa Specialty Products groeide met 8,3% tot 195 miljoen euro. Sterke verkoopcijfers werden met name geboekt voor de activiteiten op het vlak van *gedrukte schakelingen*, het Synaps Synthetic Paper en de Specialty Chemicals (waaronder Orgacon Electronic Materials).

2017 was het jaar waarin we de 150ste verjaardag van de oprichting van de Aktiengesellschaft für Anilinfabrikation vierden. Dat gebeurde in Rummelsberg nabij Berlijn in 1867. Het herdenkingslogo dat u op de achterflap van dit verslag ziet werd en wordt nog steeds gebruikt om de aandacht van onze belanghebbenden op deze unieke gebeurtenis te vestigen. In deze drie eeuwen overlappende periode bouwden we een nalatenschap van expertise en knowhow die de basis vormt voor de volgende fase in de toekomst van onze onderneming. Ons vermogen om onze onderneming, onze structuren en onze strategieën aan te passen heeft ons gebracht waar we nu staan. Met onze gezonde financiële situatie, onze goede rendabiliteit en onze vernieuwde en innovatieve portfolio zijn we klaar voor de volgende 150 jaar in de geschiedenis van onze onderneming.

In die optiek was het voorbije jaar het eerste jaar van een twee jaar durende overgangperiode. Nadat we in 2016 onze rendabiliteitsdoelstellingen overtroffen hadden, namen we een aantal initiatieven om de Groep klaar te maken voor toekomstige groei. We willen met name de complexiteit van de onderneming en de achteruitgang van de omzet aanpakken.

Ten eerste startten we met de voorbereidingen voor de reorganisatie van onze HealthCare IT-activiteiten in een zelfstandige vennootschapsstructuur en -organisatie binnen de Groep. We zijn ervan overtuigd dat het project – eens afgerond – zowel de HealthCare IT-activiteiten als het andere deel van de Groep in staat zal stellen om de komende jaren groei na te streven.

Nog binnen HealthCare IT investeren we in de verkoop- en serviceorganisatie om de omzetgroei van ons innovatieve *Enterprise Imaging*-platform te versnellen. Deze inspanningen beginnen vruchten af te werpen. Onze Imaging IT-business staat nu aan de rand van een doorbraak.

Ten derde reorganiseerden we de *hardcopy*-distributiekanaal van de businessgroep Agfa HealthCare in China. Deze reorganisatie woog sterk op onze *hardcopy*-omzet in 2017. De situatie is nu onder controle en de effecten van de reorganisatie beginnen te vervagen.

Het vierde initiatief situeert zich binnen de businessgroep Agfa Graphics. In 2017 boekte het *inkjet*-segment een groei met dubbele cijfers aangezien we de vruchten begonnen te plukken van de portfolio-rationalisatie die we de voorbije jaren hebben doorgevoerd. Gebaseerd op het succes van deze maatregelen in *inkjet*, beslisten we om een gelijkaardige oefening te doen voor de productportfolio van het *drukvoorbereidings*segment. Dit segment lijdt onder marktgedreven volumedalingen, prijserosie en aluminiumprijsstijgingen. Meer bepaald beslisten we om bepaalde reseller-activiteiten in de VS stop te zetten. We zijn ervan overtuigd dat deze beslissing ons de kans zal bieden om ons nog beter te concentreren op de kernactiviteiten van Agfa Graphics.

Deze investeringen in de toekomst van onze onderneming zullen de komende kwartalen een invloed hebben op onze rendabiliteit. We zijn er echter van overtuigd dat ze ons in staat zullen stellen om de Agfa-Gevaert Groep om te vormen tot een meer wendbare onderneming die de komende jaren groei zal kunnen nastreven.

De Groep verwacht dat de meeste groeimotoren in 2018 hun succes zullen voortzetten. De omzet zal echter beïnvloed worden door de beslissing van Agfa Graphics om de *drukvoorbereidings*portfolio te rationaliseren. De Groep blijft bij de ambitie om de komende jaren gemiddeld een recurrente EBITDA-marge van om en bij de 10% van de omzet na te streven. In 2018 zullen de bovenvermelde investeringen in de toekomst van de onderneming en de ongunstige grondstofeffecten echter op de rendabiliteit wegen. Daarom wordt voor dit jaar verwacht dat de recurrente EBITDA-marge niet boven de in 2017 bereikte marge zal uitkomen.

We danken oprecht onze klanten en onze verdelers voor hun vertrouwen in onze onderneming. We engageren ons om hen te blijven dienen met de meest geavanceerde, kwaliteitsvolle en betrouwbare producten en diensten. We danken ook onze werknemers voor hun sterke bijdrage aan het succes van de onderneming en aan de resultaten van 2017.

Verder zijn we onze aandeelhouders dankbaar voor hun steun en hun vertrouwen. De goede resultaten van onze groeimotoren tonen duidelijk aan dat we op het juiste spoor zitten om van de transformatie van onze onderneming een succes te maken. Voor de verdere uitvoering van onze strategie zullen we alle beschikbare financiële middelen nodig hebben. Daarom zal de Raad van Bestuur aan de Algemene Aandeelhoudersvergadering voorstellen om voor 2017 geen dividend uit te keren.

Julien De Wilde
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Christian Reinaldo
CEO van de Agfa-Gevaert Groep

MILJOEN EURO	2013	2014	2015	2016	2017
WINST- EN VERLIESREKENING					
Opbrengsten	2.865	2.620	2.646	2.537	2.443
Evolutie t.o.v. vorig jaar	(7,3)%	(8,6)%	1,0%	(4,1)%	(3,7)%
Graphics	1.491	1.355	1.358	1.267	1.195
Aandeel in groepsomzet	52,0%	51,7%	51,3%	49,9%	48,9%
HealthCare	1.160	1.069	1.099	1.090	1.053
Aandeel in groepsomzet	40,5%	40,8%	41,5%	43,0%	43,1%
Specialty Products	214	197	189	180	195
Aandeel in groepsomzet	7,5%	7,5%	7,2%	7,1%	8,0%
Brutowinst	834	807	842	857	814
Winst (verlies) uit bedrijfsactiviteiten	163	136	161	166	138
Nettofinancieringslasten	(71)	(59)	(74)	(51)	(39)
Winstbelastingen	(43)	(18)	(16)	(35)	(53)
Winst (verlies) toewijsbaar aan	49	59	71	80	45
Aandeelhouders van de onderneming	41	50	62	70	37
Minderheidsbelangen	8	9	9	10	8
Herstructureringskosten en niet-recurrente resultaten	19	(16)	(19)	(42)	(31)
Recurrente EBIT	144	152	180	208	169
Recurrente EBITDA	224	222	240	265	222
KASSTROOM					
Nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten	107	151	149	142	39
Investeringsuitgaven ⁽¹⁾	(40)	(37)	(37)	(44)	(46)
BALANS - 31 DECEMBER					
Eigen vermogen	368	146	268	252	307
Netto financiële schuld	217	126	58	(18)	18
Vlottende activa verminderd met kortlopende verplichtingen ⁽²⁾	699	550	567	568	563
Totale activa	2.568	2.548	2.402	2.352	2.233
AANDELENINFORMATIE (EURO)					
Winst per aandeel	0,25	0,30	0,37	0,42	0,22
Nettobedrijfskasstroom per aandeel	0,64	0,90	0,89	0,85	0,23
Brutodividend	0	0	0	0	0
Boekwaarde per aandeel op jaareinde	2,19	0,87	1,36	1,50	1,83
Aantal uitstaande aandelen op jaareinde	167.751.190	167.751.190	167.751.190	167.751.190	167.751.190
Gewogen gemiddelde aantal uitstaande gewone aandelen	167.751.190	167.751.190	167.751.190	167.751.190	167.751.190
PERSONEELSLEDEN (op het einde van het jaar)					
Voltijdse equivalenten (actieven)	11.047	10.506	10.241	10.042	9.840

(1) Voor immateriële activa en materiële vaste activa.

(2) Gedurende 2016 heeft de Groep het boekhoudkundig beleid consequent toegepast dat ook in voorgaande jaren gold, met uitzondering van de weergave van de handelsvorderingen, de handelsschulden, de vorderingen uit leaseovereenkomsten en de overige activa. Vanaf 31 december 2016 presenteert de Groep deze balansposten als vaste activa/langlopende verplichtingen ten belope van het deel dat langer dan 12 maanden na balansdatum verschuldigd is. Vergelijkende informatie over 2015 werd aangepast aan deze nieuwe voorstellingswijze. Bovendien heeft de Groep de boekhoudkundige behandeling van de toegezegde bijdrageregelingen met gewaarborgd rendement aangepast. Daardoor steeg de nettoverplichting wegens vergoedingen na uitdiensttreding op 31 december 2016 met 4 miljoen euro, wat voor hetzelfde bedrag een effect had op de niet-gerealiseerde resultaten.

Bedrijfsprofiel

De Agfa-Gevaert Groep ontwikkelt, produceert en verdeelt een uitgebreid portfolio van analoge en digitale beeldvormingsystemen en IT-oplossingen, voornamelijk voor de grafische industrie, de gezondheidszorgsector en ook voor specifieke industriële toepassingen.

Wereldwijd productieapparaat en verkoopnetwerk

De hoofdzetel en de moedermaatschappij van Agfa bevinden zich in Mortsel, België. De operationele activiteiten van de Groep zijn onderverdeeld in drie onafhankelijke businessgroepen: Agfa Graphics, Agfa HealthCare en Agfa Specialty Products. Elk van deze businessgroepen heeft sterke marktposities, een duidelijk omlinjende strategie en volledige verantwoordelijkheid, bevoegdheid en aansprakelijkheid.

Agfa's grootste productie- en onderzoekscentra zijn gevestigd in België, de Verenigde Staten, Canada, Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Oostenrijk, China en Brazilië. Agfa is wereldwijd commercieel actief via eigen verkooporganisaties in meer dan 40 landen. In landen waar Agfa geen eigen verkooporganisatie heeft, wordt de markt door een netwerk van agenten en tussenpersonen bediend.

Agfa Graphics

Als toonaangevende leverancier in de grafische industrie biedt Agfa Graphics vernieuwende en betrouwbare oplossingen. Commerciële drukkers, krantendrukkers en verpakkingsdrukkers overal ter wereld vertrouwen op Agfa Graphics voor zijn uitgebreide gamma geïntegreerde *drukvoorbereidingssystemen*: van *computer-to-plate*-oplossingen met digitale *offset*-drukplaten tot software voor kleurenmanagement, software voor workflowautomatisering en chemicaliën voor gebruik op de drukpers. De duurzame innovaties van Agfa Graphics bieden drukkerijen voordelen op het vlak van ecologie, kostenefficiëntie (economy) en extra gebruiksgemak (extra convenience) – of ECO³. Voorts levert Agfa Graphics sign & display-drukkers een gamma zeer productieve en veelzijdige *grootformaat-inkjet*printers en inkten, evenals workflowsoftware, snijmachines en inkjetmedia. Tot slot ontwikkelt Agfa Graphics ook kwaliteitsvolle inkten en vloeistoffen voor verscheidene industriële *inkjet*druksystemen en -toepassingen. Hiermee geven ze industriële bedrijven de mogelijkheid om drukwerk in hun bestaande productieprocessen te integreren.

Agfa HealthCare

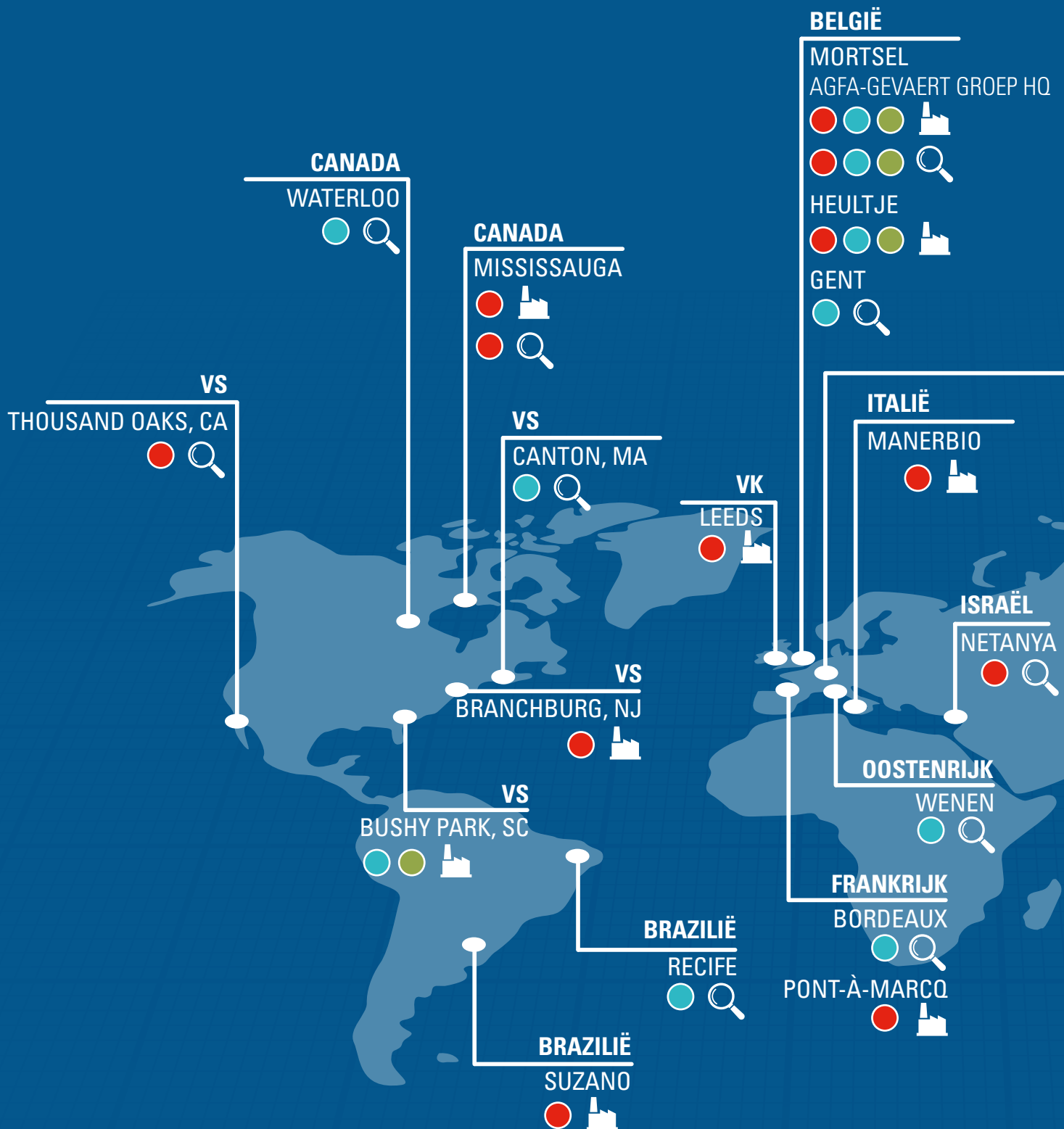
Agfa HealthCare is een toonaangevende leverancier van oplossingen voor medische beeldvorming en IT-systemen voor ziekenhuizen en zorgcentra over de hele wereld. De businessgroep is een belangrijke speler op de markt van de medische beeldvorming. Met analoge en digitale technologie en met IT-oplossingen voldoet Agfa HealthCare aan de eisen van gespecialiseerde klinici. Voorts heeft de businessgroep een sleutelrol op de markt van de healthcare information solutions, of informatiesystemen voor de gezondheidszorg. Deze systemen integreren de administratieve, financiële en klinische workflows voor individuele ziekenhuizen en ziekenhuisgroepen. Vandaag vertrouwen zorgorganisaties in meer dan 100 landen op Agfa HealthCare's toonaangevende technologieën, oplossingen en diensten voor de optimalisering van hun efficiëntie en de verbetering van hun patiëntenzorg.

Agfa Specialty Products

Agfa Specialty Products ontwikkelt, produceert en verkoopt een brede waaier producten. Zijn klanten zijn grote b2b-bedrijven in specifieke industriële nichemarkten. Enerzijds produceert de businessgroep klassieke op film gebaseerde producten zoals film voor *niet-destructief materiaalonderzoek*, film voor luchtfotografie, microfilm en film voor de productie van *gedrukte schakelingen* (PCB's). Anderzijds richt de businessgroep zich op veelbelovende groeimarkten met innovatieve oplossingen. Deze portfolio omvat geleidende *polymeren*, materialen voor de productie van sterk beveiligde identiteitsdocumenten, *membranen* voor de productie van waterstof, *backsheets* voor zonnepanelen en synthetische papieren die meer en meer door de markt gewaardeerd worden.

Agfa wereldwijd

AGFA'S BELANGRIJKSTE PRODUCTIE- EN O&O-CENTRA

“Agfa is toegewijd aan zijn missie: de partner bij uitstek zijn voor beeldvorming- en informatiesystemen in alle markten waarin het actief is, van de grafische industrie over de sector van de gezondheidszorg tot gespecialiseerde industriële markten. Hiertoe bieden we ultramoderne technologieën, betaalbare oplossingen en innovatieve manieren van werken aan op basis van ons diepgaand inzicht in de activiteiten en de individuele noden van onze klanten. Investeren in innovatie en het leveren van oplossingen van topkwaliteit zijn hierbij de sleutelbegrippen. We hechten echter evenveel belang aan een verantwoordelijke, duurzame en transparante manier van werken. We zijn ervan overtuigd dat dit de juiste aanpak is om het langetermijnsucces van onze onderneming te verzekeren.”

CHRISTIAN REINAUDO,
CEO VAN DE AGFA-GEVAERT GROEP

DUITSLAND

BONN

MÜNCHEN

PEISSENBERG

PEITING

ROTTENBURG

SCHROBENHAUSEN

TRIER

WIESBADEN

CHINA

SHANGHAI

WUXI (PRINTING)

WUXI (IMAGING)

 AGFA GRAPHICS

 AGFA HEALTHCARE

 AGFA SPECIALTY PRODUCTS

 PRODUCTIE

 O&O

Hoogtepunten 2017

JANUARI

Agfa Graphics introduceert de Jeti Ceres RTR3200 LED, een rol-op-rol-printer met UV LED-droogtechnologie. De printer combineert hoge productiesnelheden met toonaangevende beeldkwaliteit en lage inktconsumptie.

FEBRUARI

Onderzoeksfirma KLAS bekroont Agfa HealthCare's XERO Viewer met een Category Leader Award in de categorie Universal Image Viewer.

APRIL

Op het SNEC 2017-evenement in Shanghai introduceert Agfa Specialty Products UNIQOAT, zijn nieuwe *backsheets*-gamma met sterk reflecterend vermogen voor de productie van fotovoltaïsche zonnecellen.

APRIL

De PETix-film van Agfa Specialty Products zal gebruikt worden als basismateriaal voor de productie van de nieuwe elektronische identiteitskaarten van Ecuador. PETix verzekert de nodige duurzaamheid van de kaarten.

APRIL

Medius Klinik Nürtingen krijgt als eerste Duitse ziekenhuis een EMRAM stage 6-certificaat met het ORBIS RIS-systeem. EMRAM is een model met 8 niveaus dat ziekenhuizen evalueert op basis van het gebruik van de functionaliteiten van elektronische medische dossiers die nodig zijn om te evolueren naar een papierloze omgeving.

MEI

Agfa Graphics introduceert een LED-versie van de *grootformaat-printer* Jeti Tauro. De Jeti Tauro H2500 LED biedt een continue en automatische invoer van een grote verscheidenheid aan flexibele en stijve media.

MEI

Agfa Graphics ontvangt de European Digital Press Association (EDP) award voor zijn UV LED-inkten. Met deze inkten kunnen klanten kwaliteitsvolle afdrucken produceren op uiteenlopende stijpe en flexibele substraten.

MEI

De Agfa-Gevaert Groep geeft het startschot voor de vieringen rond 150 jaar Agfa op het hoofdkantoor in Mortsel, België.

JUNI

Agfa Specialty Products meldt de succesvolle ontwikkeling en levering van de stemkaarten voor de parlementsverkiezingen in Malta. De PETix PPF-oplossing op basis van polyester vervangt de traditionele stemkaarten van gelamineerd papier.

AUGUSTUS

Agfa Graphics neemt softwareontwikkelaar en -leverancier Bodoni Systems over. Bodoni is gevestigd in Watford (VK).

SEPTEMBER

Agfa HealthCare tekent een contract met de Fédération des Hôpitaux Luxembourgeois voor de installatie van een *Enterprise Imaging*-platform op nationaal niveau. Deze oplossing zal – met respect voor de rechten van de patiënt en de vertrouwelijkheid van de gegevens – de medische beelden van patiënten vanuit elk ziekenhuis in Luxemburg toegankelijk maken.

NOVEMBER

Agfa en Bilcare kondigen aan dat ze samen een gamma van duurzame op PVC gebaseerde oplossingen voor veiligheidskaarten ontwikkeld hebben.

NOVEMBER

Agfa HealthCare en UMass Memorial melden de succesvolle ingebruikname van het *Enterprise Imaging*-platform Go-Live.

DECEMBER

Adventist HealthSystem installeert 80 DR-upgrades van Agfa HealthCare in 18 vestigingen om de kwaliteit van de dienstverlening verder te verbeteren.

Jaarverslag van de Raad van Bestuur aan de Aandeelhouders van Agfa-Gevaert NV

De Raad van Bestuur van Agfa-Gevaert NV heeft de eer u het gecombineerde jaarverslag over het boekjaar dat eindigde op 31 december 2017, in overeenstemming met de artikels 96 en 119 van het Belgische Wetboek van Vennootschappen, voor te stellen. Dit jaarverslag bevat een corporate governance verklaring en een remuneratieverslag.

Groei

Al meer dan 150 jaar is Agfa-Gevaert een van de wereldleiders in de beeldvormingsindustrie. Sinds het begin van deze eeuw ondergaat de industrie echter radicale veranderingen. In deze periode zijn de analoge, op film gebaseerde kerntechnologieën grotendeels gedigitaliseerd.

Dit fundamentele transformatieproces had heel wat gevolgen voor de organisatie, het businessmodel, het innovatiebeleid en het personeelsbeleid van de onderneming. De overgang van de analoge filmtechnologie naar digitale oplossingen is een onmiskenbaar feit, hoewel bepaalde industrietakken en regio's sneller bewegen dan andere. In de grafische industrie en de sector van de gezondheidszorg blijven de analoge filmmarkten krimpen. Deze trend werd in de periode 2010-2012 nog versneld door de hoge grondstofprijzen, in het bijzonder de zilverprijs. Het is dan ook vanzelfsprekend dat de kostenstructuur van de filmproductievestigingen aangepast werd aan deze structurele veranderingen in de filmindustrie.

Door de wereldwijde economische crisis is het belang van de opkomende landen voor de groei strategie van Agfa's digitale oplossingen verder toegenomen. Ook dit zet de onderneming ertoe aan het personeelsbeleid, de productportfolio en de kostenstructuur aan te passen aan deze veeleisende markten. Ondanks de ongunstige economische omstandigheden heeft Agfa-Gevaert een doelgerichte groei strategie uitgewerkt die het wil realiseren door organische groei en – waar mogelijk – door doelgerichte en weldoordachte overnames.

In de wetenschap dat zijn traditionele markten krimpen, streeft Agfa ernaar de ervaring en de expertise die het door de jaren heen heeft opgebouwd te gebruiken om actief te worden en verder te groeien in nieuwe domeinen.

We Embody Print

Ondanks de sterke digitalisering van ons dagelijks leven, blijft drukwerk een cruciale rol spelen. De kracht van drukwerk blijft ongeëvenaard. Hoewel het op verschillende manieren en in verschillende mate – afhankelijk van het segment en de regio – uitgedaagd wordt en zal worden, zal drukwerk nooit verdwijnen. Het zal ook in de toekomst blijven evolueren en groeien, met heel wat nieuwe businessopportuniteiten tot gevolg.

Informatiedrukwerk: offset blijft nog jaren de dominante technologie

Het segment van het informatiedrukwerk is het werkterrein van de krantendrukkers en de commerciële drukkers, die onder meer magazines, brochures en boeken produceren.

Ondanks een stagnatie in de volumes van informatiedrukwerk, wordt het verbruik van *drukplaten* in mature markten ondersteund door het verhoogde gebruik van kleuren en de trend om meer lokale edities van kranten en magazines uit te geven. De markt van het informatiedrukwerk evolueert aan sneltempo. Terwijl drukkers in sommige opkomende landen hun *drukvoorbereiding* nog aan het omschakelen zijn van *computer-to-film*-technologie (CtF) naar *computer-to-plate* (CtP), beginnen digitale drukpersen hun weg te vinden naar de commerciële drukkerijen in de ontwikkelde landen.

Tezelfdertijd passen kranten- en magazine-uitgevers hun inhoud aan aan de verwachtingen van de gebruikers van digitale toestellen, zoals smartphones en tablets. Ondanks de toenemende concurrentie van de digitale druktechnologieën en de digitale media, zal offset nog jaren de dominante technologie voor informatiedrukwerk blijven. Drukkerijen blijven investeren in nieuwe conventionele offsetmachines om hun productiecapaciteit efficiënter te maken en om een hoger rendement op de investering te verkrijgen. Offset is nog steeds de technologie bij uitstek voor het produceren van grote volumes informatie-drukwerk door de hoge kosten en de beperkte mogelijkheden van de huidige generatie digitale drukalternatieven.

Sign & display en industrieel drukwerk: inkjettechnologie wint marktaandeel

In de industrietak die zich toelegt op het drukken van borden en displays (sign & display) staan de traditionele druktechnologieën onder druk van de *grootformaat-inkjet*technologie. Nieuwe drukkerijen in dat segment beginnen meteen digitaal te drukken en bestaande drukkerijen installeren geavanceerde digitale systemen als aanvulling op of ter vervanging van hun traditionele systemen. De nieuwe technologieën helpen hen bij het verhogen van hun efficiëntie en bij het uitbreiden van hun dienstenaanbod aan hun klanten. Het wordt algemeen aangenomen dat *inkjet* de strijd gewonnen heeft om voor het grootste deel van de industrie de technologie bij uitstek te worden. Hoewel elektronische billboards ook aan belang winnen, is Agfa Graphics ervan overtuigd dat de *grootformaat-inkjet*technologie de komende jaren gestaag zal blijven groeien. Verwacht wordt dat het offensief van de innovatieve inkjettechnologieën nog sterker zal zijn voor de nieuwe industriële druktoepassingen. Glaswerk, meubilair, vloertegels, gordijnen, verpakking en labels kunnen immers niet door digitale alternatieven vervangen worden. Bovendien kan met inkjettechnologie sneller en meer flexibel gewerkt worden.

Agfa Graphics' strategie: innovatie, groei, kostenefficiëntie

Om succesvol te zijn in de uitdagende grafische industrie heeft Agfa Graphics een duidelijke strategie uitgewerkt, gebaseerd op drie pijlers: innovatie, groei en kostenefficiëntie.

Innovatie

Agfa Graphics investeert voortdurend in de verbetering en uitbreiding van zijn innovatieve productaanbod en zijn technologische positie in *drukvoorbereiding* en *inkjet*.

Op het vlak van de drukvoorbereiding zijn de innovaties gericht op het ECO³-kader: ecologie, kostenefficiëntie (economy) en extra gebruiksgemak (extra convenience). De businessgroep investeert in efficiënte en krachtige oplossingen die klanten in staat stellen om hun concurrentiekracht te verhogen, om rendabele groei te realiseren en om de ecologische voetafdruk van hun drukkerij te verkleinen. Op het vlak van inkjet investeert Agfa Graphics in de uitbreiding en verbetering van zijn brede gamma veelzijdige, ultrasnelle en kwaliteitsvolle *grootformaat*-systemen en in zijn uitgebreid aanbod aan inkt voor industriële inkjet-toepassingen. Het ontwikkelen van kwaliteitsvolle, doch betaalbare *inkjet*systemen en -producten is de boodschap.

Agfa Graphics is ervan overtuigd dat de markt van de drukvoorbereiding de komende jaren nieuwe consolidatiegolven zal ondergaan. Als één van de marktleiders in CtP-drukplaten wil Agfa Graphics de drijvende kracht achter de consolidatie zijn en zijn aandeel in deze onder druk staande markt verder uitbreiden. Agfa Graphics verwacht ook voor de markt van de *grootformaat*-inkjetsystemen een soortgelijke consolidatiedynamiek. Daarom wil het zijn marktaandeel in dit segment uitbreiden. Agfa Graphics heeft de ambitie om met zijn *grootformaat*systemen een van de drie grootste spelers te worden in de op *UV-inkjet* gebaseerde sign & display-markt. Voorts wil de businessgroep een stevige positie opbouwen met de digitale drukinkten voor industriële toepassingen.

Met recht en reden eisen klanten de hoogste kwaliteit aan concurrerende prijzen. Daarom is kostenefficiëntie een van de belangrijkste aandachtspunten van Agfa Graphics.

Er gaat veel aandacht naar structurele hervormingen op operationeel vlak, in de supply chain en in de distributie. De businessgroep past de operationele structuur voortdurend aan de evolutie in de markten aan.

Tegelijkertijd worden ze echter door verschillende maatschappelijke trends onder druk gezet om de kosten te drukken. Hoewel een aantal overheden snoeien in de budgetten voor gezondheidszorg, wordt algemeen erkend dat digitalisering en IT noodzakelijk zijn om een evenwicht te bewerkstelligen tussen de kwaliteit van de zorgverlening, de veiligheid van de patiënt en de kostenefficiëntie.

A central female figure is overlaid with a collage of medical diagnostic tools and procedures. The collage includes: a sagittal brain MRI scan; a glowing orange sphere; a chest X-ray; a heart rate monitor (ECG) strip; a breast ultrasound; a cross-sectional CT scan of the abdomen; a blue-tinted pelvic X-ray; a hand X-ray showing joint structures; a photograph of a hand with a red mark; a circular endoscopic or microscopic view; and several sheets of laboratory test results and data tables.

Dit geldt niet enkel voor de Westerse wereld, maar ook voor de opkomende markten met sterke economische groeicijfers.

IT-systemen die alle relevante gegevens over de patiënt verzamelen, ze op een gestructureerde manier aan het medisch personeel bezorgen en de medische besluitvormingsprocessen ondersteunen zijn een hoeksteen van de hedendaagse zorgverstrekking geworden.

Agfa HealthCare's strategie: de digitalisering aandrijven en de patiëntenzorg verbeteren door integratie

Imaging

Agfa HealthCare streeft ernaar om zijn gunstige uitgangspositie in de radiologieafdelingen te gebruiken om bestaande en nieuwe klanten bij te staan bij hun omschakeling naar ultramoderne *digitale radiografie*- en IT-systemen. Agfa HealthCare blijft investeren in de verdere uitbreiding van zijn brede gamma *digitale radiografie*-systemen om te kunnen voldoen aan de behoeftes van alle zorgaanbieders, van onafhankelijke beeldvormingscentra en kleine ziekenhuizen in opkomende landen tot toonaangevende universitaire ziekenhuizen met meerdere beeldvormingsafdelingen.

Met zijn systemen en met zijn ondersteuning en services wil de businessgroep elke zorgorganisatie de kans geven om de overstap naar digitale beeldvorming te maken. Met zijn toonaangevende en kostenefficiënte systemen voor *digitale radiografie* en efficiëntieverhogende software helpt Agfa HealthCare – binnen het kader van waardegerichte zorgverlening – zijn klanten om hun medische beeldvorming betaalbaar te houden en om hun dagelijkse zorgverstrekking te verbeteren.

IT

Imaging IT Solutions

Het is Agfa HealthCare's ambitie om de voorkeurspartner te zijn voor alle types van klanten, van kleine ziekenhuizen die een digitale workflow willen installeren in hun radiologieafdelingen tot grote regionale ziekenhuisnetwerken die de productiviteit in al hun vestigingen willen verhogen. De businessgroep streeft ernaar om alle klanten actief te ondersteunen bij het beheer van hun digitale beeldvormingsworkflow. Voorts ontwikkelt Agfa HealthCare oplossingen die – ongeacht de leverancier – medische beelden integreren in het *Electronic Health Record* (EHR), wat zorgt voor een efficiëntere samenwerking over de medische disciplines heen, voor een snellere diagnose en uiteindelijk voor een betere patiëntenzorg.

Doordat zorgaanbieders nog meer belang gaan hechten aan patiëntresultaten, kosten en efficiënte zorgmodellen, blijft de vraag naar innovatieve benaderingen van klinische workflowoplossingen groot. Nieuwe stappen in *Augmented Intelligence* (AI), mobiele zorg en cloud-technologie bieden veelbelovende mogelijkheden om de ervaringen van patiënten en clinici te herdefiniëren en om traditionele zorgaanbiedingsmodellen uit te dagen. Patiënten eisen verhelderende en persoonlijke interactie die aangepast is aan hun behandeling en aan hun noden. Agfa HealthCare's *Enterprise Imaging*-platform verbetert de multidisciplinaire samenwerking dankzij op de cloud gebaseerde en mobiele technologieën en vergroot de klinische intelligentie door gebruik te maken van AI en cognitieve technologieën. Hierdoor helpt het platform om de zorgverstrekking te verbeteren en om clinici efficiënter te laten werken. Het platform verzekert op verschillende manieren een aanzienlijk rendement op investeringen (ROI): het documenteren van alle beeldvormingsprocedures om de kwaliteits- en terugbetalings-evaluaties van het ziekenhuis te ondersteunen; het verminderen van overheadkosten die verband houden met het opladen van beelden op de zorgplek door taakgerichte standaardisatie; het verminderen van onnodige herhalingen van beeldonderzoeken; het consolideren van alle beelden van alle bronnen, afdelingen en apparaten in één register; het bevorderen van klinische samenwerking, enz.

Healthcare Information Solutions

Met zijn *Hospital Information* en *Clinical Information Systems* (HIS/CIS) en zijn systemen voor ziekenhuisbreed documentbeheer (Enterprise Content Management – ECM) helpt Agfa HealthCare ziekenhuizen bij het beheer van hun administratieve, financiële en klinische workflow. Voor Healthcare Information Solutions is Agfa HealthCare's strategie tweeledig.

Enerzijds zal Agfa HealthCare zijn systemen verder uitbouwen met klinische functionaliteiten en mobiele workflows om zelfs de meest veeleisende klanten te geven wat ze verlangen. Anderzijds streeft de businessgroep ernaar om haar positie in haar huidige markten te consolideren en om haar systemen geleidelijk in bijkomende landen te introduceren.

Integrated Care

Vandaag moeten zorgaanbieders over de muren van hun centrum kunnen kijken, communiceren en ingrijpen voordat de patiënt aankomt en nadat hij weer vertrokken is. Om een antwoord te bieden op de belangrijke demografische uitdagingen in de moderne maatschappij en om de gezondheidszorg duurzaam te houden, streeft Agfa HealthCare ernaar een belangrijke rol te spelen in de opkomst van *geïntegreerde zorgsystemen*. Deze systemen integreren alle zorgaanbieders, overheidsdiensten en ziekenfondsen, patiënten en andere betrokkenen van hele regio's en landen in een virtueel netwerk. Ze verzamelen en analyseren data van alle betrokkenen om mogelijke zorggerelateerde complicaties – zoals onder- en overcapaciteit in ziekenhuizen en medische fouten – te voorspellen en te voorkomen. Ze kunnen een belangrijke rol spelen in het beheer van chronische ziektes en ze kunnen het mogelijk maken om gezondheidsproblemen die zich in een populatie ontwikkelen in een vroeg stadium te ontdekken. In de toekomst zullen *geïntegreerde zorgsystemen* helpen om de gezondheidszorgkosten onder controle te houden, om de efficiëntie van zorgaanbieders te verhogen en om de patiëntenzorg en patiënttevredenheid te verbeteren.

Agfa Specialty Products: expertise en innovatie

Voor de meeste industriële toepassingen worden de klassieke op film gebaseerde technologieën vervangen door digitale alternatieven. Sommige industrietakken evolueren sneller dan andere, maar over het algemeen verloopt de achteruitgang van de filmactiviteiten gestaag. Om de uitdagingen in zijn markten het hoofd te bieden heeft Agfa Specialty Products een duidelijke tweeledige strategie uitgewerkt.

Ten eerste streeft Agfa Specialty Products ernaar om zijn positie in de Classic Film-marktsegmenten te consolideren. Deze segmenten staan nog steeds in voor een groot deel van de periodieke omzet van de businessgroep. Om zijn filmproducten in de krimpende markten te kunnen blijven verkopen, concentreert Agfa Specialty Products zich op kostenefficiëntie en efficiënte productie, zonder daarbij de kwaliteit uit het oog te verliezen. De overblijvende klanten een goed product leveren aan concurrentiële prijzen is cruciaal. Met dit doel voor ogen tekende Agfa Specialty Products met zorgvuldig geselecteerde zakenpartners langetermijnovereenkomsten voor de levering van film en chemicaliën.

Ten tweede investeert Agfa Specialty Products in de creatie en uitbreiding van toekomstgerichte product-families op basis van zijn knowhow op het vlak van PET, coating en chemicaliën. De activiteiten op het vlak van Functional Foils en Advanced Coatings & Chemicals genereren geleidelijk een aanzienlijke en rendabele inkomstenstroom ter aanvulling van de periodieke inkomsten van de traditionelere, op film gebaseerde verbruiksgoederen. In deze context blijft de businessgroep investeren in onderzoek en ontwikkeling, marketing en productie.

Innovatie

Agfa beschouwt innovatie als essentieel voor de realisatie van zijn groeistrategie zoals die in het vorige hoofdstuk van dit rapport beschreven werd. Elk jaar investeert Agfa tussen vijf en zes procent van zijn omzet aan O&O. De laatste jaren ontving de onderneming ook leningen en subsidies van verscheidene internationale en nationale organisaties en overheden ter ondersteuning van de O&O-strategie. Dit gaf Agfa de mogelijkheid om te investeren in een nieuwe O&O-infrastructuur, om nieuwe projecten op te starten en om nieuwe onderzoekers aan te trekken.

Agfa Graphics

In 2017 ging Agfa Graphics door met het uitbreiden en verbeteren van zijn brede gamma producten en oplossingen voor *drukvoorbereiding* en *inkjet*.

Drukvoorbereiding

Op het vlak van *drukvoorbereiding* is Agfa Graphics een belangrijke innovator met zijn digitale *drukplaat*technologie, apparatuur en software.

De laatste tien jaar verwierf de businessgroep een positie als technologieleider voor *chemievrije computer-to-plate*-technologie (CtP). Deze technologie verkleint de ecologische voetafdruk van haar gebruikers, terwijl ze ook de efficiëntie en gebruiksvriendelijkheid van hun *drukvoorbereidings*activiteiten vergroot.

Agfa Graphics heeft al een lange staat van dienst op het vlak van duurzame ontwikkeling. Een bewijs daarvan is de toonaangevende *chemievrije drukplaat* Azura.

Met het recent geïntroduceerde ECO³-programma zet de businessgroep in op drie cruciale voordelen die haar nieuwste innovaties voor de drukindustrie typeren: kostenefficiëntie (economy), ecologie en extra gebruiksgemak (extra convenience) – kortweg ECO³. Deze drie E's zullen in alle geledingen van de drukkerijbusiness meerwaarde brengen.

De focus op het ECO³-programma heeft immers niet alleen betrekking op de sterke drukvoorbereidingsportfolio van de businessgroep, maar ook op kwaliteits-, productiviteits- en efficiëntieverbeteringen in de drukzaal.

Eind 2017 introduceerde Agfa Graphics een krachtige softwarecombinatie in de vorm van de pakketten PressTune en InkTune. Ze zullen meerwaarde bieden door de kosten terug te dringen op het vlak van de *drukvoorbereiding* en op het vlak van het drukken zelf. Bovendien zorgen ze voor een betere kwaliteit en een hogere productiviteit. PressTune is een uitgebreide en unieke tool voor drukwerkstandaardisatie. Hij zorgt ervoor dat de kleur voldoet aan de specificaties en consistent blijft doorheen de hele oplage. Door een trendanalyse van de productie geeft hij drukkers de mogelijkheid om de prestaties van drukpersen en operatoren te volgen, beheren en verbeteren. Hierdoor wordt de tijd die nodig is om opdrachten klaar te zetten tot 40% verkort en wordt het afval dat geproduceerd wordt tijdens het drukken met 5% verminderd. InkTune past intelligente processen toe die de instellingen van de drukpers finetunen om de rendabiliteit van de drukpersactiviteiten te verhogen. De tool zorgt ervoor dat er tot 30% minder inkt verbruikt wordt, terwijl de kwaliteit van het drukwerk gelijk blijft of zelfs verbeterd. Voorts verbetert InkTune de kleurenstabiliteit op de pers, evenals de beeldkwaliteit en -consistentie. Voorts verhoogt het de druksnelheid en verkort het de droogtijd.

De twee softwarepakketten werken het best wanneer ze gecombineerd worden.

Zijn engagement tegenover zijn veeleisende klanten trouw blijvend, heeft Agfa Graphics de volgende generatie van zijn StoreFront-software geïntroduceerd. Deze op de cloud gebaseerde web-to-print-oplossing geeft aankopers van drukwerk de mogelijkheid om 24/7 online bestellingen te plaatsen. De nieuwe StoreFront 4.0 maakt het mogelijk om responsive webshops te creëren voor een optimaal gebruiksgemak. Hij biedt een 'save for quote'-functionaliteit voor eenvoudige prijsinformatie en geavanceerde verpakkingsalgoritmes voor kostenefficiënte verzending.

Security printing

In 2017 introduceerde Agfa Graphics nieuwe versies van twee elementen binnen het Arziro-ecosysteem voor de markt van het beveiligingsdrukwerk. Arziro Design 3.0 vergroot het bereik en de flexibiliteit van security printing door het aanbieden van nieuwe mogelijkheden op het vlak van het ontwerpen van beveiligingskenmerken en door de integratie met Arziro Authenticate 2.0 – de nieuwe versie van Agfa Graphics' uiterst veilige, versleutelde distributieplatform.

Inkjet

De Jeti Tauro H2500 LED is het paradepaardje van Agfa Graphics' UV-inkjetprinterportfolio voor *grootformaat*-druk. Deze hybride UV-inkjetprinter is 2,5 meter breed en heeft een geïntegreerd rol-op-rol-systeem. De machine kan continu en automatisch gevoed worden met een breed gamma aan flexibele en stijve media, waaronder verschillende types golfkarton. Sinds 2017 is de Jeti Tauro uitgerust met LED-droogtechnologie als alternatief voor de energievervlindende kwiklampen.

De Avinci DX3200-printer voor het drukken van kwaliteitsvolle soft signage met levendige kleuren werd geïntroduceerd tijdens het ISA 2017-evenement. Deze nieuwe sublimatieprinter produceert aan hoge snelheid soft signage van uitzonderlijke kwaliteit op stoffen op basis van polyester.

Agfa Graphics introduceerde de nieuwe ultrasnelle Jeti Ceres RTR3200 LED rol-op-rol-printer voor toepassingen in het midden- tot topsegment. Inspelend op de noden van aanbieders van drukwerk die grote volumes draaien, biedt deze rol-op-rol-printer met UV LED-droogtechnologie erg snelle resultaten en een oogstrelende beeldkwaliteit op een grote verscheidenheid aan flexibele media. In optie kan de machine drukken met witte inkt en een grondlaag aanbrengen, wat beelden levendiger maakt, meer diepte geeft en de duurzaamheid ten goede komt.

Met Asanti 3.0 – de nieuwste versie van Agfa Graphics' geautomatiseerde productiehub en workflow tool voor sign & display-printers – biedt Agfa *grootformaat*drukkers nu nieuwe functionaliteiten, meer integratiemogelijkheden en bijkomende automatiseringsmogelijkheden. Door deze innovaties te combineren met Agfa's oplossing voor kleurenmanagement, automatische pre-flighting en een nieuwe intuïtieve grafische gebruikersomgeving, zorgt Asanti 3.0 voor een ware omwenteling op het vlak van workflowmanagement.

Tot slot introduceerde Agfa Graphics ook een aantal nieuwe UV-inkten voor zijn Jeti- en Anapurna-systemen, alsook nieuwe *inkjet*media.

Industrieel drukwerk

In het industriële *inkjet*segment, bouwde Agfa Graphics zijn rol als partner voor integratie van druksystemen in productieprocessen verder uit. In dit segment van de markt zijn Agfa Graphics' troeven de ontwikkeling van UV-inkjetinkten voor specifieke toepassingen en de diepgaande kennis op het vlak van de integratie van alle mogelijke elementen (inkten, printkoppen, printers) in een industrieel inkjetdrukproces. Het aantal toepassingen voor industriële *inkjet* groeit gestaag in een toenemend aantal industrietakken. Voorbeelden zijn vloertegels, decoratie en objecten, maar ook toepassingen in de auto-industrie en farmaceutische toepassingen. Bepaalde toepassingen kunnen bedrukt worden door geavanceerde *grootformaatprinters*, terwijl voor andere toepassingen drukmachines op maat ontwikkeld moeten worden.

Agfa Graphics werkt samen met verscheidene OEM-*inkjet*integratoren die druksystemen op maat ontwikkelen die werken met de single-pass of multi-pass *inkjet*inkten van de businessgroep.

Awards

Klanten en grafische experts prijzen de producten van Agfa Graphics voor hun productiesnelheid, betrouwbaarheid en drukkwaliteit. In 2017 ontving Agfa Graphics een award van de European Digital Press Association (EDP) voor zijn uitstekende UV LED-inkten die gebruikt worden in de Jeti- en Anapurna-grootformaatprinters. Voorts bekroonde Independent Printers Worldwide (IPW) Agfa Graphics als Vendor of the Year. Agfa Graphics is een strategisch partner van IPW sinds de organisatie 19 jaar geleden werd opgericht. De businessgroep is tevens medeoprichter van de Platinum Elite Group. Agfa en het managementteam van IPW werken nauw samen om nieuwe programma's te creëren, implementeren en promoten die de leden nieuwe, waardevolle aankoopoplossingen brengen.

Agfa HealthCare

Agfa HealthCare streeft ernaar om geïntegreerde oplossingen aan te bieden op maat van de klant. De businessgroep investeert voortdurend in de beeldvormings- en IT-systemen om zo de modernisering van de gezondheidszorgsector te sturen. In zijn streven naar meer kwaliteitsvolle, efficiënte en patiëntgerichte zorgprocedures werkt Agfa HealthCare samen met universiteiten, onderzoekcentra, ziekenhuizen en overheden. Een voorbeeld van Agfa HealthCare's innovatiecultuur is zijn onderzoekprogramma EUREKA. Het programma dat in 2011 werd opgestart, heeft als doel het creatieve potentieel van de medewerkers ten volle te benutten. Dit gebeurt door een omgeving te creëren die innovatie mogelijk maakt en die mensen aanzet om hun ideeën te delen. Eén van de doelstellingen van het programma is het aanmoedigen van zowel incrementele als ontwrichtende vernieuwingen die een belangrijke impact op de gezondheidszorg kunnen hebben. EUREKA heeft al heel wat projectvoorstellen opgeleverd. Verscheidene EUREKA-projecten werden al benut in omzetgenererende oplossingen.

De uitdagingen van de moderne gezondheidszorg vereisen voortdurende waakzaamheid en nieuwe manieren om de veiligheid van data en systemen te garanderen. Ziekenhuizen en zorgaanbieders moeten zichzelf, hun netwerken, hun apparatuur en uiteraard de gegevens van hun patiënten beschermen. Agfa HealthCare verbindt zich ertoe zorgaanbieders te steunen bij de bescherming van de privacy van hun patiënten door hun veilige producten en diensten te leveren. Deze producten en diensten beschermen en vrijwaren de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van beschermde gezondheidsinformatie in de zorgorganisaties en -producten.

Medical imaging

Voor medische beeldvorming biedt Agfa HealthCare een compleet gamma traditionele röntgenfilmproducten, *hardcopy* film en -printers en systemen voor *computed radiography* (CR) en *direct radiography* (DR). Vandaag bevatten Agfa HealthCare's filmproducten minder zilver dan de producten van de concurrentie. De businessgroep streeft ernaar om het zilveragehalte in de filmproducten nog te verminderen en om deze producten nog milieuvriendelijker en kostenefficiënter te maken.

Voorts investeert Agfa HealthCare in de ontwikkeling van vernieuwende digitale beeldvormingsystemen. Alle *digitale radiografiesystemen* zijn ontwikkeld om een optimale balans te verkrijgen tussen lage stralingsdoses en hoge beeldkwaliteit. DR-systemen ondersteunen de waardegerichte zorginitiatieven van het ziekenhuis en de optimalisatie van de patiëntervaring en de patiëntenzorg. Ze bieden een vlotte workflow voor klinici en ze verbeteren de productiviteit van het ziekenhuis door de processen efficiënter te maken.

De businessgroep breidde het innovatieve DR-gamma verder uit met een nieuwe veelzijdige DR 800-röntgenkamer⁽¹⁾ met Dynamic MUSICA-software. Het systeem is geschikt voor radiografie, fluoroscopie en geavanceerde klinische applicaties. Het ondersteunt Agfa HealthCare's rol als waardegericht zorgaanbieder die systemen levert die ervoor zorgen dat elk beeld telt.

De DR 800-kamer wordt geleverd met de ultrasnelle MUSICA-beeldverwerkingsoftware die nu ook bewegende beelden kan verwerken. Naast de verbeterde ruisonderdrukking en de uitstekende helderheidscontrole vermindert Dynamic MUSICA contrastverlies in de beelden. Hierdoor maakt het systeem het in veel gevallen mogelijk om de stralingsdoses te verminderen⁽²⁾.

De combinatie van de veroudering van de bevolking en de opkomst van mobiele *digitale radiografiesystemen* zorgt ervoor dat in ziekenhuizen steeds meer borströntgenfoto's aan het bed van de patiënt worden genomen. In sommige gevallen bestaan tot 50% van de in het ziekenhuis genomen digitale röntgenonderzoeken uit aan het bed genomen borströntgenfoto's. MUSICA's geavanceerde Fractional Multiscale Processing-technologie (FMP) verbetert de dagelijkse zorg voor kritieke patiënten die deze (moeilijke) borstsonderzoeken aan het bed moeten ondergaan.

Imaging IT Solutions

Agfa HealthCare investeert in O&O en werkt samen met academische en zakelijke partners om zijn IT-systemen voor beeldvorming voortdurend te verbeteren.

Doordat zorgaanbieders nog meer belang gaan hechten aan patiëntresultaten, kosten en efficiënte zorgmodellen, blijft de vraag naar innovatieve benaderingen van klinische workflowoplossingen groot. Nieuwe stappen in *Augmented Intelligence* (AI), mobiele zorg en cloud-technologie bieden veelbelovende mogelijkheden om de ervaringen van patiënten en klinici te herdefiniëren en om traditionele zorgaanbiedingsmodellen uit te dagen. Patiënten eisen verhelderende en persoonlijke interactie die aangepast is aan hun behandeling en aan hun noden. KLAS, een organisatie die aan kwaliteitsonderzoek in de zorgsector doet, publiceerde zijn 2017 Category Leader Awards. In het eerste jaar waarin leveranciers gelauwerd werden in de categorie Universal Image Viewer, kaapte Agfa HealthCare's XERO Viewer de hoofdprijs weg. Anders dan de winnaars van Best in KLAS, werden de Category Leaders ook geëerd omdat ze zorgprofessionals helpen om een betere patiëntenzorg aan te bieden.

Door de klanten geïnitieerde verbeteringen aan Agfa HealthCare's *Enterprise Imaging*-platform hebben betrekking op beeldvormingsworkflows voor academische ziekenhuizen, organisaties met meerdere vestigingen, radiologieafdelingen, cardiologieafdelingen, nucleaire geneeskunde en bijkomende medische specialisaties. Het bereik van *Enterprise Imaging* werd uitgebreid naar nieuwe specialiteiten die een intensief gebruik van medische beelden vereisen, zoals tandheelkunde, oftalmologie en pathologie. Medische specialisten kunnen hun onderzoeken op de hun vertrouwde manier bekijken, terwijl de automatische rangschikking van de beelden tijd bespaart en de efficiëntie verhoogt.

⁽¹⁾ In afwachting van 510(k)-indiening. Niet beschikbaar in de VS en Canada.

⁽²⁾ Tests met officieel gecertificeerde radiologen wezen uit dat detectors op basis van Cesium Bromide (CR) en Cesium Iodide (DR) in combinatie met de MUSICA-beeldverwerkingsoftware een dosisreductie van 50 tot 60% kunnen leveren in vergelijking met traditionele Barium Fluorobromide CR-systemen. Contacteer Agfa HealthCare voor meer details.

Integrated Care

De Integrated Care Suite, die patiënten en hun gezondheidsteams de mogelijkheid biedt om op een makkelijke en snelle manier met elkaar te communiceren, wordt nu al in ziekenhuizen over de hele wereld gebruikt. De uitgebreide mogelijkheden van de Suite zorgen voor een ruimer patiëntengagement en een betere zorgcoördinatie. Tegelijkertijd speelt de Suite in op beleidswijzigingen van zorgorganisaties die van op volume gerichte zorg evolueren naar waardegerichte zorg.

Healthcare Information Solutions

Tot slot evalueert en verbetert Agfa HealthCare voortdurend zijn Healthcare Information Solutions, waaronder zijn *Hospital Information System (HIS)/Clinical Information System (CIS)* en zijn ondernemingsbrede documentbeheersystemen.

In 2017 bevestigde KLAS Agfa HealthCare's status als een van de toonaangevende EMR-leveranciers in Europa. Het rapport stelt: "Aanbieders in de Duitstalige regio Duitsland-Oostenrijk-Zwitserland zien Agfa HealthCare vaak als een stabiele oplossing op basis van zijn positie als marktleider in de regio."

In Frankrijk werd Agfa HealthCare's sterke aanwezigheid verankerd door de hernieuwing van het contract met AP-HP, de grootste ziekenhuisorganisatie in het land. Voorts hielp Agfa HealthCare Franse zorgorganisaties met zijn omvangrijke IT-portfolio, zijn wereldwijde expertise en zijn sterke marktpositie om te voldoen aan de wettelijke vereisten voor het creëren van regionale ziekenhuisverbonden (Groupement Hospitalier de Territoire/GHT). Omdat het aanpassen van deze omvangrijke internationale basissystemen aan de specifieke vereisten van het nationale zorgsysteem van een land grote O&O-investeringen vraagt, introduceert Agfa HealthCare zijn IT-oplossingen slechts geleidelijk in nieuwe markten.

Agfa Specialty Products

Alle activiteiten van de Agfa-Gevaert Groep op het vlak van onderzoek en ontwikkeling voor verbruiksgoederen werden gecentraliseerd in het Agfa Materials Technology Center. Op basis van kerncompetenties op het vlak van polyester en coating en van goed omlijnde technologieplatformen ondersteunt het centrum de innovatie en het onderzoek van alle businessgroepen van de Agfa-Gevaert Groep en leidt het alle desbetreffende onderzoeksprojecten. Via het Agfa-Labs-initiatief kunnen ook derden in een sfeer van open innovatie een beroep doen op de knowhow en de onderzoeksinfrastructuur van het Centrum.

Duurzaamheid

Voor Agfa is duurzaamheid een element van de activiteiten dat voor alle belanghebbenden langetermijnwaarde moet creëren. Overal ter wereld investeert de onderneming in afval- en recyclageprogramma's, duurzame energieproductie, duurzame logistiek en in de recyclage van verpakkingen en water.

Een wereldwijde aanpak

Als wereldwijd opererende onderneming erkent Agfa de noodzaak om de milieuprestaties constant te verbeteren in de eigen activiteiten, maar ook bij de klant door het aanbieden van milieuvriendelijke producten en systemen. Deze combinatie geeft Agfa de mogelijkheid om de balans tussen de winstgevendheid enerzijds en de sociale impact en de milieu-impact anderzijds te optimaliseren en dus te streven naar duurzaam ondernemen.

Agfa heeft een lange traditie van goed burgerschap. De onderneming streeft naar rendabele groei, maar hecht tegelijkertijd veel waarde aan de impact van de activiteiten op de omgeving, aan de gezondheid en veiligheid van de medewerkers en aan de relaties met alle belanghebbenden. Agfa doet dit al vele jaren op vrijwillige basis en in veel gevallen gaat de onderneming verder dan wat de wet oplegt.

Agfa's managers en medewerkers zijn er dan ook vast van overtuigd dat het – met de juiste instelling – niet meer moeite kost om te ondernemen op een verantwoorde, duurzame en transparante manier. Ondernemers die bereid zijn om de platgetreden paden te verlaten, zullen bovendien nieuwe mogelijkheden zien ontstaan.

Agfa's producten zijn ontworpen, ontwikkeld en geproduceerd op een manier die ervoor zorgt dat de productie, de opslag, het transport en het gebruik ervan, evenals het afvalbeheer op het einde van de levenscyclus, een minimale impact op het milieu hebben.

Sociale en personeelsgebonden kwesties, respect voor de mensenrechten en de strijd tegen omkoping en corruptie

De Groep heeft de analyse van de niet-financiële informatie met betrekking tot de mensenrechten, anti-omkoping, corruptie en sociale en personeelsgebonden kwesties nog niet volledig voltooid. Daarom heeft de Groep nog niet de nodige maatregelen en beleidslijnen vastgelegd voor de inperking van de daarmee verbonden risico's. Ook de KPI's om de doeltreffendheid en de efficiëntie van deze maatregelen te meten moeten nog bepaald worden. In 2018 zal de Groep bepalen welk internationaal kader toegepast zal worden. Daarnaast zal de Groep er alles aan doen om het jaarverslag over het boekjaar 2018 volledig conform te maken met de wetgeving met betrekking tot de te rapporteren niet-financiële informatie.

BELEID OP HET VLAK VAN VEILIGHEID, GEZONDHEID EN MILIEU

Agfa's algemene beleidslijnen:

- Uitgebreide milieubescherming en maximale veiligheid zijn even prioritair als productkwaliteit en operationele efficiëntie.
- Producten worden ontworpen, ontwikkeld en geproduceerd op een manier die ervoor zorgt dat het productieproces, het transport, de opslag en het gebruik van de producten, evenals het afvalbeheer op het einde van de levenscyclus, een minimale impact op het milieu hebben.
- Agfa verbindt zich er toe systematisch veilige en vanuit milieuoogpunt aanvaardbare producten en productieprocessen te ontwikkelen.
- Agfa adviseert zijn klanten, zijn werknemers en de relevante overheden met een evaluatie van zijn producten en productieprocessen over alles wat te maken heeft met gezondheid, veiligheid en milieu.

Agfa Graphics

Op het vlak van duurzaamheid is Agfa Graphics een voorloper in de grafische industrie. Het biedt zijn klanten de middelen om het gebruik van chemicaliën te verminderen, om het afvalvolume terug te dringen, om het inkt- en waterverbruik te verminderen en om energie te besparen. Zijn *chemievrije drukplaten* zijn het perfecte voorbeeld van een milieuvriendelijk product dat echt een verschil maakt.

Agfa Graphics heeft al een lange staat van dienst op het vlak van duurzame ontwikkeling. Een bewijs daarvan is de toonaangevende *chemievrije drukplaat* Azura.

Met het recent geïntroduceerde ECO³-programma zet de businessgroep in op die cruciale voordelen die haar nieuwste innovaties voor de drukindustrie typeren: kostenefficiëntie (economy), ecologie en extra gebruiksgemak (extra convenience) – kortweg ECO³. Deze drie E's zullen in alle geledingen van de drukkerijbusiness meerwaarde brengen. De focus op het ECO³-programma heeft immers niet alleen betrekking op de sterke *drukvoorbereidings*portfolio van de businessgroep, maar ook op kwaliteits-, productiviteits- en efficiëntieverbeteringen in de drukzaal.

Eind 2017 introduceerde Agfa Graphics een krachtige softwarecombinatie in de vorm van de pakketten PressTune en InkTune. Ze zullen meerwaarde bieden door de kosten terug te dringen op het vlak van de *drukvoorbereiding* en op het vlak van het drukken zelf. Bovendien zorgen ze voor een betere kwaliteit en een hogere productiviteit. PressTune is een uitgebreide en unieke tool voor drukwerkstandaardisatie. Hij zorgt ervoor dat de kleur voldoet aan de specificaties en consistent blijft doorheen de hele oplage. Door een trendanalyse van de productie geeft het drukkers de mogelijkheid om de prestaties van drukpersen en operatoren te volgen, beheren en verbeteren. Hierdoor wordt de tijd die nodig is om opdrachten klaar te zetten tot 40% verkort en wordt het afval dat geproduceerd wordt tijdens het drukken met 5% verminderd. InkTune past intelligente processen toe die de instellingen van de drukpers finetunen om de rendabiliteit van de drukpersactiviteiten te verhogen. De tool zorgt ervoor dat er tot 30% minder inkt verbruikt wordt, terwijl de kwaliteit van het drukwerk gelijk blijft of zelfs verbetert. Voorts verbetert InkTune de kleurenstabiliteit op de pers, evenals de beeldkwaliteit en -consistentie. Voorts verhoogt het de druksnelheid en verkort het de droogtijd. De twee softwarepakketten werken het best wanneer ze gecombineerd worden.

Op het vlak van *inkjet* gaat Agfa Graphics door met het ontwikkelen van *UV-inkten*. In tegenstelling tot solventinkten bevatten de *UV-inkten* van Agfa Graphics geen solventen of *VOS*. Bovendien is er maar weinig energie nodig om *UV-inkten* te drogen, wat een belangrijk voordeel is ten opzichte van inkten op waterbasis. Bij de selectie van de *reactieve monomeren* voor zijn *UV-inkten* houdt Agfa Graphics steeds rekening met de mogelijke gezondheids- en veiligheidsaspecten van deze stoffen.

De laatste jaren rustte Agfa Graphics de meeste van zijn *grootformaatprinters* uit met UV LED-technologie. LED-lampen gaan veel langer mee dan gloeilampen en ze zorgen voor een aanzienlijke energiebesparing, wat leidt tot een hoger rendement op investering. Ze zijn ook groener daar ze geen kwik bevatten en geen ozon produceren. Omdat ze slechts zeer weinig warmte produceren, kan bovendien op een breder scala aan substraten gedrukt worden.

Het feit dat ze onmiddellijk aan en uit gezet kunnen worden resulteert ook in een hogere productiviteit.

De softwaresystemen van Agfa Graphics zijn krachtige instrumenten voor drukkerijen die efficiëntie, kwaliteit en duurzaamheid hoog in het vaandel dragen. Agfa Graphics ontwikkelt voortdurend nieuwe toevoegingen aan zijn workflowsoftwarepakketten voor commerciële drukkerijen en voor kranten. Deze toevoegingen bieden commerciële drukkers en krantendrukkers oplossingen die tijd, geld en afval besparen. Dat gebeurt bijvoorbeeld door het gebruik van papieren 'job jackets' overbodig te maken of door het inktverbruik tot 25% te verminderen. Zij stellen drukkers ook in staat om minder droogpoeder te gebruiken en om de opstarttijd voor hun drukpersen te verkorten. Dit zorgt voor een aanzienlijke vermindering van papier- en inktafval. Bovendien zorgen deze toepassingen voor een stabielere afhandeling van de drukopdrachten.

Met zijn innovatieve en duurzame oplossingen steunt Agfa Graphics zijn klanten actief in hun omschakeling naar groenere werkwijzen. Het gelauwerde circulaire model voor de levering van *drukplaten* is een uitstekend voorbeeld van een duurzaam gesloten kringsysteem. Het systeem maakt het hergebruik van hoogwaardig aluminium zonder waardeverlies mogelijk. Deze aanpak garandeert dat het aluminium niet oncontroleerbaar gedowncycled wordt, maar daarentegen zijn intrinsieke waarde zo veel mogelijk behoudt. Het resultaat is een vermindering van de totale koolstofvoetafdruk van *drukplaten* met 70%. Het project past binnen de doelstellingen van de Europese Commissie om de Europese economische activiteiten steeds meer om te vormen naar een circulair economiemodel.

Agfa HealthCare

Met de groeiende wereldbevolking in gedachten investeert de businessgroep Agfa HealthCare voortdurend in de ontwikkeling van beeldvormings- en IT-systemen die helpen om de gezondheidszorg voor de komende generaties betaalbaar en duurzaam te houden. Agfa HealthCare steunt ziekenhuizen actief bij hun inspanningen om vernieuwende beeldvormingsystemen in gebruik te nemen en informatiesystemen te installeren die al hun medische en administratieve afdelingen in één virtueel netwerk verenigen. De digitalisering van de gezondheidszorg brengt niet alleen voordelen op het vlak van efficiëntie en kostenbeheersing.

Agfa HealthCare's vernieuwende oplossingen helpen ook om de ecologische voetafdruk van de gezondheidszorg te verkleinen. Ze verminderen bijvoorbeeld het gebruik van verbruiksgoederen en chemicaliën en ze elimineren het transport van gegevens op film en papier tussen afdelingen of vestigingen van een ziekenhuis.

Agfa HealthCare verbindt zich tot het ontwikkelen en vermarkten van producten en oplossingen die minder afval genereren, de röntgenstralingsdoses verminderen en de levensduur van de bestaande gezondheidszorg-infrastructuur van ziekenhuizen verlengen.

Doorheen de jaren is Agfa HealthCare geëvolueerd van een aanbieder van röntgenfilm tot een specialist in *digitale radiografie* en IT voor de gezondheidszorg. Agfa HealthCare steunt zijn klanten actief bij hun overgang van analoge naar *digitale radiografie*, of van chemisch ontwikkelde film naar 'droge' film, wat eveneens een aanzienlijke vermindering van de röntgenstralingsdosis meebrengt.

Dankzij Agfa HealthCare's *beeldverwerkingsoftware* kunnen radiologen beschikken over digitale beelden van hoge kwaliteit, geschikt voor diagnose vanaf een computerscherm.

Met zijn *Enterprise Imaging*-platform biedt Agfa HealthCare radiologieafdelingen, cardiologieafdelingen, afdelingen gespecialiseerd in nucleaire geneeskunde en andere afdelingen die intensief met beelden werken de middelen om efficiënt medische beelden van verscheidene beeldvormingsmodaliteiten op te slaan, te beheren en te verdelen.

Zorgorganisaties kunnen eveneens al hun beeldintensieve afdelingen samenbrengen in één digitaal netwerk, zelfs als die afdelingen zich in verschillende vestigingen bevinden.

Met de *Enterprise Imaging* VNA-technologie van Agfa HealthCare (*VNA* staat voor vendor neutral archive) is het zelfs mogelijk om de gegevens van alle beeldintensieve afdelingen van alle zorgorganisaties in een hele regio centraal te bewaren. Dankzij de universele viewer van Agfa HealthCare kunnen zorgaanbieders van de ene organisatie beelden die zijn opgeslagen in het *PACS*- of *VNA*-systeem van de andere organisatie bekijken zonder dat de beelden verstuurd moeten worden. *Digitale radiografie* en geavanceerde IT-systemen voor beeldvorming verminderen het verbruik van natuurlijke rijkdommen en van energie doordat het kopiëren van files en het transport van data op fysieke dragers vermeden wordt.

Agfa HealthCare treedt ook buiten de grenzen van de medische beeldvorming. Met zijn *ORBIS Hospital Information System/Clinical Information System* en zijn systeem voor ziekenhuisbreed documentbeheer is de onderneming eveneens actief in de markt voor de ondernemingsbrede IT. Met deze systemen kan Agfa HealthCare medische afdelingen en administratieve afdelingen van ziekenhuizen in één virtueel netwerk verbinden.

De ondernemingsbrede IT-systemen geven ziekenhuizen niet alleen de mogelijkheid om de productiviteit op te trekken, de zorgverstrekking te verbeteren en kosten te besparen. Ze helpen zorgcentra eveneens om hun ecologische voetafdruk te verkleinen door het gebruik van papieren documenten te verminderen en de nood aan opslagruimte te verkleinen.

Agfa Specialty Products

De businessgroep Agfa Specialty Products streeft ernaar voor zijn uitgebreide portfolio duurzame producten aan te bieden. Wanneer producten ontwikkeld of aangepast worden, zijn duurzaamheid, recycleerbaarheid en herbruikbaarheid steeds belangrijke aandachtspunten. In bepaalde gevallen werkt de businessgroep met verscheidene partners samen aan de ontwikkeling van producten voor milieugerichte industrietakken. Verscheidene producten van de businessgroep worden gebruikt in milieuvriendelijke toepassingen.

Agfa commercialiseert met succes zijn synthetische Synaps-papieren voor een groeiend aantal druktoepassingen. Synaps bestaat uit een basis *PET*-film (polyester) die aan beide kanten gecoat is om een uitstekende bedrukbaarheid te garanderen. Alle productieafval kan gerecycleerd en herbruikt worden.

Voor de markt van de beveiligde smartcards biedt Agfa zijn gamma PETix-films aan. Hiermee kunnen verscheidene soorten ID-kaarten en documenten geproduceerd worden. Dankzij zijn polyester basis helpt PETix om kaarten betrouwbaarder en robuuster te maken. Het is een milieuvriendelijk alternatief voor PVC-films. PETix verlengt de levensduur van de smartcards en verkleint de ecologische voetafdruk van de kaartproductie.

Agfa Specialty Products verkoopt ook Zirfon Pearl-separator*membranen* voor de productie van waterstof. Moderne installaties voor waterstofproductie gebruiken de Zirfon Pearl-*membranen* om hun efficiëntie en productiviteit te verbeteren. Voortbouwend op zijn kerncompetenties op het vlak van polyestersubstraten en chemische deklagen ontwikkelt en commercialiseert Agfa Specialty Products vernieuwende materialen voor toepassingen op het vlak van hernieuwbare energie. Een goed voorbeeld hiervan zijn Agfa's UNIQOAT *backsheet* films voor de productie van zonnepanelen.

Duurzaamheids- verslag

Agfa engageert zich voor het duurzaam beheer van natuurlijke rijkdommen, de veilige uitbating van zijn installaties en de beperking van de ecologische impact van zijn activiteiten en producten. Hiertoe heeft Agfa kwaliteits-, milieu-, en veiligheidsmanagementsystemen geïnstalleerd in overeenstemming met de internationale standaarden ISO 9001, ISO 14001, ISO 50001 en OHSAS 18001. Op de wereldkaart (p.36-37) worden de certificaten aangeduid die door de verschillende Agfa-vestigingen werden behaald. De vestiging Mortsel omvat de sites in de Belgische gemeenten Mortsel, Wilrijk, Edegem en Heultje (Westerlo). Alle gegevens refereren naar het volledige jaar 2017 voor de vestigingen die op de wereldkaart terug te vinden zijn.

Dankzij verscheidene aanpassingen aan de koelinstallaties, kon Agfa de uitstoot van gefluoreerde gassen en de milieu-impact van de koelinstallaties drastisch terugdringen.

Productiegerelateerde milieubescherming

Productie van film en synthetisch papier

Alleen de productievestiging in Mortsel produceert polyesterfilm en synthetisch papier. Draggers op basis van andere *polymeren* worden aangekocht bij externe leveranciers. De filmdrager wordt begoten met emulsielagen. De bereiding van deze emulsies is een afzonderlijk productieproces. Sommige van de chemische componenten van de emulsielagen worden ook geproduceerd in enkele andere productievestigingen. De laatste stap in het filmproductieproces is de confectie (het versnijden in het gewenste formaat) en het verpakken.

Productie van drukplaten en beeldplaten

De basis van de meeste *drukplaten* is aluminiumplaat die wordt aangekocht bij externe leveranciers. Deze aluminiumplaat wordt voorbehandeld en begoten in de plaatproductievestigingen. Op enkele uitzonderingen na bevatten de gegoten lagen geen zilver. De laatste stappen in de productie van *drukplaten* en beeldplaten zijn – net zoals voor film – confectie en verpakking.

Productie van chemicaliën

Na de belichting van de film of de *drukplaat* bij de klant, moet deze chemisch ontwikkeld worden om een zichtbaar beeld te verkrijgen. Een groeiend aandeel van de film wordt met warmte ontwikkeld. In tegenstelling tot de klassieke procedés waarbij gebruik wordt gemaakt van ontwikkelchemicaliën, wordt een aanzienlijk aandeel van de *drukplaten* nu in ontwikkel*chemievrije* baden verwerkt. Agfa Graphics produceert eveneens een assortiment *drukvoorbereidingschemicaliën* voor gebruik tijdens het drukproces.

Dankzij Agfa's nieuwe water-zuiveringsinstallatie kan de fabriek in Mortsel (België) meer dan 50% van zijn afvalwater hergebruiken.

Productie van inkten

Voor zijn groeiende industriële *inkjet* produceert Agfa een specifiek gamma van inkten. De productie van deze inkten behelst het mengen van ingrediënten, het afvullen en het verpakken.

Productie van apparatuur

De productie van apparatuur omvat het ontwerp en de assemblage van mechanica, elektronica, optica en software.

Ecologische impact

De ecologische impact van de productieactiviteiten bestaat hoofdzakelijk uit emissies naar lucht en water, het gebruik van grondstoffen en het opwekken en verbruik van energie. Even belangrijk zijn de veiligheidsaspecten van de activiteiten en de inspanningen om ecologische incidenten en klachten te voorkomen.

Milieu-indicatoren

In overeenstemming met de hierboven aangehaalde overwegingen heeft Agfa de volgende indicatoren gekozen om zijn milieuprestatie te evalueren:

Waternverbruik	m ³ /jaar
Specifiek waternverbruik	m ³ /ton product
Waternverbruik exclusief koelwater	m ³ /jaar
Specifiek waternverbruik exclusief koelwater	m ³ /ton product
Afvalwaterbelasting	ton/jaar
Specifieke afvalwaterbelasting	ton/ton product
CO ₂ -emissie naar lucht	ton/jaar
Specifieke CO ₂ -emissie naar lucht	ton/ton product
NO _x -, SO ₂ -, VOS-, VAS-emissies naar lucht	ton/jaar
Specifieke NO _x -, SO ₂ -, VOS-, VAS-emissies naar lucht	ton/ton product
Specifieke VOS-emissies naar lucht	ton/ton product
Afvalvolume	ton/jaar
Specifiek afvalvolume	ton/ton product
Specifiek gevaarlijk afvalvolume	ton/ton product
Energieverbruik	TeraJoule/jaar
Specifiek energieverbruik	GigaJoule/ton product
Milieu-incidenten en klachten	aantal

Het hergebruik van restwarmte stelde Agfa in staat om de CO₂-uitstoot in 10 jaar met 30.000 ton te verminderen.

Samenvatting van de milieuprestaties

Ten opzichte van 2016 daalde het wereldwijde productievolume in gewicht van film, *drukplaten* en chemicaliën met 2,5%. Het productievolume in gewicht van apparaten daalde met 3,8%.

Het globale productievolume in ton daalde hierdoor wereldwijd met bijna 3%. De dalende trend van de productievolumes weerspiegelt de algemene tendens op de wereldmarkt waarbij analoge oplossingen steeds meer worden vervangen door digitale oplossingen.

Het globale productievolume van de filmfabrieken (in m² uitgedrukt) daalde met 4,1%. Ook de globale *drukplaten*productie (uitgedrukt in m²) van Agfa Graphics kende quasi dezelfde daling. In Agfa HealthCare daalde de filmproductie met 10,6%.

Voor Agfa Graphics handhaaft zich de stijgende vraag naar inkten voor diverse *inkjet*-toepassingen waardoor het productievolume met meer dan de helft steeg.

Vele milieu-indicatoren bleven ook in 2017 op een laag niveau of daalden nog verder.

De totale waterconsumptie daalde met 6% als gevolg van de alertheid en acties tot spaarzaam waterverbruik. Het specifieke waterverbruik exclusief koelwater verminderde met 4,2%.

Het totale afvalwatervolume bleef dalen met 6,6%. Het specifieke afvalwatervolume daalde met 3,8% tot 10,7 m³/ton geproduceerd product, wat opnieuw het laagste niveau is sinds het begin van de meting van de milieu-indicatoren in 1995. De specifieke vuilvracht in het afvalwater blijft op hetzelfde peil als 2016 dankzij de verbeteringen aan de biologische waterbehandelingsinstallatie in de filmfabriek van Mortsels, door de waterbesparingen en de lagere productievolumes.

Het globale energieverbruik bleef ook in 2017 verder dalen met 2,1%. Het specifieke energieverbruik stabiliseerde zich op het niveau van 2016. Opvolging, analyse en optimalisatie blijft in alle vestigingen een constante opdracht.

Op het vlak van luchtemissies bleven de specifieke emissies over het algemeen dalen. Enkel de *VOS*-emissies kenden een stijging van 6,2%, als gevolg van beperkingen bij de *Regeneratieve Thermische Oxidatie* (RTO-) installaties van Agfa Graphics. Desondanks blijven deze nog bij de laagste waarden sinds het begin van de registratie van de milieu-indicatoren.

De specifieke afvalvolumes blijven met 191 kg/ton op het peil van 2016. De hoeveelheid gevaarlijk afval bleef met 28,1 kg/ton op hetzelfde laag niveau. Hiermee worden de aangehouden inspanningen om deze afvaloorzaken onder controle te houden bevestigd. Waar vroeger de verhouding gevaarlijk/ongevaarlijk afval 1/3 bedroeg, is deze nu op 1/7.

Van de 14 productievestigingen waren er acht die geen ongevallen met werkverlet hoefden te noteren.

MILIEU-, VEILIGHEIDS- EN ENERGIEMANAGEMENTSYSTEMEN

DUITSLAND

MÜNCHEN

Apparatuur

PEISSENBERG

Apparatuur

PEITING

Apparatuur, toebehoren

SCHROBENHAUSEN

Beeldplaten en cassettes

WIESBADEN

Drukplaten

AGFA GRAPHICS

AGFA HEALTHCARE

AGFA SPECIALTY PRODUCTS

ISO 9001 QUALITY

ISO 14001 ENVIRONMENT

OHSAS 18001 SAFETY

ISO 50001 (DIN 16001) ENERGY

ISO 13485 Q MEDICAL

CHINA

WUXI (PRINTING)

Drukplaten

WUXI (IMAGING)

Filmconfectie, apparatuur

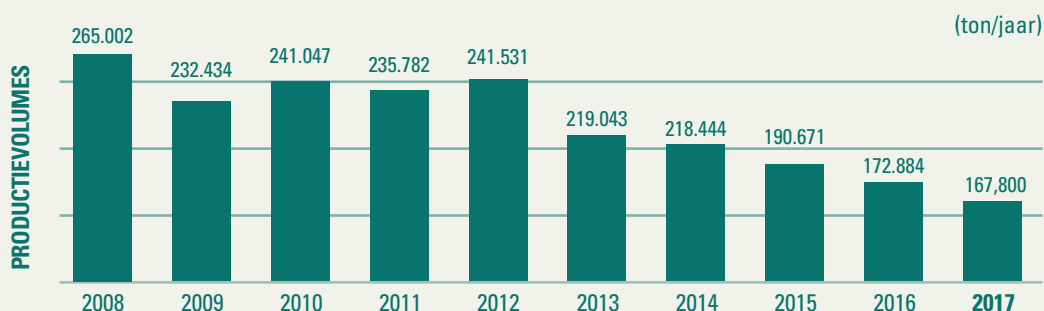

Milieuprestatie van de Agfa-Gevaert Groep

In de onderstaande commentaren wordt de milieuprestatie in 2017 vergeleken met de prestatie in 2016. De grafieken en tabellen illustreren de trends vanaf 2008.

Productievolume

De onderstaande tabel geeft een overzicht van het productievolume in gewicht dat werd gerealiseerd door de Groep over de afgelopen tien jaren.

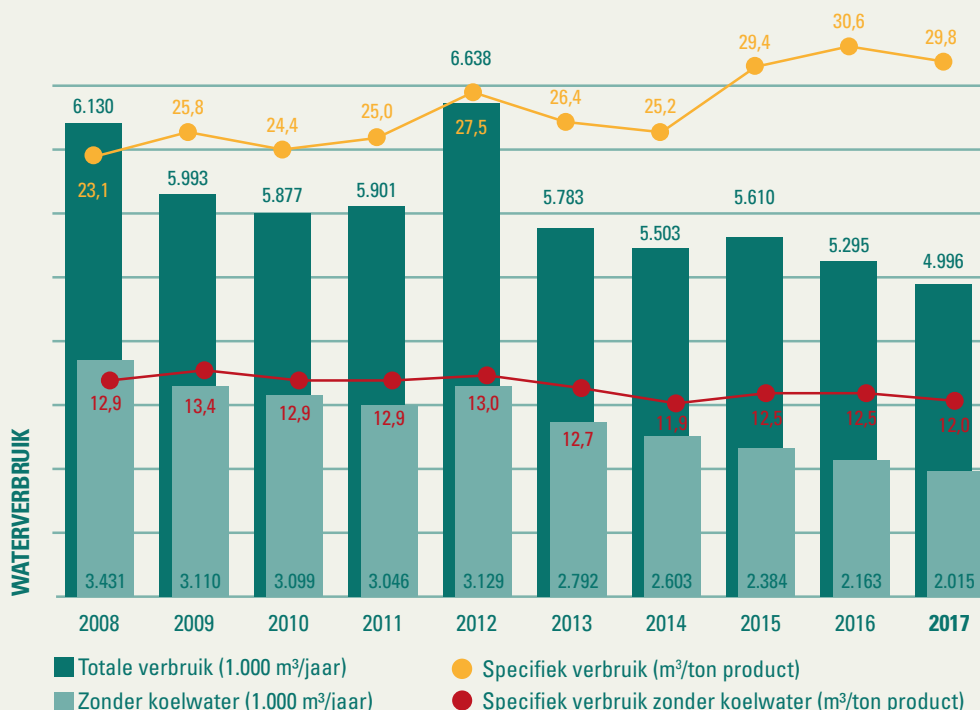
Het totale productievolume in gewicht bleef ook in 2017 verder dalen met bijna 3%. Dit is weliswaar minder uitgesproken dan de voorbije jaren. De oorzaak is de blijvende dalende tendens van de productie van de klassieke filmproducten en *offset*-platen die de wereldwijde digitaliseringstrend weerspiegelt.

Het productievolume in gewicht voor apparatuur daalde met 3,8% ten opzichte van 2016. Qua aantallen omvat dit ca. 1.500 geproduceerde stuks door Agfa Graphics (Manerbio en Mississauga) en ca. 27.000 stuks geproduceerd door Agfa HealthCare (München, Peiting, Peissenberg en Wuxi).

De filmfabrieken kenden een daling van 4,1% voor het totale productievolume in gewicht. Dit omvatte ongeveer 4,9% in filmproductie en 3,8% in productie van chemicaliën (o.a. ontwikkelvloeistoffen).

Daar waar het productievolume van *offset*-platen in continue dalende lijn blijft, kende de productie van inktten voor *inkjet*-toepassingen opnieuw een verdere groei met meer dan 50%.

Waterverbruik

Samen met een aantal grote klanten en leveranciers heeft Agfa Graphics een circulair supply chain-plan opgezet voor het permanente hergebruik van het hoogwaardige aluminium in Agfa's drukplaten.

Het totale waterverbruik daalde in 2017 verder met 6%. Gezien het waterverbruik meer daalde dan de productievolumes, betekent dit dat het specifiek waterverbruik eveneens daalde met 2,8% tot 29,8 m³ per ton geproduceerd product.

Het koelwater niet meegerekend, daalde het waterverbruik met 7,3%, resulterend in een specifiek waterverbruik van 12,0 m³/ton.

Het specifiek proceswaterverbruik bleef quasi stabiel op 6,3m³/ton geproduceerd product. De inspanningen ter optimalisatie van de productieprocessen blijven dus hun resultaten tonen.

Afvalwatervolume en -belasting

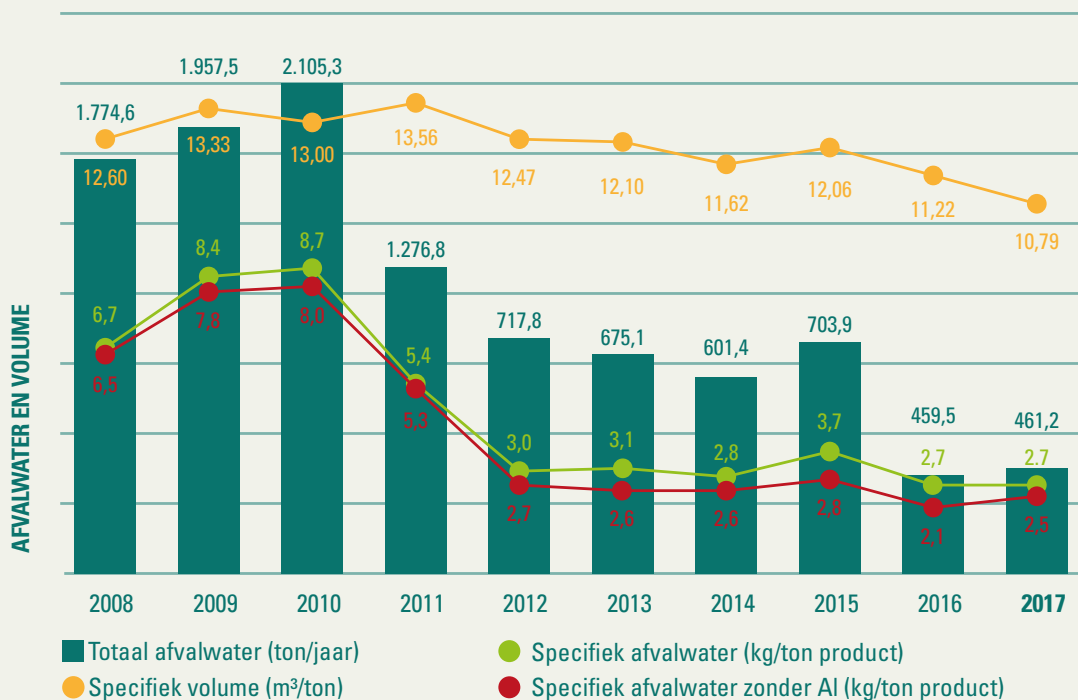
Het totale afvalwatervolume daalde opnieuw verder met ruim 6,6% en bevestigde zo de positieve trend van de voorbije jaren. Het specifiek afvalwatervolume noteerde een daling met 3,8% en resulteerde in 10,79 m³/ton geproduceerd product. Door onstabiliteit in de biologische waterbehandelingsinstallatie van de filmfabriek van Morsel werd een stijging van de rest-CZV waarde in de afvalwaterstroom opgetekend. Niettemin blijven de opgetekende waarden zeer laag. De waarden voor stikstof (N) en fosfor (P) waren de laagste ooit.

Het gehalte aluminiumslib in het afvalwater had een laag peil in 2017 als gevolg van acties en optimalisaties in de *drukplaten*fabrieken van Agfa Graphics.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Specifiek volume (m3/ton product))	12,60	13,33	13,00	13,56	12,47	12,10	11,62	12,06	11,22	10,79
CZV	1.486,5	1.580,4	1.727,1	1.101,5	524,1	473,1	491,3	462,9	322,7	373,4
N	97,8	116,1	90,8	46,1	17,8	20,4	17,9	15,7	9,5	9,5
P	127,8	112,2	118,7	97,6	97,0	66,5	56,4	54,2	38,1	37,3
AOX	1,3	1,2	0,8	0,6	0,9	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3
Zware metalen excl. Al	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,3	0,4	0,4	0,2
Aluminium	60,7	147,1	167,5	30,5	77,5	114,2	34,9	170,4	88,5	40,5
TOTAAL (ton/jaar)	1.774,6	1.957,5	2.105,3	1.276,8	717,8	675,1	601,4	703,9	459,5	461,2

Afvalwater en volume

De vuilvracht bleef in 2017 op quasi hetzelfde lage niveau als in 2016. De specifieke vuilvracht exclusief aluminiumbelasting steeg naar 2,5 kg/ton geproduceerd product, dit terwijl de specifieke totale vuilvracht op het peil van 2016 (2,7 kg/ton) bleef.

In 2017 schakelde het hoofdkantoor van Agfa over op LED-verlichting. Ook de ventilatie werd geoptimaliseerd.

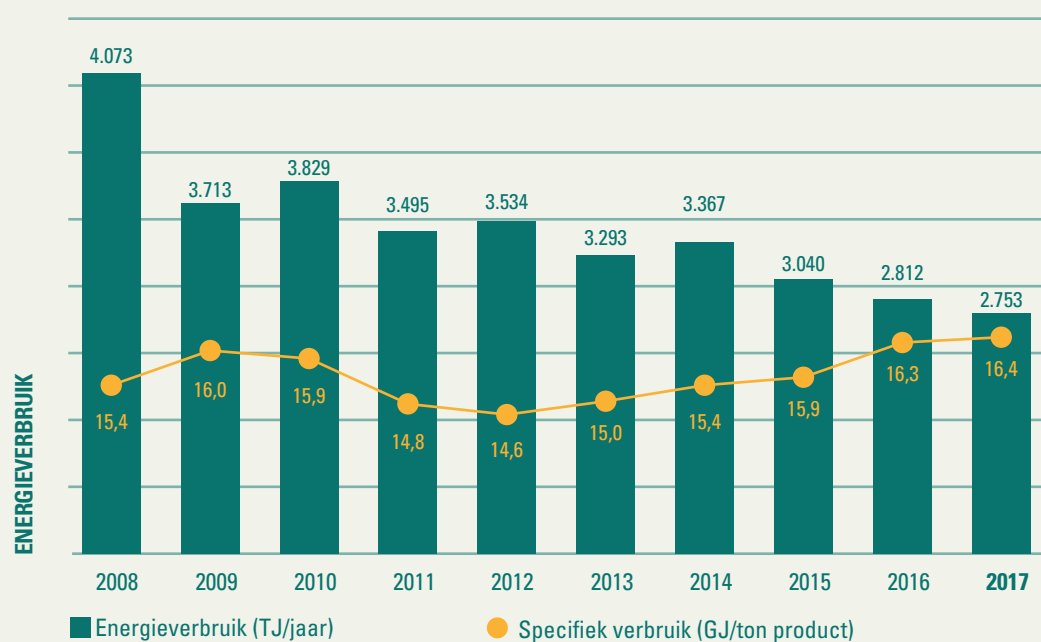
Energieverbruik

Het totale energieverbruik bleef verder dalen met 2,1%. Het specifiek energieverbruik bleef quasi stabiel met 16,4 GJ per ton geproduceerd product.

Analyse, opvolging en optimalisering van het energieverbruik in alle vestigingen blijft een constante opdracht. In de filmfabrieken daalde zo het energieverbruik nog verder met 2,9%. In de *drukplaten*fabrieken daalde het met 1,1%.

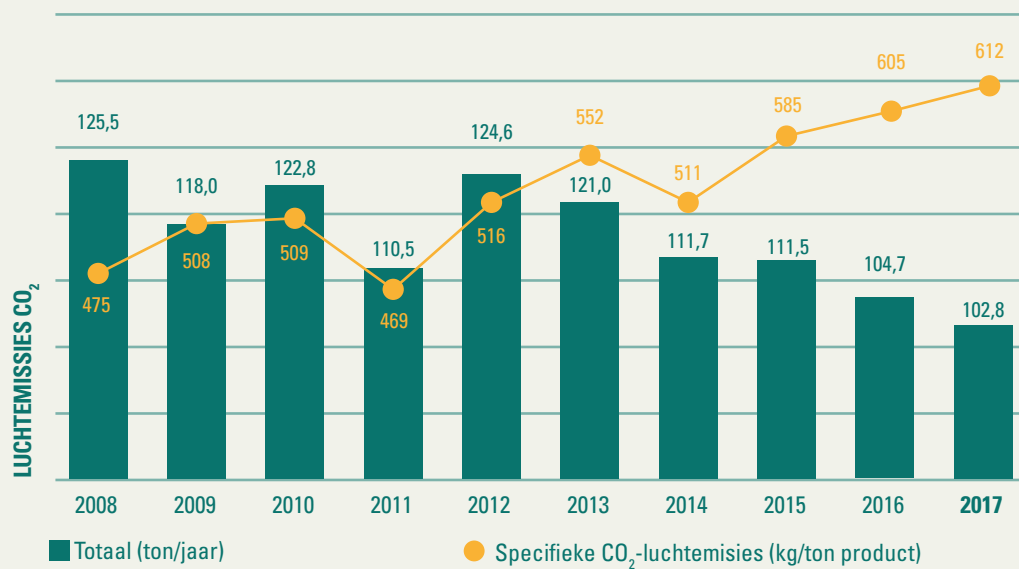
Wegens het vernieuwen van één van de warmtekrachtkoppelingscentrales (WWK) van de filmfabriek van Mortsel was het aandeel van aangekochte elektriciteit hier tijdelijk hoger.

Verschillende vestigingen hebben ondertussen een energiemanagementsysteem geïnstalleerd.

Luchtemissies CO₂

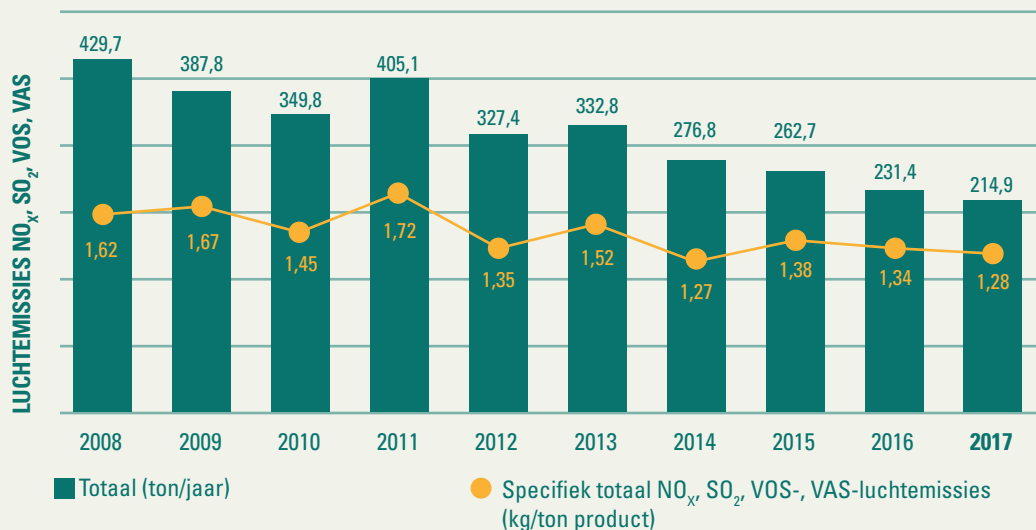
De globale CO₂-emissie daalde verder met 2% tot het laagste niveau peil ooit sinds het begin van de registratie van de milieu-indicatoren. De productievolumes daalden iets meer, waardoor de specifieke CO₂-emissie licht steeg met 1,2% naar 612 kg per ton geproduceerd product.

Luchtemissies NO_x, SO₂, VOS, VAS

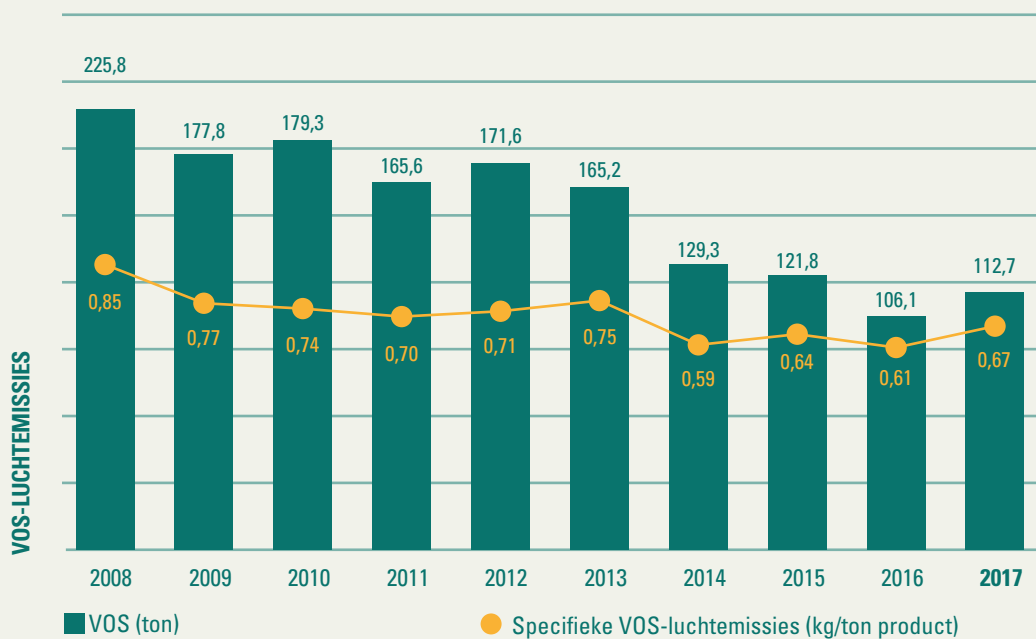
De luchtemissies exclusief CO₂ daalden in 2017 verder met 7,1%. Dit resulteerde in een daling van 4,3% van de specifieke luchtemissie exclusief CO₂.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
NO _x	171,3	156,2	160,3	150,3	142,1	141,6	140,4	137,5	120,3	99,4
SO ₂	28,5	49,6	6,2	40,7	9,7	23,5	5,1	1,5	1,5	0,8
VOS	225,8	177,8	179,3	165,6	171,6	165,2	129,3	121,8	106,1	112,7
VAS	4,1	4,2	4,0	48,5	4,0	2,5	2,0	1,9	3,5	2,0
TOTAAL (ton/jaar)	429,7	387,8	349,8	405,1	327,4	332,8	276,8	262,7	231,4	214,9

De VOS-emissies stegen met 6,2% tot 112,7 ton, waardoor de specifieke VOS-emissies stegen naar 0,67 kg per ton geproduceerd product. Deze waarde blijft echter de laagste van de laatste 10 jaren.

De stijging van de VOS-emissies is hoofdzakelijk te wijten aan beperkingen bij de *Regeneratieve Thermische Oxidatie* (RTO-) installaties die gebruikt worden bij de fabricage van drukplaten en waarvoor noodzakelijke, corrigerende acties zijn getroffen. De VOS-emissie bij de inkt- en filmfabricage blijven verder gematigd dalen (2,4%) door optimalisaties mogelijk gemaakt door een geautomatiseerde opvolging van de solventenbalans.

Afval

Het totale afvalvolume daalde in vergelijking met 2016 nog verder met 2,1%. Het specifieke afvalvolume bleef op quasi hetzelfde niveau met 191 kg per ton geproduceerd product (189 kg in 2016).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stortplaats	1.715	1.590	5.691	6.147	6.373	4.103	4.214	3.586	3.462	2.669
Verbranding	203	192	274	387	296	217	327	227	127	782
Recyclage	51.604	40.267	39.720	39.813	44.690	37.220	30.879	29.939	24.603	24.398
Energieterugwinning	1.674	1.301	1.358	1.484	1.308	1.257	1.173	1.438	1.188	1.057
Fysico-chemische behandeling	534	781	716	701	632	431	187	119	192	262
Valorisatie	2.952	2.652	2.925	2.762	2.431	2.270	2.581	2.796	3.141	2.874
TOTAAL (ton/jaar)	58.682	46.784	50.685	51.294	55.730	45.497	39.361	38.106	32.713	32.041
Ongevaarlijk	69%	73%	75%	76%	77%	75%	76%	75%	86%	86%
Gevaarlijk	31%	27%	25%	24%	23%	25%	24%	25%	14%	14%

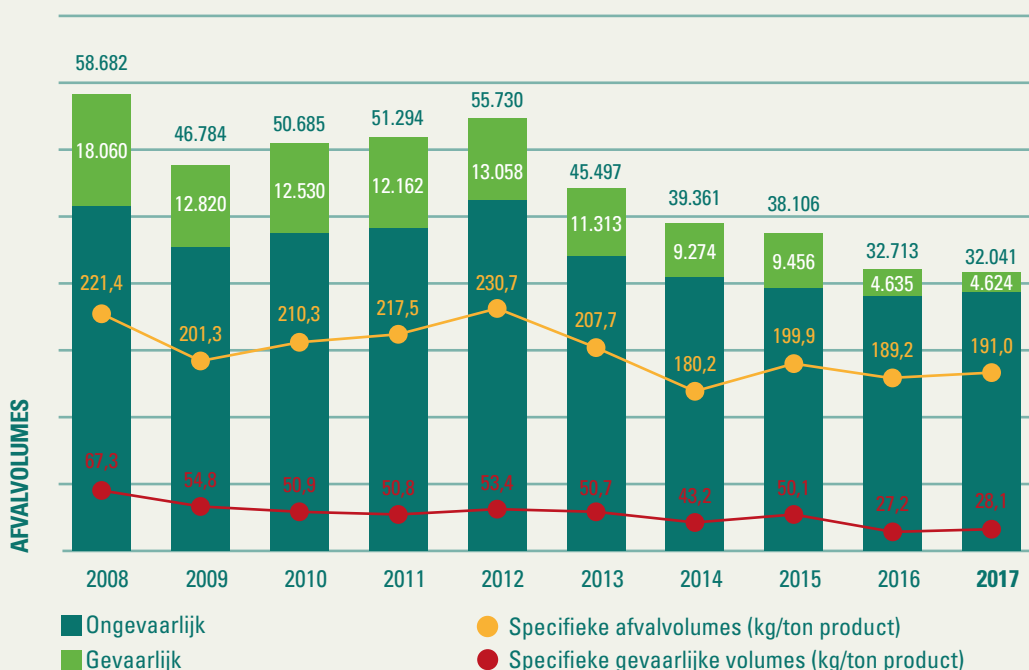
Sinds 1995 organiseert Agfa meetings in het hoofdkantoor in Morsel waarbij vertegenwoordigers van de omliggende straten en buurten in dialoog kunnen treden met vertegenwoordigers van het bedrijf en van de lokale overheid.

Voor wat betreft het specifiek gevaarlijk afvalvolume bleef het lage niveau van 2016 (27,2 kg/ton) gehandhaafd met 28,1 kg/ton in 2017. De verhouding gevaarlijk en ongevaarlijk afval, dat lange tijd constant bleef op 1/3, is nu 1/7.

De handhaving van het lage niveau van het gevaarlijk afval is toe te schrijven aan de aangehouden inspanningen om incidenten en oorzaken voor dit afval onder controle te houden.

Het nuttige gebruik van afval (recyclage, energierecuperatie, fysico-chemische behandeling en valorisatie) bedraagt 76%. Het aandeel afval dat nog wordt gestort blijft verder dalen. Het staat voor 8,3% van het totaal.

In 2017 werd een hogere hoeveelheid afval verbrand zonder energierecuperatie. Het betreft hier vooral afvalstromen die in het verleden gestort werden, maar die nu door afvalverwerkers ter verbranding aangeboden zijn. Het doel is om dit aandeel verder te reduceren ten voordele van een nuttig gebruik (recyclage en energierecuperatie).

Milieu-incidenten, -klachten en -boetes

• Incidenten

In 2017 werden in Leeds twee en in Mortsel elf milieu-incidenten gerapporteerd aan de lokale autoriteiten. Ze betroffen vooral inbreuken op de afvalwatervergunning.

• Klachten

Mortsel rapporteerde 18 klachten in 2017. Deze klachten betreffen vooral geluids- en geurhinder ten gevolge van diverse eenmalige gebeurtenissen.

• Boetes

Branchburg ontving een boete van 492 euro.

Gezondheid en veiligheid

Elke Agfa-vestiging heeft gezondheids- en veiligheidsstandaarden om haar werknemers en derden in de vestiging te beschermen in overeenstemming met alle specifieke wettelijke vereisten.

Gezondheids- en veiligheidsinformatie worden maandelijks gepresenteerd op de besprekingen van de managementteams. Op de besprekingen van de afdeling Corporate Safety, Health and Environment (SH&E) wordt deze informatie besproken en bijgestuurd. Jaarlijks evalueert het SH&E Management Comité het beleid, de organisatie, het beheersysteem en de doelstellingen op het vlak van veiligheid, gezondheid en milieu.

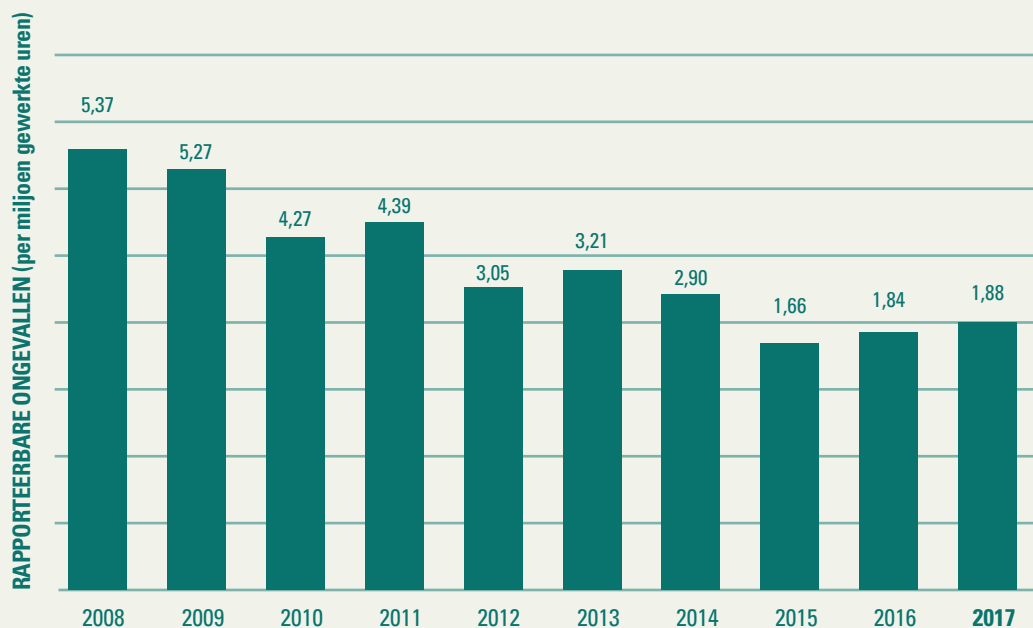
Van elk gerapporteerd incident, bijna ongeval en ongeval wordt de oorzaak onderzocht zodat de meest aanbevolen maatregelen kunnen worden geïmplementeerd. Belangrijke zaken worden onmiddellijk gecommuniceerd aan alle vestigingen als SH&E-alarm en -leerpunt. Oorzaakanalyses worden uitgevoerd om specifieke acties te implementeren ter verbetering van de prestaties op het vlak van gezondheid en veiligheid.

De frequentiegraad van de rapporteerbare ongevallen, conform de lokale wettelijke eisen, bleef quasi constant met 1,88 in 2017 (1,84 in 2016). Dit vertegenwoordigt 15 ongevallen wereldwijd (15 in 2016).

De frequentiegraad van de ongevallen met meer dan één verloren werkdag tot gevolg daalde naar 5,28 in 2017 (5,87 in 2016). Het komt hiermee in de buurt van het beste resultaat (4,64 in 2015) over de laatste 5 jaren. Agfa HealthCare noteerde een halvering van ongevallen met meer dan één verloren werkdag.

De ernstgraad van de ongevallen met meer dan één verloren werkdag bleef op hetzelfde niveau met 0,13 in 2017 (0,14 in 2016). Dit vertegenwoordigt 1.043 verloren werkdagen (1.142 in 2016).

Van de 14 verschillende productievestigingen noteerden er acht (60%) geen enkel ongeval met verloren werkdag. Nooit eerder werd zulk resultaat bereikt. Dit toont aan dat de inspanningen in de verschillende vestigingen op het vlak van veiligheid en gezondheid hun vruchten afwerpen.

Werken @ Agfa

De Agfa-Gevaert Groep werkt verder aan zijn transformatieproces. Naast de voortzetting van de last-man-standing-strategie voor traditionele filmproducten evolueert de onderneming verder als een internationale speler op het vlak van digitale beeldvormings- en druksystemen en van IT-oplossingen. De belangrijkste doelmarkten zijn de grafische industrie en de sector van de gezondheidszorg.

Tijdens dit proces schuiven Agfa's activiteiten steeds meer op van het vertrouwde terrein van de op film gebaseerde beeldvorming naar nieuwe, snel evoluerende technologiedomeinen. Tezelfdertijd evolueert de onderneming van het louter verkopen van verbruiksgoederen naar het aanbieden van totaaloplossingen die apparatuur, diensten en verbruiksgoederen inhouden. Uiteraard heeft dit een sterke impact op de benodigde werknemersprofielen.

Innovatie, flexibiliteit, technische en verkoopvaardigheden, marktkennis en ondernemerszin zijn van cruciaal belang.

Innovatie is essentieel voor de ontwikkeling van nieuwe producten en oplossingen. Deze producten en oplossingen introduceren en succesvol nieuwe markten aanboren is onmogelijk zonder afdoende ondernemers- en verkoopvaardigheden. Het betekent ook dat mensen open moeten staan voor mobiliteit en verandering. Verandering is immers de enige constante.

Agfa's HR-beleid is gericht op de ontwikkeling van een aantal processen gelinkt aan de 'employee life cycle'. Een loopbaan van een werknemer kan men opdelen in verschillende fases met specifieke aandachtspunten. Hierbij denken we aan aanwerving en introductie, competentie management, prestatie management, continue opleiding en ontwikkeling, verloning, beoordelingen van werknemers en uitdiensttreding. Belangrijke aandachtspunten zijn het ontwikkelen van leiderschap en loopbaanbegeleiding. Onze loopbanen moeten immers aangepast blijven aan de veranderende realiteit en veel medewerkers zullen in de toekomst meer loopbaanbewegingen maken dan traditioneel het geval was. Een 'job-fitte' medewerker is dan ook noodzakelijk zodat men blijvend professioneel inzetbaar is. Verder gaat er veel aandacht naar communicatie, gelijke rechten en veiligheid.

Agfa streeft ernaar om de juiste werknemer in de juiste functie op het juiste moment en de juiste locatie te hebben aan de juiste kost. Met die bedoeling zoekt Agfa constant de juiste balans tussen competenties aantrekken van buiten het bedrijf, intern competenties ontwikkelen en de algemene inzetbaarheid verhogen door werknemers te stimuleren om succesvol van de ene functie naar de andere over te stappen.

Er is een ruim aanbod van trainings- en ontwikkelingsprogramma's. Er zijn onder meer verschillende programma's gericht op Agfa-managers. Het geeft hun toegang tot tools voor zelfanalyse, pakketten voor zelftraining tot groepstrainingssessies in verband met de verschillende aspecten van leiderschap.

Naast het langlopende 'Global Leadership Program' werd er een Europees Leadership Programma opgestart. Ook op lokaal niveau worden diverse talentprogramma's opgezet.

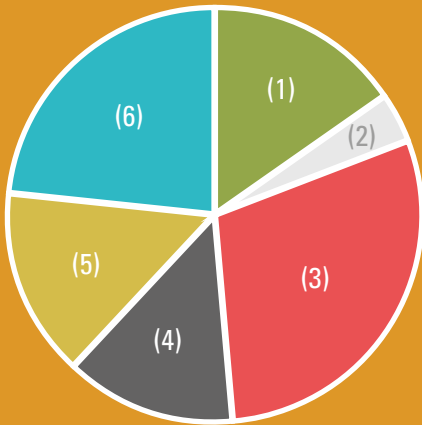
Verder kwam er meer focus op het ontwikkelen van onze verkoopcompetenties en werden er trainingsprogramma's gelanceerd waar het verkopen gebaseerd op de waarde centraal staat.

Verder is er 'EVOLVE', een leerplatform op het Agfa-intranet, als portal voor interactieve communicatie over leren en ontwikkelen. Alle medewerkers hebben toegang tot een online trainingscatalogus waar zowel productgerelateerde trainingstools, alsook trainingsprogramma's op het vlak van communicatie, management en klantgerichtheid te vinden zijn. Via deze weg wensen we een nog bredere leeromgeving te cultiveren.

Ten slotte ondersteunt ook het prestatie managementproces de verdere ontplooiing van Agfa's medewerkers. Voor elk van hen worden de individuele doelstellingen afgestemd op de algemene doelstellingen van de onderneming. Bovendien wordt de werknemer nauw betrokken bij het beoordelingsproces. Veel aandacht gaat dan ook naar het persoonlijke ontwikkelingsplan.

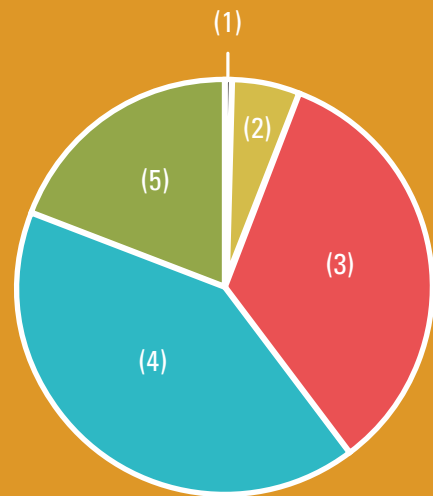
HR kerncijfers

WERKNEMERS PER
CORPORATE FUNCTIE

(1) ALGEMEEN & ADMINISTRATIE **15,51%**
 (2) LOGISTIEK & SUPPLY CHAIN **3,27%**
 (3) PRODUCTIE **27,87%**
 (4) ONDERZOEK & ONTWIKKELING **13,93%**
 (5) VERKOOP **15,6%**
 (6) SERVICE **24,25%**

TOEWIJZING WERKNEMERS

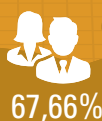
(1) CORPORATE CENTERS **0,63%**
 (2) GLOBAL SHARED SERVICES **5,46%**
 (HR, ICS, PURCHASING,...)
 (3) AGFA GRAPHICS **31,79%**
 (4) AGFA HEALTHCARE **43,65%**
 (5) AGFA SPECIALTY PRODUCTS **18,46%**

NAFTA

15,32%

EUROPA

67,66%

LATIJS-AMERIKA

5,38%

**AANTAL WERKNEMERS
EEN TOTAAL VAN 10.552 IN 2017
OF 10.177 VOLTIJDSE EQUIVALENTEN**

**882 NIEUWE MEDEWERKERS
VERVOEGDEN AGFA IN 2017**

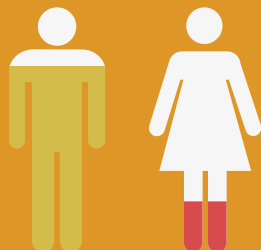

**66,5% VAN ALLE WERKNEMERS
VOLGDE MINSTENS
1 OPLEIDING IN 2017**

**1.048 MEDEWERKERS
VERLIETEN DE ONDERNEMING
IN 2017**

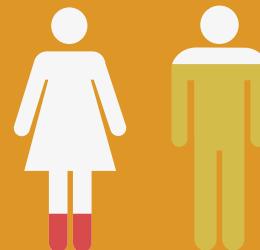
PERCENTAGE MANNELIJKE/ VROUWELIJKE MEDEWERKERS

**2017 77,59%
2016 80,80%**

**2017 22,41%
2016 19,20%**

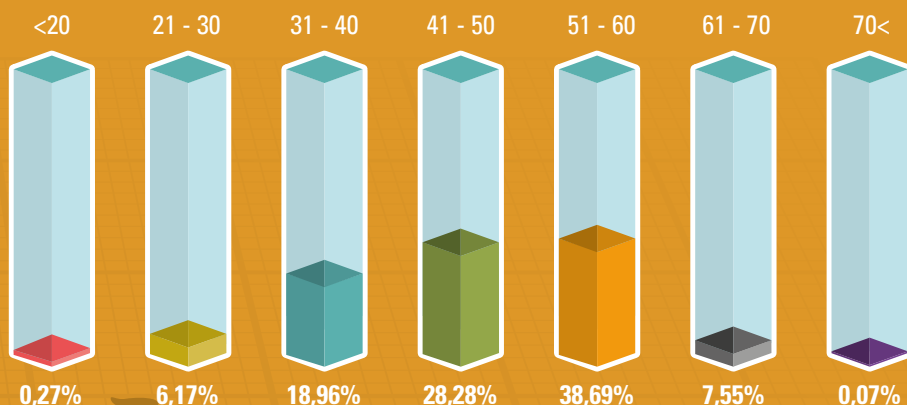
PERCENTAGE VROUWELIJKE/ MANNELIJKE MEDEWERKERS IN MANAGEMENTFUNCTIES

**2017 19,68%
2016 19,18%**

**2017 80,32%
2016 80,82%**

MEDEWERKERS PER LEEFTIJDSCATEGORIE

DE AGFA-GEVAERT GROEP TELT 79 NATIONALITEITEN DE TOP 5 BESTAAT UIT:

**1 - BELGISCHE
3.080 WERKNEMERS**

**2 - DUITSE
1.839 WERKNEMERS**

**3 - AMERIKAANSE
1.170 WERKNEMERS**

**4 - FRANSE
680 WERKNEMERS**

**5 - CHINESE
601 WERKNEMERS**

11,64%

**AZIË
OCEANIË
AFRIKA**

Human Resources-organisatie

De HR-organisatie van de Agfa-Gevaert Groep is afgestemd op de businessgroepstructuur van het bedrijf, zowel op regionaal als op lokaal vlak. De Centers of Excellence zorgen voor een wereldwijde coördinatie van de HR-principes, -beleidslijnen, -processen en specifieke kerncompetenties.

Deze afstemming op de businessgroepstructuur maakt de HR-organisatie efficiënter, minder complex. Ze verbetert de HR-ondersteuning, met respect voor de identiteit van de verschillende businessgroepen.

Het personeelsbeleid wordt zo afgestemd op de specifieke noden van elke businessgroep. Hiertoe begeleiden HR business partners de managementteams van de businessgroepen om zo de nodige personeelsaantallen, competenties, organisatiewijzigingen en dergelijke te kunnen plannen.

Gezien de wereldwijde aanwezigheid van Agfa, steunt de HR-organisatie ook sterk op de HR-medewerkers in de verschillende landen en regio's. De Centers of Excellence zijn verantwoordelijk voor een uniforme toepassing van de HR-principes en -beleidslijnen die wereldwijd in Agfa's verschillende organisaties toegepast worden.

Deze aanpak brengt heel wat voordelen op het vlak van transparantie, uniformiteit en kostenefficiëntie.

Er zijn drie Centers of Excellence met een wereldwijde verantwoordelijkheid en specifieke hoofdactiviteit nl.:

- Recruitering en talentontwikkeling;
- Compensation & Benefits;
- HR Process Office, dat instaat voor het beheer alle HR-processen en -systemen, alsook het beheer van alle transactioneel werk zoals payroll-systemen, de administratie en rapportering van opleidingen.

Programma's en beleid

Prestatiemanagement

Prestatiemanagement is een weerkend en voortdurend proces voor het bepalen van doelstellingen en voor ontwikkeling en evaluatie gericht op het realiseren van de strategie van de Onderneming via de prestaties van de werknemers.

Agfa's processen op het vlak van prestatimanagement zorgen ervoor dat werknemers geëvalueerd worden en dat ze formele en informele feedback krijgen over hun prestaties, getoetst aan een aantal overeengekomen doelstellingen.

De ontwikkeling van de werknemers is een integraal onderdeel van het prestatimanagement.

De werknemer en manager moeten de persoonlijke ontwikkelingsdoelstellingen identificeren.

Deze ondersteunen het bereiken van de vooropgestelde doelstellingen op korte termijn en het bereiken van de persoonlijke loopbaanverwachtingen op lange termijn.

Tot op zekere hoogte zijn financiële beloningen voor werknemers gebaseerd op de resultaten van het prestatimanagementproces. De evaluatie richt zich zowel op de beoordeling van de bereikte resultaten (Wat) als op de gedragingen die tot deze resultaten leiden (Hoe).

Competency Management

Competentimanagement is een programma dat managers en werknemers de mogelijkheid geeft om persoonlijke ontwikkelingsplannen op te stellen die overeenstemmen met de zakelijke objectieven en met de professionele ambities van de werknemer.

Algemene competenties, maar meer en meer ook jobspecifieke competenties, werden gedefinieerd en worden getoetst aan een vooraf bepaald vaardigheidsniveau. Vaardigheden die onvoldoende aanwezig zijn, krijgen prioriteit en worden gestimuleerd via ontwikkelingsdoelstellingen.

Agfa onderschrijft het STEM Charter. Met dit charter werken de overheid, kennisinstituten, sociale partners, sectororganisaties, de onderwijssector en de zakenwereld samen om jonge mensen aan te sporen om voor een STEM-opleiding te kiezen. STEM staat voor Science (wetenschap), Technology (technologie), Engineering (ingenieurswetenschappen) en Mathematics (wiskunde).

Talentmanagement

Alle senior managers nemen deel aan het People Review process om proactief kerntalenten in de organisatie te identificeren, om mobiliteit en jobrotatie te organiseren en om ontwikkelings-, continuïteits- en carrièreplannen uit te werken. Dit alles moet ervoor zorgen dat sleutelwerknemers aan boord blijven.

Een 'Global Leadership Program' werd ingevoerd om wereldwijd talent zichtbaarder te maken en om de coaching en ontwikkeling van talenten te ondersteunen. Voorts hebben verscheidene regio's ook lokale talentprogramma's opgezet.

Beleid en praktijken op het vlak van verloning

Het tewerkstellen van mensen is een investering op lange termijn. Tegenwoordig ervaren wereldwijde organisaties meer en meer concurrentie bij het aanwerven en behouden van personeelsleden. Daarom biedt Agfa alle werknemers competitieve verloningspakketten. De meeste managers hebben een variabel deel in hun salarispakket. De uitbetaling van dit variabele deel hangt af van de prestatie van de Agfa-Gevaert Groep, van de resultaten van de respectieve businessgroep en regio, en van de individuele prestatie ('Global Bonus Plan'). Voor verkopers en service-medewerkers is het variabele deel gelinkt aan specifieke doelstellingen in een 'Sales Incentive Plan' of een 'Service Incentive Plan'.

Om ervoor te zorgen dat het salaris overeenkomstig de markt is, gebruikt Agfa een formeel jobevaluatiesysteem en neemt het deel aan salarisonderzoeken om haar loonbeleid op een continue wijze te toetsen.

Agfa gebruikt als referentieloon van haar medewerkers een 'Total Target Cash'-niveau dat gemiddeld op het 67ste percentiel van de markt ligt. Het pakket van de individuele werknemer wordt aangepast op basis van zijn/haar prestaties en expertise.

Agfa streeft ernaar om competitieve maar ook kostenefficiënte kortetermijn- en langetermijnvoordelen aan te bieden. De belangrijkste voordelen zijn: een pensioenplan, een levensverzekering en een verzekering tegen medische kosten. De voordelen kunnen sterk verschillen van land tot land, naargelang de plaatselijke regels en gewoontes.

Arbeidspraktijken

Agfa streeft ernaar een werkgever te zijn met duidelijk omschreven en toegepaste veiligheids- en gezondheidsnormen, die alle wettelijke bepalingen naleeft en zich houdt aan de algemene bepalingen van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

Diversiteit

Diversiteit is voor Agfa een belangrijk aandachtspunt en de Onderneming heeft hieromtrent beleidsmaatregelen en procedures ingesteld. Ze worden beschreven in de gedragscode van de Onderneming en in het anti-discriminatiebeleid in de verklaring inzake ethisch zakendoen. (zie ook p. 209-210)

Vrijheid van vereniging

Agfa houdt zich aan de algemene principes van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en ondersteunt en respecteert het recht van zijn werknemers om zich te verenigen in vakbonden en andere organisaties die de rechten van werknemers in hun relatie met Agfa als werkgever behartigen. In elk land waar het actief is, treedt Agfa in dialoog met de vertegenwoordigers van de werknemers. In de meeste Europese landen nemen ondernemingsraden de vertegenwoordiging van de werknemers op zich. Op Europees niveau is er een Europese ondernemingsraad werkzaam. Voor zaken op het vlak van gezondheid en veiligheid zijn vaak lokale comités, bestaande uit vertegenwoordigers van de werknemers en de werkgever, actief.

Ondersteuningsprogramma's voor werknemers

Naast de strikte toepassing van de gedragscode heeft de grote meerderheid van Agfa's dochterondernemingen een formeel systeem ingesteld voor het ondersteunen van werknemers die problemen zoals pesterijen, discriminatie of belangenconflicten willen melden. Klachten worden op een systematische en vertrouwelijke manier behandeld en er werden gespecialiseerde en onafhankelijke contactpersonen aangesteld. Voor elke vestiging werden eveneens plaatselijke HR-contactpersonen aangesteld, zodat werknemers individuele problemen indien nodig op een vertrouwelijke manier kunnen melden.

De huidige arbeidsmarkt heeft professionals nodig die langer actief blijven, gezonder zijn en vol enthousiasme werken. In die optiek gebruikt Agfa het Huis van Werkvermogen-concept van Prof. Dr. Juhani Ilmarinen om nieuwe initiatieven te introduceren die het welzijn van de werknemers verbeteren.

Interne communicatie

Om een degelijke interne communicatie te verzekeren heeft Agfa specifieke communicatiekanalen opgezet. De bedoeling is de werknemers op een professionele en objectieve manier te informeren over alle bedrijfsgerelateerde onderwerpen.

Hiermee wordt Agfa's intranet gebruikt als belangrijk intern medium dat alle bedrijfs- of afdelingsinformatie groepeerd, zowel plaatselijk als wereldwijd. De informatie heeft betrekking op alle niveaus van Agfa's organisatie en geen enkele activiteit wordt uitgesloten. Collega's die op hun werkplek geen toegang tot het intranet hebben worden geïnformeerd via alternatieve media, zoals gedrukte nieuwsbrieven.

Voorts krijgen alle werknemers een update over de kwartaalresultaten en andere belangrijke onderwerpen tijdens Infotour-presentaties die elk kwartaal in elke vestiging worden georganiseerd. Tijdens deze meetings worden de prestaties en de resultaten van de Groep en van de businessgroepen in detail besproken.

Deelnemers worden uitgenodigd om deze onderwerpen en onderwerpen die hiermee te maken hebben te bespreken met hun management.

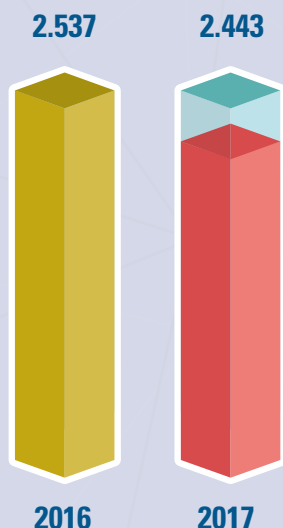
Tot slot vervolledigen plaatselijke communicatie-initiatieven – zoals personeelsmagazines, nieuwsbrieven en personeelsvergaderingen, ... – de hierboven vermelde communicatie.

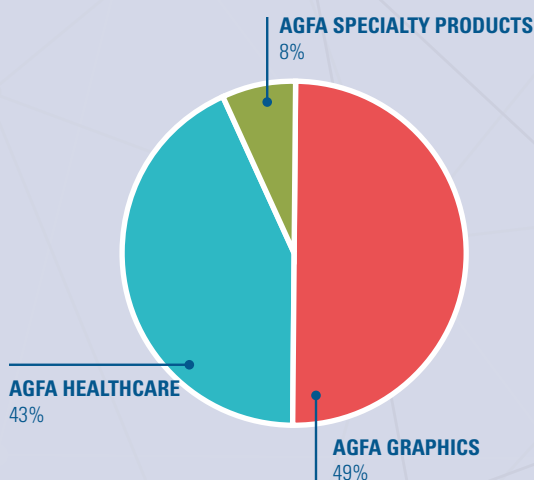
Commentaar bij de jaarrekeningen

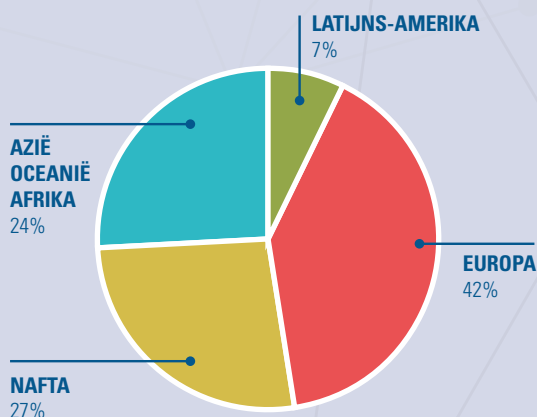
OPBRENGSTEN (MILJOEN EURO)

AANDEEL IN DE GROEPSOPBRENGSTEN 2017 PER BUSINESSGROEP

AANDEEL IN DE GROEPSOPBRENGSTEN 2017 PER REGIO

Commentaar bij de geconsolideerde jaarrekening

Opbrengsten

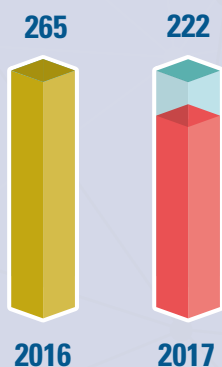
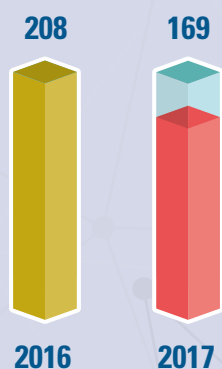
In 2017 daalde de omzet van de Agfa-Gevaert Groep met 3,7% tot 2.443 miljoen euro. De meeste groeimotoren van de Agfa-Gevaert Groep – waaronder *Inkjet*, HealthCare Information Solutions en verscheidene toekomstgerichte activiteiten van de businessgroep Agfa Specialty Products – presteerden goed. De omzetzijging van de Groep was toe te schrijven aan ongunstige wisselkoerseffecten en aan de achteruitgang van de traditionele activiteiten, inclusief de *hardcopy*-business van Agfa HealthCare. Deze business voelde de effecten van de reorganisatie van zijn distributiekanaal in China. Zonder wisselkoerseffecten zou de omzetzijging van de Groep beperkt zijn tot 2,9%. De omzettrend verbeterde duidelijk tegenover het voorgaande jaar (-3,5%), met een aanzienlijke verbetering in het vierde kwartaal.

Agfa Graphics

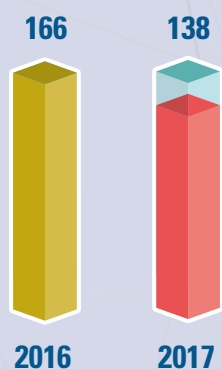
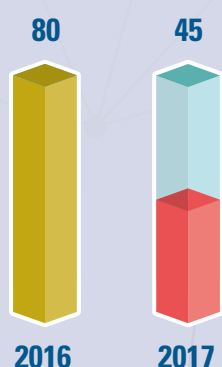
Na een geleidelijke verbetering doorheen het jaar, boekte het *inkjet*-segment van de businessgroep Agfa Graphics een groei met dubbele cijfers. Zowel het gamma van grootformaatprinters als de inkt voor *grootformaat*druk en voor industriële toepassingen droegen bij tot de omzetgroei. Belangrijke factoren waren de succesvolle introducties van verscheidene nieuwe Anapurna-drukmachines en van *UV LED-inkten*. Het *drukvoorbereidings*segment had af te rekenen met concurrentiedruk in de *offset*markten, marktgebonden volumedalingen (vooral in de krantensector) en stijgende aluminiumprijzen. Binnen dit segment presteerden de duurzame *chemievrije* oplossingen goed. Agfa Graphics streeft ernaar zijn marktpositie in dit gebied te verstevigen met het recent geïntroduceerde ECO³-programma. Dat programma moet klanten toegang geven tot een gamma van nieuwe softwareoplossingen die de kosten verlagen en de kwaliteit en productiviteit verbeteren.

Agfa HealthCare

Het merendeel van de groeimotoren van Agfa HealthCare presteerde goed in 2017. De omzet en het orderboek van het HealthCare Information Solutions-gamma bleven groeien. Het Imaging IT Solutions-gamma kende een tijdelijke vertraging in de omzet in de eerste negen maanden van het jaar, maar presteerde sterk in het vierde kwartaal. Op de middellange en lange termijn is de recurrente omzetgroei voor dit activiteitsgebied verzekerd door de voortdurend sterke orderinstroom voor het *Enterprise Imaging*-platform. De omzetzijging van Agfa HealthCare was vooral toe te schrijven aan de voortdurende marktgedreven volumedaling voor klassieke röntgenproducten en de beslissing om de distributiekanaal voor *hardcopy* in China te reorganiseren. De effecten van deze reorganisatie begonnen te vervagen in het derde kwartaal, resulterend in een normale omzetevolutie voor *hardcopy* in het vierde kwartaal.

RECURRENTE EBITDA ⁽¹⁾ (MILJOEN EURO)**RECURRENTE EBIT ⁽¹⁾ (MILJOEN EURO)**

(1) Voor reorganisatiekosten en niet-recurrente resultaten

WINST UIT DE BEDRIJFSACTIVITEITEN (MILJOEN EURO)**RESULTAAT OVER DE PERIODE (MILJOEN EURO)****Agfa Specialty Products**

De omzet van Agfa Specialty Products groeide met 8,3% tot 195 miljoen euro. Sterke verkoopcijfers werden met name geboekt voor de activiteiten op het vlak van *gedrukte schakelingen*, Synaps Synthetic Paper en Specialty Chemicals (waaronder Orgacon Electronic Materials).

Met 49% van de omzet blijft Agfa Graphics de grootste businessgroep. Agfa HealthCare zorgt voor 43% en Agfa Specialty Products voor 8% van de Groepsomzet.

In 2017 werd 42% van de Groepsomzet in Europa geboekt (2016: 40%). NAFTA stond in voor 27% (2016: 27%), Azië/Oceanië/Afrika voor 24% (2016: 26%) en Latijns-Amerika voor 7% (2016: 7%).

Resultaten

Hoewel ongunstige grondstofeffecten wogen op de rendabiliteit van de Groep, stelden gerichte efficiëntiemaatregelen de Groep in staat om de brutowinstmarge op 33,3% van de omzet te houden.

Vooraf door ongunstige grondstofeffecten en door de impact van de concurrentiedruk daalde de brutowinstmarge van Agfa Graphics van 29,8% in 2016 tot 29,0% in 2017. De recurrente EBITDA bedroeg 77,0 miljoen euro (6,4% van de omzet) tegenover 106,5 miljoen euro (8,4% van de omzet) in het voorgaande jaar. De recurrente EBIT kwam uit op 52,8 miljoen euro (4,4% van de omzet), tegenover 79,8 miljoen euro (6,3% van de omzet).

De brutowinstmarge van Agfa HealthCare kwam uit op 39,7% van de omzet, tegenover 39,9% in 2016. Aangezien het succes van het *Enterprise Imaging*-platform Agfa HealthCare ertoe aanzet om de investeringen in de verkoop- en serviceorganisatie te versnellen, daalde de recurrente EBITDA van 146,5 miljoen euro (13,4% van de omzet) in 2016 tot 131,1 miljoen euro (12,5% van de omzet). De recurrente EBIT kwam uit op 105,9 miljoen euro (10,1% van de omzet) in 2017, tegenover 120,3 miljoen euro (11,0% van de omzet) in het voorgaande jaar.

De recurrente EBITDA van Agfa Specialty Products verbeterde tot 18,0 miljoen euro (9,2% van de omzet). De recurrente EBIT bedroeg 14,7 miljoen euro (7,5% van de omzet) in 2017, versus 12,9 miljoen euro (7,2% van de omzet) in 2016.

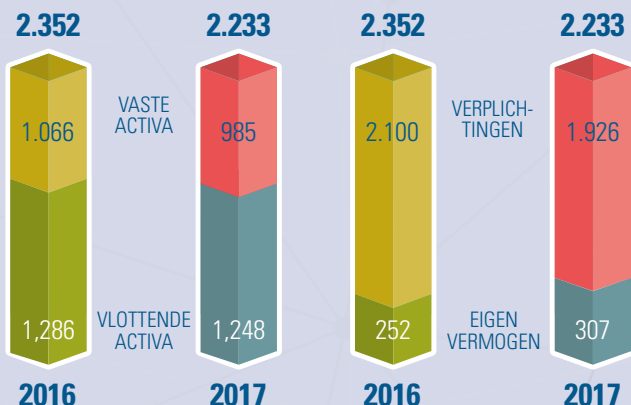
Als percentage van de omzet kwamen de verkoop- en algemene beheerskosten uit op 20,3%.

De O&O-kosten bedroegen in 2017 144 miljoen euro, of 5,9% van de omzet, wat licht hoger is dan in het voorgaande jaar. Dit bewijst duidelijk het engagement van de Groep om het technologisch leiderschap te behouden in de meeste van zijn activiteiten.

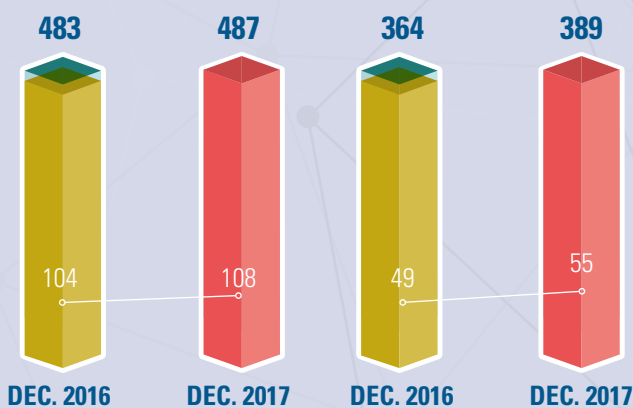
De recurrente EBITDA (de som van Graphics, HealthCare, Specialty Products en het niet-toegewezen deel) bedroeg 9,1% van de omzet in 2017, tegenover 10,4% in 2016. De recurrente EBIT kwam uit op 6,9% van de omzet, tegenover 8,2% in het voorgaande jaar.

De reorganisatiekosten en niet-recurrente resultaten kwamen uit op een kost van 31 miljoen euro, tegenover een kost van 42 miljoen euro in 2016.

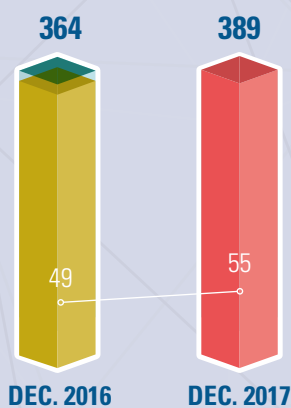
KERNCIJFERS BALANS (MILJOEN EURO)

VOORRADEN (MILJOEN EURO/DAGEN)

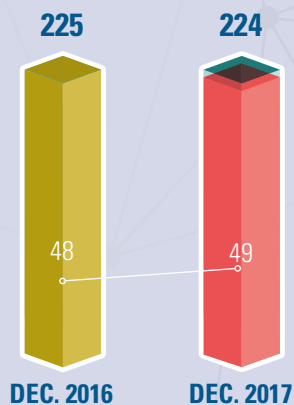

HANDELSVORDERINGEN ⁽¹⁾ (MILJOEN EURO/DAGEN)

(1) Min de uitgestelde opbrengsten en vooruitbetalingen.

HANDELSSCHULDEN (MILJOEN EURO/DAGEN)

De nettofinancieringskosten daalden van 51 miljoen euro in 2016 tot 39 miljoen euro in 2017.

De belastingkosten bedroegen 53 miljoen euro, tegenover 35 miljoen euro in het voorgaande jaar. Inbegrepen is een eenmalige (non-cash) belastingkost van 25 miljoen euro ten gevolge van veranderingen in de fiscale regelgeving in België en de VS.

Als gevolg van de bovenvermelde elementen boekte de Agfa-Gevaert Groep een nettowinst van 45 miljoen euro in 2017, tegenover 80 miljoen euro in 2016.

Balans

Aan het eind van 2017 bedroegen de totale activa 2.233 miljoen euro, tegenover 2.352 miljoen euro eind 2016.

Handelswerkkapitaal

De voorraden bedroegen 487 miljoen euro (108 dagen), tegenover 483 miljoen euro (104 dagen) eind 2016. De handelsvorderingen (min de uitgestelde omzet en vooruitbetalingen) bedroegen 389 miljoen euro (55 dagen), tegenover 364 miljoen euro (49 dagen) eind 2016. De handelsschulden kwamen uit op 224 miljoen euro (49 dagen), tegenover 225 miljoen euro (48 dagen) eind 2016.

Financiële schuld

De netto financiële schuld bedroeg 18 miljoen euro, tegenover een nettocashpositie van 18 miljoen euro eind 2016.

Pensioenverplichtingen

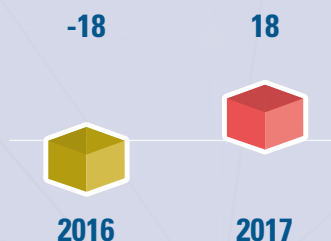
In 2017 namen de netto pensioenverplichtingen, met uitzondering van de toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement, voor de materiële landen af met 101 miljoen euro. Dit was voornamelijk het gevolg van wisselkoersen en de herberekeningen in verband met gewijzigde demografische aannames en het rendement op activa ten opzichte van de gebruikte disconteringsvoet.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bedroeg 307 miljoen euro, tegenover 252 miljoen euro eind 2016.

Kasstroom

De nettokasstromen uit bedrijfsactiviteiten, die ook rekening houden met veranderingen in het werkkapitaal, bedroegen in 2017 39 miljoen euro.

NETTO FINANCIËLE SCHULD (MILJOEN EURO)**NETTOKASSTROMEN UIT BEDRIJFSACTIVITEITEN (MILJOEN EURO)****Conclusie**

2017 was het eerste jaar van een twee jaar durende overgangsperiode. Nadat Agfa in 2016 zijn rendabiliteitsdoelstellingen overtroffen had, nam de onderneming een aantal initiatieven om de Groep klaar te maken voor toekomstige groei. De onderneming wil met name de complexiteit van de Onderneming en de achteruitgang van de omzet aanpakken.

Deze investeringen in de toekomst van onze Onderneming zullen de komende kwartalen een invloed hebben op onze rendabiliteit. De directie is er echter van overtuigd dat ze ons in staat zullen stellen om de Agfa-Gevaert Groep om te vormen tot een meer wendbare onderneming die de komende jaren groei zal kunnen nastreven. De Groep verwacht dat de meeste groeimotoren in 2018 hun succes zullen voortzetten. De omzet zal echter beïnvloed worden door de beslissing van Agfa Graphics om de *drukvoorbereidings*portfolio te rationaliseren.

De Groep blijft bij de ambitie om de komende jaren gemiddeld een recurrente EBITDA-marge van om en bij de 10% van de omzet na te streven. In 2018 zullen de bovenvermelde investeringen in de toekomst van de onderneming en de ongunstige grondstofeffecten echter op de rendabiliteit wegen. Daarom wordt voor dit jaar verwacht dat de recurrente EBITDA-marge niet boven de in 2017 bereikte marge zal uitkomen.

Commentaar bij de jaarrekening Agfa-Gevaert NV

De jaarrekening zoals ze zal worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van 8 mei 2018, werd door de Raad van Bestuur aan de waarderingsregels getoetst en in die vorm goedgekeurd.

Aan de Algemene Vergadering zullen de hierna volgende punten in het bijzonder ter goedkeuring worden voorgelegd:

De jaarrekening sluit met een verlies voor het boekjaar 2017 van 22.544.640,76 euro.

De Raad van Bestuur stelt vast uit de resultatenrekening dat de vennootschap in twee opeenvolgende jaren een verlies heeft geleden. Artikel 96, 6° van het Wetboek van Vennootschappen vereist dat de Raad van Bestuur de waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit verantwoordt. Aangezien echter de continuïteit van een houdstervenootschap, zoals Agfa-Gevaert NV, in hoofdzaak afhankelijk is van deze van de geconsolideerde groep in haar geheel verwijst de Raad van Bestuur naar de cash positie op groepsniveau alsook naar de nog beschikbare (en niet-opgenomen) kredietfaciliteiten op balansdatum.

Er wordt voorgesteld om dit verlies als volgt toe te wijzen:

- een vermindering van het overgedragen resultaat met 22.544.640,76 euro.
Hierdoor bedraagt het overgedragen resultaat 308.672.986,71 euro.

Toelichtingen bij de belangrijkste posten van de jaarrekening:

In 2017 realiseerde de vennootschap een omzet van 446,4 miljoen euro. Dit is tegenover de omzet van 2016 (452,1 miljoen euro) een daling met 1,3%. Deze daling wordt verklaard door een daling van de prijzen (-0,1%), een volume/mix daling (-0,7%) en een negatief wisselkoersverschil (-0,5%).

De bedrijfswinst bedraagt voor 2017 7,1 miljoen euro. Dit is een stijging tegenover 2016 met 0,5 miljoen euro. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door positieve voorraadwijzigingen.

Het financieel resultaat is 19,3 miljoen euro gunstiger dan in 2016, waardoor het verlies van het boekjaar voor belasting uitkomt op 19,4 miljoen euro (2016: -39,2 miljoen euro).

Na de belastingen op het resultaat (2017: -3,1 miljoen euro, 2016: +0,6 miljoen euro) komt het verlies van het boekjaar op 22,5 miljoen euro (2016: -38,6 miljoen euro). Dit is tevens het te bestemmen resultaat van het boekjaar. Dit is tegenover 2016 (+94,7 miljoen euro) een vermindering van 117,2 miljoen euro.

De vennootschap besteedde in België in 2017 12,5 miljoen euro aan onderzoek en ontwikkeling.

In 2017 is het personeelsaantal van Agfa-Gevaert NV in België met 8 eenheden gestegen tot 2.168 personeelsleden per 31 december 2017. Deze stijging is de resultante van de aanwerving van 83 medewerkers, terwijl 75 medewerkers het bedrijf verlieten.

De vaste inrichting van de vennootschap in VK boekte in 2017 een verlies van 5,7 miljoen euro.

Agfa Graphics heeft tot doel om de voornaamste leverancier te zijn van geïntegreerde *drukvoorbereidingssystemen* voor commerciële en krantendrukkerijen en om een toonaangevende leverancier te zijn van digitale systemen voor het drukken van borden en displays en van industrieel drukwerk. Het wil grafische bedrijven in staat stellen om rendabele groei te realiseren en om hun concurrenten voor te blijven. Agfa Graphics levert geïntegreerde systemen die zowel vernieuwend en betrouwbaar als duurzaam en competitief geprijsd zijn. Ze geven klanten de mogelijkheid om zich op een kostenefficiënte manier aan te passen aan de nieuwe eisen van de markt. Het aanbod van Agfa Graphics omvat verbruiksgoederen, apparatuur, software en diensten. Het combineert eigen technologieën en knowhow met die van toonaangevende producenten.

Agfa Graphics in 2017

Na een geleidelijke verbetering doorheen het jaar, boekte het *inkjet*-segment van de businessgroep Agfa Graphics een groei met dubbele cijfers. Zowel het gamma van *grootformaatprinters* als de inktten voor grootformaatdruk en voor industriële toepassingen droegen bij tot de omzetgroei. Belangrijke factoren waren de succesvolle introducties van verscheidene nieuwe Anapurna-drukmachines en van *UV LED-inkten*.

Het *drukvoorbereidings*segment had af te rekenen met concurrentiedruk in de *offset*markten, marktgebonden volumedalingen en stijgende aluminiumprijzen. Binnen dit segment presteerden de duurzame *chemievrije* oplossingen goed. Agfa Graphics streeft ernaar zijn marktpositie in dit gebied te verstevigen met het recent geïntroduceerde ECO³-programma. Dat programma moet klanten toegang geven tot een gamma van nieuwe softwareoplossingen die de kosten verlagen en de kwaliteit en productiviteit verbeteren.

Vooral door ongunstige grondstofeffecten en door de impact van de concurrentiedruk daalde de brutowinstmarge van Agfa Graphics van 29,8% in 2016 tot 29,0%. De recurrente EBITDA bedroeg 77,0 miljoen euro (6,4% van de omzet) tegenover 106,5 miljoen euro (8,4% van de omzet) in het voorgaande jaar. De recurrente EBIT kwam uit op 52,8 miljoen euro (4,4% van de omzet), tegenover 79,8 miljoen euro (6,3% van de omzet).

Agfa Graphics

MILJOEN EURO	2016	2017	% evolutie
Opbrengsten	1.267	1.195	-5,7%
Recurrente EBITDA ⁽¹⁾	106,5	77,0	-27,7%
% van de omzet	8,4%	6,4%	
Recurrente EBIT ⁽¹⁾	79,8	52,8	-33,8%
% van de omzet	6,3%	4,4%	
Resultaten uit bedrijfsactiviteiten	61,0	36,6	-40,0%

(1) Voor reorganisatiekosten en niet-recurrente resultaten.

Een betrouwbare partner voor professionele drukkers

Agfa Graphics is een toonaangevende leverancier van geïntegreerde *drukvoorbereidingssystemen* en geavanceerde *inkjetsystemen*. Overal ter wereld vertrouwen professionele drukkers en uitgevers op de ervaring en uitmuntende technologie van de businessgroep.

Drukvoorbereiding

De term *drukvoorbereiding* duidt op de processen voorafgaand aan het eigenlijke drukproces.

De *drukvoorbereidingsactiviteiten* beginnen nadat de beslissingen over de layout van het drukwerk genomen zijn en eindigen waar het eigenlijke drukken start. Tijdens deze voorbereidende fases worden teksten en beelden bijeengebracht in een layout, wordt de kwaliteit van kleuren gecontroleerd, worden bladzijden op de juiste plaats gezet en worden digitale *drukproeven* gemaakt. Na goedkeuring worden deze pagina's klaargemaakt voor het drukproces. Bij *offsetdruk* worden ze belicht op een *drukplaat*.

Dit gebeurt rechtstreeks met *computer-to-plate-technologie* (CtP), of via het tussenmedium film, met *computer-to-film-technologie* (CtF). Hierna wordt de belichte drukplaat op de drukpers gemonteerd. Drukkers vertrouwen op Agfa Graphics' apparatuur, verbruiksgoederen (zoals grafische film en *drukplaten*), software en diensten voor bijna elke stap in het voorbereidende proces. De softwarepakketten van de businessgroep bevatten *workflowsoftware*, op de cloud gebaseerde web-to-print-oplossingen, technologie voor het maken van digitale *proefdrukken* en voor het *rasteren* van bestanden, alsook tools die zorgen voor consistentie in kleur en kwaliteit. Software is een sleutelonderdeel van de totale oplossing die aan de drukkers wordt aangeboden. De softwaresystemen automatiseren het *drukvoorbereidingsproces*, garanderen een betere kwaliteit en verhogen de kostenefficiëntie.

Eind 2017 introduceerde Agfa Graphics een krachtige softwarecombinatie met de pakketten PressTune en InkTune. Hoewel Agfa Graphics' *drukvoorbereidingssystemen* vooral gericht zijn op het informatie-druksegment van de grafische industrie, levert de businessgroep ook *drukvoorbereidingstechnologie* aan klanten die gespecialiseerd zijn in *offset-* en *flexodruk* voor verpakkingstoepassingen.

Agfa Graphics' *drukvoorbereidingstechnologie* wordt door meer dan 100.000 commerciële drukkerijen gebruikt. Bovendien wordt wereldwijd de helft van de kranten geproduceerd met technologie van Agfa Graphics. De businessgroep levert wereldwijd bijna 25% van alle digitale drukplaten.

Het is een marktleider op het vlak van milieuvriendelijke *chemievrije drukplaten*.

Voorts is Agfa Graphics een van de weinige nog overgebleven leveranciers van CtF-film.

Inkjet

De meeste mensen associëren de term '*inkjet*' met de printers die ze dagelijks thuis en op kantoor gebruiken. Dat is echter niet de doelmarkt van Agfa Graphics. De businessgroep levert ultramoderne *grootformaatinkjet*-machines, *UV-inkten* en media. Drukkers van borden en displays en klanten gespecialiseerd in industriële druktoepassingen gebruiken de oplossingen van Agfa Graphics om te drukken op een brede waaier van substraten voor een steeds groeiende verscheidenheid aan toepassingen, zoals borden, posters en displays, promotiemateriaal, verpakking en decoratie. *Inkjet* is nu het belangrijkste alternatief voor *zeefdruk*- en *flexodruk*technologie. Voor het drukken van borden, displays en bepaalde decoratieve toepassingen kan *grootformaatinkjet* zelfs oplossingen bieden die geen conventioneel alternatief hebben.

Commerciële successen

Ook in 2017 konden Agfa Graphics' vernieuwende *drukvoorbereiding*- en *inkjet*systemen opnieuw heel wat nieuwe klanten over de hele wereld overtuigen.

Drukvoorbereiding

In het commerciële druksegment kon Agfa Graphics zijn positie als technologie- en marktleider voor *chemievrije computer-to-plate*-technologie (CtP) bevestigen. Om hun ecologische voetafdruk te verkleinen, bestellen klanten vaak volledige *drukvoorbereidings*systemen van Agfa Graphics, bestaande uit ultramoderne Avalon-plaatbelichters, Apogee-software en verbruiksgoederen.

Voorts heeft Agfa Graphics ook op het vlak van *workflowsoftware* een sterke reputatie opgebouwd. Op het einde van het jaar waren in commerciële drukkerijen over de hele wereld meer dan 9.500 Apogee-systemen geïnstalleerd.

In het commerciële segment van de drukindustrie werd één van de meest opvallende contracten voor apparatuur en *drukplaten* van 2017 getekend met het Australische bedrijf Whirlwind Print. Whirlwind Print vertrouwt erop dat het met Agfa Graphics' Avalon-plaatbelichter, Arkana-drukplaatprocessor en Energy Elite Eco-drukplaten de best mogelijke diensten en het best mogelijke drukwerk kan bieden aan zijn klanten in alle hoeken van Australië. Andere belangrijke commerciële drukvoorbereidingcontracten werden getekend met onder meer Imprenta Ajusco en Metro Comunicaciones (beide in Mexico), Cia Graphic (Frankrijk), Rotary Printing (Japan), Cipola en Grupo Jauense (beide in Brazilië) en Dome Printing (VS).

Net als commerciële drukkerijen investeren ook drukkers in het krantensegment in milieuvriendelijke *drukvoorbereiding*stechnologie. *Chemievrije* CtP-systemen stellen hen in staat om hun impact op het milieu te verkleinen, maar ook om efficiënter te werken en om hun kosten te drukken. Net zoals in het commerciële segment geeft Agfa Graphics de toon aan. Sinds de introductie van de N94-VCF-drukplaat in 2011 is al meer dan 90% van Agfa Graphics' klanten in het krantensegment overgestapt op *chemievrije* technologie.

Agfa Graphics is ook wereldleider op het vlak van *workflowsoftware* voor de automatisering van de productie van gedrukte kranten. Uitgevers kunnen deze Arkitex-workflowsystemen ter plekke in de *drukvoorbereidingsafdeling* bedienen, maar Agfa Graphics biedt ze ook aan als 'cloud'-oplossing.

Een voorbeeld van een uitgebreid krantenproject is het contract dat werd getekend met Newsprinters, de krantenafdeling van News UK. Agfa Graphics voorzag drie drukkerijen van de groep van nieuwe computer-to-plate-apparatuur en een uitgebreid Arkitex-workflowsysteem, inclusief op de cloud gebaseerde tools. Het contract houdt ook de levering in van *chemievrije drukplaten* van het type N95-VCF. Andere belangrijke krantencontracten werden gesloten met onder meer D.C. Thomson en Newbury Weekly News (beide in het VK), Stellar Printing (VS) en Diario El Tribuno (Argentinië).

Inkjet

De Anapurna- en Jeti-*grootformaatprinters* en de daaraan verbonden inktenportfolio bleven overal ter wereld drukkers van borden en displays overtuigen van hun uitstekende drukkwaliteit en hoge productiesnelheden. Het Asanti-workflowsysteem – dat de activiteiten stroomlijnt en kleurenconsistentie garandeert – wordt door klanten van Agfa Graphics vaak genoemd als belangrijk voordeel tegenover concurrenten.

In het lagere segment van de sign & display-markt bleef het aantal geïnstalleerde Anapurna-*grootformaatprinters* gestaag groeien. Ook de op het midden- en topsegment van de markt gerichte Jeti-printers bleven succesvol. De paradepaardjes van het Jeti-gamma zijn de Jeti Tauro-, Jeti Mira- en Jeti Ceres-printers. Bestaande en nieuwe klanten beslissen vaak om hun printer te combineren met een Acorta snij- en afwerkplotter en met Asanti-workflowsoftware.

In 2017 breidden verscheidene bedrijven die reeds langer *drukvoorbereidings*klant van Agfa Graphics waren hun dienstenaanbod uit door te investeren in een *inkjet*printmachine van Agfa Graphics. Voorbeelden zijn Sungwon Adpia (Korea) en Bodoni AS (Noorwegen). Bij de eerste klanten voor de nieuwe Jeti Ceres RTR3200 LED-print-machine waren Nuevo Grupo Visual (Mexico) en X-Skylt (nieuwe naam: More Print) (Zweden). Deze printer combineert hoge productiesnelheden met toonaangevende beeldkwaliteit en een laag inktverbruik.

Eind 2017 waren er wereldwijd meer dan 3.000 Anapurna- en Jeti-printers geïnstalleerd bij klanten over de hele wereld.

Naast apparatuur en software levert Agfa Graphics ook een gamma UV LED-inkten waarmee sign & display-klanten kwaliteitsvol drukwerk op een grote verscheidenheid aan stijve en flexibele substraten kunnen bieden. Op het FESPA 2017-vakevenement kende de European Digital Press Association (EDP) de businessgroep een award toe voor dit inktgamma. Naast zijn systemen voor sign & display-klanten levert Agfa Graphics ook een uniek gamma performante *UV-inkten* voor uiteenlopende industriële toepassingen. Het aantal systeemintegratoren, OEM-klanten en andere producenten die gebruik maken van Agfa Graphics' inkten bleef in 2017 gestaag toenemen.

Agfa HealthCare gebruikt nieuwe technologieën en traditionele kennis om oplossingen te creëren die voldoen aan de steeds evoluerende behoeftes van zorgorganisaties. Zijn systemen voor medische beeldvorming geven zorgverstrekkers nieuwe inzichten. Zijn IT-oplossingen overstijgen de grenzen van individuele ziekenhuizen en vormen regionale netwerken. Agfa HealthCare bouwt voort op zijn grondige kennis over beeldvormingstechnologie en klinische behoeftes om professionals in de zorgsector te voorzien van betaalbare oplossingen.

Door hen te steunen bij hun overgang van analoge naar digitale technologie en door alle belanghebbenden in de gezondheidszorgsector naadloos met elkaar te verbinden, helpt Agfa HealthCare zijn klanten om de kwaliteit en de efficiëntie van hun patiëntenzorg te verbeteren. Zo blinkt Agfa HealthCare uit in de zorgsector.

Agfa HealthCare in 2017

Het merendeel van de groeimotoren van Agfa HealthCare presteerde goed in 2017. De omzet en het orderboek van het HealthCare Information Solutions-gamma bleven groeien. Het Imaging IT Solutions-gamma kende een tijdelijke vertraging in de omzet in de eerste negen maanden van het jaar, maar presteerde sterk in het vierde kwartaal. Op de middellange en lange termijn is de recurrente omzetgroei voor dit activiteitsgebied verzekerd door de voortdurend sterke orderinstroom voor het *Enterprise Imaging*-platform. De omzetsdaling van Agfa HealthCare was vooral toe te schrijven aan de voortdurende marktgedreven volumedaling voor klassieke röntgenproducten en de beslissing om de distributiekanaal voor *hardcopy* in China te reorganiseren. De effecten van deze reorganisatie begonnen te vervagen in het derde kwartaal, resulterend in een normale omzetevolutie voor *hardcopy* in het vierde kwartaal.

De brutowinstmarge van Agfa HealthCare kwam uit op 39,7% van de omzet, tegenover 39,9% in 2016. Aangezien het succes van het *Enterprise Imaging*-platform Agfa HealthCare ertoe aanzet om de investeringen in de verkoop- en serviceorganisatie te versnellen, daalde de recurrente EBITDA van 146,5 miljoen euro (13,4% van de omzet) in 2016 tot 131,1 miljoen euro (12,5% van de omzet). De recurrente EBIT kwam uit op 105,9 miljoen euro (10,1% van de omzet), tegenover 120,3 miljoen euro (11,0% van de omzet) in het voorgaande jaar.

Agfa HealthCare

MILJOEN EURO	2016	2017	% evolutie
Opbrengsten	1.090	1.053	-3,5%
Recurrente EBITDA ⁽¹⁾	146,5	131,1	-10,5%
% van de omzet	13,4%	12,5%	
Recurrente EBIT ⁽¹⁾	120,3	105,9	-12,0%
% van de omzet	11,0%	10,1%	
Resultaten uit bedrijfsactiviteiten	100,6	91,7	-8,8%

(1) Voor reorganisatiekosten en niet-recurrente resultaten.

De expert in medische beeldvorming en IT

Agfa HealthCare is een wereldwijde leverancier van systemen voor diagnostische beeldvorming en van IT-systemen voor de gezondheidszorg. De businessgroep ondersteunt ziekenhuizen en andere zorgcentra met producten en systemen voor het vastleggen, beheren en verwerken van diagnostische beelden en gegevens, alsook met oplossingen voor het stroomlijnen en beheren van de algemene klinische en administratieve informatie. Over de hele wereld rekenen klinici op Agfa HealthCare voor steun bij het aanpakken van de uitdagingen van de hedendaagse gezondheidszorg. De activiteiten van de businessgroep Agfa HealthCare zijn georganiseerd in twee divisies: Imaging en IT.

Imaging

De beeldvormingsdivisie (Imaging) levert traditionele röntgenfilm, *hardcopy*film en -printers, apparatuur voor *digitale radiografie* en *beeldverwerkingssoftware*. De oorsprong van Agfa HealthCare ligt in de traditionele beeldvorming, maar in de hedendaagse zorgsector verliest traditionele röntgenfilm snel terrein aan de *digitale radiografie*.

Door de concurrentie van de diagnose op beeldscherm gaat ook de markt voor *hardcopy*film – waarop digitale beelden afgedrukt worden – achteruit in de VS en in West-Europa. In de opkomende markten blijft dit marktsegment echter groeien. Naast *hardcopy*film levert Agfa HealthCare ook *hardcopy*printers. Deze systemen geven klinici de mogelijkheid om digitale beelden af te drukken die gemaakt zijn met radiografieapparatuur en met andere *modaliteiten*, zoals *CT*- en *MRI*-scanners.

In het segment van de *digitale radiografie* is Agfa HealthCare actief met technologie voor *computed radiography* (CR) en *direct radiography* (DR). Doordat het compatibel is met traditionele radiografieapparatuur, biedt CR ziekenhuisafdelingen die intensief met beelden werken een betaalbare instap in de digitale beeldvorming. Deze systemen zetten analoge beelden om in digitale bestanden en bieden afdelingen de kans om hun efficiëntie te verbeteren en om hun capaciteit te verhogen. DR wordt vaak gekozen door ziekenhuisafdelingen die een hogere capaciteit en de onmiddellijke beschikbaarheid van kwaliteitsvolle digitale beelden eisen. Voorts biedt DR de mogelijkheid om de stralingsdosis te verminderen zonder gevolgen voor de beeldkwaliteit. Veel ziekenhuizen combineren CR en DR om tegemoet te komen aan al hun noden op het vlak van röntgenonderzoek. Als technologische leider voor beide vakgebieden is Agfa HealthCare als geen ander in staat om zorgcentra die willen investeren in digitale beeldvorming oplossingen op maat aan te bieden.

Alle CR- en DR-systemen van Agfa HealthCare werken met de *MUSICA-beeldverwerkingssoftware* en het *MUSICA*-werkstation voor beeldidentificatie en -acquisitie en kwaliteitscontrole. *MUSICA*'s geavanceerde Fractional Multiscale Processing-technologie (FMP) verbetert de dagelijkse zorg voor kritieke patiënten die borstsonderzoeken aan het bed moeten ondergaan.

IT

Agfa HealthCare is een toonaangevende speler in de IT-markt voor de gezondheidszorg met zijn systemen voor beeldvorming (Imaging IT Solutions) en zorginformatieoplossingen (Healthcare Information Solutions). Bovendien bouwt de businessgroep een sterke portfolio op het vlak van *geïntegreerde gezondheidszorg* (integrated care) uit. Agfa HealthCare geeft zorgorganisaties de middelen die ze nodig hebben om hun efficiëntie en de kwaliteit van de patiëntenzorg te verbeteren. Het ultieme doel is alle betrokken partijen in de wereld van de gezondheidszorg naadloos met elkaar te verbinden. Vandaag is IT verantwoordelijk voor 47% van de omzet van Agfa HealthCare.

Imaging IT Solutions

Agfa HealthCare's IT-systemen voor beeldvorming (Imaging IT Solutions) staan bij zorgaanbieders overal ter wereld bekend voor hun betrouwbaarheid en efficiëntie. Na de introductie van *digitale radiografie* in de vroege jaren '90, werd Agfa HealthCare een van de eerste ondernemingen die radiologieafdelingen IT-systemen aanbood voor het efficiënt bewaren, beheren, verwerken en verdelen van digitale medische beelden van diverse beeldvormingsmodaliteiten. Deze *Picture Archiving and Communication Systems* (PACS) zijn vaak gekoppeld aan gespecialiseerde informatiesystemen, zoals *Radiology Information Systems* (RIS).

Op basis van zijn ervaring op het vlak van radiologie, begon Agfa HealthCare een aantal IT-oplossingen te ontwikkelen voor andere ziekenhuisafdelingen die intensief met medische beelden werken, zoals cardiologie, orthopedie en nucleaire geneeskunde, alsook voor bepaalde gespecialiseerde medische disciplines, zoals vrouwengeneeskunde en digitale pathologie.

Terwijl PACS- en RIS-systemen oorspronkelijk afdelingsgebonden waren, zoeken zorgorganisaties nu Imaging IT-systemen die ervoor zorgen dat alle medisch relevante beelden hun weg vinden naar het elektronisch gezondheidsdossier (*Electronic Health Record*) van de patiënt. Agfa HealthCare anticipeerde op deze evolutie met zijn *Enterprise Imaging*-platform. Deze oplossing creëert voor elke patiënt een echt beeldvormingsdossier met alle medische beelden, in welke afdeling of vestiging die ook gemaakt zijn. Omdat het beelden en de daaraan verbonden gegevens onmiddellijk in het hele ziekenhuis, de zorgorganisatie of zelfs in alle medische centra van een regionaal netwerk beschikbaar maakt, zorgt het *Enterprise Imaging*-platform voor een snellere diagnose en een betere patiëntenzorg. Daarnaast biedt het platform een modulaire multidisciplinaire workflow die nodig is om met succes een waardegerichte zorgstrategie uit te rollen.

Met zijn IT-systemen voor radiologieafdelingen heeft Agfa HealthCare een zeer sterke positie in Europa. Voorts groeit het marktaandeel in de VS, Canada en Latijns-Amerika. Met zijn beeldvormingsystemen die een organisatie of een regio overspannen, heeft Agfa HealthCare wereldwijd een sterke positie.

Healthcare Information Solutions

De grens van de beeldvorming overschrijdend, werpt Agfa HealthCare zich op als een toonaangevende speler in de snel groeiende markt van de allesomvattende, ondernemingsbrede IT-systemen. Agfa HealthCare's innovatieve *Hospital Information System (HIS)/Clinical Information System (CIS)* verbindt medische afdelingen en administratieve ziekenhuisafdelingen in één virtueel netwerk. Het versnelt de diagnose en de behandeling door een onmiddellijke en volledige toegang te bieden tot alle relevante patiëntengegevens – inclusief medische beelden en klinische en administratieve data. Bovendien ondersteunt het de administratie, de facturatie, het inplannen van afspraken en onderzoeken en de financiële rapportering. Het systeem kan dienen als basis voor een volwaardig elektronisch patiëntendossier (*Electronic Patient Record - EPR*). Kortom, het is ontwikkeld om zorgorganisaties te helpen om hun productiviteit te verhogen, hun zorgverlening te verbeteren en hun kosten te drukken. Agfa HealthCare's stapsgewijze aanpak biedt zorgorganisaties de mogelijkheid om hun HIS/CIS-oplossingen aan hun eigen tempo in te voeren. De verschillende modules kunnen afzonderlijk geïnstalleerd worden op maat van de wensen van de klant.

Het tweede belangrijke systeem in het ondernemingsbrede IT-aanbod van Agfa HealthCare is het ondernemingsbrede documentbeheersysteem. Het geeft zowel grote als kleine ziekenhuizen en zorgcentra de mogelijkheid om al hun documenten op papier en hun elektronische documenten te integreren, waardoor ze een volledig digitaal archief voor patiëntendossiers kunnen creëren. Het systeem verkleint de behoefte aan fysieke archiveringsruimte, vermindert de tijd die nodig is om dossiers op te vragen en verlaagt de kosten die daarmee verbonden zijn.

Integrated Care Solutions

Agfa HealthCare zette strategische stappen om de markt van de *geïntegreerde zorg* (integrated care) te betreden. Integrated care wordt algemeen beschouwd als een cruciaal element in de inspanningen om gezondheidzorgsystemen duurzaam te houden. Geïntegreerde zorgsystemen ondersteunen de samenwerking over de grenzen van zorgorganisaties en medische disciplines heen. Ze geven ziekenhuizen de mogelijkheid om actief samen te werken met alle belanghebbenden in het uitgebreide zorgproces, inclusief dokters, informele zorgverstrekkers en patiënten. Zo bieden ze de patiënt de kans om een echte partner in het eigen zorgproces te worden. Deze systemen zouden de kwaliteit van de zorg en de ervaring van de patiënt meetbaar moeten verbeteren. Daarnaast zouden ze de vraag naar dure en veel middelen kostende spoed- en ziekenhuisdiensten moeten doen afnemen.

Commerciële successen

In 2017 tekende Agfa HealthCare talrijke spraakmakende contracten met ziekenhuizen en ziekenhuisgroepen overal ter wereld.

Imaging

Aan het einde van het jaar waren over de hele wereld meer dan 55.000 *digitale radiografiesystemen* van Agfa HealthCare geïnstalleerd. Al deze systemen werken met de *MUSICA-beeldverwerkingssoftware*. Agfa HealthCare levert sinds 1993 systemen voor *computed radiography* (CR) en sinds 2009 ook systemen voor *direct radiography* (DR).

In de VS werden aanzienlijke DR-contracten getekend met onder meer Rush University Medical Center (Chicago), Kettering Medical Center (Kettering), Kentucky Health Collaborative (Louisville) en Florida Hospital (Orlando). Deze laatste organisatie maakt deel uit van het Adventist Health System. Ze vertrouwt op Agfa HealthCare voor de installatie van 80 DR-upgrades in 18 vestigingen. In het VK installeerde het West Suffolk Hospital drie DR 600-röntgenkamers en een DR Retrofit-systeem solution. Het Princess Elizabeth Hospital, Guernsey (VK), transformeerde met Agfa HealthCare's DR 600 een röntgenkamer in een 'ruimteschip'. Hierdoor moet het nemen van röntgenbeelden voor kinderen een minder stresserende ervaring worden.

IT

In 2017 raakten opnieuw talrijke nieuwe klanten overtuigd van de kwaliteiten van Agfa HealthCare's IT-oplossingen, gaande van grote zorgorganisaties met verscheidene vestigingen en regionale zorgorganisaties tot middelgrote ziekenhuizen en kleine beeldvormingscentra.

Imaging IT Solutions

Eind 2017 waren de IT-systemen voor beeldvorming van Agfa HealthCare in gebruik in meer dan 3.000 zorgcentra over de hele wereld.

In 2017 ging Agfa HealthCare door met de introductie van zijn vernieuwende *Enterprise Imaging*-platform in zorgorganisaties over de hele wereld. Met de oplossing kunnen zorgorganisaties klinici de mogelijkheid geven om alle beeldvormingsgegevens die ze nodig hebben te raadplegen en te gebruiken, ongeacht de locatie van waaruit deze klinici werken. Momenteel is de oplossing in gebruik in zorgcentra in 25 landen verspreid over Zuid-Amerika, Noord-Amerika, Afrika, Europa en het Midden-Oosten.

In de VS werd een omvangrijk Enterprise Imaging-contract getekend met WellStar Health System, het grootste gezondheidszorgsysteem zonder winstoogmerk in de staat Georgia. Wellstar zal het *Enterprise Imaging*-platform gebruiken om zijn klinici in verscheidene ziekenhuizen en honderden locaties voor ambulante zorg in het gebied rond Atlanta toegang te geven tot relevante patiëntengegevens. Andere belangrijke overeenkomsten werden in de VS gesloten met onder meer Umass Memorial Medical Center, Greenville Health System en Methodist Health.

In Luxemburg tekenden Agfa HealthCare en de Fédération des Hôpitaux Luxembourgeois een contract voor de installatie van een *Enterprise Imaging*-platform op nationaal niveau. Deze oplossing zal – met respect voor de rechten van de patiënt en de vertrouwelijkheid van de gegevens – de medische beelden van patiënten vanuit elk ziekenhuis in het land toegankelijk maken.

Ook in het VK kozen verscheidene ziekenhuizen, waaronder het Sheffield Children's hospital en het Princess Alexandra Hospital Agfa HealthCare's *Enterprise Imaging*-platform.

Voorts gingen Agfa HealthCare en STC Solutions een langetermijnsverbintenis aan voor de levering van op de cloud gebaseerde geavanceerde *Enterprise Imaging*-diensten aan zorgaanbieders in het Koninkrijk Saoedi-Arabië. STC Solutions is de belangrijkste aanbieder van IT-diensten in het land.

In Australië haalde Agfa HealthCare een aanbesteding binnen van de Australian Capital Territory (ACT) Health Directory.

Healthcare Information Solutions

In 2017 bevestigde Agfa HealthCare zijn leiderspositie in Europa (vooral in Frankrijk en de Duitstalige landen) voor zorginformatiesystemen met zijn ORBIS *Hospital Information Systems (HIS)/Clinical Information Systems (CIS)* en zijn ondernemingsbreed systeem voor het beheer van documenten.

Agfa HealthCare versterkte de leidende positie van zijn ORBIS HIS/CIS-oplossing in Duitsland. Slechts drie jaar na de ondertekening van het contract hebben 16 ziekenhuizen van de Duitse Asklepios Kliniken Verwaltungsgesellschaft mbH de omschakeling naar ORBIS gemaakt. In totaal maken nu 42 Asklepios-ziekenhuizen gebruik van ORBIS.

Ook de vijf vestigingen van de Gemeinschaftsklinikum Mittelrhein namen het ORBIS-systeem in gebruik. ORBIS-klant medius Klinik Nürtingen werd het eerste ziekenhuis in Duitsland met een EMRAM stage 6-certificaat. EMRAM is een initiatief van HIMSS Analytics, een onderdeel van de Amerikaanse Healthcare Information and Management Systems Society. EMRAM is een model met 8 niveaus dat ziekenhuizen scores geeft van 0 tot 7 voor de mate waarin ze IT omarmen.

Eind 2017 was de ORBIS HIS/CIS-oplossing geïnstalleerd in meer dan 1.350 Europese zorgcentra.

Ook het aantal geïnstalleerde ondernemingsbrede systemen voor documentbeheer bleef groeien, met verscheidene nieuwe installaties in Europa, Noord-Amerika en Zuid-Amerika.

Integrated Care Solutions

Agfa HealthCare streeft ernaar een sleutelspeler te worden in de *geïntegreerde zorgsector* van de gezondheidszorgmarkt.

Nadat het in 2016 zijn eerste stappen in dit gebied zette, heeft Agfa HealthCare verscheidene Integrated Care-contracten getekend in 2017. Nieuwe tools geven patiënten de mogelijkheid om zelf afspraken in te plannen, creëren zorgplannen en verbeteren de coördinatie tussen het zorgteam en de patiënt. Zo opent de Integrated Care Suite de deur naar geïntegreerde zorg nog verder. De verbetering van het patiëntengagement en van de zorgcoördinatie biedt kansen op het vlak van samenwerking tussen patiënt en arts en op het vlak van ziektepreventie. Dit alles is essentieel voor het bieden van waardegerichte zorg.

Het Imelda-ziekenhuis (België) besliste Agfa HealthCare's oplossing voor het plannen van afspraken te installeren. De oplossing is zowel voor patiënten als zorgaanbieders bedoeld. Met de oplossing kunnen patiënten hun eigen afspraken beheren.

Voorts werd Agfa HealthCare's gezondheidszorg-beheerplatform geselecteerd ter ondersteuning van het gezamenlijke radiotherapieproject van de Saolta University Health Care Group en het Altnagelvin Hospital (onderdeel van de Western Health and Social Care Trust). Dit grensoverschrijdende project zal patiënten uit County Donegal (Ierland) toegang geven tot de radiotherapiediensten van het nabijgelegen Altnagelvin Hospital in Derry (Noord-Ierland).

De businessgroep Agfa Specialty Products levert zijn klanten in verschillende industriële markten een breed gamma van zowel klassieke filmproducten als vernieuwende producten.

Voor de productie van polymeersubstraten en chemische coatings steunt Agfa Specialty Products op de uitgebreide kennis van de Agfa-Gevaert Groep op het vlak van filmproductie en chemische bereidingen.

Agfa Specialty Products in 2017

De omzet van Agfa Specialty Products groeide met 8,3% tot 195 miljoen euro in 2017. Sterke verkoopcijfers werden met name geboekt voor de activiteiten op het vlak van *gedrukte schakelingen*, het Synaps Synthetic Paper en de Specialty Chemicals (waaronder Orgacon Electronic Materials).

De recurrente EBITDA van de businessgroep verbeterde tot 18,0 miljoen euro (9,2% van de omzet). De recurrente EBIT bedroeg 14,7 miljoen euro (7,5% van de omzet).

Agfa Specialty Products

MILJOEN EURO	2016	2017	% evolutie
Opbrengsten	180	195	8,3%
Recurrente EBITDA ⁽¹⁾	16,5	18,0	9,1%
% van de omzet	9,2%	9,2%	
Recurrente EBIT ⁽¹⁾	12,9	14,7	14,0%
% van de omzet	7,2%	7,5%	
Resultaten uit bedrijfsactiviteiten	11,2	13,8	23,2%

(1) Voor reorganisatiekosten en niet-recurrente resultaten.

Innovatieve oplossingen voor industriële toepassingen

De marketing- en verkoopactiviteiten van Agfa Specialty Products zijn ondergebracht in de business units Classic Films, Functional Foils en Advanced Coatings & Chemicals. De O&O van de businessgroep is georganiseerd binnen het Materials Technology Centre van de Groep, dat een open innovatiecultuur promoot door onderzoeksopdrachten op het vlak van materialen en deklagen uit te voeren voor externe klanten.

Classic Films

Agfa Specialty Products levert traditionele, op film gebaseerde verbruiksgoederen voor beeldvormingsmarkten die niet tot het vakgebied van Agfa Graphics en Agfa HealthCare behoren. In deze markten worden analoge systemen geleidelijk vervangen door digitale alternatieven. In bepaalde segmenten is film echter nog steeds de norm. Film garandeert hoge resoluties, uitstekende beeldkwaliteit en gebruiksgemak, terwijl de omschakeling naar digitale technologieën vaak aanzienlijke investeringen vergt. De activiteiten in deze markten worden als volgt onderverdeeld:

Non-Destructive Testing (NDT): Agfa Specialty Products produceert kwaliteitsvolle röntgenfilm voor niet-destructief materiaalonderzoek. Met de film worden onder meer lasnaden in pijplijnen, stalen structuren en vliegtuigrompen getest. Wanneer Agfa in 2003 zijn NDT-businessgroep aan de General Electric Company (GE) verkocht, tekenden beide partijen een langetermijnovereenkomst waardoor Agfa röntgenfilm aan GE kon blijven leveren. Agfa treedt nu op als de exclusieve producent van GE's NDT-röntgenfilm en de daarmee verbonden chemicaliën.

Aerial Photography: Voor de markt van de luchtfotografie levert Agfa Specialty Products films, chemicaliën, fotopapier en software.

Microfilm: Door de toenemende digitalisering blijft de traditionele microfilmmarkt krimpen. Agfa Specialty Products ging met Eastman Park Micrographics (EPM) een exclusieve langetermijnovereenkomst aan voor de levering van microfilm. Volgens de overeenkomst produceert Agfa microfilm en daaraan verbonden chemicaliën voor EPM. EPM verdeelt deze producten wereldwijd onder zijn eigen merknaam. De microfilm van Agfa Specialty Products staat bekend om zijn hoge gevoeligheid en zijn uitzonderlijke beeldkwaliteit.

Functional Foils

De business unit Functional Foils groepeerde Agfa Specialty Products' activiteiten als producent van gespecialiseerde films voor verscheidene toepassingen, zoals beveiligde documenten, bedrukbare media en fotonuclaire zonnepanelen.

Security: Door de groeiende aandacht voor veiligheid en identificatie investeren overheden in hightech elektronische ID-documenten waarvan de authenticiteit snel en efficiënt gecheckt kan worden. Agfa Specialty Products speelt in op de vraag naar fraudebestendige ID-documenten met een gamma van gespecialiseerde films. Hiermee richt het zich op toepassingen met hoge eisen op het vlak van duurzaamheid en veiligheid, zoals persoonlijke ID-documenten en bank- en kredietkaarten. Deze kaartmaterialen worden op de markt gebracht onder de merknaam PETix. Ze kunnen gecombineerd worden met geavanceerde personalisatie- en beveiligingstechnieken. In 2017 meldde Agfa Specialty Products de succesvolle ontwikkeling en levering van de stemkaarten voor de parlementsverkiezingen in Malta. De PETix PPF-oplossing op basis van polyester verving de traditionele stemkaarten van gelamineerd papier.

Print: Agfa Specialty Products ontwikkelt en vermarkt een gamma synthetische papieren als alternatief voor gelamineerd papier voor toepassingen met hoge eisen op het vlak van duurzaamheid. De papieren worden vermarkt onder de merknaam Synaps. Ze worden door gebruikers op prijs gesteld voor hun drukefficiëntie. De inkt hecht zich immers uitzonderlijk snel aan het papier. Bovendien zijn de papieren bestand tegen water, scheuren en UV-licht. De Synaps-papieren kunnen met standaardinkten bedrukt worden op *offset*-drukmachines en op HP Indigo-drukmachines. Daarnaast kunnen ze ook bedrukt worden door printers die werken met droge toners. Synaps is geschikt voor een grote verscheidenheid aan toepassingen, zoals labels, displays voor binnen en buiten, signage en hoogstaand commercieel drukwerk. De trend van de voorgaande jaren voortzettend rapporteerde Agfa Specialty Products in 2017 een sterke omzetgroei voor zijn synthetische papieren.

Photovoltaic Solar Panels: Agfa Specialty Products levert een gamma op polyester gebaseerde onderlagen (backsheet films) voor fotonuclaire zonnepanelen. Backsheet films worden door producenten van fotonuclaire zonnemodules gebruikt om zonnepanelen te beschermen tegen weersinvloeden en om energieverlies en elektrische storingen te voorkomen. Op het SNEC 2017-evenement in Shanghai introduceerde Agfa Specialty Products UNIQUAT, het eerste eenlagige backsheet ter wereld. UNIQUAT elimineert het risico dat de verschillende lagen van het backsheet van elkaar loskomen. Bovendien heeft het een sterk reflecterend vermogen, wat resulteert in een grotere betrouwbaarheid en een hogere energieopbrengst.

Industrial Foils: Agfa Specialty Products levert sterk gespecialiseerde polyester (PET) filmonderlagen, chemische materialen en hightech (half-)fabrikaten aan industriële klanten. Deze materialen kunnen op maat van de wensen van de klant gemaakt worden, bijvoorbeeld voor de productie van beeldvormingsproducten.

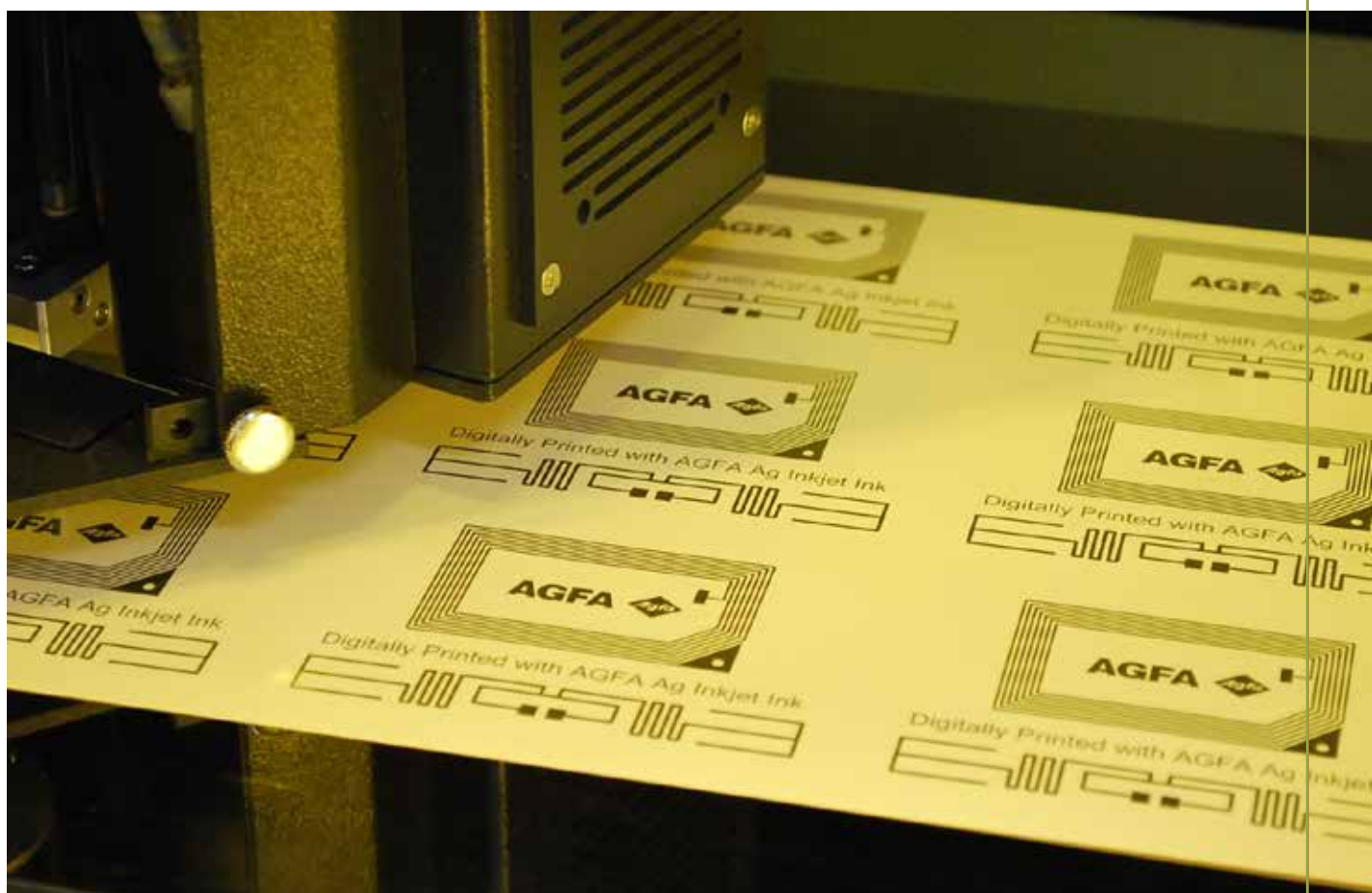
Advanced Coatings & Chemicals

Op basis van zijn kerncompetenties in chemische bereidingen en filmdekkingen, ontwikkelt Agfa Specialty Products geavanceerde producten en materialen voor veelbelovende groeimarkten.

Materials for Printed Electronics: Agfa Specialty Products is een expert op het vlak van geleidende *polymeren* die gebruikt worden in antistatische beschermfolies voor films en componenten. Gebaseerd op deze producten, ontwikkelde Agfa zijn Orgacon-gamma van drukinkten, pasta's en emulsies voor gebruik in elektronische apparaten en in toepassingen zoals *capacitieve sensoren*, aanraakschermen en *membraanschakelaars*. De portfolio van Agfa Specialty Products bevat vernieuwende nanozilverinkten voor de productie van gedrukte elektronica. Typische toepassingen zijn gedrukte *RFID*-antennes, maar ze kunnen ook worden gebruikt in sensoren en aanraakschermen. Voortbouwend op de trend van de voorbije jaren, kende de Orgacon-productlijn ook in 2017 een sterke omzetgroei.

Phototooling: Agfa Specialty Products is een belangrijke producent van film voor de productie van *gedrukte schakelingen* (Printed Circuit Boards – PCB) voor de elektronica-industrie. Elektronikaproductenten gebruiken de film om de extreem fijne geleidende circuits op de *gedrukte schakelingen* te registreren. Omdat *inkjet* beschouwd wordt als een veelbelovende technologie voor PCB-productie, richt Agfa Specialty Products zijn O&O-inspanningen op de ontwikkeling van inkjetinkten voor PCB-toepassingen.

Membranen: In samenwerking met de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) ontwikkelde Agfa Specialty Products vlakke *membranen* voor de productie van waterstof. Zirfon Perl is een kwaliteitsvol en duurzaam *membraan* voor systemen op basis van alkaline waterelektrolyse.

VERKLARING OVER HET GETROUWE BEELD IN OVEREENSTEMMING MET HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 14 NOVEMBER 2007

De Raad van Bestuur en het Executive Management van Agfa-Gevaert NV, vertegenwoordigd door de heer Julien De Wilde, Voorzitter van de Raad van Bestuur, de heer Christian Reinaldo, President en Chief Executive Officer en de heer Kris Hoornaert, Chief Financial Officer, verklaren hierbij dat, voor zover hen bekend,

- de geconsolideerde jaarrekening, opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de Vennootschap en haar geconsolideerde dochterondernemingen;
- het jaarverslag een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling en de resultaten van de Vennootschap en haar geconsolideerde dochterondernemingen, evenals een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden.

De toelichtingen maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening.

Financieel Verslag

AGFA-GEVAERT GROEP - GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

De toelichtingen op bladzijden 82 tot 189 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

MILJOEN EURO	Toelichting	2016	2017
Opbrengsten	5	2.537	2.443
Kostprijs van de verkopen		(1.680)	(1.629)
Brutowinst		857	814
Verkoopkosten		(344)	(336)
Kosten van onderzoek en ontwikkeling		(141)	(144)
Algemene beheerskosten		(167)	(169)
Overige bedrijfsopbrengsten	9	98	71
Overige bedrijfskosten	10	(137)	(98)
Winst uit bedrijfsactiviteiten	5	166	138
Financieringsbaten (-kosten) - netto		(8)	(7)
Financieringsbaten	11	1	1
Financieringskosten	11	(9)	(8)
Overige financieringsbaten (-kosten) - netto		(43)	(32)
Overige financieringsbaten	11	14	10
Overige financieringskosten	11	(57)	(42)
Nettofinancieringslasten		(51)	(39)
Aandeel van de Groep in het nettoresultaat van geassocieerde deelnemingen - na winstbelastingen		-	(1)
Winst (verlies) voor belastingen		115	98
Winstbelastingen	12	(35)	(53)
Winst (verlies) over het boekjaar		80	45
Winst (verlies) toewijsbaar aan:			
Aandeelhouders van de Onderneming		70	37
Minderheidsbelangen		10	8
Winst per aandeel (euro)			
Gewone winst per aandeel (euro)	32	0,42	0,22
Verwaterde winst per aandeel (euro)	32	0,42	0,22

AGFA-GEVAERT GROEP - GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

De toelichtingen op bladzijden 82 tot 189 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

MILJOEN EURO	Toelichting	2016	2017
Winst (verlies) over het boekjaar		80	45
Niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen			
Niet-gerealiseerde resultaten die geherklasseerd zijn naar de winst- en verliesrekening of in een volgende periode kunnen geherklasseerd worden naar de winst- en verliesrekening:			
Valutakoersverschillen:		37	(43)
Valutakoersverschillen voor buitenlandse activiteiten	23.9	26	(43)
Valutakoersverschillen die zijn overgeboekt naar de winst- en verliesrekening naar aanleiding van de afstoting van een buitenlandse activiteit	23.6	8	-
Nettowinst (verlies) op de afdekking van de netto-investering in een buitenlandse activiteit	23.9	3	-
Winstbelasting op de nettowinst (verlies) op de afdekking van de netto-investering in een buitenlandse activiteit		-	-
Kasstroomafdekkingen:		15	9
Effectief deel van veranderingen in de reële waarde van kasstroomafdekkingen	7.1.4/7.1.8	5	35
Nettoverandering in de reële waarde van kasstroomafdekkingen die is overgeboekt naar de winst- en verliesrekening	7.1.4	-	(8)
Verandering in de reële waarde die is overgeboekt naar de initiële boekwaarde van het ingedekte actief	7.1.8	10	(14)
Winstbelastingen		-	(4)
Financiële activa beschikbaar voor verkoop:		(2)	1
Reële waardeveranderingen van financiële activa beschikbaar voor verkoop	23.3	(2)	1
Winstbelastingen		-	-
Niet-gerealiseerde resultaten die niet geherklasseerd worden naar de winst- en verliesrekening		(135)	53
Herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen	23.5	(143)	55
Winstbelastingen op de herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen	23.5	8	(2)
Niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar, na winstbelastingen		(85)	20
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten toewijsbaar aan		(5)	65
Aandeelhouders van de Onderneming		(13)	60
Minderheidsbelangen		8	5

AGFA-GEVAERT GROEP - GECONSOLIDEERDE BALANS

De toelichtingen op bladzijden 82 tot 189 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

MILJOEN EURO	Toelichting	31 december 2016	31 december 2017
ACTIVA			
Vaste activa		1.066	985
Immateriële activa en Goodwill	13	621	589
Materiële vaste activa	14	198	190
Geassocieerde deelnemingen	15.1	6	5
Overige financiële activa	15	10	11
Handelsvorderingen	7	12	14
Vorderingen uit leaseovereenkomsten	18	57	55
Overige activa	20	13	6
Uitgestelde belastingvorderingen	12	149	115
Vlottende activa		1.286	1.248
Voorraden	16	483	487
Handelsvorderingen	7	493	503
Actuele vorderingen uit winstbelastingen	12	64	63
Overige belastingvorderingen	17	25	23
Vorderingen uit leaseovereenkomsten	18	30	30
Overige vorderingen	7/19	13	14
Overige activa	20	45	44
Derivaten	7	4	16
Geldmiddelen en kasequivalenten	21	129	68
Vaste activa aangehouden voor verkoop	22	-	-
TOTAAL ACTIVA		2.352	2.233
EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN			
Eigen vermogen	23	252	307
Toewijsbaar aan aandeelhouders van de Onderneming		215	275
Maatschappelijk kapitaal		187	187
Uitgiftepremies		210	210
Ingehouden winsten		841	878
Overige reserves		(79)	(69)
Valutakoersverschillen		32	(8)
Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding: herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen		(976)	(923)
Toewijsbaar aan minderheidsbelangen		37	32
Langlopende verplichtingen		1.382	1.241
Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding	24	1.264	1.149
Overige personeelsbeloningen	24	13	13
Rentedragende verplichtingen	25	74	47
Voorzieningen	26	4	5
Handelsschulden	7	6	4
Overlopende rekeningen		2	2
Uitgestelde belastingverplichtingen	12	19	21
Kortlopende verplichtingen		718	685
Rentedragende verplichtingen	25	37	39
Voorzieningen	26	74	66
Handelsschulden	7	219	220
Uitgestelde opbrengsten & vooruitbetalingen	27	141	128
Actuele verplichtingen uit winstbelastingen	12	56	53
Overige belastingverplichtingen	17	37	34
Overige te betalen posten	28	11	12
Personeelsbeloningen	24	132	128
Overige verplichtingen		3	3
Derivaten	7	8	2
TOTAAL EIGEN VERMOGEN & VERPLICHTINGEN		2.352	2.233

AGFA-GEVAERT GROEP - GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

De toelichtingen op bladzijden 82 tot 189 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

MILJOEN EURO	Toelichting	TOEWIJSBAAR AAN AANDEELHOUDERS VAN DE ONDERNEMING									TOEWIJSBAAR AAN MINDERHEIDSBELANGEN	TOTAAL EIGEN VERMOGEN
		Maatschappelijk kapitaal	Uitgiftepremie	Ingehouden winsten	Eigen aandelen	Reële waarde reserve	Afdekingsreserve	Herwaardering van de netto-verplichting uit hoofde van toegezegd pensioenregelingen	Valutakoersverschillen	TOTAAL		
Balans op 1 januari 2016		187	210	771	(82)	4	(14)	(841)	(7)	228	40	268
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over de periode												
Winst (verlies) over het boekjaar		-	-	70	-	-	-	-	-	70	10	80
Niet-gerealiseerde resultaten na winstbelastingen	23.9	-	-	-	-	(2)	15	(135)	39	(83)	(2)	(85)
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar		-	-	70	-	(2)	15	(135)	39	(13)	8	(5)
Transacties met aandeelhouders, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen												
Dividenden	23.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(11)	(11)
Totaal van transacties met aandeelhouders, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen		-	-	-	-	-	-	-	-	-	(11)	(11)
Balans op 31 december 2016		187	210	841	(82)	2	1	(976)	32	215	37	252
Balans op 1 januari 2017		187	210	841	(82)	2	1	(976)	32	215	37	252
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over de periode												
Winst (verlies) over het boekjaar		-	-	37	-	-	-	-	-	37	8	45
Niet-gerealiseerde resultaten na winstbelastingen	23.9	-	-	-	-	1	9	53	(40)	23	(3)	20
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar		-	-	37	-	1	9	53	(40)	60	5	65
Transacties met aandeelhouders, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen												
Dividenden	23.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(10)	(10)
Totaal van transacties met aandeelhouders, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen		-	-	-	-	-	-	-	-	-	(10)	(10)
Balans op 31 december 2017		187	210	878	(82)	3	10	(923)	(8)	275	32	307

AGFA-GEVAERT GROEP - GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

De toelichtingen op bladzijden 82 tot 189 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

MILJOEN EURO	Toelichting	2016	2017
Winst (verlies) over het boekjaar		80	45
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen	13/14	72	56
Wijzigingen in de reële waarde van derivaten		2	(2)
Toegekende subsidies		(8)	(9)
Verliezen (winsten) uit de realisatie van vaste activa	9/10	(12)	1
Nettofinancieringslasten	11	51	39
Aandeel van de Groep in het netto resultaat van geassocieerde deelnemingen - na winstbelastingen		-	1
Winstbelastingen	12	35	53
		220	184
Wijzigingen in:			
Voorraden		34	(26)
Handelsvorderingen		25	(38)
Handelsschulden		(18)	7
Uitgestelde opbrengsten en ontvangen vooruitbetalingen		(5)	(5)
Overige kortlopende activa en verplichtingen		(22)	5
Langlopende voorzieningen en personeelsverplichtingen		(70)	(58)
Kortlopende voorzieningen		(2)	(8)
Kasstromen uit bedrijfsactiviteiten		162	61
Betaalde belastingen		(20)	(22)
Nettokasstromen uit bedrijfsactiviteiten		142	39
Ontvangen rente		1	1
Ontvangen dividenden		-	-
Ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	13	2	2
Ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa	14	6	4
Ontvangsten uit vaste activa aangehouden voor verkoop		14	-
Investerings in immateriële activa	13	(4)	(3)
Investerings in materiële vaste activa	14	(40)	(43)
Ontvangsten uit de lease-portfolio		(6)	-
Overnames na aftrek verworven geldmiddelen	6	-	(2)
Wijzigingen in overige investeringsactiviteiten		(3)	1
Nettokasstromen uit investeringsactiviteiten		(30)	(40)
Betaalde rente		(9)	(9)
Betaalde dividenden aan minderheidsbelangen	23.8	(12)	(10)
Ontvangsten van leningen		-	-
Terugbetalingen van leningen	25.4	(72)	(23)
Overige financieringskasstromen		(15)	(13)
Nettokasstromen uit financieringsactiviteiten		(108)	(55)
Nettowijziging in geldmiddelen en kasequivalenten		4	(56)
Geldmiddelen en kasequivalenten bij het begin van het jaar		122	127
Impact van valutakoersverschillen		1	(3)
Geldmiddelen en kasequivalenten per einde boekjaar	21	127	68

1. VERSLAGGEVENDE ENTITEIT WAAROVER WORDT GERAPPORTEERD

Agfa-Gevaert NV ('de Onderneming') is een onderneming die in België gevestigd is. Het adres van de statutaire zetel van de Onderneming is Septestraat 27, 2640 Mortsel.

De geconsolideerde jaarrekening van de Groep over 2017 omvat de Onderneming en 103 geconsolideerde dochterondernemingen (2016: 98 geconsolideerde dochterondernemingen) waarover de Onderneming zeggenschap uitoefent. Investerings in dochterondernemingen en investeringen verwerkt volgens de 'equity'-methode worden opgesomd in toelichting 33.

Minderheidsbelangen houden een materieel belang aan in zeven dochterondernemingen gelegen in Groot-China en de ASEAN-regio. De financiële gegevens van minderheidsbelangen worden toegelicht in toelichting 23.8. In Europa zijn er twee dochterondernemingen waarin minderheidsbelangen een aandeel aanhouden dat van ondergeschikt belang is voor de Groep.

2. VOORSTELLINGSBASIS

2.1 CONFORMITEITSVERKLARING

De geconsolideerde jaarrekening werd opgemaakt in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) van de International Accounting Standards Board (IASB) zoals aangenomen door de Europese Unie op 31 december 2017.

'International Financial Reporting Standards' voor de eerste maal toegepast in 2017

Volgende nieuwe of herziene standaarden van de International Accounting Standards Board welke van toepassing zijn vanaf 1 januari 2017 werden voor de eerste maal toegepast in de geconsolideerde jaarrekening van dit Jaarlijks Financieel Verslag:

- IAS 12 *Inkomstenbelastingen: Erkenning van uitgestelde belastingvorderingen met betrekking tot niet-gerealiseerde verliezen*

In januari 2016 publiceerde de IASB een aanpassing aan IAS 12, van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2017. Deze aanpassing werd goedgekeurd voor gebruik in de Europese Unie in november 2017.

Deze aanpassing verduidelijkt de boekhoudkundige verwerking van uitgestelde belastingvorderingen met betrekking tot schuldinstrumenten aangehouden tegen reële waarde. Deze aanpassing heeft geen impact op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.

- Aanpassing aan IAS 7 *Kasstroomoverzicht – Toelichtingen*

In januari 2016 publiceerde de IASB een aanpassing aan IAS 7 *Kasstroomoverzicht*, als deel van een initiatief betreffende toelichtingen, van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2017. Deze aanpassing werd goedgekeurd voor gebruik in de Europese Unie in november 2017.

Deze aanpassing vereist toelichtingen betreffende verplichtingen uit financieringsactiviteiten, meer bepaald een uitsplitsing tussen wijzigingen in financieringsactiviteiten die een echte kasstroom teweegbrengen en niet-kasbewegingen. De Groep heeft deze bijkomende toelichting toegevoegd in 25.4 Reconciliatie van de veranderingen in verplichtingen uit financieringsactiviteiten met de kasstromen uit financieringsactiviteiten.

De Groep heeft niet geopteerd voor een eerdere toepassing van IFRS-standaarden die nog niet van kracht waren in 2017. Meer informatie wordt verschaft in toelichting 4 'Nieuwe standaarden en interpretaties van standaarden gepubliceerd, nog niet van kracht per einde boekjaar'.

De geconsolideerde jaarrekening werd door de Raad van Bestuur voor publicatie vrijgegeven op 22 maart 2018.

2.2 WAARDERINGSBASIS

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van historische kostprijs, met uitzondering van de volgende van materieel belang zijnde balansposten:

- Afgeleide financiële instrumenten worden gewaardeerd aan reële waarde;
- Niet-afgeleide financiële activa gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening worden gewaardeerd aan reële waarde;
- De uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen toegewezen fondsbeleggingen worden gewaardeerd aan reële waarde;
- De contante waarde van de brutoverplichtingen uit toegezegdpensioenregelingen wordt bepaald volgens de 'projected unit credit'-methode.

2.3 FUNCTIONELE VALUTA EN PRESENTATIEVALUTA

De geconsolideerde jaarrekening wordt voorgesteld in euro, wat de functionele munt is van de Onderneming. Alle financiële informatie is weergegeven in miljoen euro, afgerond naar het dichtstbijzijnde miljoen, tenzij anders aangeduid.

2.4 SCHATTINGEN EN OORDELEN VAN HET MANAGEMENT

De opmaak van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist een zekere oordeelsvorming door het management en het gebruik van bepaalde schattingen en veronderstellingen. Deze kunnen een belangrijke impact hebben op de voorstelling van de financiële toestand en/of de resultaten van de activiteiten van de Groep.

Schattingwijzigingen worden prospectief verwerkt. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden regelmatig beoordeeld maar kunnen van de actuele waarden afwijken.

De onderwerpen waarbij een hoge mate van oordeelsvorming is vereist of waarbij het gebruik van schattingen en veronderstellingen belangrijk is voor de opmaak van de geconsolideerde jaarrekening worden hierna weergegeven met verwijzing naar de betreffende toelichting waar meer informatie wordt verstrekt.

Onderwerpen die een hoge mate van oordeelsvorming, schattingen en veronderstellingen vereisen	Toelichtingen
De netto contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen die wordt gebruikt bij het toetsen op bijzondere waardeverminderingen.	Toelichting 13 'Immateriële activa en goodwill'
De gebruiksduur van immateriële activa met een beperkte gebruiksduur.	Toelichting 13 'Immateriële activa en goodwill'
Het beoordelen van de geschiktheid van de voorzieningen voor lopende of verwachte onderzoeken naar de belastingverplichtingen over voorgaande jaren	Toelichting 12 'Winstbelastingen'
Het bepalen van de recupereerbaarheid van uitgestelde belastingvorderingen.	Toelichting 12 'Winstbelastingen'
De actuariële veronderstellingen die gebruikt worden voor de waardering van toegezegdpensioenregelingen	Toelichting 24 'Personeelsbeloningen'
Erkenning van de opbrengsten van overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen worden aangeboden aan de koper ('multiple-element arrangements')	Toelichting 27 'Uitgestelde opbrengsten en vooruitbetalingen'

3. GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING

3.1 CONSOLIDATIEPRINCIPES

3.1.1 Bedrijfscombinaties

Bedrijfscombinaties worden verwerkt op basis van de overnamemethode op overnamedatum, zijnde de datum waarop de zeggenschap overgaat naar de Groep. De Groep heeft zeggenschap over een

entiteit indien zij op basis van haar betrokkenheid bij de entiteit is blootgesteld aan, dan wel recht heeft op, variabele rendementen en de mogelijkheid heeft die rendementen te beïnvloeden aan de hand van haar zeggenschap over de entiteit.

Goodwill wordt niet afgeschreven maar op bijzondere waardevermindering getoetst, op jaarlijkse basis en telkens er een aanwijzing bestaat dat de kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill werd toegerekend mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Het onderzoek van kasstroomgenererende eenheden op bijzondere waardevermindering wordt toegelicht in een daartoe voorziene rubriek van deze grondslagen. Goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen. Voor geassocieerde deelnemingen wordt het bedrag van de goodwill opgenomen in de boekwaarde van de investering.

De goodwill op overnamedatum wordt bepaald als:

- het totaal van de reële waarde van de overgedragen vergoeding; en
- het bedrag van enig minderheidsbelang in de overgenomen partij en in een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd, de reële waarde op de overnamedatum van het voorheen aangehouden aandelenbelang van de overnemende partij in de overgenomen partij; verminderd met
- het netto saldo van de verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen.

Indien het belang van de Groep in de netto reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, de kostprijs van de bedrijfscombinatie overtreft, wordt dit surplus onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. Voorwaardelijke te betalen vergoedingen worden opgenomen in de balans aan reële waarde op overnamedatum. Wijzigingen aan de reële waarde van voorwaardelijke te betalen vergoedingen, welke in de balans als verplichting zijn opgenomen, worden verwerkt via de winst- en verliesrekening.

Overnamekosten worden onmiddellijk in de winst- en verliesrekening geboekt.

3.1.2 Verwerving van minderheidsbelangen

Minderheidsbelangen worden gewaardeerd tegen het proportionele aandeel in de netto-identificeerbare activa van de verworven partij op overnamedatum.

3.1.3 Dochterondernemingen

Dochterondernemingen zijn deze entiteiten waarover de Groep zeggenschap uitoefent.

De Groep heeft zeggenschap over een entiteit indien zij op basis van haar betrokkenheid bij de entiteit is blootgesteld aan, dan wel recht heeft op, variabele rendementen en de mogelijkheid heeft die rendementen te beïnvloeden aan de hand van haar zeggenschap over de entiteit. De jaarrekeningen van de dochterondernemingen worden in de consolidatiekring opgenomen vanaf de datum van verwerving tot het einde van de zeggenschap.

3.1.3.1 Wijzigingen in het eigendomsbelang van een moedermaatschappij in een dochteronderneming die niet tot een verlies van zeggenschap leiden

Wijzigingen in het eigendomsbelang van een moedermaatschappij in een dochteronderneming die niet tot een verlies van zeggenschap leiden, worden verwerkt als eigenvermogens-transacties (d.w.z. transacties van aandeelhouders in hun hoedanigheid van eigenaar). In dergelijke omstandigheden moeten de boekwaarden van de meerderheids- en minderheidsbelangen worden aangepast om de wijzigingen in hun relatieve belangen in de dochteronderneming weer te geven. Aanpassingen aan minderheidsbelangen, als gevolg van verrichtingen die niet leiden tot een verlies van zeggenschap, zijn gebaseerd op een proportioneel aandeel in het netto actief van de dochteronderneming. Elk eventueel verschil tussen het bedrag waarmee de minderheidsbelangen

worden aangepast en de reële waarde van de ontvangen of betaalde vergoeding, moet rechtstreeks in het eigen vermogen worden verwerkt en aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij worden toegewezen.

3.1.4 Verlies van zeggenschap

Wanneer een moedermaatschappij de zeggenschap over een dochteronderneming verliest, neemt ze op de datum waarop ze de zeggenschap verliest de boekwaarde van de activa en verplichtingen van de dochteronderneming evenals de boekwaarde van minderheidsbelangen in de voormalige dochteronderneming (met inbegrip van aan die minderheidsbelangen toerekenbare componenten van niet-gerealiseerde resultaten) niet langer in de balans op. Elk verschil dat voortvloeit uit een verlies van zeggenschap wordt als een winst of verlies opgenomen. Elke investering die de Groep aanhoudt in de voormalige dochteronderneming wordt opgenomen aan reële waarde op de datum van verlies van zeggenschap. Na eerste opname wordt de investering, afhankelijk van het deelnemingspercentage, verwerkt volgens de 'equity'-methode of als een financieel actief beschikbaar voor verkoop.

3.1.5 Geassocieerde deelnemingen

Een geassocieerde deelneming is een entiteit waarin de Onderneming invloed van betekenis heeft en die geen dochteronderneming of belang in een joint venture is.

Als de Onderneming tussen 20% en 50% van de stemrechten van de deelneming aanhoudt, wordt verondersteld dat de Onderneming invloed van betekenis heeft. Volgens de 'equity'-methode wordt de investering in een geassocieerde deelneming bij eerste opname gewaardeerd aan de kostprijs. De kostprijs van de investering omvat transactiekosten. Een investering in een geassocieerde deelneming wordt verwerkt volgens de 'equity'-methode vanaf de datum waarop de investering een geassocieerde deelneming wordt. Bij de verwerving van de investering wordt een eventueel verschil tussen de kostprijs van de investering en het aandeel van de Onderneming in de netto reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen van de geassocieerde deelneming als volgt verwerkt:

- goodwill die betrekking heeft op een geassocieerde deelneming wordt opgenomen in de boekwaarde van de investering;
- elk surplus van het aandeel van de investeerder in de netto reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen van de geassocieerde deelneming ten opzichte van de kostprijs van de investering wordt als bate opgenomen bij de bepaling van het aandeel van de investeerder in de winst of het verlies van de geassocieerde deelneming tijdens de periode waarin de investering is verworven.

Wanneer er indicatie bestaat om een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een investering in een geassocieerde deelneming op te nemen, zijn de grondslagen voor financiële verslaggeving met betrekking tot bijzondere waardeverminderingsverliezen van toepassing.

3.1.5.1 Eliminatie van niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties met geassocieerde deelnemingen

Winsten en verliezen die voortvloeien uit 'upstream'- en 'downstream'-transacties tussen de Onderneming (met inbegrip van zijn geconsolideerde dochterondernemingen) en een geassocieerde deelneming worden alleen in de jaarrekening van de Onderneming geëlimineerd ten belope van het belang van de Onderneming in de geassocieerde deelneming.

Een voorbeeld van een 'upstream'-transactie is de verkoop van activa van een geassocieerde deelneming aan de Onderneming. Een voorbeeld van een 'downstream'-transactie is de verkoop van activa van de Onderneming aan een geassocieerde deelneming.

3.1.5.2 Verlies van invloed van betekenis over de geassocieerde deelneming

Vanaf de datum waarop de Onderneming invloed van betekenis over de geassocieerde deelneming verliest, wordt betreffende investering verwerkt conform IAS 39. Bij verlies van invloed van betekenis waardeert de Onderneming de investering in voormalige geassocieerde deelneming aan de reële waarde.

De Onderneming erkent in de winst- en verliesrekening alle verschillen tussen:

- de reële waarde van de overblijvende investering en de inkomsten uit de vervreemding van het belang in de geassocieerde deelneming; en
- de boekwaarde van de investering op de datum waarop de Onderneming zijn invloed van betekenis verliest.

3.1.6 Entiteiten en activiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend

Een gezamenlijke overeenkomst is een overeenkomst waarover twee of meerdere partijen gezamenlijk zeggenschap uitoefenen. Gezamenlijke zeggenschap over een overeenkomst bestaat alleen wanneer contractueel is vastgesteld dat beslissingen over relevante activiteiten met unanimiteit van de betrokken partijen kunnen worden genomen. Afhankelijk van de rechten en verplichtingen van de betrokken partijen wordt een gezamenlijke overeenkomst geklasseerd als een activiteit waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend of als een joint venture.

3.1.6.1 Activiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend

Een activiteit waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend, betreft een overeenkomst waarbij de partijen gezamenlijk rechten hebben op de activa van de overeenkomst en verplichtingen uit hoofde van de schulden van de overeenkomst. De geconsolideerde jaarrekening omvat de activa waarover de Groep zeggenschap uitoefent en de verplichtingen die de Groep aangaat bij de uitvoering van de gezamenlijke activiteit, evenals de kosten die de Groep maakt en het aandeel van de opbrengsten dat de Groep met de gezamenlijke activiteit verdient.

3.1.6.2 Joint venture

Een joint venture is een overeenkomst waarover de Groep gezamenlijke zeggenschap uitoefent, waardoor de Groep rechten heeft op de netto activa van de overeenkomst, maar geen rechten op de activa van de overeenkomst en geen verplichtingen uit hoofde van de schulden van de overeenkomst. De Groep neemt zijn belang op in een entiteit waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend volgens de 'equity'-methode.

3.1.7 Geëlimineerde transacties bij de consolidatie

Alle intragroepsaldi en -transacties, met inbegrip van niet-gerealiseerde resultaten op intragroeptransacties en -dividenden, worden bij de opmaak van de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd.

Niet-gerealiseerde winsten en verliezen uit transacties binnen de Groep die zijn opgenomen in de activa, zoals voorraden en vaste activa, worden volledig geëlimineerd. Niet-gerealiseerde winsten uit transacties met geassocieerde deelnemingen worden geëlimineerd naar ratio van het belang dat de Groep in de entiteit heeft. Niet-gerealiseerde verliezen worden op dezelfde wijze geëlimineerd als niet-gerealiseerde winsten, maar alleen voor zover er geen aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering.

3.2 VREEMDE VALUTA

Elementen opgenomen in de jaarrekening van de entiteiten van de Groep worden gewaardeerd in de valuta van de primaire economische omgeving waarin de entiteit actief is (de functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening wordt voorgesteld in euro die de functionele valuta en presentatievaluta van de Onderneming is.

3.2.1 Verrichtingen in vreemde valuta

Alle verrichtingen in andere dan de functionele valuta zijn verrichtingen in vreemde valuta. Verrichtingen in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta op basis van de wisselkoers die geldt op de transactiedatum. Valutakoersverschillen als gevolg van de afwikkeling van dergelijke verrichtingen en van de omrekening van monetaire activa en verplichtingen uitgedrukt in vreemde valuta aan slotkoers worden in de winst- en verliesrekening opgenomen. Niet-monetaire posten die in vreemde valuta worden uitgedrukt en tegen historische kostprijs worden gewaardeerd, worden omgerekend op basis van de wisselkoers die geldt op transactiedatum.

3.2.2 Buitenlandse activiteiten

Een buitenlandse activiteit is een entiteit die een dochteronderneming, geassocieerde deelneming, joint venture of filiaal van de verslaggevende entiteit is en waarvan de activiteiten zijn gebaseerd of worden uitgevoerd in een andere valuta dan euro.

De resultaten en financiële positie van al de groepsondernemingen worden voor consolidatiedoeleinden omgerekend in de presentatievaluta op de volgende wijze:

- de activa en verplichtingen worden omgerekend tegen de slotkoers op rapporteringsdatum;
- de baten en lasten worden voor elke winst- en verliesrekening omgerekend tegen de gemiddelde koers over het boekjaar; en
- de componenten van het eigen vermogen worden omgerekend aan historische koersen met uitzondering van de bewegingen van het jaar die aan de gemiddelde koersen over het boekjaar worden omgerekend.

Alle resulterende valutakoersverschillen worden als een afzonderlijke component in het eigen vermogen onder 'Valutakoersverschillen' opgenomen. Het bedrag dat toewijsbaar is aan minderheidsbelangen wordt opgenomen als deel van de minderheidsbelangen.

Bij het afstoten van een buitenlandse activiteit moet het cumulatieve bedrag van de valutakoersverschillen dat verband houdt met die buitenlandse activiteit, opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten en verwerkt in de afzonderlijke component van het eigen vermogen, worden overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening (als een herklassificatie-aanpassing) op het ogenblik dat de winst of het verlies op de afstoting wordt opgenomen. Bij de afstoting van een dochteronderneming, wordt het cumulatieve bedrag van de wisselkoersverschillen dat voordien aan de minderheidsbelangen werd toegewezen, niet langer als deel van de minderheidsbelangen getoond maar opgenomen in mindering van de ingehouden winsten.

Bij gedeeltelijke afstoting van een dochteronderneming die een buitenlandse activiteit omvat, moet de entiteit het evenredige deel van het cumulatieve bedrag van de valutakoersverschillen, opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten, toewijzen aan de minderheidsbelangen in die buitenlandse activiteit. Bij elke andere gedeeltelijke afstoting van een buitenlandse activiteit moet de entiteit alleen het evenredig deel van het cumulatieve bedrag van de valutakoersverschillen, opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten, overboeken naar de winst- en verliesrekening.

Elke vermindering van het belang in een buitenlandse activiteit wordt beschouwd als een gedeeltelijke afstoting van een buitenlandse activiteit, met uitzondering van verminderingen die leiden tot:

- het verlies van zeggenschap over een dochteronderneming die een buitenlandse activiteit omvat;
- het verlies van invloed van betekenis over een geassocieerde deelneming die een buitenlandse activiteit omvat; en
- het verlies van gezamenlijke zeggenschap over een overeenkomst waarover twee of meerdere partijen gezamenlijk zeggenschap uitoefenen.

Deze gedeeltelijke afnamen van belangen in buitenlandse activiteiten worden administratief verwerkt als afstotingen wat leidt tot een herklassificatie-aanpassing van de valutakoersverschillen op deze buitenlandse activiteiten, opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, naar de winst- en verliesrekening.

3.2.3 Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit

Wanneer een verplichting uitgedrukt in vreemde valuta toegewezen wordt als afdekking van de netto-investering in een buitenlandse entiteit, worden de valutakoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van deze verplichting naar de functionele valuta, opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten.

Wanneer een derivaat toegewezen wordt als afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit, wordt het effectieve deel van de winst of het verlies op het afdekkinginstrument rechtstreeks opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten terwijl het ineffectieve deel in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen.

Bij het afstoten van een buitenlandse activiteit die het voorwerp uitmaakt van een afdekking van de netto-investering in die activiteit, worden de winsten en verliezen van betreffende financiële instrumenten, opgenomen in het eigen vermogen, geherclassificeerd naar de winst- en verliesrekening.

3.3 OPBRENGSTEN EN OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN

Opbrengsten uit de verkoop van goederen en diensten en uit licentieovereenkomsten worden erkend als opbrengsten. Andere inkomsten uit bedrijfsactiviteiten worden erkend als overige bedrijfsopbrengsten.

Opbrengsten worden netto – na belastingen, kortingen en rabatten – geregistreerd.

De Groep neemt de opbrengsten op in de winst- en verliesrekening op het ogenblik dat de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van de goederen/diensten worden overgedragen aan de koper, het bedrag van de opbrengst op een betrouwbare wijze kan worden gewaardeerd, er geen significante onzekerheid bestaat over de inning van de vordering en/of de eventuele terugzending van de goederen, de reeds gemaakte of nog te maken kosten met betrekking tot de transactie op een betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat en er geen sprake is van voortgezette betrokkenheid bij de goederen.

3.3.1 Verkoop van goederen

Algemeen wordt, bij de verkoop van verbruiksgoederen, chemicaliën, wisselstukken, uitrusting en softwarelicenties, aan voornoemde opnamecriteria voldaan op het ogenblik dat de goederen verscheept worden en geleverd zijn aan de koper en, afhankelijk van de leveringsvoorwaarden, de eigendomstitel overgedragen werd en acceptatie van de goederen gedaan werd.

3.3.2 Dienstverlening

Opbrengsten uit dienstverlening zoals onderhoud worden, gedurende de periode waarin de diensten worden verleend, lineair over de contractueel vastgelegde periode opgenomen in de winst- en verliesrekening.

3.3.3 Royalty's

Vergoedingen en royalty's betaald voor het gebruik van de activa van de Onderneming worden op basis van het toerekeningbeginsel opgenomen in overeenstemming met de voorwaarden en het voorwerp van betreffende overeenkomst.

In een aantal situaties is de ontvangst van een licentievergoeding of royalty afhankelijk van het zich voordoen van een toekomstige gebeurtenis. In deze situaties worden opbrengsten uitsluitend opgenomen op het ogenblik dat er redelijke zekerheid bestaat over de inning van de vergoeding of royalty, wat over het algemeen het tijdstip is waarop de gebeurtenis plaats vindt.

3.3.4 Overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen aan de koper worden aangeboden

De Groep sluit tevens overeenkomsten af waarin meerdere goederen en/of diensten samen aangeboden worden aan de koper ('multiple element arrangements'). Deze overeenkomsten omvatten onder meer de verkoop van software, hardware en diensten zoals opleiding, onderhoud en dienstverlening na verkoop. Voor zulke overeenkomsten wordt steeds nagekeken of de levering van elk van deze goederen en/of diensten kan beschouwd worden als een afzonderlijke boekhoudkundige eenheid waarop de opnamecriteria kunnen toegepast worden.

Opbrengsten met betrekking tot de geleverde goederen en/of diensten kunnen los van elkaar in de winst- en verliesrekening opgenomen worden op voorwaarde dat:

- de goederen en/of diensten onafhankelijk van elkaar waarde creëren voor de koper;
- de reële waarde van de nog niet geleverde goederen en/of diensten op een betrouwbare en objectieve manier kan bepaald worden; en
- in geval de overeenkomst een teruggaverecht bevat, de Onderneming met voldoende zekerheid de succesvolle oplevering van de nog niet geleverde goederen en/of diensten kan inschatten en verzekeren.

Voor zover deze overeenkomsten geen softwareproducten bevatten die significante aanpassingen en programmatie op maat van de koper vereisen, wordt de totale verkoopprijs van de overeenkomst toegewezen aan de verschillende identificeerbare goederen en/of diensten op basis van hun reële waarde. De reële waarde van de verschillende goederen en/of diensten vervat in de overeenkomst wordt bepaald aan de hand van objectieve ondernemingspecifieke gegevens. Deze objectieve ondernemingspecifieke gegevens zijn de door de onderneming gehanteerde prijslijsten wanneer de goederen en/of diensten afzonderlijk verkocht worden op de markt.

Het deel van de verkoopprijs toegekend aan ieder element van de transactie zal in de winst- en verliesrekening opgenomen worden op het moment dat de levering van het product heeft plaatsgevonden, de verkoopprijs vaststaand of bepaalbaar is en de inning van de verkoopprijs met voldoende zekerheid kan ingeschat worden en dit alles op voorwaarde dat een verkoopovereenkomst afgesloten werd met de koper.

In het geval dat de reële waarde van een of meerdere reeds geleverde goederen en/of diensten niet op een objectieve manier bepaald kan worden, maar objectieve informatie beschikbaar is van de reële waarde van alle nog niet geleverde goederen en/of diensten, dan wordt het gedeelte van de verkoopprijs, toegewezen aan de nog niet geleverde goederen en/of diensten uitgesteld en zal het residueel gedeelte van de verkoopprijs, toegewezen aan de geleverde goederen en/of diensten, opgenomen worden in de winst- en verliesrekening op voorwaarde dat aan alle opnamecriteria werd voldaan.

Het merendeel van de overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen aangeboden worden ('multiple element arrangements') binnen het segment Agfa HealthCare, vereist geen significante aanpassingen van het softwaregedeelte en geen programmatie op maat van de koper. De opnamecriteria worden toegepast op de afzonderlijke identificeerbare componenten van de transactie. Het deel van de verkoopprijs toegewezen aan de hardwarecomponent wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening op het moment dat deze geleverd is aan de koper en toegevoegde waarde creëert. Het deel van de verkoopprijs toegewezen aan de softwarecomponent wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening na succesvolle installatie bij de koper.

De hieraan verbonden diensten worden opgenomen in de winst- en verliesrekening naar rato van de verrichte prestaties.

Bij de verkoop van uitrusting die een aanzienlijke installatie vereist binnen het segment Agfa Graphics, worden de opbrengsten in de winst- en verliesrekening opgenomen nadat de installatie in overeenstemming met alle contractuele bepalingen is voltooid en het systeem aldus gebruiksklaar is voor de koper.

Opbrengsten uit overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen aangeboden worden ('multiple element arrangements'), waarbij significante aanpassingen van het softwareonderdeel noodzakelijk zijn of die programmatie vereisen op maat van de koper, worden in de winst- en verliesrekening opgenomen volgens het stadium van voltooiing van activiteiten op rapporteringsdatum. Binnen het segment Agfa HealthCare wordt deze werkwijze toegepast op projecten die de drie basiscriteria zoals beschreven in het 'Solution Launch Process' nog niet behaalden, de zogenaamde pilootprojecten. De mate waarin de prestaties zijn verricht, wordt bepaald naar ratio van de projectkosten die tot op dat moment zijn gemaakt in verhouding tot de totale geschatte projectkosten. Indien de mate waarin prestaties zijn verricht niet met voldoende zekerheid kan bepaald worden, worden de opbrengsten in de winst- en verliesrekening opgenomen bij finale oplevering aan de koper.

3.4 INKOMSTEN UIT LEASEOVEREENKOMSTEN

3.4.1 Financiële leaseovereenkomsten

Invorderbare minimale leasebetalingen waarbij de Groep als leasinggever alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen overdraagt naar de klant worden opgenomen als vordering voor een bedrag gelijk aan de contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen. Baten uit financiële leaseovereenkomsten – gerapporteerd onder 'Overige bedrijfsopbrengsten' – worden vervolgens zodanig aan iedere periode van de totale leasetermijn toegerekend dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet. Op leaseovereenkomsten aangegaan uit hoofde van de producent wordt op basis van de grondslagen voor de erkenning van opbrengsten uit de verkoop van goederen een verkoopwinst erkend.

Dit betekent dat de Onderneming opbrengsten en daaraan gerelateerde winstmarge erkent op het ogenblik dat de fabriekseenheid of een verbonden onderneming Agfa Finance factureert bij het begin van de leaseovereenkomst met de eindklant. Het overgrote deel van de leaseovereenkomsten waarbij de klant als economische eigenaar van het actief wordt beschouwd, wordt afgesloten met Agfa Finance (zijnde Agfa Finance NV, haar filialen en Agfa Finance Corp.).

Overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen aan de koper worden aangeboden en die tevens deel uitmaken van een leaseovereenkomst volgen dezelfde principes voor de erkenning van opbrengsten alsof er geen financieringsovereenkomst zou afgesloten zijn.

Een commerciële overeenkomst waarbij een bepaald toestel wordt gefinancierd door een halflange- of langetermijnovereenkomst waarbij de klant zich verbindt tot het kopen van een bepaalde hoeveelheid verbruiksgoederen aan een hogere waarde dan hun marktwaarde wordt een 'bundle deal' genoemd.

Betalingen voor financiële leaseovereenkomsten afgesloten in de vorm van 'bundle deals' worden aangewend voor de aflossing van de openstaande invorderbare minimale leasebetalingen en de vergoeding voor de verkochte verbruiksgoederen op basis van hun relatieve reële waarden.

3.4.2 Operationele leaseovereenkomsten

Opbrengsten uit operationele leaseovereenkomsten voor de verhuur van bedrijfsruimte en -uitrusting – gerapporteerd onder 'Overige bedrijfsopbrengsten' – worden lineair over de looptijd van de lease opgenomen. Een overeenkomst die niet de juridische vorm van een leaseovereenkomst heeft, wordt toch boekhoudkundig als leaseovereenkomst verwerkt als deze het gebruik van een bepaald actief of activa betreft en de overeenkomst voorziet in de toekenning van het gebruiksrecht van het actief.

3.4.3 'Sale and leaseback'-verrichtingen

Winst uit 'Sale and leaseback'-verrichtingen wordt onmiddellijk erkend wanneer de belangrijkste aan het eigendom verbonden risico's en voordelen overgedragen worden naar de koper, het terug huren het voorwerp uitmaakt van een operationele leaseovereenkomst en de verrichting aan reële waarde wordt afgesloten.

3.5 KOSTEN VAN ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

Kosten van onderzoek worden voor boekhoudkundige doeleinden gedefinieerd als kosten gemaakt voor huidige of geplande onderzoeken met het oog op het verschaffen van nieuwe wetenschappelijke of technische kennis en inzichten.

Ontwikkelingskosten worden gedefinieerd als kosten gemaakt om de onderzoeksbevindingen of de gespecialiseerde kennis aan te wenden voor het uitdenken of plannen van de productie, levering of ontwikkeling van nieuwe of substantieel verbeterde producten, diensten of processen alvorens deze in productie of gebruik te nemen.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling betreffen zowel interne onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten als verschillende samenwerkingen op het vlak van onderzoek en ontwikkeling en allianties met derde partijen.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling omvatten, in het bijzonder, de lopende kosten voor de onderzoeks- en ontwikkelingsdepartementen zoals personeelskosten, materiaalkosten en afschrijving van vaste activa alsook de kosten van laboratoria, faciliteiten voor de ontwikkeling van toepassingen, 'engineering' en andere departementen die onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten verrichten, kosten voor het contact met universiteiten en wetenschappelijke instellingen en de kosten van onderzoeks- en ontwikkelingswerk voor rekening van derden.

Onderzoekskosten kunnen niet worden geactiveerd. De voorwaarden voor activering van ontwikkelingskosten zijn strikt gedefinieerd: een immaterieel actief kan maar erkend worden, alleen wanneer er redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige kasstromen de boekwaarde van het actief kunnen afdekken.

In 3.9.1 wordt bijkomende informatie verstrekt over de activering van ontwikkelingskosten.

3.6 NETTOFINANCIERINGSLASTEN

Financieringsbaten (-kosten) – netto omvatten rente verschuldigd op leningen en ontvangen rente op beleggingen. Zij bevatten ontvangen en betaalde interesten met betrekking tot elementen opgenomen in de netto financiële schuldpositie. De netto financiële schuldpositie wordt gedefinieerd als de som van langlopende en kortlopende rentedragende verplichtingen verminderd met geldmiddelen en kasequivalenten.

Overige financieringsbaten (-kosten) – netto omvatten:

- ontvangen en betaalde interesten met betrekking tot overige activa en verplichtingen die geen deel uitmaken van de netto financiële schuldpositie zoals de interest op de nettoverplichting wegens vergoedingen na uitdiensttreding en de interestcomponent van ontslagvergoedingen geheel of gedeeltelijk betaalbaar na twaalf maanden;
- valutakoersverschillen uit niet-operationele activiteiten;
- winsten en verliezen uit derivaten ter indekking van niet-operationele activiteiten;
- bijzondere waardevermindervingsverliezen geboekt op financiële activa beschikbaar voor verkoop;
- resultaten op de verkoop van effecten beschikbaar voor verkoop; en
- andere niet-operationele kosten en opbrengsten.

Inkomsten uit rente worden pro rata temporis in de winst- en verliesrekening opgenomen rekening houdend met het effectieve rendement van het actief. Inkomsten uit dividenden worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op de dag dat het dividend wordt toegekend.

Alle rentelasten en andere financieringskosten in verband met leningen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen naarmate ze ontstaan op basis van de effectieve rentemethode. De rentelastcomponent van de betalingen voor financiële leaseovereenkomsten wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen op basis van de effectieve rentemethode.

De interest op de nettoverplichting wegens vergoedingen na uitdiensttreding wordt berekend door de disconteringsvoet die gebruikt wordt voor de berekening van de contante waarde van de brutoverplichting toe te passen op de nettoverplichting.

Zowel de bruto- als nettoverplichting bij aanvang van de rapporteringsperiode wordt als basis genomen waarbij rekening wordt gehouden met wijzigingen in de nettoverplichting tijdens de rapporteringsperiode als gevolg van bijdragen en uitkeringen.

De interestcomponent van langetermijnontslagvergoedingen omvat de impact van de afwikkeling van de verplichting evenals de impact van de gewijzigde disconteringsvoet.

3.7 WINSTBELASTINGEN

De winstbelastingen omvatten de over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belastingen en de uitgestelde belastingen.

Beide belastingen worden in de winst- en verliesrekening geboekt behalve in die gevallen waar het bestanddelen betreft die deel uitmaken van de niet-gerealiseerde resultaten. In dit laatste geval verloopt de opname via de niet-gerealiseerde resultaten.

Bij de bepaling van de over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en uitgestelde winstbelastingen houdt de Groep rekening met het effect van onzekere belastingposities en de vraag of er nog verdere belastingen en rente verschuldigd zijn.

3.7.1 Verschuldigde winstbelastingen

Onder de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen verstaat men deze die drukken op de fiscale winst van het boekjaar, berekend tegen de belastingtarieven die van kracht zijn op de balansdatum, evenals de aanpassingen aan de belastingen die verschuldigd zijn over de vorige boekjaren. Bijkomende winstbelastingen die ontstaan uit de uitkering van dividenden worden geboekt op hetzelfde moment als de verplichting voor uitbetaling van het desbetreffende dividend.

3.7.2 Uitgestelde winstbelastingen

De uitgestelde belastingen worden berekend volgens de 'balance sheet'-methode en komen hoofdzakelijk voort uit de verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen in de balans en de fiscale boekwaarde ervan (tijdelijke verschillen).

Er wordt echter geen rekening gehouden met de volgende verschillen:

- belastbare verschillen bij de eerste opname van goodwill;
- de eerste opname van een actief of verplichting in een transactie die geen bedrijfscombinatie is en op het moment van de transactie geen invloed heeft op de winst vóór belasting of op de fiscale winst (het fiscale verlies); en
- tijdelijke verschillen met betrekking tot investeringen in dochterondernemingen in de mate dat zij waarschijnlijk niet zullen afgewikkeld worden in de nabije toekomst.

Het bedrag van de uitgestelde belastingen is gebaseerd op de verwachtingen met betrekking tot de realisatie van de boekwaarde van de activa en verplichtingen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de belastingtarieven (en de belastingwetgeving) waarvan het wetgevingsproces (materieel) is afgesloten op de balansdatum. Een uitgestelde belastingvordering wordt enkel opgenomen in de balans indien het voldoende zeker is dat de verrekenbare tijdelijke verschillen, de ongebruikte belastingfaciliteiten en de ongebruikte voorwaartse verliescompensatie in de toekomst met fiscale winsten kunnen worden verrekend. Uitgestelde belastingvorderingen worden verminderd naarmate het niet langer waarschijnlijk is dat de belastingbesparing zal kunnen worden gerealiseerd.

3.7.2.1 Uitgestelde winstbelastingen op toegezegdpensioenregelingen

Toegezegdpensioenregelingen kunnen aanleiding geven tot zowel belastbare als verrekenbare tijdelijke verschillen afhankelijk van de situatie: wanneer de fiscale waarde de boekwaarde van de verplichtingen in de balans overtreft spreken we over belastbare verschillen terwijl in de omgekeerde situatie sprake is van verrekenbare verschillen. Voor toegezegdpensioenregelingen die resulteren in verrekenbare verschillen wordt een uitgestelde belastingvordering enkel opgenomen in de balans indien het voldoende zeker is dat zij in de toekomst met fiscale winsten kunnen worden verrekend.

Wanneer de geaccumuleerde herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen, zijnde de impact van de eerste toepassing van de aanpassingen in 2011 aan IAS 19 en alle volgende herwaarderingen, een debetsaldo vertegenwoordigen in de niet-gerealiseerde resultaten en indien ten gevolge van deze herwaarderingen de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen heeft geleid tot een verrekenbaar tijdelijk verschil met als gevolg de erkenning van een uitgestelde belastingvordering, wordt de impact opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten in de mate dat deze betrekking heeft op de geaccumuleerde herwaarderingen. Indien in een daaropvolgend jaar een uitgestelde belastingvordering, voorheen opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten, afneemt, wordt de impact hiervan eveneens verwerkt via niet-gerealiseerde resultaten.

Wanneer de geaccumuleerde herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen een creditsaldo vertegenwoordigen in de niet-gerealiseerde resultaten en indien ten gevolge van deze herwaarderingen de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen heeft geleid tot een belastbaar tijdelijk verschil met als gevolg de erkenning van een uitgestelde belastingverplichting, wordt de impact opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten in de mate dat deze betrekking heeft op de geaccumuleerde herwaarderingen. Indien in een daaropvolgend jaar een uitgestelde belastingverplichting, voorheen opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten, afneemt, wordt de impact hiervan eveneens verwerkt via niet-gerealiseerde resultaten.

De totale balanswaarde van de gecumuleerde herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen wordt weergegeven in niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelasting.

3.8 GOODWILL EN IMMATERIËLE ACTIVA MET EEN ONBEPAALE GEBRUIKSDUUR

Goodwill die ontstaat bij de overname van dochterondernemingen wordt opgenomen onder immateriële activa. Voor de waardering bij eerste opname verwijzen we naar toelichting 3.1.1 'Bedrijfscombinaties'.

Goodwill wordt na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, verminderd met geaccumuleerde bijzondere waardevermindervingsverliezen. Voor geassocieerde deelnemingen die volgens de 'equity'-methode worden gewaardeerd, wordt het bedrag

van de goodwill opgenomen in de boekwaarde van de investering. Eventuele bijzondere waardeverminderingverliezen worden eveneens opgenomen in de boekwaarde van de geassocieerde deelneming.

Immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur, zoals handelsnamen, worden gewaardeerd aan kostprijs verminderd met geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen. Immateriële activa met een beperkte gebruiksduur worden gewaardeerd aan kostprijs verminderd met geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen.

Immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur worden niet afgeschreven. Zij worden jaarlijks op bijzondere waardevermindering getoetst en elke keer wanneer er een aanwijzing bestaat dat zij mogelijk een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan.

3.9 IMMATERIËLE ACTIVA MET BEPERKTE GEBRUIKSDUUR

3.9.1 Opname en waardering

Immateriële vaste activa met beperkte gebruiksduur worden gewaardeerd aan kostprijs verminderd met geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen. Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden als een kost in de winst- en verliesrekening opgenomen in de periode waarin zij worden gemaakt, met uitzondering voor bepaalde kosten van ontwikkeling, welke op de balans worden opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat het ontwikkelingsproject een succes zal zijn en wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan zoals technische uitvoerbaarheid en het kunnen aantonen dat het ontwikkelingsproject waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren. Kosten van ontwikkeling opgenomen op de balans worden afgeschreven op een systematische manier over hun geschatte gebruiksduur.

In overeenstemming met IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* is de kostprijs van een immaterieel actief verworven in een bedrijfscombinatie de reële waarde van het immaterieel actief op overnamedatum. De reële waarde van een immaterieel actief weerspiegelt de marktverwachtingen over de waarschijnlijkheid dat toekomstige economische voordelen, vervat in het actief, naar de entiteit zullen toevloeien.

3.9.2 Uitgaven na eerste opname

Uitgaven na eerste opname worden onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. Ze worden echter wel geactiveerd indien ze resulteren in een verhoging van het toekomstig economisch nut van de respectieve materiële vaste activa.

3.9.3 Afschrijvingen

Immateriële activa met een beperkte gebruiksduur, zoals verworven technologie en klantenrelaties worden afgeschreven volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur, over het algemeen een periode van vijf tot vijftien jaar.

Afschrijvingsmethode, gebruiksduur en restwaarde worden op rapporteringsdatum telkens opnieuw beoordeeld en indien nodig aangepast.

3.10 MATERIËLE VASTE ACTIVA

3.10.1 Opname en waardering

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen.

De kostprijs van een materieel vast actief omvat:

- de aankoopprijs, met inbegrip van invoerrechten en niet-restitueerbare belasting op de opbrengsten;
- alle rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief op de locatie en in de staat te krijgen die noodzakelijk is om te functioneren op de door het management beoogde wijze;

- de eerste schatting van de kosten van ontmanteling en verwijdering van het actief, en van het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt; de verplichting hiervoor wordt door de entiteit aangegaan wanneer het actief wordt verkregen, of ontstaat als gevolg van het gebruik gedurende een bepaalde periode voor andere doeleinden dan de productie van voorraden tijdens die periode;
- geactiveerde financieringskosten.

Voor zelfvervaardigde materiële vaste activa omvatten de rechtstreeks toerekenbare kosten de directe materiaalkost, directe fabricagekosten, een evenredig deel van de vaste kosten van materiaal en fabricage, en een evenredig deel van de afschrijvingen van activa gebruikt bij de vervaardiging. De kostprijs omvat tevens een evenredig deel van de kosten voor het bedrijfspensioenplan, andere vrijwillige personeelsbeloningen van de onderneming en geactiveerde financieringskosten.

3.10.2 Uitgaven na eerste opname

Uitgaven voor de herstellingen van materiële vaste activa worden onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Ze worden echter wel geactiveerd indien ze resulteren in een verhoging van het toekomstig economisch nut van de respectieve materiële vaste activa.

3.10.3 Materiële vaste activa aangehouden op grond van leaseovereenkomsten

Leaseovereenkomsten die vrijwel alle aan het eigendom van een actief verbonden risico's en beloningen aan de Groep overdragen, worden als financiële lease beschouwd. De activa verworven onder de vorm van financiële lease worden opgenomen voor een bedrag gelijk aan het laagste van de reële waarde en de contante waarde van de minimale leasebetalingen bij de aanvang van de leaseovereenkomst, verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardevermindervingsverliezen.

3.10.4 Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf datum van ingebruikname afgeschreven volgens de lineaire methode over de gebruiksduur van het actief tenzij op basis van het effectieve gebruik de degressieve methode meer aangewezen is. Voor materiële vaste activa aangehouden op grond van leaseovereenkomsten stemt de afschrijvingsperiode overeen met de gebruiksduur of met de looptijd van de leaseovereenkomst, indien korter.

De geschatte gebruiksduur van de respectieve activa is de volgende:

Activa in eigendom

Gebouwen	20 tot 50 jaar
Andere bouwwerken	10 tot 20 jaar
Bedrijfsinstallaties	6 tot 20 jaar
Machines en uitrusting	6 tot 12 jaar
Laboratorium- en onderzoekinstallaties	3 tot 5 jaar
Rollend materieel	4 tot 8 jaar
Computermaterieel	3 tot 5 jaar
Bedrijfs- en kantooruitrusting	4 tot 10 jaar

De afschrijvingsperiode, economische levensduur en restwaarde van vaste activa worden op geregelde tijdstippen geëvalueerd en aangepast indien nodig.

3.11 BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN VAN GOODWILL, IMMATERIËLE ACTIVA EN MATERIËLE VASTE ACTIVA

Goodwill en immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur worden jaarlijks op bijzondere waardevermindering getoetst en elke keer wanneer er een aanwijzing bestaat dat zij mogelijk een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan.

Het toetsen op bijzondere waardevermindering gebeurt ieder jaar op hetzelfde ogenblik en op het niveau van de kasstroomgenererende eenheid.

De Groep bepaalt haar kasstroomgenererende eenheden in overeenkomst met de wijze waarop ze haar goodwill beheert en economische voordelen krijgt van de verworven goodwill en immateriële activa. Het toetsen op bijzondere waardevermindering gebeurt door het vergelijken van de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheden met hun realiseerbare waarde, gebaseerd op hun verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen een gepaste disconteringsvoet voor belastingen.

De disconteringsvoet die gebruikt wordt in de bepaling van de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen is een disconteringsvoet die gebaseerd is op een gewogen gemiddelde kapitaalkost (WACC). Deze gewogen gemiddelde kapitaalkost gebruikt een verhouding vreemd vermogen versus eigen vermogen van een gemiddelde marktparticipant waarbij een extra risicocomponent toegevoegd werd aan de kost van eigen vermogen. De kost van vreemd vermogen is gebaseerd op voorwaarden die vergelijkbare bedrijven voor hun langetermijnfinanciering zouden kunnen negotiëren. Het risico verbonden aan de verwachtingen van de prijsevoluties van zilver en aluminium is weerspiegeld in de toekomstige kasstromen.

Er wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies geboekt indien de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid zijn realiseerbare waarde overtreft. Bijzondere waardeverminderingsverliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Op iedere rapporteringsdatum dient te worden nagegaan of er een aanwijzing bestaat dat de boekwaarden van de materiële vaste activa, immateriële activa met een beperkte gebruiksduur en financiële activa mogelijk een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Indien een dergelijke indicatie bestaat, wordt de realiseerbare waarde van het actief geraamd. Er wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies geboekt als de boekwaarde van een actief zijn realiseerbare waarde overtreft. Bijzondere waardeverminderingsverliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De realiseerbare waarde van de materiële vaste activa en immateriële activa met een beperkte gebruiksduur is de hoogste waarde van de reële waarde minus verkoopkosten en de gebruikswaarde. Voor de bepaling van de gebruikswaarde worden de geschatte toekomstige kasstromen verdisconteerd naar hun contante waarde op basis van een disconteringsvoet voor belastingen die de tijdswaarde van geld en de aan het actief verbonden specifieke risico's weerspiegelt.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies dat in voorgaande perioden voor een actief, met uitsluiting van goodwill, werd opgenomen, wordt teruggeboekt als en slechts als er sinds de opname van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies een wijziging heeft plaatsgevonden in de schattingen die gebruikt worden om de realiseerbare waarde van het actief te bepalen.

3.12 NIET-AFGELEIDE FINANCIËLE ACTIVA

Niet-afgeleide financiële instrumenten omvatten een breed gamma aan financiële activa zoals geldmiddelen, vorderingen, investeringen in obligaties en aandelen.

Leningen en vorderingen worden in de balans opgenomen op het moment dat ze geïnitieerd worden. Alle andere financiële activa neemt de Groep op in haar balans op de transactiedatum, op het moment dat de Groep zich verbindt aan de contractuele bepalingen van het instrument.

De Groep neemt een financieel actief niet langer in de balans op vanaf het moment dat de contractuele rechten op de kasstromen uit het financieel actief aflopen of de Groep de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt in een transactie waarbij de risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief overgedragen worden. Indien de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief noch overdraagt, noch behoudt, moet de entiteit vaststellen of zij zeggenschap over het financieel actief heeft behouden. In geval van verlies van zeggenschap mag de entiteit het financieel actief niet langer in de balans opnemen. Financiële activa en verplichtingen worden netto in de balans opgenomen, uitsluitend wanneer de Groep beschikt over een wettelijk recht om de bedragen netto voor te stellen en zij de intentie heeft om de betreffende activa en verplichtingen hetzij gelijktijdig hetzij netto af te wikkelen. De Groep classificeert financiële activa in de volgende vier categorieën: financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, tot einde looptijd aangehouden beleggingen, leningen en vorderingen en voor verkoop beschikbare financiële activa.

3.12.1 Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Een financieel actief wordt geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening als het wordt aangehouden voor handelsdoeleinden of als het bij eerste opname als dusdanig is aangemerkt.

Niet-afgeleide financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening omvatten investeringen in beleggingsfondsen.

3.12.2 Tot einde looptijd aangehouden beleggingen

De beleggingen van de Groep in waardepapieren met vaste of bepaalde betalingen en een vaste looptijd worden door de Groep geclassificeerd in de categorie tot einde looptijd aangehouden financiële activa, op voorwaarde dat de Groep het uitdrukkelijke voornemen heeft deze beleggingen aan te houden tot einde looptijd. Bij eerste opname worden deze financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde inclusief direct toewijsbare transactiekosten.

Na eerste opname worden tot einde looptijd aangehouden beleggingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen (zie toelichting 3.13). Tot einde looptijd aangehouden beleggingen omvatten zowel kortetermijnbeleggingen in waardepapieren die onder 'Geldmiddelen en kasequivalenten' worden getoond als langetermijnbeleggingen in waardepapieren opgenomen onder 'Financiële activa'.

3.12.3 Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalde betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd. Deze financiële activa worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde inclusief direct toewijsbare transactiekosten.

Na eerste opname worden leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen (zie toelichting 3.13). Leningen en vorderingen omvatten zowel handelsvorderingen, invorderbare minimale leasebetalingen, geldmiddelen en kortetermijndeposito's en cheques als leningen en vorderingen die opgenomen zijn onder 'Financiële activa'.

Geldmiddelen en kasequivalenten opgenomen in de categorie ‘Leningen en vorderingen’ omvatten geldmiddelen, deposito’s en cheques met een looptijd die doorgaans korter is dan drie maanden te rekenen vanaf de datum van verwerving, waarvoor het risico op veranderingen in de reële waarde onbelangrijk is.

De Groep gebruikt deze financiële activa in het kader van haar kortetermijnverplichtingen.

3.12.4 Voor verkoop beschikbare financiële activa

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn niet-afgeleide financiële activa die worden aangemerkt als voor verkoop beschikbaar en die niet worden geclassificeerd in één van de voorgaande categorieën. Voor verkoop beschikbare financiële activa worden gewaardeerd aan reële waarde vermeerderd met direct toewijsbare overnamekosten, behalve niet-genoteerde effecten waarvoor de reële waarde niet op een betrouwbare manier kan worden bepaald. Deze activa worden geboekt tegen kostprijs. Winsten en verliezen die voortvloeien uit de verandering in de reële waarde van een belegging die wordt geclassificeerd als financieel actief beschikbaar voor verkoop én die geen voorwerp uitmaakt van een afdekkingrelatie, worden rechtstreeks via de niet-gerealiseerde resultaten geboekt. Beleggingen van de Groep in aandelen en sommige beleggingen in waardepapieren worden geclassificeerd als voor verkoop beschikbare financiële activa.

Wanneer de belegging wordt verkocht, ontvangen of anderszins vervreemd of wanneer de boekwaarde van de belegging afgeboekt wordt als gevolg van een bijzondere waardevermindering, wordt op dat ogenblik de gecumuleerde winst (het verlies) die voordien begrepen was in het eigen vermogen overgeboekt naar de winst- en verliesrekening.

3.13 BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING VAN NIET-AFGELEIDE FINANCIËLE ACTIVA

Voor een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening moet aan het eind van elk boekjaar worden beoordeeld of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardevermindervingsverliezen. Bij aanwezigheid van dergelijke aanwijzingen moet de entiteit de realiseerbare waarde inschatten.

3.13.1 Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Voor leningen en vorderingen en tot einde looptijd aangehouden beleggingen van de Groep die tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd, is de realiseerbare waarde gelijk aan de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financieel actief (dat wil zeggen de bij eerste opname berekende effectieve rentevoet). Wanneer de boekwaarde van een financieel actief hoger is dan haar realiseerbare waarde dient de boekwaarde van het betreffende actief te worden verminderd door het vormen van een voorziening. Het verliesbedrag moet in de winst- en verliesrekening worden opgenomen.

Een bijzonder waardevermindervingsverlies dat in voorgaande perioden voor een actief werd opgenomen, wordt teruggeboekt als en slechts als er sinds de opname van het laatste bijzonder waardevermindervingsverlies een wijziging heeft plaatsgevonden in de schattingen die gebruikt worden om de realiseerbare waarde van het actief te bepalen.

De Onderneming beoordeelt minstens op kwartaalbasis de belangrijkste uitstaande handelsvorderingen (die in totaal $\pm 70\%$ van de totale uitstaande vorderingen vertegenwoordigen) individueel op hun inbaarheid.

Aanpassingen aan de rekening van de waardevermindervingsverliezen worden gemaakt op basis van professionele oordeelsvorming en met in acht name van volgende algemene principes:

- alle vorderingen waarvoor de inning door de juridische afdeling wordt opgevolgd worden volledig afgewaardeerd;
- de resterende uitstaande vorderingen – andere dan vorderingen die individueel op inbaarheid worden beoordeeld of door het juridisch departement worden behandeld – worden afgewaardeerd op basis van het aantal dagen dat de bedragen invorderbaar zijn;
- niet-inbare vorderingen waarvoor een kredietverzekering werd afgesloten worden uitsluitend afgewaardeerd voor het risico dat bij de Groep blijft;
- uitstaande vorderingen afgedekt door een kredietbrief worden niet afgewaardeerd.

Om het kredietrisico op invorderbare minimale leasebetalingen af te dekken, beoordeelt de Onderneming minstens op kwartaalbasis alle uitstaande vorderingen individueel op hun inbaarheid. Aanpassingen aan de rekening van de waardevermindingsverliezen worden doorgaans gemaakt op basis van het aantal dagen dat de bedragen invorderbaar zijn. Afwijkingen blijven echter mogelijk op basis van onderliggende informatie verkregen van het 'Credit and Collections'-departement. Bij de beoordeling van de inbaarheid van invorderbare minimale leasebetalingen houdt het management rekening met de marktwaarde van het onderliggend actief, kredietverzekering en het bestaan van een kredietbrief.

3.13.2 Voor verkoop beschikbare financiële activa

Voor verkoop beschikbare financiële activa omvatten investeringen in aandelen en rentedragende instrumenten, andere dan investeringen verwerkt volgens de 'equity'-methode, en worden geboekt aan reële waarde, met uitzondering van de aandelen die niet op een actieve markt zijn genoteerd en waarvoor de reële waarde niet op een betrouwbare manier kan worden bepaald.

Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa welke aan reële waarde worden gewaardeerd, worden opgenomen door het omboeken van de gecumuleerde verliezen tot dan opgenomen in de reële waardereserve van de niet-gerealiseerde resultaten naar de winst- en verliesrekening.

Het gecumuleerde verlies dat vanuit de niet-gerealiseerde resultaten naar de winst- en verliesrekening wordt omgeboekt, is het verschil tussen de aankoopprijs, na eventuele terugbetaling van de hoofdsom en na amortisatie, en de actuele reële waarde verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen erkend in vroegere winst- en verliesrekeningen. Wanneer, in een erop volgende periode, de reële waarde van voor verkoop beschikbare waardepapieren (andere dan aandelen) toeneemt en de toename kan met redelijke zekerheid worden toegewezen aan een gebeurtenis die heeft plaats gevonden nadat een bijzonder waardevermindingsverlies voor een actief werd opgenomen, dan wordt het waardevermindingsverlies teruggeboekt waarbij het bedrag van de terugboeking in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen.

In het geval dat de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar financieel actief, waarop een bijzonder waardevermindingsverlies geboekt werd, kan gerecupereerd worden, wordt deze in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen.

3.14 ACTUELE VORDERINGEN EN VERPLICHTINGEN UIT WINSTBELASTINGEN EN OVERIGE BELASTINGVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN

Actuele vorderingen uit winstbelastingen voor huidige en voorgaande boekjaren worden, in de mate onbetaald, opgenomen in de balans als een verplichting. Wanneer het bedrag betaald in huidige of voorgaande boekjaren de over deze periode verschuldigde bedragen overtreft, dan wordt voor dit positief verschil een actief erkend. Actuele vorderingen en verplichtingen uit winstbelastingen worden gewaardeerd aan kostprijs.

Overige belastingvorderingen en -verplichtingen betreffen overige belastingen zoals BTW en andere indirecte belastingen. Zij worden gewaardeerd aan kostprijs.

De actuele belastingvorderingen en -verplichtingen worden gecompenseerd – zowel deze uit winstbelastingen als uit overige belastingen – wanneer ze betrekking hebben op belastingen, geheven door dezelfde belastingautoriteit en ze gewoonlijk netto worden afgewikkeld.

3.15 OVERIGE ACTIVA

Overige activa omvatten uitgestelde kosten en andere niet-financiële activa. Uitgestelde kosten betreffen door de Onderneming voor balansdatum betaalde bedragen die betrekking hebben op kosten voor toekomstige boekjaren (vooruitbetalingen).

Voorbeelden van uitgestelde kosten zijn de huurgelden, interesten en verzekeringspremies, betaald voor balansdatum maar met betrekking tot een welbepaalde periode na balansdatum.

Niet-financiële activa worden gewaardeerd aan kostprijs. Uitgestelde kosten worden lineair of naarmate de betreffende diensten worden verstrekt opgenomen in de winst- en verliesrekening.

3.16 DERIVATEN EN AFDEKKINGSTRANSACTIES

De Groep maakt gebruik van derivaten voor het beheer van het wisselkoers- en renterisico dat voortvloeit uit de operationele, financiële en investeringsactiviteiten.

In het kader van haar huidige thesauriepolitiek wendt de Groep geen derivaten aan voor handelsdoeleinden. Derivaten die economische afdekkingen zijn, doch die niet voldoen aan de strikte criteria voor 'hedge accounting' zoals voorgeschreven door IAS 39 Financiële instrumenten: opname en waardering, worden boekhoudkundig verwerkt als financiële activa of financiële verplichtingen gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Derivaten worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde op de datum waarop het contract werd afgesloten (transactiedatum) en worden vervolgens geherwaardeerd tegen hun reële waarde. Het effectieve gedeelte van de winsten of verliezen uit kasstroomafdekkingen en afdekkingen van een netto-investering in een buitenlandse entiteit wordt opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten. Het niet-effectieve gedeelte van voormelde afdekkingen wordt verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Kasstroomafdekkingen, reële-waardeafdekkingen of afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse entiteiten worden toegepast voor alle afdekkingen die in aanmerking komen voor 'hedge accounting' wanneer de vereiste documentatie van de afdekkingsrelatie bestaat en wanneer de afdekking effectief is.

De reële waarden van derivaten afgesloten ter afdekking van het renterisico worden berekend op basis van verdisconteerde verwachte toekomstige kasstromen, rekening houdend met actuele marktrentevoeten en de rendementscurve over de resterende looptijd van het instrument. De reële waarden van termijnwisselcontracten zijn de genoteerde marktwaarden op rapporteringsdatum, zijnde de contante waarde van de genoteerde termijnkoersen.

3.16.1 Reële-waardeafdekkingen

Winsten of verliezen die voortvloeien uit de herwaardering van derivaten die formeel werden toegewezen voor de afdekking van de veranderingen in reële waarde van een opgenomen actief of verplichting of een niet-opgenomen vaststaande toezegging worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De afgedekte positie wordt eveneens gewaardeerd tegen reële waarde toewijsbaar aan het afgedekte risico, waarbij winsten of verliezen op de afgedekte positie worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

3.16.2 Kasstroomafdekkingen

Het effectieve deel van de winsten of verliezen uit de reële waardeveranderingen van derivaten die als afdekkinginstrument specifiek toegewezen werden ter afdekking van de variabiliteit van kasstromen, gekoppeld aan een bepaald risico van een opgenomen actief of verplichting of een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie, wordt opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten.

Indien de afdekking van een verwachte toekomstige transactie tot de opname van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting leidt, worden de gecumuleerde winsten of verliezen tot dan toe opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, overgeboekt naar de initiële boekwaarde van het ingedekte actief van waaruit ze nadien overgeboekt worden naar de winst- en verliesrekening, wanneer het verworven actief of de opgenomen verplichting de winst- en verliesrekening beïnvloedt. Leidt een afdekking van een verwachte toekomstige transactie tot de opname van een financieel actief of een financiële verplichting, dan wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het afdekkinginstrument uit de niet-gerealiseerde resultaten overgebracht naar de winst- en verliesrekening op het moment dat de toekomstige kasstroom de nettowinst of het nettoverlies beïnvloedt (voornamelijk wanneer de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt of wanneer de variabele interestlast wordt opgenomen).

Het niet-effectieve deel wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Wanneer het afdekkinginstrument afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend, of wanneer de afdekking niet langer voldoet aan de criteria voor 'hedge accounting', dient de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies (op dat ogenblik) op het afdekkinginstrument in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen te blijven tot de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt.

Dergelijke transacties worden verwerkt zoals beschreven in voorgaande paragraaf.

Indien de afgedekte transactie niet langer waarschijnlijk blijkt, worden alle gecumuleerde niet-gerealiseerde winsten of verliezen op dat moment overgedragen van de niet-gerealiseerde resultaten naar de winst- en verliesrekening.

3.17 VOORRADEN

Grondstoffen, hulpgoederen en handelsgoederen zijn gewaardeerd aan aanschaffingswaarde.

Goederen in bewerking en afgewerkte producten zijn gewaardeerd aan kostprijs. De kostprijs omvat naast de directe productie- en materiaalkosten, een evenredig deel van de indirecte kosten ('overheads') van de productie en het materiaal en een evenredig deel van de afschrijvingen van de activa die in het productieproces werden gebruikt. Bovendien wordt een evenredig deel van de kosten voor het bedrijfspensioenplan en andere vrijwillige personeelsbeloningen toegerekend. Administratiekosten zijn inbegrepen voor zover ze verband houden met de productie.

De voorraden worden gewaardeerd volgens de methode van de gewogen gemiddelde kostprijs.

Indien de aanschaffingswaarde of de kostprijs hoger is dan de opbrengstwaarde, wordt de waardering aan de lagere opbrengstwaarde toegepast. De opbrengstwaarde is gelijk aan de geschatte normale verkoopprijs, verminderd met de geschatte kosten die nodig zijn om de verkoop te realiseren.

De aanschaffingswaarde of kostprijs van de voorraad is om volgende redenen mogelijks niet recupereerbaar:

- Overtollige voorraad: dit wordt bepaald op basis van een lijst van producten zonder of met weinig beweging of producten dicht bij vervaldatum;
- Beschadigde producten of producten met kwaliteitsproblemen;
- Gedaalde verkoopprijzen.

Binnen de Groep zijn afwaarderingen van voorraden voornamelijk het gevolg van overtollige voorraden.

3.18 GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten geldmiddelen, ontvangen cheques, en saldi ten opzichte van banken en kredietinstellingen. Kasequivalenten zijn erg liquide financiële instrumenten op korte termijn die weinig onderhevig zijn aan risico's op waardeverandering, gemakkelijk te converteren zijn in geldmiddelen en een vervaldag hebben gelijk aan of minder dan dertig dagen na aanschaffing of belegging.

3.19 VASTE ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP

De Groep classificeert een vast actief (of een groep activa die wordt afgestoten) als aangehouden voor verkoop wanneer zijn boekwaarde hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd in een verkooptransactie en niet door het voortgezette gebruik ervan.

Onmiddellijk voordat het actief voor het eerst wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, waardeert de Groep de boekwaarde van het actief (of van alle activa en verplichtingen in de Groep) overeenkomstig met de van toepassing zijnde IFRS. Bij de initiële classificatie als aangehouden voor verkoop, worden vaste activa en groepen van activa die worden afgestoten, gewaardeerd tegen de laagste waarde van hun boekwaarde en hun reële waarde minus de verkoopkosten. Bijzondere waardevermindervingsverliezen worden opgenomen voor elke eerste of latere afschrijving van een actief (of een groep activa die wordt afgestoten) tot de reële waarde minus verkoopkosten.

Vaste activa aangehouden voor verkoop worden niet langer afgeschreven.

3.20 MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL

Gewone aandelen worden opgenomen in het eigen vermogen.

Transactiekosten verbonden aan de uitgifte van nieuwe aandelen worden netto na aftrek van belastingen opgenomen in mindering van ingehouden winsten.

Indien aandelen die het eigen vermogen vertegenwoordigen terug worden ingekocht, wordt het betaalde bedrag met inbegrip van de aanverwante kosten, netto na aftrek van belastingen, in mindering gebracht van het eigen vermogen. Ingekochte eigen aandelen worden als 'Reserve voor eigen aandelen' in mindering van het eigen vermogen gebracht. Vernietigde eigen aandelen worden getransfereerd van 'Reserve voor eigen aandelen' naar 'Ingehouden winsten'.

3.21 PERSONEELSELONINGEN

Voor de boekhoudkundige behandeling van pensioen- en soortgelijke verplichtingen maakt IFRS een onderscheid tussen toegezegdebijdrageregelingen en toegezegdpensioenregelingen. De classificatie is afhankelijk van de partij – Onderneming of werknemer – die het actuariael en investeringsrisico draagt. Bij een toegezegdebijdrageregeling draagt de werknemer alle risico's en dient de Onderneming bijgevolg – met uitzondering van de te betalen bijdragen – geen verplichting op te nemen in de balans. Bij toegezegdpensioenregelingen draagt de Onderneming het actuariael en investeringsrisico en erkent bijgevolg een verplichting in de balans.

3.21.1 Toegezegdebijdrageregelingen

De bijdragen voor toegezegdebijdrageregelingen worden als kost opgenomen in de winst- en verliesrekening wanneer ze verschuldigd zijn. Deze kosten worden in de winst- en verliesrekening toegewezen aan hun verschillende functies: kostprijs van verkopen, kosten van onderzoek en ontwikkeling, verkoops- en algemene beheerskosten.

3.21.2 Toegezegdpensioenregelingen

Vanaf 31 december 2016 is de boekhoudkundige verwerking van toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement in lijn gebracht met de boekhoudkundige behandeling van toegezegdpensioenregelingen.

Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding

De boekwaarde op de balans van toegezegdpensioenregelingen wordt bepaald als de contante waarde van de brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen verminderd met de reële waarde van fondsbeleggingen. Wanneer deze berekening een nettosurplus oplevert, dan wordt de waarde van het hieruit resulterend opgenomen actief begrensd tot het totaal van de contante waarde van de economische voordelen die beschikbaar zijn in de vorm van terugbetalingen uit de regeling of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regeling. De contante waarde van de brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen (DBO) en de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten worden door een gekwalificeerd actuaire berekend volgens de 'Projected Unit Credit'-methode (PUC). Volgens deze methode worden de toekomstige jaarlijkse uitkeringen verdisconteerd aan een veronderstelde interestvoet. De totale verplichting die hieruit voortvloeit wordt vervolgens toegerekend aan de verstreken diensttijd – die de DBO vertegenwoordigt – en aan het huidige dienstjaar – die de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten vertegenwoordigen.

De te gebruiken interestvoet is de disconteringsvoet gebaseerd op interestvoeten op bedrijfsobligaties met een hoge rating die een looptijd hebben die deze van de brutoverplichtingen van de Groep benaderen. Bij het bepalen van de contante waarde van de brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen wordt rekening gehouden met toekomstige aanpassingen in salarissen en pensioenuitkeringen.

De DBO omvat tevens de contante waarde van belastingen betaalbaar op de bijdragen voor het plan of op vergoedingen betreffende geleverde diensten.

Wat de toepassing van de PUC-methode voor Belgische toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement betreft wordt hierna bijkomende informatie verstrekt.

Kosten voor toegezegdpensioenregelingen weergegeven in de winst- en verliesrekening en in 'Niet-gerealiseerde resultaten'

Het bedrag dat in de winst- en verliesrekening wordt geboekt, bestaat uit de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, de pensioenkosten van verstreken diensttijd, het effect van een inperking of afwikkeling van een toegezegdpensioenregeling, de interest op de nettoverplichting en administratieve kosten en belastingen. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten evenals administratieve kosten die geen verband houden met het beheer van de fondsbeleggingen worden toegewezen aan de kosten volgens hun functie: kostprijs van verkopen, kosten van onderzoek en ontwikkeling, verkoopkosten en algemene beheerskosten.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden onmiddellijk als kost opgenomen onder 'Overige bedrijfskosten'. Winsten of verliezen op de inperking of afwikkeling van een toegezegdpensioenregeling worden erkend in 'Overige bedrijfsopbrengsten', respectievelijk 'Overige bedrijfskosten' op het moment dat de inperking of afwikkeling plaatsvindt. Administratieve kosten die verbonden zijn aan het beheer van fondsbeleggingen en belastingen die rechtstreeks gelinkt zijn aan het rendement van de fondsbeleggingen en die door het plan worden gedragen zijn mee begrepen in het rendement op de fondsbeleggingen en worden opgenomen in de 'Niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen'.

De interest op de nettoverplichting van toegezegdpensioenregelingen wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen onder 'Overige financieringskosten'. Ze wordt berekend door de disconteringsvoet die gebruikt wordt voor de berekening van de contante waarde van de brutoverplichting toe te passen op de nettoverplichting. De interest op de nettoverplichting wordt uitgesplitst over de interestopbrengsten op fondsbeleggingen en interestkosten op de contante waarde van de brutoverplichting. Het verschil tussen de interestopbrengsten en het reële rendement op fondsbeleggingen wordt weergegeven in de balans onder 'Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding: herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen' en in de 'Niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen'.

Naast het verschil tussen het reële rendement op fondsbeleggingen en de berekende interest-opbrengsten op fondsbeleggingen, omvatten de 'Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding: herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen' de actuariële winsten en verliezen die bijvoorbeeld resulteren uit een aanpassing van de aanname inzake disconteringsvoet. Al deze effecten uit herwaarderingen worden getoond in de 'Niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen'.

Belgische toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement

Belgische toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement vallen onder toepassing van de wet van april 2003 op de aanvullende pensioenen. Volgens artikel 24 van deze wet hebben aangesloten recht op een minimum rendement op bijdragen betaald door hetzij de organisator van het plan hetzij de werknemer. Een aantal voorwaarden opgenomen in deze wet, zoals het wettelijk minimum rendement, werden aangepast bij wet van 18 december 2015. Deze wet heeft er tevens toe geleid dat de boekhoudkundige verwerking van toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement werd aangepast. Het management heeft voor de waardering van deze plannen tot december 2015 de intrinsieke-waardemethode gehanteerd. Vanaf december 2016 werd deze methode, na consultatie van specialisten, gewijzigd waarbij rekening werd gehouden met de verschillende feiten en omstandigheden betreffende deze plannen. In lijn met de waardering gehanteerd voor 'zuivere' toegezegdpensioenregelingen, wordt de verplichting uit hoofde van toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement voortaan bepaald als het verschil tussen de contante waarde van de brutoverplichtingen (DBO) en de reële waarde van fondsbeleggingen. Vanaf 31 december 2016 worden de contante waarde van de brutoverplichtingen (DBO) en de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten door een gekwalificeerd actuaire berekend volgens de 'Projected Unit Credit'-methode (PUC).

Voor de algemene principes van deze methode verwijzen we naar de toelichting opgenomen onder 'Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding'.

In de Belgische entiteiten van de Groep voorzien alle verzekerde plannen in een vast gegarandeerd rendement tot aan pensionering (de zogenoemde 'Tak 21' verzekerde producten). Afhankelijk van de aard van het verzekerd plan wordt de contante waarde van de brutoverplichtingen bepaald inclusief of exclusief toekomstige bijdragen en hun toekomstig gewaarborgd rendement tot pensionering of beëindiging van deelname aan het plan. Voor het 'Top Performance Plan' werden geen toekomstige bijdragen in aanmerking genomen, voor alle ander 'Tak 21' verzekerde producten worden recurrente bijdragen betaald en bijgevolg ook in de actuariële berekeningen in aanmerking genomen.

Bij de bepaling van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement heeft de Groep paragraaf 115 van IAS 19 toegepast. Paragraaf 115 stelt "in de mate dat fondsbeleggingen verzekeringscontracten omvatten die kwalificeren als in aanmerking te nemen fondsbeleggingen waarvan bedrag en vervaldagstructuur overeenstemmen met het geheel of een deel van de toezeggingen onder het plan, wordt de marktwaarde van de verzekeringscontracten gelijk gesteld aan de contante waarde van de eraan gerelateerde verplichtingen", tot op het niveau van het door de verzekeraar gegarandeerde rendement. De toepassing van deze paragraaf 115 veronderstelt het bepalen van de verzekerde waarde van de toezeggingen bij pensionering, wat een invloed heeft op zowel de waarde van de fondsbeleggingen als de contante waarde van de brutoverplichtingen. Wat de toepassing van paragraaf 115 betreft is het management immers van mening dat de berekening van de contante waarde van de brutoverplichtingen tevens rekening dient te houden met het feit dat de werknemer aanspraak maakt op het hoogste van de bij de verzekeraar opgebouwde reserves en de gewaarborgde minimumreserves. Daarom dient de berekening van de contante waarde van de brutoverplichtingen met dit kenmerk rekening te houden en dit in elke situatie, hetzij tewerkstelling tot aan pensionering hetzij beëindiging van tewerkstelling voor pensionering.

3.21.3 Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen worden opgenomen als een verplichting en als een last wanneer een groepsonderneming zich aantoonbaar heeft verbonden tot ofwel:

- het beëindigen van de tewerkstelling van een werknemer of groep van werknemers vóór de normale pensioendatum; of
- de betaling van ontslagvergoedingen als gevolg van een aanbod ter aanmoediging van vrijwillige pensionering en in de mate dat het waarschijnlijk is dat de werknemers het aanbod zullen aanvaarden.

Wanneer ontslagvergoedingen verschuldigd zijn na twaalf maanden volgend op de rapporteringsdatum, dan worden ze verdisconteerd aan een disconteringsvoet gelijk aan het marktrendement op rapporteringsdatum van bedrijfsobligaties van hoge kredietwaardigheid met een resterende looptijd die consistent is met de termijn van de verplichtingen van de Groep.

De interestimpact van de afwikkeling en waardering van ontslagvergoedingen aan de op balansdatum geldende disconteringsvoeten wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen onder 'Overige financieringskosten'. De impact van toe- en afnamen van de verplichtingen van de Groep betreffende ontslagvergoedingen wordt opgenomen onder 'Overige bedrijfskosten' – Reorganisatiekosten.

3.21.4 Overige langetermijnpersoneelsbeloningen

De nettoverplichting van de Groep uit hoofde van langetermijnpersoneelsbeloningen andere dan bedrijfspensioenplannen, levensverzekeringsplannen en plannen voor medische bijstand heeft betrekking op de pensioenaanspraken die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden.

Deze verplichting wordt berekend op basis van de 'projected unit credit'-methode en wordt verdisconteerd om de contante waarde te bepalen en de reële waarde van hiermee samenhangende activa wordt hierop in mindering gebracht. De gebruikte disconteringsvoet is het marktrendement op rapporteringsdatum van bedrijfsobligaties van hoge kredietwaardigheid met een resterende looptijd die consistent is met de geschatte looptijd van de verplichtingen van de Groep.

In tegenstelling tot de boekhoudkundige verwerking van toegezegdpensioenregelingen worden herwaarderingen van overige langetermijnpersoneelsbeloningen niet getoond in het overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten, maar erkend in de winst- en verliesrekening.

3.21.5 Kortetermijnpersoneelsbeloningen

De verplichtingen uit hoofde van kortetermijnpersoneelsbeloningen worden gewaardeerd op een niet-verdisconteerde basis. Ze worden in de winst- en verliesrekening opgenomen in de periode waarin de gerelateerde prestaties worden geleverd. Een verplichting wordt opgenomen voor de personeelsbeloningen die betaalbaar zijn binnen de twaalf maanden op voorwaarde dat de Groep een bestaande in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om dergelijke betalingen te doen als gevolg van verleende prestaties in het verleden en indien de verplichting op een betrouwbare manier kan worden bepaald.

3.21.6 Beloningen in de vorm van eigen-vermogensinstrumenten

De Groep verstrekt op aandelen gebaseerde beloningen daar ze aan een aantal door de Raad van Bestuur opgegeven personen 'Share appreciation rights' (SARs) heeft toegekend. SARs geven de houders ervan recht op een vergoeding in cash gelijk aan de toename in de waarde van de aandelen boven een vooraf bepaalde koers en over een specifieke 'wachterperiode', vanaf de datum van toekenning tot de datum van afwikkeling.

In de op aandelen gebaseerde beloningsverrichtingen participeren werknemers in de evolutie van de waarde van het onderliggend instrument, zijnde de aandelen van Agfa-Gevaert NV en de betaling in cash is gebaseerd op de koers of waarde van het aandeel.

Betreffende 'Share appreciation rights' geven maar recht op vergoeding wanneer de werknemers gedurende een specifieke periode zijn tewerkgesteld (kort 'wachterperiode' genoemd). Daarom erkent de Onderneming de kost van de beloning en de daaruit voortvloeiende verplichting, over de looptijd van voornoemde wachterperiode. De verplichting wordt initieel en gedurende voornoemde looptijd, telkens op het einde van een rapporteringsperiode, gewaardeerd aan de reële waarde van de 'Share appreciation rights' bepaald aan de hand van een aandelenoptiemodel en in de mate van de door de werknemers geleverde dienstprestaties.

Wijzigingen in de reële waarden worden erkend in de winst- en verliesrekening. Zowel de kost bij initiële waardering als het impact van de wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen als kost van personeelsbeloningen. Het gehanteerde optiewaarderingsmodel is 'Black and Scholes'.

3.22 VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden in de balans opgenomen indien een onderneming van de Groep een bestaande verplichting heeft (in rechte afdwingbare of feitelijke) ten gevolge van een gebeurtenis van het verleden en als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling van deze verplichting resulteert in een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en een betrouwbare inschatting gemaakt kan worden van het bedrag van de verplichting.

Het bedrag van de voorziening is gebaseerd op de best mogelijke schatting van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting op de rapporteringsdatum af te wikkelen.

Indien het effect van de tijds waarde van geld materieel is, worden voorzieningen verdisconteerd op basis van een disconteringsvoet vóór belastingen waarbij rekening wordt gehouden met de huidige marktbeoordelingen voor de tijds waarde van het geld en de risico's die inherent zijn aan de verplichting.

3.22.1 Reorganisatiekosten

Een voorziening voor reorganisatiekosten wordt geboekt indien de Groep formeel een gedetailleerd reorganisatieplan heeft goedgekeurd en bij de betrokkenen een geldige verwachting heeft gewekt dat de reorganisatie zal worden doorgevoerd door het plan te beginnen uitvoeren of door de belangrijke kenmerken ervan mee te delen aan de betrokkenen. Voor toekomstige exploitatie-verliezen worden geen voorzieningen opgenomen.

3.22.2 Milieu

Indien er terreinen vervuild zijn, dan wordt er, in overeenstemming met de gepubliceerde milieupolitiek van de Groep en de van toepassing zijnde wettelijke verplichtingen, een voorziening voor bodemsanering aangelegd.

3.22.3 Omzetgerelateerd

Omzetgerelateerde voorzieningen omvatten voornamelijk te betalen bedragen aan klanten met betrekking tot tijdens het boekjaar geleverde goederen en diensten, zoals omzetkortingen en rabatten, commissies betaalbaar aan agenten, voorzieningen voor garantieverplichtingen en commerciële betwistingen alsook voorzieningen voor verlieslatende contracten.

Een voorziening voor garantieverplichtingen ter waarde van de voor de Groep ingeschatte vervangingskost wordt aangelegd op het moment dat de opbrengsten in de winst- en verliesrekening worden opgenomen.

3.22.4 Verlieslatende contracten

Een voorziening wordt aangelegd voor overeenkomsten waarbij de onvermijdelijke kosten die nodig zijn om de verplichtingen uit hoofde van het contract na te komen, hoger liggen dan de economische voordelen die naar verwachting uit het contract worden ontvangen.

3.23 NIET-AFGELEIDE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

Niet-afgeleide financiële verplichtingen omvatten obligatieleningen, bankschulden, 'revolving' en andere kredietfaciliteiten, handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële verplichtingen worden opgenomen in de balans op transactiedatum, zijnde het moment dat de Groep zich verbindt aan de contractuele bepalingen van het instrument.

De rentedragende verplichtingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde, verminderd met direct toewijsbare transactiekosten. Na de initiële waardering worden de rentedragende verplichtingen opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij het verschil tussen het initiële bedrag en het aflossingsbedrag pro rata temporis in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen op basis van de effectieve rentemethode.

De Groep neemt een financiële verplichting niet langer op in haar balans wanneer de contractuele verplichtingen teniet gaan, ontbonden worden of aflopen.

3.24 UITGESTELDE OPBRENGSTEN EN UITGESTELDE OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN

Bedragen die conform de contractuele bepalingen aan de klanten kunnen worden gefactureerd, maar nog niet verworven zijn, worden in de balans opgenomen als uitgestelde opbrengsten. Zij hebben voornamelijk betrekking op overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen aan de klant worden aangeboden en onderhoudscontracten. Uitgestelde opbrengsten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen conform de criteria voor het erkennen van opbrengsten zoals beschreven onder 3.3.

Naar analogie met de uitgestelde opbrengsten hebben de uitgestelde overige bedrijfsopbrengsten betrekking op overige bedrijfsopbrengsten die nog niet verworven zijn. Uitgestelde overige bedrijfsopbrengsten worden op de balans opgenomen onder 'Overlopende rekeningen – langlopende verplichtingen' en 'Overige verplichtingen – kortlopende verplichtingen'.

Overheidssubsidies zijn een typisch voorbeeld van uitgestelde overige bedrijfsopbrengsten. Ze worden als bedrijfsopbrengst in de winst- en verliesrekening opgenomen zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de Groep zal voldoen of reeds voldoet aan de daaraan verbonden voorwaarden.

Subsidies ter compensatie van door de Groep gemaakte kosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen in dezelfde functionele rapporteringslijn waar tevens de kosten worden gepresenteerd.

Zij worden systematisch aan de kosten toegewezen waarop ze betrekking hebben.

Subsidies, toegekend voor de aankoop of productie van activa (immateriële activa of materiële vaste activa), worden bij eerste opname in de balans gepresenteerd als uitgestelde overige bedrijfsopbrengsten en vervolgens in de winst- en verliesrekening opgenomen, gespreid over de gebruiksduur van het actief.

Overheidssubsidies toegekend voor toekomstige kosten worden verwerkt als uitgestelde overige bedrijfsopbrengsten.

4. NIEUWE STANDAARDEN EN INTERPRETATIES VAN STANDAARDEN GEPUBLICEERD, NOG NIET VAN KRACHT PER EINDE BOEKJAAR

Een aantal reeds gepubliceerde IFRS-standaarden, herzieningen aan IFRS-standaarden en nieuwe interpretaties van IFRS-standaarden waren nog niet van kracht per 31 december 2017 en werden dus niet toegepast in de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening.

De Groep zal deze standaarden toepassen nadat deze zijn goedgekeurd voor gebruik in de Europese Unie. Het betreft:

- IFRS 9 *Financiële instrumenten*

In november 2009 publiceerde de IASB, IFRS 9 *Financiële instrumenten*, die de classificatie en waarderingsgrondslagen van financiële activa aanpast, van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2018. Deze aanpassingen werden bekrachtigd door de Europese Unie in november 2016, met effectieve datum voor gebruik in de Europese Unie op 1 januari 2018.

IFRS 9 stelt een nieuw model voorop voor de classificatie en waardering van financiële activa en verplichtingen waarbij deze gewaardeerd dienen te worden in overeenstemming met het business-model dat gebruikt wordt om deze activa en verplichtingen te beheren overeenkomstig de kenmerken van de kasstromen verbonden aan deze activa en verplichtingen. Na eerste opname dienen alle financiële activa gewaardeerd te worden ofwel tegen geamortiseerde kostprijs ofwel tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening of via de niet-gerealiseerde resultaten.

Beleggingen in schuldpapieren worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs indien deze worden aangehouden binnen een business model waarvan de doelstelling is om het actief aan te houden om de contractuele kasstromen te ontvangen op specifieke data die alleen betrekking hebben op het aflossen van de hoofdsom en het betalen van rente. Beleggingen in aandelen kunnen specifiek toegewezen worden aan de categorie aangehouden aan reële waarde met waardeveranderingen opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, waarbij enkel de dividenden geboekt worden in de winst- en verliesrekening. Alle andere financiële instrumenten worden gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen geboekt in de winst- en verliesrekening. Winsten en verliezen op financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en niet deel uitmakend van een afdekkingsrelatie worden in de winst- en verliesrekening geboekt op het moment dat het financieel actief wordt uitgeboekt, er een bijzonder waardeverminderingverlies geboekt wordt op het financieel actief, of het financieel actief geherclassificeerd wordt.

De nieuwe standaard elimineert de classificatie voor financiële activa, in de categorieën aangehouden tot einde looptijd, leningen en vorderingen en financiële activa aangehouden voor verkoop, zoals momenteel toegepast overeenkomstig de huidige IAS 39.

Gebaseerd op haar onderzoek heeft de Groep geoordeeld dat de nieuwe classificatie van financiële activa en verplichtingen geen materieel impact zal hebben op handelsvorderingen, lease vorderingen, leningen en investeringen in genoteerde ondernemingen. Op 31 december 2017 houdt de Groep een belegging aan in een genoteerde onderneming die onder de huidige standaard IAS 39 geclassificeerd wordt als aangehouden voor verkoop met een boekwaarde van 9 miljoen euro. Deze belegging wordt geboekt aan reële waarde met veranderingen in reële waarde geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten. Volgens de nieuwe standaard IFRS 9 zal deze belegging geclassificeerd worden als geboekt tegen reële waarde met veranderingen in reële waarde geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten. Dit is geen wijziging ten opzichte van de huidige IAS 39-standaard. Waardeverminderingverliezen zullen niet geboekt worden in de winst- en verliesrekening, en bij afstoting zullen er geen winsten of verliezen uit de niet-gerealiseerde resultaten in de winst- en verliesrekening geboekt worden.

Overige financiële activa die momenteel geclassificeerd zijn als leningen en vorderingen onder de huidige IAS 39-standaard en momenteel gewaardeerd zijn aan geamortiseerde kostprijs zullen onder de nieuwe IFRS 9 eveneens gewaardeerd worden aan geamortiseerde kostprijs. Derivaten zullen gewaardeerd blijven aan reële waarde.

Wat betreft de bepaling van bijzondere waardevermindingsverliezen, vervangt de nieuwe IFRS 9-standaard het huidige model volgens hetwelke waardevermindingsverliezen dienen geboekt te worden op het moment dat er zich een verliessituatie voordoet ('incurred loss-model') door een model dat rekening houdt met verwachte verliezen op het moment dat het actief voor de eerste maal geboekt wordt ('expected credit loss-model'). De toepassing van dit nieuwe model zal aanzienlijke beoordelingen vergen over hoe veranderingen in economische factoren de verwachte verliezen kunnen beïnvloeden. Wat betreft het boeken van bijzondere waardevermindingsverliezen op handelsvorderingen, leasevorderingen en contractuele activa zal de Groep de vereenvoudigde methode toepassen, wat inhoudt dat verwachte verliezen voor deze categorieën van activa steeds berekend worden ten belope van de verwachte verliezen over de gehele looptijd van de activa. Kredietverliezen worden berekend als de verdisconteerde waarde van alle tekorten kasstromen zijnde het verschil tussen de kasstromen waar de onderneming recht op heeft en wat de onderneming verwacht te ontvangen.

Momenteel beoordeelt de Groep op elke rapporteringsdatum of de financiële activa aangehouden aan geamortiseerde kostprijs dienen afgewaardeerd te worden. Deze evaluatie is gebaseerd op objectieve gegevens zoals ernstige financiële moeilijkheden waarin een tegenpartij zich zou bevinden, achterstallen van meer dan 90 dagen na vervaldatum van de factuur, een mogelijks faillissement van de tegenpartij, ...

De evaluatie voor het boeken van een mogelijks bijzonder waardevermindingsverlies gebeurt momenteel op individuele basis per tegenpartij waarbij toekomstgerichte elementen in acht genomen worden en er niet gewacht wordt totdat er zich een verliessituatie voordoet. Alle debiteuren worden gegroepeerd in risicocategorieën gebaseerd op kwantitatieve en kwalitatieve kenmerken. Deze indeling in risicocategorieën wordt ieder jaar beoordeeld, rekening houdend met relevante toekomstgerichte informatie zoals informatie van externe kredietbeoordelingsbureaus, ouderdomsanalyse van de business, landenrisico en de individuele beoordeling van de kredietmanager. De Groep tracht het kredietrisico te beperken door gebruik te maken van kredietverzekering en andere kredietverzachtende hulpmiddelen zoals wissels, bankgaranties, hypotheek.

De methodologie, gehanteerd door de Groep voor de evaluatie van bijzondere waardevermindingsverliezen, is dus gebaseerd op individueel nazicht van uitstaande vorderingen rekening houdend met toekomstgerichte informatie. Daarom zal de introductie van het 'expected credit loss-model' IFRS 9 geen kwantitatieve impact hebben op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.

Wat 'hedge accounting' betreft, heeft de Groep ervoor gekozen om de vereisten van IFRS 9 toe te passen en er niet voor te kiezen om de 'hedge accounting'-vereisten van IAS 39 voort te zetten. IFRS 9 vereist dat de aangeduide afdekkingstransacties in overeenkomst zijn met de objectieven van de Groep inzake risicobeheer en strategie en dat een meer kwalitatieve en toekomstgerichte benadering gebruikt worden in het bepalen van de effectiviteit van de afdekkingstransactie.

De Groep gebruikt termijnwisselcontracten om het valutarisico met betrekking tot zeer waarschijnlijke toekomstige verkopen in te dekken. Veranderingen in de reële waarde van het termijnwisselcontract ten gevolge van veranderingen in contantwisselkoersen worden beschouwd als de effectieve component in kasstroomafdekkingen en worden bijgevolg geboekt in niet-gerealiseerde resultaten. Het verschil tussen de termijnkoers en de contantkoers wordt onmiddellijk geboekt in het financieel resultaat onder de huidige IAS 39-standaard. Overeenkomstig de nieuwe IFRS 9 zal het verschil tussen termijnkoers en contantkoers eveneens geboekt worden in de winst- en verliesrekening, wat geen verschil is ten opzichte van de huidige IAS 39-standaard.

De Groep maakt gebruik van 'metal swap'-overeenkomsten die het risico op prijsschommelingen van toekomstige aankopen van de grondstof aluminium indekken. Deze contracten zijn aangeduid als kasstroomafdekkingen en zijn afgesloten voor de levering van grondstoffen in overeenstemming met het verwachte verbruik van de Groep. Onder de huidige IAS 39-standaard, veranderingen in de reële waarde van deze afdekkingsinstrumenten worden geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten en worden overgeboekt naar de initiële boekwaarde van de aangekochte voorraad. Deze boekhoudkundige behandeling zal niet veranderen door de toepassing van IFRS 9.

De types van afdekkingsrelaties dat de Groep momenteel aanduidt, voldoen aan de vereisten van IFRS 9 en zijn in overeenstemming met de strategie en doelstellingen van de Groep inzake risicobeheer. Veranderingen ten gevolge van de toepassing van IFRS 9 zullen retrospectief toegepast worden. De veranderde 'hedge accounting'-vereisten worden prospectief toegepast.

- IFRS 15 *Opbrengsten uit contracten met klanten*

In mei 2014 publiceerde de IASB een nieuwe standaard IFRS 15 over erkenning van opbrengsten. In september 2015 werd er een aanpassing gepubliceerd die de datum van eerste toepassing verschuift naar jaarperiodes die aanvangen op of na 1 januari 2018. Deze standaard werd in september 2016 bekrachtigd door de Europese Unie, met effectieve datum voor gebruik in de Europese Unie op 1 januari 2018. Op 12 april 2016 publiceerde de IASB verduidelijkingen bij de IFRS-standaard 15 die bekrachtigd zijn voor gebruik in de Europese Unie in oktober 2017.

Deze standaard introduceert een vijfstappen aanpak in de bepaling van de methode voor het boeken van opbrengsten: als eerste stap dient het contract met de klant geïdentificeerd te worden, nadien dienen de prestatieverplichtingen in het contract bepaald te worden, in een derde stap dient de transactieprijs bepaald te worden, nadien wordt de transactieprijs toegewezen aan de prestatieverplichtingen in het contract en als laatste stap worden de opbrengsten geboekt wanneer de entiteit een prestatieverplichting vervult. De standaard bepaalt tevens of de opbrengsten dienen geboekt te worden op een bepaald moment of gespreid over een bepaalde periode.

De standaard introduceert nieuwe uitgebreide toelichtingen omtrent opbrengsten.

De Groep heeft de toepassing van de vijfstappen aanpak bestudeerd en heeft geconcludeerd dat de toepassing van de nieuwe standaard IFRS 15 in vergelijking met het huidige gebruikte model voor omzeterkenning, geen impact zal hebben noch op het tijdstip dat de opbrengsten geboekt zullen worden noch op het bedrag van de opbrengsten. Op dit moment past de Groep een model toe waarbij opbrengsten uit overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen aan de koper worden aangeboden, en die geen significante aanpassingen en programmatie op maat van de koper vereisen, toegewezen worden aan de verschillende identificeerbare goederen en/of diensten op basis van hun reële waarde. De Groep heeft beoordeeld dat de toewijzing aan identificeerbare goederen en/of diensten in overeenstemming is met de definitie van een prestatieverplichting zoals bepaald in de nieuwe standaard.

Omzet uit de verkoop van goederen omvat de verkoop van verbruiksgoederen, chemicaliën, wisselstukken, machines en softwarelicenties. Omzet uit de verkoop van goederen wordt momenteel erkend op het moment dat de eigendom en risico worden overgedragen aan de klant. Dit valt samen met het moment dat de goederen verscheept worden en het risico overgaat op de klant. Volgens de nieuwe IFRS 15-standaard zal de omzet uit de verkoop van goederen erkend worden op het moment dat de controle van de goederen overgaat op de klant en wanneer er geen onzekerheid bestaat omtrent de inning van de verkoopprijs. In de beoordeling of de inning van de verkoopprijs al dan niet waarschijnlijk is, zal de entiteit rekening houden met de betalingscapaciteit van de klant en diens intentie tot betalen op vervaldag. Omzet uit de verkoop van goederen zal onder de nieuwe IFRS 15-standaard erkend worden bij levering van de goederen ('at a point in time'), rekening houdende met de geldende inco-terms.

Uit de beoordeling van de Groep is gebleken dat de gewijzigde behandeling van omzeterkenning volgens IFRS 15 geen impact zal hebben op de omzet uit de verkoop van goederen noch met betrekking tot het in omzet erkende bedrag noch met betrekking tot het tijdstip van omzeterkenning. Omzet uit de dienstverlening omvat dienstverlening in verband met de installatie van software-applicaties en machines, onderhoud en bijkomende dienstverlening na verkoop. Omzet uit dienstverlening wordt momenteel lineair erkend over de contractuele looptijd waarover de diensten worden verleend. In overeenstemming met de nieuwe IFRS 15 zal de omzet uit dienstverlening erkend worden over de looptijd van het contract aangezien de klant gelijktijdig de voordelen van deze dienstverlening ontvangt en consumeert. In de gevallen waarbij de Groep meerdere diensten gelijktijdig aanbiedt zal de omzet over de verschillende diensten verdeeld worden gebaseerd op de verkoopprijs die van toepassing is wanneer deze diensten apart verkocht worden.

Uit de beoordeling van de Groep is gebleken dat de gewijzigde behandeling van omzeterkenning volgens IFRS 15 geen impact zal hebben op de omzet uit dienstverlening noch met betrekking tot het in omzet erkende bedrag noch met betrekking tot het tijdstip van omzeterkenning.

De Groep sluit tevens overeenkomsten af waarin meerdere goederen en/of diensten samen aangeboden worden aan de koper ('multiple-element arrangements'). Deze overeenkomsten omvatten de verkoop van software, licenties, hardware, diensten, onderhoud. Momenteel wordt voor dergelijke overeenkomsten onderzocht of de levering van elk van deze goederen en/of diensten kan beschouwd worden als een afzonderlijke boekhoudkundige eenheid waarop de opnamecriteria kunnen toegepast worden. Opbrengsten met betrekking tot de geleverde goederen en/of diensten kunnen los van elkaar erkend worden in de winst- en verliesrekening op voorwaarde dat de goederen en/of diensten onafhankelijk van elkaar waarde creëren voor de koper, de reële waarde van de nog niet geleverde goederen en/of diensten op een betrouwbare en objectieve waarde kan bepaald worden en in geval er een teruggaverecht bestaat, de onderneming met voldoende zekerheid de succesvolle oplevering van de nog niet geleverde goederen en/of diensten kan inschatten en verzekeren. Voor zover deze overeenkomsten geen softwareproducten bevatten die significante aanpassingen en programmatie op maat van de koper vereisen, wordt de totale verkoopprijs van de overeenkomst toegewezen aan de verschillende identificeerbare goederen en/of diensten op basis van hun reële waarde.

Overeenkomstig de nieuwe IFRS 15 heeft de Groep onderzocht of de verschillende goederen en/of diensten aangeboden in deze overeenkomsten, kwalificeren als aparte prestatieverplichtingen op basis van de criteria van identificeerbaarheid en op basis van het feit of de goederen en/of diensten waarde creëren voor de koper op zich of met diensten en/of goederen die vrij verkrijgbaar zijn op de markt. De Groep heeft geoordeeld dat deze criteria voldaan zijn voor overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen aangeboden worden en die geen softwareproducten bevatten die significante aanpassingen en programmatie op maat van de koper vereisen. De geïdentificeerde prestatieverplichtingen van deze overeenkomsten komen overeen met de afzonderlijke boekhoudkundige eenheid die de Groep momenteel toepast voor de omzeterkenning.

Binnen het segment Agfa HealthCare vereist het merendeel van de overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen aangeboden worden, geen significante aanpassingen van het softwaregedeelte en geen programmatie op maat van de koper. Het deel van de verkoopprijs toegewezen aan de hardwarecomponent wordt in omzet erkend op het moment dat deze geleverd is aan de koper en toegevoegde waarde creëert. Het deel van de softwarecomponent wordt in omzet erkend na succesvolle installatie bij de koper. Omzet uit de verkoop van licenties wordt erkend op het moment van levering aangezien licenties apart identificeerbaar zijn van de andere prestatieverplichtingen in het contract en aangezien de licenties de koper een gebruiksrecht verlenen over de licentie in haar hoedanigheid op het moment van toekenning van de licentie. De implementatiediensten en andere diensten geleverd in het contract worden aanzien als aparte prestatieverplichtingen en worden in omzet erkend a rato van de verrichte prestaties. Met de introductie van IFRS 15 zullen dezelfde principes voor omzeterkenning gehanteerd worden.

Bij de verkoop van machines die aanzienlijke installatie vereisen binnen het segment Agfa Graphics, worden de opbrengsten geboekt nadat de installatie in overeenstemming met alle contractuele bepalingen is voltooid en de machine gebruiksklaar is voor de koper. Overeenkomstig de nieuwe IFRS 15 heeft de Groep geoordeeld dat de machine en installatiediensten zeer nauw verbonden zijn en behandeld zullen worden als één prestatieverplichting, die in omzet erkend zullen worden op het moment van succesvolle installatie bij de koper.

Uit de beoordeling van de Groep is gebleken dat de gewijzigde behandeling van omzeterkenning volgens IFRS 15 geen impact zal hebben op de omzet uit 'multiple-element arrangements' noch met betrekking tot het in omzet erkende bedrag noch met betrekking tot het tijdstip van omzeterkenning.

De Groep heeft momenteel geen overeenkomsten waarin meerdere goederen en/of diensten samen aangeboden worden die significante aanpassingen van het softwareonderdeel vereisen of programmatie op maat van de koper.

De nieuwe standaard zal de presentatie van de balans aanpassen omwille van het feit dat contractuele activa en verplichtingen verbonden aan contracten met klanten apart dienen getoond te worden als een rubriek op de balans. Momenteel zitten deze activa en verplichtingen vervat in andere rubrieken van de balans.

Volgende herklasseringen zijn doorgevoerd naar aanleiding van de introductie van IFRS 15:

	Boekwaarden volgens IAS 18 - 31 december 2017	Herklassificatie	Boekwaarden volgens IFRS 15 - 1 januari 2018
Handelsvorderingen	517	(84)	433
Vorraden	487	(11)	476
Overige activa	50	(10)	40
Contractuele activa verbonden aan contracten met klanten		105	105
Uitgestelde opbrengsten & vooruitbetalingen	128	(128)	-
Omzetgerelateerde voorzieningen	45	(17)	28
Contractuele verplichtingen verbonden aan contracten met klanten		145	145

Op 31 december 2017 bevatten de handelsvorderingen op te maken facturen die vanaf 1 januari 2018 zullen gepresenteerd worden onder contractuele activa verbonden aan contracten met klanten. Herklasseringen vanuit voorraad naar contractuele activa verbonden aan contracten met klanten hebben voornamelijk betrekking op werken in uitvoering. Herklasseringen vanuit overige activa naar contractuele activa verbonden aan contracten met klanten hebben betrekking op 'underpinning' contracten i.e. contracten die de Groep afsloot met derde leveranciers voor de levering van ondersteunende diensten die de Groep in staat stellen om onderhoudscontracten te voldoen aan haar klanten.

Langs de passiefzijde worden er herklasseringen gedaan naar contractuele verplichtingen verbonden aan klanten met betrekking tot uitgestelde opbrengsten en vooruitbetalingen en met betrekking tot te betalen bonussen en kortingen aan klanten voor goederen en diensten verkocht gedurende de periode. Deze bonussen en kortingen aan klanten zijn per 31 december 2017 gepresenteerd onder omzet-gerelateerde voorzieningen.

De Groep zal de nieuwe IFRS 15-standaard retrospectief toepassen volgens de cumulatieve methode, waarbij het effect van eerste toepassing zal getoond worden op 1 januari 2018. De nieuwe standaard vereist uitgebreide toelichtingen omtrent omzeterkenning die de Groep overeenkomstig zal presenteren vanaf 1 januari 2018.

- IFRS 16 *Leaseovereenkomsten*

IFRS 16 *Leaseovereenkomsten* gepubliceerd op 13 januari 2016 maakt een verschil tussen dienstverleningscontracten en leaseovereenkomsten op basis van de aanwezigheid van zeggenschap door de klant over het gehuurde actief en introduceert hierbij een nieuwe boekhoudkundige verwerking waarbij alle leaseovereenkomsten op de balans van de lessee zullen komen. Bij aanvang van de leaseperiode neemt de lessee een “recht op gebruik” actief en een leaseverplichting op. De nieuwe standaard voorziet optionele vrijstellingen in het geval van leaseovereenkomsten met een leaseperiode van 12 maanden of minder en voor leaseovereenkomsten waarvoor het onderliggend actief een beperkte waarde heeft. De standaard behoudt ongeveer alle bepalingen uit IAS 17 *Leaseovereenkomsten met betrekking tot de verwerking van leaseovereenkomsten door de lessor*.

Dit wil zeggen dat lessors de leaseovereenkomsten moeten classificeren als operationele of financiële leaseovereenkomsten op basis van hun aard. Voor de lessors zijn er slechts beperkte wijzigingen ten opzichte van de huidige boekhoudkundige verwerking onder IAS 17 *Leaseovereenkomsten*.

De standaard vervangt IAS 17 *Leaseovereenkomst*, IFRIC 4 *Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat*, SIC 15 *Operationele leases – incentives* en SIC 27 *Evaluatie van de economische realiteit van transacties in de juridische vorm van een leaseovereenkomst*. De standaard is van toepassing voor boekjaren die starten op of na 1 januari 2019. Vervroegde toepassing is mogelijk voor entiteiten die op dat moment IFRS 15 *Opbrengsten uit contracten met klanten* ook reeds toepassen. Deze standaard werd bekrachtigd door de EU. Het management van de Groep heeft besloten de standaard niet vervroegd toe te passen waardoor deze vanaf 1 januari 2019 van toepassing wordt.

De Onderneming heeft een voorlopige inschatting gemaakt van het aantal, het type en de geografische ligging van de leaseovereenkomsten uit hoofde van de lessee. Ze hebben voornamelijk betrekking op gebouwen (in waarde) en auto's (in aantal contracten). De nieuwe standaard werd besproken met interne belanghebbenden zoals Aankoop, het management van de bedrijfssegmenten en de verschillende financiële departementen van de Groep. Het management heeft inmiddels ook een beslissing genomen over een IT-applicatie die de berekeningen en journaalposten conform IFRS 16 ondersteunt. De Onderneming verzamelt momenteel alle informatie uit leaseovereenkomsten die inzake de implementatie van IFRS 16 relevant is.

De ‘International Accounting Standards Body’ (IASB) voorziet in twee overgangsmogelijkheden:

- ‘Simplified retrospective transition approach’; en
- ‘Full retrospective transition approach’.

Onder de ‘Simplified retrospective transition approach’, worden de vergelijkende cijfers niet herwerkt. In plaats daarvan wordt het cumulatieve effect door toepassing van de standaard erkend door aanpassing van de ingehouden winsten (of een andere component van het eigen vermogen) per 1 januari 2019. De standaard voorziet in verschillende opties om het bedrag van de leaseschuld en het “recht op gebruik” actief op die datum te bepalen.

Onder de ‘Full retrospective transition approach’ moet IFRS 16 retroactief, conform IAS 8 ‘*Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors*’, op de vergelijkende perioden worden toegepast.

Het management van de Groep heeft besloten om de 'Simplified retrospective transition approach' toe te passen. Onder deze aanpak zullen volgende opties worden toegepast:

- Voor leaseovereenkomsten die voorheen onder toepassing van IAS 17 als operationele lease worden geclassificeerd, worden de per 1 januari 2019 toekomstige verschuldigde leasebetalingen verdisconteerd aan de marginale interestvoet voor ontlening door de lessee. Het bedrag van het "recht op gebruik" actief is gelijk aan het bedrag van de leaseverplichting. De Groep zal de initiële directe kosten niet activeren als deel van de waarde van het "recht op gebruik" actief.
- De Groep zal leaseovereenkomsten met een resterende looptijd op 1 januari 2019 van minder dan twaalf maanden niet activeren.

De toepassing van IFRS 16 zal de vaste activa doen toenemen door de erkenning van "recht op gebruik" activa. Rentedragende verplichtingen zullen voor hetzelfde bedrag worden verhoogd. In de geconsolideerde winst- en verliesrekening zullen de afschrijvingslast van het "recht op gebruik" actief en de interestkost op de leaseverplichting erkend worden in plaats van de kosten voor operationele leaseovereenkomsten. In het geconsolideerd kasstroomoverzicht zal IFRS 16 resulteren in een verbetering van de kasstromen uit bedrijfsactiviteiten door vermindering van de uitgaande kasstromen voor bedrijfsactiviteiten terwijl de terugbetaling van de leaseverplichtingen en de interestkost opgenomen worden in de 'Nettokasstromen uit financieringsactiviteiten'. De Onderneming zal de kwantitatieve impact van de toepassing van IFRS 16 beoordelen bij voltooiing van het verzamelen van de informatie uit leaseovereenkomsten.

- *Aanpassing aan IFRS 2 Op aandelen gebaseerde betalingen*

In juni 2016 publiceerde de IASB aanpassingen aan IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* van toepassing op jaarperioden die aanvangen op of na 1 januari, 2018.

Deze aanpassing werd bekrachtigd voor gebruik in de Europese Unie in februari 2018.

Deze aanpassing verduidelijkt de classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingen en heeft de intentie om diversiteit in toepassing van bepaalde op aandelen gebaseerde betalingen te elimineren. De aanpassingen zijn zeer beperkt in omvang. De aanpassing zal geen impact hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

- *Aanpassing aan IFRS 4 Toepassing van IFRS 9 Financiële instrumenten met IFRS 4 Verzekeringscontracten.*

In september 2016 publiceerde de IASB een aanpassing aan IFRS 4 van toepassing op jaarperioden die aanvangen op of na 1 januari 2018. Deze aanpassing werd bekrachtigd voor toepassing binnen de Europese Unie in november 2017.

Deze aanpassing werd gepubliceerd om tegemoet te komen aan de moeilijkheden op boekhoudkundig vlak die het gevolg zijn van verschillende effectieve toepassingsdata van de standaarden IFRS 9 *Financiële instrumenten* en IFRS 4 *Verzekeringscontracten*. De aanpassing biedt de mogelijkheid aan ondernemingen die verzekeringscontracten uitgeven die binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 vallen te kiezen tussen twee mogelijkheden, de 'overlay' aanpak en de tijdelijke uitzonderingsoptie. De 'overlay' optie biedt de mogelijkheid aan uitgevers van verzekeringscontracten om welbepaalde inkomsten of kosten te herklasseren van de winst- en verliesrekening naar niet-gerealiseerde resultaten daar waar de tijdelijke uitzonderingsoptie de mogelijkheid biedt om de toepassing van IFRS 9 uit te stellen, op voorwaarde dat hun belangrijkste activiteit bestaat uit het uitgeven van verzekeringscontracten.

Deze aanpassing zal geen impact hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

- IFRIC Interpretatie 22 *Transacties in vreemde munt en voorafbetalingen*

In december 2016 publiceerde de IASB een IFRIC interpretatie van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2018. Deze interpretatie werd nog niet bekrachtigd voor gebruik binnen de Europese Unie. IFRIC 22 verduidelijkt de boekhoudkundige behandeling van verrichtingen waarvoor de entiteit een vergoeding ontvangt in vreemde valuta, waarbij de entiteit een actief opneemt met betrekking tot een voorafbetaling of een verplichting met betrekking tot uitgestelde opbrengsten die niet-monetair is. De interpretatie verduidelijkt dat de transactiedatum, voor het bepalen van de wisselkoers, overeenkomt met de datum waarop het niet-monetair actief of de niet-monetaire verplichting initieel werd opgenomen. Indien er verschillende betalingen worden uitgevoerd, wordt een transactiedatum bepaald voor elke betaling. Er wordt niet verwacht dat de toepassing van deze interpretatie een materiële impact zal hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

- Aanpassingen aan IAS 40 *Overdrachten van vastgoedbeleggingen*

In december 2016 publiceerde de IASB een aanpassing aan IAS 40 *Overdrachten van vastgoedbeleggingen*, van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2018.

Deze aanpassing werd nog niet bekrachtigd voor toepassing in de Europese Unie.

Deze aanpassing verduidelijkt dat een entiteit vastgoed van of naar de rubriek Vastgoedbeleggingen dient over te dragen indien er indicaties zijn van wijzigingen van gebruik. Een wijziging van gebruik doet zich eveneens voor in de gevallen dat een vastgoed niet langer voldoet aan de definitie van vastgoedbeleggingen. Een wijziging in de intenties van het management met betrekking tot het gebruik van het vastgoed is op zich geen wijziging van gebruik. Deze aanpassing zal geen effect hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

- Jaarlijkse Verbeteringen aan IFRS-standaarden 2014-2016 cyclus

In december 2016 publiceerde de IASB een volgende set aan jaarlijkse aanpassingen aan IFRS-standaarden van toepassing op jaarperioden die aanvangen op of na 1 januari 2017 en op of na 1 januari 2018. Deze aanpassingen werden bekrachtigd voor toepassing binnen de Europese Unie in februari 2018.

Deze verbeteringen schrappen de verouderde uitzonderingen voor eerste toepassing van IFRS; verduidelijken het toepassingsgebied van IFRS 12 *Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten* door te bepalen dat de toelichtingsvereisten bepaald in deze standaard eveneens van toepassing zijn op activa aangehouden voor verkoop of uitkering of als stopgezette activiteit; en verduidelijken dat organisaties die durfkapitaal verstrekken de keuze hebben om investeringen in geassocieerde deelnemingen of joint ventures te waarderen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening en dit voor elke investering afzonderlijk.

Deze aanpassingen zullen geen effect hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

- IFRS 17 *Verzekeringscontracten*

In mei 2017 publiceerde de IASB een nieuwe standaard IFRS 17 *Verzekeringscontracten* van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2021. Deze standaard werd nog niet bekrachtigd voor gebruik binnen de Europese Unie. Vanaf 2021 zal deze nieuwe standaard de bestaande IFRS 4 over verzekeringscontracten vervangen. Deze nieuwe standaard vereist dat verplichtingen uit verzekeringscontracten gewaardeerd worden tegen uitvoeringswaarde en vereist een uniforme waardering en presentatie van alle verzekeringscontracten. Deze standaard zal geen impact hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

- IFRIC Interpretatie 23 *Onzekerheid omtrent inkomstenbelastingen*

In juni 2017 publiceerde de IASB een nieuwe IFRIC Interpretatie IFRIC 23 *Onzekerheid omtrent inkomstenbelastingen* van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019.

Deze interpretatie werd nog niet bekrachtigd voor toepassing binnen de Europese Unie.

De Groep zal IFRIC 23 retroactief toepassen bij eerste toepassing.

De interpretatie verduidelijkt hoe inkomstenbelastingen geboekt dienen te worden ingeval er onzekerheid bestaat of de belastingdiensten al dan niet de belastingaangifte van de onderneming zullen aanvaarden. Voorbeelden van onzekerheid kunnen hun oorsprong vinden in aftrekbaarheid van bepaalde kosten voor taks doeleinden, van belasting vrijgestelde inkomsten en transfer prijs overeenkomsten die inkomsten toewijzen aan bepaalde jurisdicties. De huidige IAS omtrent inkomstenbelastingen behandelt niet hoe men deze onzekerheden boekhoudkundig dient te behandelen. De onderneming zal volgens de interpretatie IFRIC 23 dienen te evalueren of het waarschijnlijk is dat de belastingdiensten akkoord zullen gaan met de principes gehanteerd in de aangifte. Indien de onderneming oordeelt dat dit mogelijks niet het geval zal zijn, dient de onderneming rekening te houden met het meest waarschijnlijke bedrag of verwachte waarde van de aanslag bij het bepalen van het belastbaar resultaat, de taks basis, ongebruikte belastingverliezen, ongebruikte belastingkredieten en belastingvoeten.

De nieuwe interpretatie zal geen impact hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

- *Aanpassingen aan IFRS 9 Aflossingskenmerken met ongunstige compensatie en aanpassingen aan financiële schulden*

In oktober 2017 publiceerde de IASB een aanpassing aan IFRS 9 *Aflossingskenmerken met ongunstige compensatie en aanpassingen aan financiële schulden* van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019. Deze aanpassing werd nog niet bekrachtigd voor toepassing binnen de Europese Unie.

Deze aanpassing bepaalt dat er meer financiële activa kunnen gewaardeerd worden aan geamortiseerde kostprijs dan onder de vorige versie van IFRS 9, meer bepaald activa die vervroegd kunnen terugbetaald worden door het betalen van een redelijke afkoopsom.

Deze aanpassing zal geen impact hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

- *Aanpassingen aan IAS 28 Langetermijninvesteringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures*

In oktober 2017 publiceerde de IASB een aanpassing aan IAS 28 *Langetermijninvesteringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures* van toepassing op jaarperioden die beginnen op of na 1 januari 2019. Deze aanpassing werd nog niet goedgekeurd voor gebruik in de Europese Unie.

Deze aanpassing verduidelijkt dat een onderneming zijn investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures, die niet verwerkt worden volgens de vermogensmutatiemethode, dient te waarderen in overeenstemming met IFRS 9 *Financiële Instrumenten*. Deze aanpassing is momenteel niet van toepassing op de Groep.

- *Jaarlijkse Verbeteringen aan IFRS-standaarden 2015-2017 cyclus*

In december 2017 publiceerde de IASB een volgende set aan jaarlijkse aanpassingen aan IFRS-standaarden van toepassing op jaarperioden die aanvangen op of na 1 januari 2019. Deze aanpassingen werden nog niet bekrachtigd voor toepassing binnen de Europese Unie.

Deze aanpassingen verduidelijken dat ingeval een onderneming controle verwerft over een activiteit waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend, de reeds aangehouden belangen in deze onderneming dienen geherwaardeerd te worden (IFRS 3). De aanpassingen aan IFRS 11 verduidelijken dat bij veranderingen in het belangenpercentage in een onderneming waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend maar waarbij de onderneming controle behoudt, de reeds aangehouden belangen niet dienen geherwaardeerd te worden. Aanpassingen aan IAS 12 verduidelijken dat alle belastingimplicaties van dividenden dienen verwerkt te worden in overeenstemming met de onderliggende transactie die uitkeerbare winsten genereren en geboekt worden in winst -en verliesrekening, niet-gerealiseerde resultaten of eigen vermogen. Aanpassingen aan IAS 23 specificeren dat leningen aangegaan voor de aankoop van specifieke activa die een boekwaarde hebben nadat het actief klaar is voor gebruik of verkoop, deze leningen deel uitmaken van de algemene leningen wanneer het kapitalisatiepercentage berekend wordt. Deze aanpassingen zullen geen impact hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

5. TE RAPPORTEREN SEGMENTEN

Het management van de Groep heeft drie operationele segmenten geïdentificeerd: Agfa Graphics, Agfa HealthCare en Agfa Specialty Products. Elk van deze operationele segmenten heeft sterke marktposities, een duidelijk omlijnde strategie en volledige verantwoordelijkheid, bevoegdheid en aansprakelijkheid.

De operationele segmenten van de Groep reflecteren het niveau waarop de CEO van de Groep en het Executive Committee de activiteiten beoordelen en beslissingen nemen over de toewijzing van middelen en andere operationele zaken.

De te rapporteren segmenten van de Groep zijn dezelfde als zijn operationele segmenten.

De te rapporteren segmenten Agfa Graphics, Agfa HealthCare en Agfa Specialty Products omvatten de volgende activiteiten:

Agfa Graphics

Agfa Graphics biedt commerciële drukkers, krantendrukkers en verpakkingsdrukkers een uitgebreid gamma geïntegreerde *drukvoorbereidingssystemen*: van complete *computer-to-plate* oplossingen en *drukplaten* tot software voor kleurenmanagement, voor workflow-automatisering en voor het ontwerpen van veiligheidsdrukwerk. Verder levert Agfa Graphics een breed gamma digitale drukoplossingen aan sign & display-drukkers. De *grootformaatprinters* van Agfa combineren een hoge snelheid met een uitzonderlijke printkwaliteit. Ze maken deel uit van een volledig pakket, inclusief speciale inkten en software voor workflow-automatisering. Tot slot ontwikkelt en produceert Agfa Graphics ook kwaliteitsvolle inkten en vloeistoffen voor verscheidene industriële *inkjet*toepassingen. Hiermee geven ze industriële bedrijven de mogelijkheid om drukwerk in hun productieprocessen te integreren.

Agfa HealthCare

Agfa HealthCare is een toonaangevende leverancier van systemen voor medische beeldvorming en IT-systemen voor ziekenhuizen en zorgcentra over de hele wereld. De businessgroep is een belangrijke speler op de markt van de medische beeldvorming. Met analoge, digitale en IT-systemen voldoet Agfa HealthCare wereldwijd aan de eisen van gespecialiseerde klinici. Voorts heeft de businessgroep een sleutelrol op de markt van de ziekenhuisbrede IT-systemen. Deze systemen integreren de administratieve, financiële en klinische workflows voor individuele ziekenhuizen en ziekenhuisgroepen. Vandaag vertrouwen zorgorganisaties in meer dan honderd landen op toonaangevende technologieën van Agfa HealthCare, oplossingen en diensten voor de optimalisering van hun efficiëntie en de verbetering van hun patiëntenzorg.

Agfa Specialty Products

Agfa Specialty Products biedt een brede waaier producten voor grote industriële klanten die niet tot de grafische en gezondheidszorgmarkten behoren. Enerzijds biedt dit segment klassieke filmgebaseerde producten aan zoals film voor *niet-destructief materiaalonderzoek*, film voor luchtfotografie, microfilm en film voor de productie van *gedrukte schakelingen* (PCB's). Anderzijds richt Agfa Specialty Products zich op veelbelovende groeiemarkten met innovatieve oplossingen. Voorbeelden hiervan zijn synthetisch papier, geleidende *polymeren*, materialen voor de productie van beveiligde identiteitsdocumenten, *backsheets* voor zonnepanelen en *membranen* voor de productie van waterstof.

5.1 PRINCIPES TOEGEPAST BIJ HET DEFINIËREN VAN DE SEGMENTRESULTATEN, SEGMENTACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Het resultaat van een te rapporteren segment omvat de opbrengsten en kosten die rechtstreeks door een segment worden gegenereerd, inclusief het relevante deel van de opbrengsten en kosten dat redelijkerwijs aan het segment kan worden toegewezen. De operationele segmenten omvatten geen opbrengsten uit transacties met andere operationele segmenten van de Groep.

De activa en verplichtingen van een segment omvatten de activa en verplichtingen die direct zijn toe te wijzen aan een segment, inclusief de activa en verplichtingen die redelijkerwijs aan het segment kunnen worden toegewezen. De activa en verplichtingen van een segment worden weergegeven exclusief actuele vorderingen en verplichtingen uit winstbelastingen en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen.

De toewijzing van activa en verplichtingen die door meer dan één te rapporteren segment worden aangewend, kan als volgt worden samengevat:

De algemene regel is dat elk bestanddeel van de activa van het segment in zijn geheel wordt toegewezen aan één van de te rapporteren segmenten, met andere woorden een actiefbestanddeel zoals een kantoorgebouw wordt toegewezen aan één enkel segment. Als het desbetreffende actiefbestanddeel door meer dan één te rapporteren segment wordt gebruikt, heeft één segment het activum in eigendom terwijl de andere segmenten het huren (doorbelasting door middel van dienstenovereenkomsten). Hetzelfde geldt voor bedrijfsverplichtingen zoals verplichtingen ten opzichte van het personeel. Aangezien al de personeelsleden, met uitzondering van de werknemers die tot het Corporate Center of de Global Shared Services (ICS, HR en Aankoop) behoren en de inactieve werknemers (zie verder), toegewezen zijn aan een specifiek te rapporteren segment, worden alle daaraan verbonden verplichtingen en voorzieningen toegewezen aan het segment waartoe de betrokken werknemer behoort.

De productie-eenheid Materials produceert film en chemicaliën voor Agfa Graphics, Agfa HealthCare en Agfa Specialty Products wereldwijd. De operationele activa toegewezen aan de productie-eenheid Materials zijn eigendom van de drie te rapporteren segmenten. Dit is een uitzondering op bovenstaand principe dat elk actief bestanddeel eigendom is van één te rapporteren segment.

Bedrijfsopbrengsten en -kosten en bedrijfsactiva en -verplichtingen die betrekking hebben op het Corporate Center en de Global Shared Services, alsook op de productie van filmverbruiksgoederen, worden verdeeld over de verschillende te rapporteren segmenten met behulp van verdeelsleutels.

De resultaten, activa en verplichtingen die betrekking hebben op inactieve werknemers kunnen niet toegewezen worden aan één of meer te rapporteren segmenten. Deze gegevens zijn begrepen in de reconciliatie tussen het totaal van de te rapporteren segmenten en het totaal van de geconsolideerde winst- en verliesrekening, totale activa en totale verplichtingen (zie toelichting 5.3).

Inactieve werknemers worden gedefinieerd als gepensioneerden, vroegere werknemers die rechten hebben opgebouwd en andere inactieve werknemers zoals bruggepensioneerden waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij niet zullen terugkeren tot een actieve status. Werknemers die in principe slechts tijdelijk inactief zijn zoals ten gevolge van langdurige invaliditeit of ziekte, zwangerschapsverlof, legerdienst en dergelijke worden als actieve werknemers behandeld en bijgevolg toegewezen aan één van de te rapporteren segmenten.

5.2 KERNGEGEVENS PER BEDRIJFSSEGMENT

De kerngegevens van de te rapporteren segmenten werden als volgt berekend:

- recurrente EBIT is het resultaat uit bedrijfsactiviteiten voor reorganisatiekosten en niet-recurrente resultaten. Onder niet-recurrente resultaten worden onder meer resultaten uit de verkoop van gronden en gebouwen, pensioenkosten van verstreken diensttijd en bijzondere waardeverminderingverliezen begrepen;
- % van de opbrengsten is recurrente EBIT gedeeld door de opbrengsten;
- segmentresultaat is de winst uit bedrijfsactiviteiten;
- de activa van een segment zijn de bedrijfsactiva die door een te rapporteren segment aangewend worden bij zijn bedrijfsactiviteiten;
- de verplichtingen van een segment zijn de verplichtingen die voortvloeien uit de bedrijfsactiviteiten van een te rapporteren segment;
- de nettokasstromen uit de te rapporteren segmenten vertegenwoordigen het verschil tussen de kasontvangsten en de kasuitgaven die voortvloeien uit een te rapporteren segment. De financieringskasstromen, de ontvangen rente en kasstromen uit overige investeringsactiviteiten zijn niet toegewezen aan een te rapporteren segment;
- de investeringsuitgaven van het te rapporteren segment omvatten de kostprijs van de verworven activa met een verwachte gebruiksduur van meer dan één jaar;
- andere niet-kaskosten (-opbrengsten) omvatten bijzondere waardeverminderingverliezen en terugname van bijzondere waardeverminderingverliezen op vorderingen en voorraden, kosten en opbrengsten uit verstreken diensttijd, winsten en verliezen uit beëindiging van verplichtingen, toegekende subsidies en terugnemingen van voorzieningen exclusief provisies voor inkomstenbelastingen, voor zover deze vervat zijn in de winst uit bedrijfsactiviteiten.

Te rapporteren segment MILJOEN EURO	Agfa Graphics		Agfa HealthCare		Agfa Specialty Products		TOTAAL	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Opbrengsten	1.267	1.195	1.090	1.053	180	195	2.537	2.443
Evolutie	(6,7)%	(5,7)%	(0,8)%	(3,5)%	(4,8)%	8,3%	(4,1)%	(3,7)%
Recurrente EBIT	80	53	120	106	13	15	213	174
% van de opbrengsten	6,3%	4,4%	11,0%	10,1%	7,2%	7,7%	8,4%	7,1%
Resultaat van het segment	61	37	101	92	11	14	173	143
Activa van het segment	695	667	1.125	1.124	98	101	1.918	1.892
Verplichtingen van het segment	383	362	475	450	41	43	899	855
Nettokasstromen uit de te rapporteren segmenten	88	24	97	37	11	15	196	76
Investeringsuitgaven	21	21	20	21	3	4	44	46
Afschrijvingen	27	24	26	25	4	4	57	53
Bijzondere waardeverminderingverliezen	9	3	6	-	-	-	15	3
Andere niet-kaskosten (-opbrengsten)	86	81	90	78	14	14	190	173
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	43	43	92	93	6	8	141	144
Gemiddeld aantal personeelsleden (in voltijdse equivalenten) ⁽¹⁾	4.200	3.982	5.500	5.482	628	622	10.329	10.086

(1) Cijfers omvatten vaste en tijdelijke contracten.

5.3 RECONCILIATIE VAN OPBRENGSTEN, RECURRENTE EBIT, WINST- EN VERLIESREKENING, ACTIVA EN VERPLICHTINGEN, KASSTROMEN EN ANDERE MATERIËLE POSTEN

MILJOEN EURO	2016	2017
Opbrengsten		
Opbrengsten van de te rapporteren segmenten	2.537	2.443
Geconsolideerde opbrengsten	2.537	2.443
Recurrente EBIT		
Recurrente EBIT van de te rapporteren segmenten	213	174
Recurrente EBIT niet toegewezen aan de te rapporteren segmenten ⁽¹⁾	(5)	(5)
Geconsolideerde recurrente EBIT	208	169
Winst- en verliesrekening		
Resultaat van het segment	173	143
Winst (verlies) uit bedrijfsactiviteiten niet toegewezen aan de te rapporteren segmenten ⁽¹⁾	(7)	(5)
Winst uit bedrijfsactiviteiten	166	138
Overige niet-toewijsbare bedragen:		
Financieringsbaten (-kosten) - netto	(8)	(7)
Overige financiële opbrengsten (kosten) - netto	(43)	(32)
Aandeel van de Groep in het nettoresultaat van geassocieerde deelnemingen - na winstbelastingen	-	(1)
Geconsolideerde winst (verlies) voor belastingen	115	98
Activa		
Activa van de te rapporteren segmenten	1.918	1.892
Bedrijfsactiva niet-toegewezen aan de te rapporteren segmenten ⁽¹⁾	1	1
Financiële activa	2	2
Geassocieerde deelnemingen	-	-
Uitgestelde belastingvorderingen	149	115
Invorderbare minimale lease-betalingen	87	85
Derivaten	2	7
Geldmiddelen en kasequivalenten	129	68
Overige niet-toewijsbare activa	64	63
Geconsolideerde totale activa	2.352	2.223
Verplichtingen		
Verplichtingen van de te rapporteren segmenten	899	855
Verplichtingen voortvloeiend uit bedrijfsactiviteiten, niet-toegewezen aan de te rapporteren segmenten ⁽¹⁾	1.003	906
Rentedragende verplichtingen	111	86
Uitgestelde belastingverplichtingen	19	21
Derivaten	8	2
Overige niet-toewijsbare verplichtingen	60	55
Geconsolideerde totale verplichtingen	2.100	1.925
Kasstroom		
Nettokasstroom uit de te rapporteren segmenten	196	76
Bedrijfskasstroom niet-toegewezen aan de te rapporteren segmenten ⁽¹⁾	(82)	(79)
Netto betaalde rente en dividend betaald aan minderheidsbelangen	(20)	(18)
Nettoterugbetalingen van leningen	(72)	(23)
Overige financieringskasstroom	(15)	(13)
Wijzigingen in overige investeringsactiviteiten	(3)	1
Geconsolideerde nettowijziging in geldmiddelen en kasequivalenten	4	(56)

(1) Bedrijfsresultaten, activa en verplichtingen en kasstromen niet toegewezen aan de te rapporteren segmenten hebben voornamelijk betrekking op inactieve werknemers.

5.4 RECONCILIATIE VAN ANDERE MATERIËLE POSTEN VOOR 2016 EN 2017

Andere materiële posten 2016

De andere materiële posten, voorgesteld in de tabel bij toelichting 5.2, kunnen als volgt gereconcilieerd worden met de geconsolideerde cijfers:

MILJOEN EURO	Toelichting	TOTAAL VAN DE TE RAPPORTEREN SEGMENTEN	Aanpassingen	TOTAAL
Investeringsuitgaven - kasstromen	13/14	44	-	44
Afschrijvingen	13/14	57	-	57
Bijzondere waardevermindervingsverliezen	13/14	15	-	15
Andere niet-kaskosten (-opbrengsten)		190	-	190
Kosten van onderzoek en ontwikkeling		141	-	141

Andere materiële posten 2017

MILJOEN EURO	Toelichting	TOTAAL VAN DE TE RAPPORTEREN SEGMENTEN	Aanpassingen	TOTAAL
Investeringsuitgaven - kasstromen	13/14	46	-	46
Afschrijvingen	13/14	53	-	53
Bijzondere waardevermindervingsverliezen	13/14	3	-	3
Andere niet-kaskosten (-opbrengsten)		173	-	173
Kosten van onderzoek en ontwikkeling		144	-	144

5.5 GEOGRAFISCHE INFORMATIE VOOR 2016 EN 2017

De Groep maakt een onderscheid tussen vier geografische markten: Europa, NAFTA, Latijns-Amerika en Azië/Oceanië/Afrika. De Groep is gevestigd in België.

Geografische informatie 2016

MILJOEN EURO	Opbrengsten per markt ⁽¹⁾	Vaste activa ⁽²⁾
Europa	1.018	509
<i>waarvan België</i>	36	174
NAFTA	675	344
Latijns-Amerika	191	30
Azië/Oceanië/Afrika	653	34
TOTAAL	2.537	917

(1) Locatie van klanten

(2) Uitgezonderd uitgestelde belastingvorderingen en volgens de locatie van de activa

Geografische informatie 2017

MILJOEN EURO	Opbrengsten per markt ⁽¹⁾	Vaste activa ⁽²⁾
Europa	1.015	506
<i>waarvan België</i>	38	178
NAFTA	648	306
Latijns-Amerika	182	27
Azië/Oceanië/Afrika	598	31
TOTAAL	2.443	870

(1) Locatie van klanten

(2) Uitgezonderd uitgestelde belastingvorderingen en volgens de locatie van de activa

6. OVERNAMES

OVERNAMES 2017

In juni 2017 verwierf de Groep alle aandelen van Bodoni Systems Limited, een onderneming gevestigd in het Verenigd Koninkrijk gespecialiseerd in 'colour management consultancy' en verdeler van pressSign, de meest gebruikte software voor druk- en kleurstandaardisatie.

Met deze overname tracht de Groep haar positie in dit segment te versterken.

De aankoopprijs bedroeg 5 miljoen euro, waarvan 2 miljoen betaald euro werd in contanten en 3 miljoen euro zal betaald worden over een periode van 2 jaar afhankelijk van het behalen van EBIT doelstellingen door deze verworven onderneming. De verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen zijn gewaardeerd aan hun reële waarde op overnamedatum.

Verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen worden weergegeven in de volgende tabel:

MILJOEN EURO	Toelichting	Bodoni Systems Ltd.
Verworven technologie	13	3
Kasmiddelen		1
Uitgestelde belastingverplichtingen		(1)
Totaal verworven identificeerbare netto-activa		3

Verworven technologie wordt afgeschreven over een looptijd van 8 jaar. De reële waarde van de verworven immateriële activa werd bepaald aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen. De goodwill op overname bedraagt 2 miljoen euro en werd als volgt berekend:

MILJOEN EURO	Toelichting	Bodoni Systems Ltd.
Betaalde overnameprijs		5
Reële waarde van de identificeerbare netto-activa		(3)
Goodwill	13	2

De goodwill op overname heeft voornamelijk betrekking op verwachte synergievoordelen uit de samenvoeging van de bedrijfsactiviteiten met de Groep. Het bedrag van goodwill is fiscaal niet aftrekbaar. Kosten verbonden aan de overname betreffen betaalde vergoedingen aan externe adviseurs en 'due diligence' kosten. Deze kosten zijn immaterieel en werden geboekt in de algemene beheerskosten van de winst- en verliesrekening. De winst- en verliesrekening van de Groep bevat omzet ten belope van 1 miljoen euro afkomstig van de overgenomen onderneming. Het effect op EBIT van de Groep is immaterieel.

OVERNAMES 2016

Er waren geen overnames gedurende 2016.

7. BEHEER VAN FINANCIËLE RISICO'S

Bij de uitoefening van haar bedrijfsactiviteit wordt de Groep blootgesteld aan een aantal financiële risico's – zoals het valutarisico, het renterisico, het risico verbonden aan de prijsschommelingen van de grondstoffen, het liquiditeitsrisico en het kredietrisico – die de financiële positie en het bedrijfsresultaat kunnen beïnvloeden.

De doelstellingen, grondslagen en procedures van de Groep voor wat betreft het beheer van deze risico's worden beschreven in deze toelichting. Voor het beheer van de financiële risico's kan de Groep gebruik maken van afgeleide financiële instrumenten. Het gebruik van deze instrumenten is onderworpen aan interne controles en uniforme regelgeving opgesteld door het centraal 'Treasury Committee' van de Groep.

Gebruikte derivaten zijn 'over-the-counter' financiële instrumenten, voornamelijk termijnwissel- verrichtingen. De Groep heeft sinds een aantal jaren 'metal swap'-overeenkomsten afgesloten.

7.1 MARKTRISICO

7.1.1 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van wisselkoersveranderingen. In het beheer van valutarisico's wordt een onderscheid gemaakt tussen drie types van valutarisico's: het valuta-transactierisico, het valutatranslatierisico en het economische risico verbonden aan transacties in vreemde munten.

De Groep is blootgesteld aan een valutatransactierisico op handelsvorderingen, handelsschulden en andere monetaire posten uitgedrukt in een andere munt dan de functionele munt van de Onderneming. Het valutatransactierisico ontstaat eveneens uit de variabiliteit van de kasstromen uit verwachte toekomstige transacties. De resultaten en financiële positie van groepsondernemingen die een functionele valuta hebben die verschillend is van de euro, zijn onderhevig aan een valutatranslatierisico. Het economische valutarisico is het risico dat de toekomstige kasstromen en resultaten van de buitenlandse activiteiten kunnen schommelen. Het economische valutarisico is in zeer hoge mate afhankelijk van andere factoren zoals de concurrentiepositie van de buitenlandse activiteit binnen een bedrijfstak, de relatie met klanten en leveranciers.

In het beheer van de valutarisico's richt het centrale thesaurie-departement zich voornamelijk op het valutatransactierisico en het valutatranslatierisico, daar waar het bedrijfsmanagement zich voornamelijk richt op het beheer van het economisch valutarisico door middel van natuurlijke dekkingen.

Elk van hoger vernoemde valutarisico's beïnvloedt de jaarrekening op een verschillende manier. Het centrale thesauriedepartement controleert en beheert de valutarisico's vanuit de impact die ze hebben op zowel de balans als de winst- en verliesrekening.

7.1.2 Valutatransactierisico – impact op de balans

De munten die aanleiding geven tot een valutatransactierisico zijn als volgt:

MILJOEN VREEMDE MUNTEENHEID	Nettopositie van vorderingen en schulden	Indekkingsinstrumenten		Nettopositie
		Geldmiddelen, kasequivalenten, leningen en deposito's	Derivaten	
31 december 2016				
US dollar	57,6	(158,9)	117	15,7
Chinese renminbi	38	(54,1)	-	(16,1)
Pond sterling	13,9	(57,7)	41,3	(2,5)
Canadese dollar	(12,2)	0,2	-	(12,1)
Hong Kong dollar	46,6	(73,7)	36	8,9
Koreaanse won	6.380,8	-	(8.184,9)	(1.354,1)
Australische dollar	10,6	(10,8)	-	(0,2)
31 december 2017				
US dollar	37,2	(159)	117	(4,8)
Chinese renminbi	187,2	(193,7)	-	(6,5)
Pond sterling	14,3	(50,9)	35,4	(1,2)
Canadese dollar	(5,9)	(0,7)	-	(6,6)
Australische dollar	8,2	(6,3)	-	1,9
Indische roepie	487,5	-	(500,5)	(13)

In het beheer van de impact van het valutatransactierisico op de balans, tracht de Groep om zowel de gerealiseerde als de niet-gerealiseerde wisselkoersresultaten die ontstaan uit de omrekening van balansposten, uitgedrukt in een munt verschillend van de functionele munt van de Onderneming, tot een minimum te herleiden.

Om het uitstaande risico te beperken tot vooropgestelde aangepaste risicolimieten, gebruikt het centrale thesauriedepartement derivaten zoals termijnwisselverrichtingen, ter indekking van het wisselkoersrisico verbonden aan in de balans opgenomen monetaire activa en verplichtingen. De uitstaande derivaten per 31 december 2017, zijn termijnwisselverrichtingen met looptijden van minder dan één jaar.

Wanneer derivaten gebruikt worden ter indekking van het wisselkoersrisico verbonden aan in de balans opgenomen monetaire activa en verplichtingen, wordt er geen 'hedge accounting' toegepast. Winsten of verliezen die voortvloeien uit de waardering van deze derivaten tegen reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

7.1.3 Valutatranslatierisico – impact op de balans

Valutakoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de resultaten en financiële positie van groepsondernemingen die een functionele munt hebben die verschillend is van de presentatiemunt van de Groep, worden in de niet-gerealiseerde resultaten getoond onder valutakoersverschillen, tenzij er een afdekkingmechanisme bestaat.

Alle groepsondernemingen en investeringen verwerkt volgens de 'equity'-methode hebben als functionele munt de munt van het land waarin ze operationeel zijn. Munten die aanleiding geven tot het valutatranslatierisico op de balans betreffen voornamelijk de US dollar, de Canadese dollar, het pond sterling, de Chinese renminbi en de Braziliaanse real.

MILJOEN VREEMDE MUNTEENHEID	Netto-investering in een buitenlandse entiteit	
	31 december 2016	31 december 2017
US dollar	237	235
Canadese dollar	207	216
Chinese renminbi	592	518
Pond sterling	(94)	(74)
Braziliaanse real	108	120

In de loop van 2016 werd een bedrag van 8 miljoen euro geherclassificeerd van 'Valutakoersverschillen in het eigen vermogen' naar 'Overige financieringskosten in de winst- en verliesrekening' naar aanleiding van de stopzetting van operationele activiteiten in Venezuela. Het centrale thesauriedepartement volgt het translatierisico op kwartaalbasis op en stelt corrigerende acties voor aan het Executive Management indien nodig.

Tot mei 2016 maakte de Groep gebruik van termijnwisselverrichtingen uitgedrukt in US dollar (notioneel bedrag 120 miljoen US dollar) om het valutarisico met betrekking tot de netto-investering in één van haar dochterondernemingen in de Verenigde Staten (Agfa Corporation) af te dekken. Vanaf mei 2016 heeft de Groep de aanwijzing van indekking van een netto-investering ingetrokken. Het effectieve deel van de winst op de afdekkingsinstrumenten dat rechtstreeks in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen werd (Valutakoersverschillen: 31 december 2017: 10 miljoen euro, 31 december 2016: 10 miljoen euro), zal vrijvallen in de winst- en verliesrekening op het moment van afstoting of gedeeltelijke afstoting van de buitenlandse entiteit.

7.1.4 Valutarisico – impact op de winst- en verliesrekening

Het valutarisico dat de winst- en verliesrekening beïnvloedt, omvat het valutarisico dat ontstaat uit de variabiliteit van de kasstromen uit verwachte toekomstige transacties uitgedrukt in vreemde valuta alsook het risico verbonden aan schommelingen van de resultaten van de buitenlandse activiteiten bij de omrekening naar de presentatiemunt (euro). Het centrale thesauriedepartement beheert beide risico's samen.

De munten die het valutarisico op de winst- en verliesrekening beïnvloeden, betreffen voornamelijk de US dollar en munten die nauw verbonden zijn aan de US dollar (zoals de Hong Kong dollar), de Canadese dollar, het pond sterling, de Australische dollar, Koreaanse won, de Indiase roepie en de Zwitserse frank.

Aan de hand van aanbevelingen van het centrale 'Treasury Committee' beslist het Executive Management over de te volgen indekkingspolitiek rekening houdend met de bestaande marktsituatie. De groepsobjectieven inzake beheer van de impact van het valutarisico op de winst- en verliesrekening, zijn om de voorspelbaarheid van de financiële resultaten te verhogen en tevens de Groep toe te laten in te spelen op de snel veranderende economische omgeving. Dit gebeurt door middel van prijsaanpassingen en bijstellingen van de productie.

In 2017 duidde de Groep termijnwisselcontracten aan als kasstroomafdekkingen van het vreemde-valutarisico in US dollar en pond sterling waaraan de Groep is blootgesteld op haar zeer waarschijnlijke toekomstige verkopen over de volgende 15 maanden.

Het effectieve deel van de winsten op de termijnwisselcontracten werd geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten (31 december 2017: 3 miljoen euro). In de loop van 2017 werden winsten ten belope van 13 miljoen euro rechtstreeks opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten. Winsten ten belope van 8 miljoen euro werden geherclassificeerd vanuit de niet-gerealiseerde resultaten naar omzet (6 miljoen euro) en overige bedrijfsopbrengsten (2 miljoen euro). Belastingen ten belope van 1 miljoen euro werden geboekt in mindering van niet-gerealiseerde resultaten.

In 2016 duidde de Groep termijnwisselcontracten aan als kasstroomafdekkingen van het vreemde-valutarisico in US dollar, pond sterling en Chinese renminbi waaraan de Groep is blootgesteld op haar zeer waarschijnlijke toekomstige verkopen over de volgende 15 maanden.

Het effectieve deel van de winsten op de termijnwisselcontracten werd geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten (31 december 2016: min 1 miljoen euro). In de loop van 2016 werden verliezen ten belope van 2 miljoen euro rechtstreeks opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten. Belastingen ten belope van 1 miljoen euro werden geboekt in niet-gerealiseerde resultaten.

7.1.5 Gevoeligheidsanalyse

Een versterking of verzwakking van de euro met 10% ten opzichte van de munten vermeld in onderstaande tabel zou onderstaand positief of negatief effect gehad hebben op de winst- en verliesrekening, gegeven dat alle andere risicovariabelen constant gehouden worden. De gevoeligheidsanalyse werd uitgevoerd op de gebudgetteerde nettorisicopositie ingeschat voor het jaar 2017, rekening gehouden met de impact van derivaten aangeduid als kasstroomafdekkingen.

MILJOEN EURO	Winst- en verliesrekening			
	2016		2017	
	Versterking van de euro met 10%	Verzwakking van de euro met 10%	Versterking van de euro met 10%	Verzwakking van de euro met 10%
US dollar en andere munten nauw gerelateerd aan de US dollar: Hong Kong dollar - Chinese renminbi	(1,7)	1,7	0,3	(0,3)
Canadese dollar	1,0	(1,0)	1,4	(1,4)
Pond sterling	(1,7)	1,7	(2,2)	2,2
Australische dollar	(3,3)	3,3	(2,7)	2,7
Indische roepie	(4,2)	4,2	(4,2)	4,2
Koreaanse won	(3,3)	3,3	(2,9)	2,9
Zwitserse frank	(2,3)	2,3	(1,9)	1,9

7.1.6 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De Groep is blootgesteld aan het renterisico verbonden aan haar netto rentedragende schuldpositie inclusief valutaswaps en hun rentecomponent die leningen en deposito's tussen ondernemingen van de Groep economisch afdekken. Voor de belangrijkste munten is het renteprofiel hiervan op de balansdatum als volgt:

MILJOEN EURO	2016		2017	
	Opgenomen bedrag aan rentedragende verplichtingen		Opgenomen bedrag aan rentedragende verplichtingen	
	Aan vlottende interestvoet	Aan vaste interestvoet	Aan vlottende interestvoet	Aan vaste interestvoet
Euro	90	100	120	74
US dollar	(112)	-	(98)	-
Pond sterling	(50)	-	(41)	-
Chinese renminbi	(26)	-	(8)	-
Australische dollar	(9)	-	(9)	-
Japanse yen	13	-	11	-
Braziliaanse real	-	-	(5)	-
Overige munten	(24)	-	(26)	-
TOTAAL	(118)	100	(56)	74
NETTO FINANCIËLE SCHULD	(18)		18	

7.1.7 Gevoeligheidsanalyse

Een verandering van 100 basispunten ten opzichte van de interestvoeten geldend per 31 december 2017, zou onderstaande stijging (of daling) teweeg hebben gebracht in de resultaten zoals opgenomen in de winst- en verliesrekening. In deze gevoeligheidsanalyse zijn alle andere risicovariabelen, zoals wisselkoersen, constant gehouden. De gevoeligheidsanalyse werd voor 2016 op dezelfde basis uitgevoerd.

	Winst- en verliesrekening	
	Stijging met 100 basispunten	Daling met 100 basispunten
31 december 2016		
Netto-impact	1,2	(1,2)
31 december 2017		
Netto-impact	0,6	(0,6)

7.1.8 Risico's verbonden aan de schommelingen in de prijzen van de grondstoffen

Het grondstoffenrisico voor de Groep is geconcentreerd rond de grondstoffen zilver en aluminium. Het grondstoffenrisico voor de Groep, zijnde het risico dat de toekomstige kasstromen en resultaten schommelen als gevolg van veranderende materiaalprijzen, hangt nauw samen met andere factoren zoals concurrentiepositie van de Groep en relaties met klanten en leveranciers.

Om het risico op mogelijke prijsstijgingen en prijschommelingen van de grondstoffen te beperken, past de Groep een strategie toe waarbij de grondstof aluminium wordt aangekocht aan contantkoersen gecombineerd met een systeem van 'Rolling layered forward buying'.

Het systeem van 'Rolling layered forward buying' werd voornamelijk opgezet om de fluctuaties van grondstofprijzen uit te vlakken. Volgens dit model koopt de Groep een vooraf bepaald percentage van het geplande jaarlijkse verbruik aan grondstoffen aan. Het 'Commodity Steering'-Committee houdt toezicht op de aankoop- en indekkingsstrategie. Afwijkingen van het model zijn mogelijk, waarbij de Chief Executive Officer de uiteindelijke beslissing neemt.

Het systeem van 'Rolling layered forward buying' wordt bereikt door middel van 'metal swap'-overeenkomsten. Deze 'metal swap'-overeenkomsten worden afgesloten met banken en zijn aangeduid als kasstroomafdekkingen van de verwachte prijschommelingen van aluminium dat zal aangekocht worden in de toekomst. Het deel van de winst of verliezen op de swap-overeenkomsten dat effectief gebleken is, werd geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten (31 december 2017: 7 miljoen euro na winstbelastingen; 31 december 2016: 2 miljoen euro). In de loop van 2017 werden winsten ten belope van 22 miljoen euro rechtstreeks opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten. Een bedrag van 14 miljoen euro werd geherclassificeerd uit de niet-gerealiseerde resultaten en geboekt in de initiële boekwaarde van de voorraad. Belastingen ten belope van min 3 miljoen euro werden geboekt in niet-gerealiseerde resultaten. Verder tracht de Groep steeds het effect van gestegen grondstofprijzen op haar financiële positie te verlichten door verkoopprijsaanpassingen en door het nemen van kostenbesparingsmaatregelen, afhankelijk van de omvang van de grondstoffenprijsstijgingen, van de evolutie van de geldende muntkoersen en de algemene marktomstandigheden.

7.2 KREDIETRISICO

Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij bij een financieel instrument haar verplichtingen niet kan nakomen waardoor de Groep een financieel verlies te verwerken krijgt. De Groep beheert haar kredietrisico enerzijds door het opleggen van vooraf afgesproken kredietlimieten per tegenpartij en anderzijds door middel van diversificatie in contracterende partijen.

Het kredietrisico van de Groep komt voornamelijk voort uit handelsvorderingen, investeringen en termijnwisselverrichtingen.

De blootstelling aan het kredietrisico uit handelsvorderingen wordt continu opgevolgd door het 'Credit Committee'. Voor elke klant worden er, gebaseerd op zijn/haar kredietwaardigheid en specifieke karakteristieken, kredietlimieten bepaald die op periodieke basis herzien worden door het 'Credit Committee'. Voor de opvolging van het kredietrisico worden klanten gegroepeerd in risicocategorieën, op basis van welbepaalde financiële karakteristieken. Het beleid van de Groep voor wat betreft het beheersen van het kredietrisico bepaalt tevens om een deel van de klantenportefeuille te verzekeren via kredietverzekering om het risico op wanbetaling te beperken.

Goederen worden verkocht met behoud van eigendomstitel tot moment van betaling, zodat de Groep in geval van wanbetaling een rechtmatige eis kan stellen op de verkochte goederen. De Groep eist onder normale omstandigheden geen waarborgen met betrekking tot handels- en diverse vorderingen.

Het is enkel toegelaten om afgeleide financiële instrumenten af te sluiten met tegenpartijen die over een hoge kredietwaardigheid beschikken. Om de concentratie van risico's verbonden aan een tegenpartij te beperken, worden afgeleide financiële instrumenten afgesloten met diverse financiële instellingen. Investerings zijn enkel toegelaten in activa die vrij verhandelbaar zijn.

7.2.1 Blootstelling aan kredietrisico

Aangezien de Groep over een brede klantenportefeuille beschikt, zijn er geen significante concentraties van kredietrisico op de balansdatum. Het maximale kredietrisico wordt gehouden binnen vooraf opgestelde grenzen.

De respectieve boekwaarden van de financiële activa opgenomen in de balans geven het maximale kredietrisico weer waaraan de Groep is blootgesteld. Het maximale kredietrisico waaraan de Groep blootgesteld is op de rapporteringdatum, per categorie van financiële activa, is als volgt:

MILJOEN EURO	Toelichting	2016	2017
Voor verkoop beschikbare financiële activa			
Begrepen in financiële activa	15	8	9
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen			
Begrepen in geldmiddelen en kasequivalenten	21	10	-
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening			
Begrepen in financiële activa	15	-	-
Derivaten die geen deel uitmaken van een afdekkingsrelatie - activa	7.5	1	2
Leningen en vorderingen			
Handelsvorderingen	7	505	517
Vorderingen uit leaseovereenkomsten	18	87	85
Overige vorderingen	19	13	14
Leningen en vorderingen begrepen in financiële activa	15	2	2
Kas, depositorekeningen en cheques	21	119	68

7.2.2 Waardeverminderingsverliezen

De Groep beoordeelt ieder kwartaal of er objectieve aanwijzingen zijn voor het boeken van waardeverminderingsverliezen op een financieel actief of op een groep van financiële activa. Deze waardeverminderingsverliezen worden geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde van de vorderingen en de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. Individueel belangrijke financiële activa worden op individuele basis beoordeeld op waardeverminderingsverliezen in overleg met het 'Credit Committee'.

De ouderdomsanalyse van handelsvorderingen en invorderbare minimale leasebetalingen op de rapporteringdatum is de volgende:

MILJOEN EURO	2016			2017		
	Brutowaarde	Waarde- verminderings- verliezen	Nettowaarde	Brutowaarde	Waarde- verminderings- verliezen	Nettowaarde
Handelsvorderingen						
Niet vervallen	459	(1)	458	465	(3)	462
Tussen 0 en 30 dagen na vervaldatum	25	(1)	24	28	(1)	27
Tussen 31 en 90 dagen na vervaldatum	14	(1)	13	15	-	15
Meer dan 90 dagen na vervaldatum	71	(61)	10	64	(51)	13
TOTAAL HANDELS-VORDERINGEN	569	(64)	505	572	(55)	517
Invorderbare minimale leasebetalingen						
Niet vervallen	86	(1)	85	82	(1)	81
Tussen 0 en 30 dagen na vervaldatum	1	-	1	1	-	1
Tussen 31 en 90 dagen na vervaldatum	-	-	-	1	-	1
Meer dan 90 dagen na vervaldatum	1	-	1	2	-	2
TOTAAL INVORDER-BARE MINIMALE LEASEBETALINGEN	88	(1)	87	86	(1)	85

Er worden geen waardeverminderingsverliezen geboekt voor vervallen bedragen waarvoor de inning meer dan waarschijnlijk is of waarvoor voldoende waarborgen verkregen werden. De Groep meent dat nog openstaande vorderingen, al meer dan dertig dagen na vervaldatum, volledig inbaar zijn. Dit op basis van betalingsgedrag uit het verleden en intensieve analyse van het individuele klantenrisico.

De beweging in de waardevermindervingsverliezen met betrekking tot leningen en vorderingen is de volgende:

MILJOEN EURO	2016	2017
Boekwaarde per 1 januari	66	65
Toevoegingen/terugnemingen geboekt in de winst- en verliesrekening	7	2
Afboeking van de voorziening voor waardevermindervingsverliezen ⁽¹⁾	(8)	(10)
Wisselkoersverschillen	-	(1)
Boekwaarde per 31 december	65	56

(1) Afboekingen waarvoor vroeger een voorziening voor waardevermindervingsverliezen geboekt was.

7.3 LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Groep zijn verplichtingen in verband met financiële schulden op vervaldag niet kan nakomen.

De Groep verzekert zich ervan over voldoende liquiditeiten te beschikken om zijn verplichtingen af te lossen. Het liquiditeitsrisico wordt beheerd door het handhaven van voldoende diversificatie in fondsen. De Groep heeft een beleid geïmplementeerd om concentraties van het liquiditeitsrisico te beperken. De totaliteit van de opgenomen en niet-opgenomen schuld onder gecommiteerde kredietfaciliteiten bij één bank of bankengroep mag vooraf bepaalde limieten niet overschrijden. Risicoconcentraties worden op regelmatige basis opgevolgd door het 'Treasury Committee'.

In het beheer van zijn liquiditeitsrisico heeft de Groep een gecommiteerde kredietfaciliteit ter beschikking. In de loop van 2015 werd deze faciliteit opnieuw onderhandeld voor een periode tot 17 juli 2020. Het notioneel bedrag van deze hernieuwde faciliteit bedraagt 400 miljoen euro.

Geldopnamen onder deze kredietlijnen worden gedaan voor korte periodes maar de Groep heeft, onder de bestaande herfinancieringovereenkomst, de mogelijkheid om de leningen te verlengen voor langere periodes na balansdatum.

In de looptijdanalyse zoals hieronder voorgesteld zijn de terugbetalingen van de 'revolving'-kredietfaciliteit inbegrepen in de vroegste tijdsband dat de Groep verplicht zou kunnen worden tot terugbetaling van de opgenomen verplichtingen. Per 31 december 2017 zijn er geen opnames onder deze faciliteit.

De contractuele looptijdanalyse voor financiële verplichtingen, inclusief aflossing van hoofdbedrag en rentebetalingen, wordt in de tabel hieronder weergegeven. De kasstromen over de contractuele resterende looptijden worden berekend op basis van de voorwaarden aangaande wisselkoersen en interestvoeten die bestonden op de rapporteringdatum. Wat betreft derivaten omvat de looptijdanalyse de kasstromen met betrekking tot verplichtingen uit derivaten en alle ingaande en uitgaande kasstromen uit alle termijnwisselverrichtingen die op een bruto manier afgerekend worden. De contractuele kasstromen van termijnwisselverrichtingen werden berekend op basis van termijnwisselkoersen.

2016

MILJOEN EURO	Boek- waarde	Looptijden van contractuele kasstromen				
		TOTAAL	Minder dan 3 maanden	Tussen 3 en 12 maanden	Tussen 1 en 5 jaar	Meer dan 5 jaar
Financiële schulden						
Obligatielening	42	48	-	2	46	-
Revolving-kredietfaciliteit ⁽¹⁾	(2)	-	-	-	-	-
EIB lening	58	61	14	14	33	-
Andere rentedragende verplichtingen	13	14	9	3	2	-
Handelsschulden	225	225	219		6	-
Overige te betalen posten	11	11	11		-	-
Verplichtingen uit afgeleide financiële instrumenten						
Termijnwisselverrichtingen aangeduid als kasstroomafdekkingen:						
Uitgaande kasstromen	(3)	(187)	(43)	(114)	(30)	-
Inkomende kasstromen	1	185	41	114	30	-
Andere termijnwisselverrichtingen:						
Uitgaande kasstromen	(3)	(247)	(237)	(10)	-	-
Inkomende kasstromen	1	245	235	10	-	-
Andere swap-contracten:						
Uitgaande kasstromen	(2)	(8)	(8)	-	-	-
Inkomende kasstromen	-	6	6	-	-	-

(1) De transactiekosten ten belope van 2 miljoen euro zijn geboekt in mindering van de boekwaarde van de financiële schuld.

2017

MILJOEN EURO	Boek- waarde	Looptijden van contractuele kasstromen				
		TOTAAL	Minder dan 3 maanden	Tussen 3 en 12 maanden	Tussen 1 en 5 jaar	Meer dan 5 jaar
Financiële schulden						
Obligatielening	42	46		2	44	-
Revolving-kredietfaciliteit ⁽¹⁾	(1)	-	-	-	-	-
EIB lening	32	33	14	13	6	-
Andere rentedragende verplichtingen	13	13	8	5	-	-
Handelsschulden	224	224	220		4	-
Overige te betalen posten	12	12	12		-	-
Verplichtingen uit afgeleide financiële instrumenten						
Termijnwisselverrichtingen aangeduid als kasstroomafdekkingen:						
Uitgaande kasstromen	(1)	(128)	(36)	(69)	(23)	-
Inkomende kasstromen	4	131	39	69	23	-
Andere termijnwisselverrichtingen:						
Uitgaande kasstromen	(1)	(222)	(210)	(12)	-	-
Inkomende kasstromen	1	222	209	13	-	-

(1) Op 31 december 2017 waren er geen opnames onder deze revolving-kredietfaciliteit. De transactiekosten ten belope van 1 miljoen euro zijn geboekt in mindering van de boekwaarde van de financiële schuld.

De perioden waarin de kasstromen uit derivaten aangeduid als kasstroomafdekkingen naar verwachting zullen plaatsvinden en naar verwachting de winst- en verliesrekening zullen beïnvloeden, worden in de volgende tabel weergegeven, samen met de reële waarde van het afdekkingsinstrument.

2016

MILJOEN EURO	Verwachte kasstromen					
	Reële waarde	TOTAAL	Minder dan 3 maanden	Tussen 3 en 12 maanden	Tussen 1 en 5 jaar	Meer dan 5 jaar
Derivaten aangeduid als kasstroomafdekkingen en afdekking van een netto-investering						
Termijnwisselverrichtingen:						
Uitgaande kasstromen	(3)	(187)	(43)	(114)	(30)	-
Inkomende kasstromen	1	185	41	114	30	-
Swap-overeenkomsten:						
Uitgaande kasstromen	-	-	-	-	-	-
Inkomende kasstromen	2	2	-	2	-	-

2017

MILJOEN EURO	Verwachte kasstromen					
	Reële waarde	TOTAAL	Minder dan 3 maanden	Tussen 3 en 12 maanden	Tussen 1 en 5 jaar	Meer dan 5 jaar
Derivaten aangeduid als kasstroomafdekkingen en afdekking van een netto-investering						
Termijnwisselverrichtingen:						
Uitgaande kasstromen	(1)	(128)	(36)	(69)	(23)	-
Inkomende kasstromen	4	131	39	69	23	-
Swap-overeenkomsten:						
Uitgaande kasstromen	-	-	-	-	-	-
Inkomende kasstromen	10	10	2	8	-	-

7.4 KAPITAALBEHEER

Het Executive Management houdt toezicht op de verhouding van de netto financiële schuld ten opzichte van het eigen vermogen. Het Executive Management tracht deze verhouding op een vooropgesteld niveau aan te houden. De netto financiële schuld is de som van kortlopende en langlopende rentedragende verplichtingen verminderd met de geldmiddelen en kasequivalenten.

De aanpak van de Groep betreffende kapitaalbeheer is niet gewijzigd gedurende het jaar.

De Groep is niet onderworpen aan wettelijk opgelegde kapitaalvereisten, met uitzondering van statutaire minimum-kapitaalvereisten van toepassing op groepsfilialen in de verschillende landen.

Gedurende de voorbije jaren kocht de Groep eigen aandelen in op de markt. Deze aandelen dienen ter indekking van de aandelenoptieplannen die in de toekomst uitgegeven zullen worden. De Groep heeft geen vooraf gedefinieerd beleid aangaande terugkoop van eigen aandelen.

7.5 VERWERKINGSCATEGORIEËN EN REËLE WAARDEN

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. Alle afgeleide financiële instrumenten worden tegen reële waarde opgenomen in de balans.

De Groep groepeerde haar financiële instrumenten rekening houdend met de kenmerken van deze financiële instrumenten. De reële waarden en de boekwaarden van financiële activa en verplichtingen gegroepeerd per verwerkingscategorie alsook de reconciliatie naar de onderliggende posten in de balans worden toegelicht in de hiernavolgende tabel.

2016

MILJOEN EURO	Toelichting	Boekwaarden van financiële activa en verplichtingen						Boekwaarde op de balans	Reële waarde
		Gewaardeerd aan reële waarde				Gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs			
		Geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden	Reële waarde - afdekkinginstrumenten	Gewaardeerd aan reële waarde via de winst- en verliesrekening	Aangehouden als beschikbaar voor verkoop	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	Leningen, vorderingen en financiële verplichtingen		
Activa									
Financiële activa	15	-	-	-	8	-	2	10	10
Handelsvorderingen	7	-	-	-	-	-	505	505 ⁽¹⁾	
Vorderingen uit financiële leaseovereenkomsten	18	-	-	-	-	-	87	87 ⁽¹⁾	
Overige vorderingen	19	-	-	-	-	-	13	13 ⁽¹⁾	
Derivaten:									
Termijnwisselverrichtingen aangeduid als kasstroomafdekkingen		-	1	-	-	-	-	1	1
Swap-contracten aangeduid als kasstroomafdekkingen		-	2	-	-	-	-	2	2
Overige termijnwisselverrichtingen		1	-	-	-	-	-	1	1
Geldmiddelen en kasequivalenten	21	-	-	-	-	10 ⁽²⁾	119	129	129
TOTAAL VAN DE FINANCIËLE ACTIVA		1	3	-	8	10	726	748	
Financiële verplichtingen									
Rentedragende verplichtingen	25								
EIB-lening		-		-	-	-	58	58	60
Overige rentedragende verplichtingen		-		-	-	-	11	11	13
Obligatielening		-		-	-	-	42	42	44
Handelsschulden	7	-		-	-	-	225	225 ⁽¹⁾	
Overige verplichtingen	28	-		-	-	-	11	11 ⁽¹⁾	
Derivaten:									
Swap-contracten aangeduid als kasstroomafdekkingen		-	3	-	-	-	-	3	3
Overige termijnwisselverrichtingen		3	-	-	-	-	-	3	3
Overige swap-contracten		2	-	-	-	-	-	2	2
TOTAAL VAN DE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN		5	3	-	-	-	347	355	

(1) De reële waarde van de handels- en overige vorderingen en van handels- en overige schulden wordt niet apart toegelicht aangezien het voornamelijk kortlopende vorderingen en schulden betreft waarvoor de boekwaarde een goede benadering van reële waarde is.

(2) De reële waarde van de leningen en vorderingen aangehouden tot einde looptijd benadert de boekwaarde.

MILJOEN EURO	Toelichting	Boekwaarden van financiële activa en verplichtingen						Boekwaarde op de balans	Reële waarde
		Gewaardeerd aan reële waarde				Gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs			
		Geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden	Reële waarde - afdekkingsinstrumenten	Gewaardeerd aan reële waarde via de winst- en verliesrekening	Aangehouden als beschikbaar voor verkoop	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	Leningen, vorderingen en financiële verplichtingen		
Activa									
Financiële activa	15	-	-	-	9	-	2	11	11
Handelsvorderingen	7	-	-	-	-	-	517	517 ⁽¹⁾	
Vorderingen uit financiële leaseovereenkomsten	18	-	-	-	-	-	85	85 ⁽¹⁾	
Overige vorderingen	19	-	-	-	-	-	14	14 ⁽¹⁾	
Derivaten:									
Termijnwisselverrichtingen aangeduid als kasstroomafdekkingen		-	4	-	-	-	-	4	4
Swap-contracten aangeduid als kasstroomafdekkingen		-	10	-	-	-	-	10	10
Overige termijnwisselverrichtingen		1	-	-	-	-	-	1	1
Overige swap-contracten		1	-	-	-	-	-	1	1
Geldmiddelen en kasequivalenten	21	-	-	-	-	-	68	68	68
TOTAAL VAN DE FINANCIËLE ACTIVA		2	14	-	9	-	686	711	
Financiële verplichtingen									
Rentedragende verplichtingen	25								
EIB-lening		-		-	-	-	32	32	33
Overige rentedragende verplichtingen		-		-	-	-	12	12	13
Obligatielening		-		-	-	-	42	42	44
Handelsschulden	7	-		-	-	-	224	224 ⁽¹⁾	
Overige verplichtingen	28	-		-	-	-	12	12 ⁽¹⁾	
Derivaten:									
Termijnwisselverrichtingen aangeduid als kasstroomafdekkingen		-	1	-	-	-	-	1	1
Overige termijnwisselverrichtingen		1	-	-	-	-	-	1	1
TOTAAL VAN DE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN		1	1	-	-	-	322	324	

(1) De reële waarde van de handels- en overige vorderingen en van handels- en overige schulden wordt niet apart toegelicht aangezien het voornamelijk kortlopende vorderingen en schulden betreft waarvoor de boekwaarde een goede benadering van reële waarde is.

7.5.1 Basis voor de bepaling van reële waarden

De methoden en veronderstellingen toegepast bij het bepalen van de reële waarde van iedere categorie financiële activa of financiële verplichtingen zijn de volgende:

7.5.1.1 Voor verkoop beschikbare financiële activa

Investerings in aandelen, andere dan investeringen verwerkt volgens de 'equity'-methode, worden geclassificeerd als financiële activa beschikbaar voor verkoop en worden geboekt aan reële waarde, met uitzondering van de aandelen die niet op een actieve markt zijn genoteerd en waarbij de reële waarde niet op een betrouwbare manier kan worden bepaald. De reële waarde van financiële activa beschikbaar voor verkoop is hun genoteerde marktnotering op de rapporteringdatum.

7.5.1.2 Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

De reële waarden van termijnwisselcontracten en swap-contracten zijn de genoteerde marktwaarden op de rapporteringdatum rekening houdend met actuele markttrentevoeten en de rendementscurve over de resterende looptijd van het instrument.

7.5.1.3 Leningen en vorderingen

De reële waarde van handelsvorderingen en overige financiële vorderingen is de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen, verdisconteerd aan de marktconforme interestvoeten op de rapporteringdatum.

De reële waarde van de handels- en overige vorderingen en van handels- en overige verplichtingen wordt niet apart toegelicht gezien het gaat over korte termijn vorderingen en verplichtingen waarvoor de netto boekwaarde een goede benadering is van de reële waarde. De reële waarde van invorderbare minimale leasebetalingen is gebaseerd op de contante waarde van de minimum leasebetalingen verdisconteerd aan marktconforme interestvoeten voor vergelijkbare activa.

7.5.1.4 Verplichtingen gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs

De reële waarde is de contante waarde van de toekomstige kasstromen voor de aflossing van het hoofdbedrag en de interestbetalingen, verdisconteerd aan marktconforme interestvoeten op de rapporteringdatum. De reële waarde van de obligatielening is de genoteerde marktprijs op de rapporteringdatum (level 1). De reële waarde van de EIB-lening wordt berekend op waarneembare gegevens voor de financiële verplichting (level 2). De reële waarde van de kortlopende leningen benadert de boekwaarde op rapporteringdatum, exclusief transactiekosten, gezien opnames voor een korte periode aangegaan worden.

7.5.1.5 Reële-waardetabel

Gegevens gebruikt voor de reële-waardebepalingen van financiële instrumenten geboekt tegen reële waarde, zijn geclassificeerd in de reële-waardetabel hierna volgens niveau van betekenis. De reële-waardetabel heeft volgende hiërarchische niveaus:

- Niveau 1: basisgegevens zijn genoteerde prijzen (niet gecorrigeerd) in actieve markten;
- Niveau 2: basisgegevens zijn niet-genoteerde prijzen, doch zijn gebaseerd op waarneembare gegevens voor het desbetreffende actief of financiële verplichting; hetzij rechtstreeks (zijnde op basis van prijzen) hetzij onrechtstreeks (afgeleid van de prijzen);
- Niveau 3: basisgegevens zijn gebaseerd op niet-waarneembare gegevens.

MILJOEN EURO	31 december 2016			31 december 2017		
	Hiërarchie van reële waardeberekeningen			Hiërarchie van reële waardeberekeningen		
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
A. Financiële activa beschikbaar voor verkoop						
Gewaardeerd tegen reële waarde	8	-	-	9	-	-
B. Financiële activa en verplichtingen gewaardeerd aan reële waarde via de winst- en verliesrekening						
B.1. Geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden						
Termijnwisselverrichtingen niet aangeduid als afdekkingsinstrumenten in een afdekkingsrelatie:						
Activa	-	1	-	-	2	-
Verplichtingen	-	(5)	-	-	(1)	-
B.2. Geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-	-	-	-	-	-
C. Reële waarde - afdekkingsinstrumenten						
Swap-contracten aangeduid als kasstroomafdekkingen:						
Activa	-	2	-	-	10	-
Verplichtingen	-	-	-	-	-	-
Termijnwisselverrichtingen aangeduid als kasstroomafdekkingen:						
Activa	-	1	-	-	4	-
Verplichtingen	-	(3)	-	-	(1)	-

7.6 BATEN, KOSTEN, WINSTEN EN VERLIEZEN UIT FINANCIËLE INSTRUMENTEN

MILJOEN EURO	2016					
	Leningen en vorderingen	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	Financiële activa beschikbaar voor verkoop	Derivaten	Financiële verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs	TOTAAL
Financieringsbaten	1	-	-	2	-	3
Financieringskosten	-	-	-	(5)	(9)	(14)
Inkomsten uit financiële leaseovereenkomsten	6	-	-	-	-	6
Bijzondere waardevermindervingsverliezen	(9)	-	-	-	-	(9)
Opbrengsten uit terugnames van bijzondere waardevermindervingsverliezen	2	-	-	-	-	2
Veranderingen in reële waarde van derivaten niet aangeduid als afdekkingsinstrumenten in een afdekkingsrelatie	-	-	-	(3)	-	(3)
Nettoresultaat uit de ineffectiviteit van derivaten toegewezen als kasstroomafdekkingen	-	-	-	-	-	-

MILJOEN EURO	2017					
	Leningen en vorderingen	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	Financiële activa beschikbaar voor verkoop	Derivaten	Financiële verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs	TOTAAL
Financieringsbaten	1	-	-	3	-	4
Financieringskosten	-	-	-	(6)	(8)	(14)
Inkomsten uit financiële leaseovereenkomsten	6	-	-	-	-	6
Bijzondere waardevermindingsverliezen	(5)	-	-	-	-	(5)
Opbrengsten uit terugnames van bijzondere waardevermindingsverliezen	3	-	-	-	-	3
Veranderingen in reële waarde van derivaten niet aangeduid als afdekkingsinstrumenten in een afdekkingsrelatie	-	-	-	5	-	5
Nettoresultaat uit de ineffectiviteit van derivaten toegewezen als kasstroomafdekkingen	-	-	-	2	-	2

8. INFORMATIE OVER DE AARD VAN DE KOSTEN

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste kosten naar aard.

MILJOEN EURO	Toelichting	2016	2017
Kostprijs van grondstoffen, goederen aangekocht voor verkoop en productiegerelateerde kosten		1.053	1.047
Kostprijs van diensten		78	71
Kosten voor personeelsbeloningen	24	870	871
Reorganisatiekosten, inclusief bijzondere waardevermindingsverliezen	10/13/14	38	17
Afschrijvingen	13/14	57	53
Afwaardering op voorraden	16	16	16
Bijzondere waardevermindingsverliezen op leningen en vorderingen	10	9	5

De kostprijs van de grondstoffen, de goederen aangekocht voor verkoop en productiegerelateerde kosten betreft het totale bedrag aan leveringen van derden (inclusief aankopen van elektriciteit en andere nutsvoorzieningen) voor zover deze opgenomen zijn in de kostprijs van verkopen gedurende het boekjaar.

De kostprijs van diensten betreft het extern voorbereidende werk voor de verwerking of productie van producten en projecten in opdracht van de onderneming voor zover deze opgenomen zijn in de kostprijs van verkopen gedurende het boekjaar.

In 2017 bedroegen de kosten voor personeelsbeloningen 871 miljoen euro ten opzichte van 870 miljoen euro in 2016.

In 2017 bedroeg het gemiddelde aantal personeelsleden in voltijdse equivalenten 10.086 (2016: 10.329). Per functie binnen de Groep kan dit gemiddelde, omvattende vaste en tijdelijke contracten, als volgt weergegeven worden:

	2016	2017
Productie en engineering	3.094	2.924
Onderzoek en ontwikkeling	1.396	1.406
Verkoop en marketing/service	4.104	4.119
Administratie	1.735	1.637
TOTAAL	10.329	10.086

9. OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN

MILJOEN EURO	2016	2017
Valutakoersverschillen en reële waardeverminderingen van financiële instrumenten die geen deel uitmaken van een afdekkingsrelatie (nettobedrag)	47	42
Doorrekening naar klanten	10	8
Terugname van niet-gebruikte voorzieningen geboekt in voorgaande jaren	2	1
Terugname van bijzondere waardevermindervingsverliezen op vorderingen	2	3
Baten uit financiële leaseovereenkomsten	6	6
Winst uit de geplande verkoop van materiële vaste activa	10	-
Winst uit de verkoop van materiële vaste activa	2	1
Diverse overige opbrengsten	19	10
TOTAAL	98	71

Inkomsten uit doorbelastingen aan klanten bevatten voornamelijk doorbelastingen van vrachtkosten en kosten van Onderzoek en Ontwikkeling.

De baten uit financiële leaseovereenkomsten bevatten hoofdzakelijk interestopbrengsten en opbrengsten uit de verkoop van invorderbare minimale leasebetalingen.

10. OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

MILJOEN EURO	2016	2017
Valutakoersverschillen en reële waardeveranderingen van financiële instrumenten die geen deel uitmaken van een afdekkingsrelatie (nettobedrag)	45	43
Reorganisatiekosten	38	17
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op vorderingen	9	5
Voorzieningen	4	4
Bankkosten	4	4
Impact herwaardering van het plan inzake langdurig ziekteverzuim in de VS	1	-
Kosten uit belangrijke inperking/beëindiging van pensioenregelingen in VS en Canada	6	-
Verlies uit de verkoop van materiële vaste activa	-	2
Diverse overige kosten	30	23
TOTAAL	137	98

In 2017 registreerde de Groep reorganisatiekosten ten belope van 17 miljoen euro (2016: 38 miljoen euro). Deze kosten omvatten voornamelijk opzeggingsvergoedingen terwijl in 2016 22 miljoen euro van de 38 miljoen euro niet-personeelsgebonden kosten waren.

In 2016 hebben deze kosten voornamelijk betrekking op de sluiting van de drukplatenfabriek in Vallese, Italië en op de beslissing om de markt van de contrastmedia te verlaten.

11. NETTOFINANCIERINGSLASTEN

MILJOEN EURO	2016	2017
Financieringsbaten		
Op bankdeposito's	1	1
TOTAAL FINANCIERINGSBATEN	1	1
Financieringskosten op financiële schulden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs		
Op bankleningen	(7)	(6)
Op obligatielening	(2)	(2)
TOTAAL FINANCIERINGSKOSTEN	(9)	(8)
Overige financieringsbaten		
Valutakoersverschillen en reële waardeveranderingen van derivaten die geen deel uitmaken van een afdekkingsrelatie - netto bedrag	11	4
Financiële activa gewaardeerd aan reële waarde via de winst- en verliesrekening		
geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden	2	3
Financiële activa aangehouden als beschikbaar voor verkoop		
winsten uit verkoop	1	1
Overige	-	2
TOTAAL OVERIGE FINANCIERINGSBATEN	14	10
Overige financieringskosten		
Pensioenlast van de periode die als overige financiële opbrengsten/(kosten) wordt behandeld en renteaandeel op overige rentedragende verplichtingen ⁽¹⁾	(32)	(25)
Valutakoersverschillen en reële waardeveranderingen van derivaten die geen deel uitmaken van een afdekkingsrelatie - netto bedrag	(7)	(6)
Valutakoersverschillen geherclassificeerd naar de winst- en verliesrekening ten gevolge van de afstoting van een buitenlandse activiteit	(8)	-
Financiële activa gewaardeerd aan reële waarde via de winst- en verliesrekening		
geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden	(5)	(6)
Overige	(5)	(5)
TOTAAL OVERIGE FINANCIERINGSKOSTEN	(57)	(42)
NETTOFINANCIERINGSLASTEN	(51) ⁽²⁾	(39) ⁽²⁾

(1) Het renteaandeel op overige rentedragende verplichtingen omvat voornamelijk de interesten op de verplichtingen voor brugpensioen.

(2) Bovenvermelde nettofinancieringskosten bevatten volgende financieringsbaten en financieringskosten uit financiële activa en verplichtingen die niet geëvalueerd zijn in de categorie financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Totale financieringsbaten op financiële activa

Totale financieringskosten op financiële verplichtingen

1

(9)

1

(8)

12. WINSTBELASTINGEN

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winstbelastingen volgens aard:

MILJOEN EURO	2016	2017
Betaalde of verschuldigde winstbelastingen	26	27
Met betrekking tot dit boekjaar	27	27
Met betrekking tot voorgaande boekjaren	(1)	-
Uitgestelde winstbelastingen	9	26
Met betrekking tot tijdelijke verschillen	3	9
Met betrekking tot niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscale verrekenbare tegoeden	6	17
Winstbelastingen	35	53

De uitgestelde winstbelastingen bedroegen 26 miljoen euro tegenover 9 miljoen euro vorig jaar. De evolutie wordt vooral verklaard door een éénmalige kost voor uitgestelde winstbelastingen van 25 miljoen euro die het gevolg is van gewijzigde wetgeving over winstbelastingen in België en de VS. De belangrijkste componenten van de winstbelastingen worden afzonderlijk toegelicht in de tabel die de aansluiting weergeeft tussen het gemiddelde effectieve belastingtarief en het toepasselijke belastingtarief in toelichting 12.3.4.

12.1 ACTUELE VORDERINGEN EN VERPLICHTINGEN UIT WINSTBELASTINGEN

Actuele vorderingen uit winstbelastingen bedragen 63 miljoen euro (2016: 64 miljoen euro) en actuele verplichtingen uit winstbelastingen bedragen 53 miljoen euro (2016: 56 miljoen euro).

Actuele winstbelastingen voor de huidige en voorgaande periodes, in de mate dat ze nog niet betaald zijn, zijn erkend als een verplichting. Indien het bedrag, reeds betaald met betrekking tot de huidige en voorgaande periodes, groter is dan het bedrag verschuldigd voor die periodes, is het verschil erkend als een vordering.

De Groep is onderworpen aan winstbelastingen in een groot aantal rechtsgebieden. Er bestaan onzekerheden betreffende de interpretaties van complexe fiscale regelgevingen in de respectieve landen. De Groep erkent verplichtingen voor elementen die tijdens een belastingcontrole mogelijk op de voorgrond kunnen treden, gebaseerd op aanvaardbare schattingen betreffende het al dan niet verschuldigd zijn van bijkomende belastingen, waarbij diverse factoren in aanmerking worden genomen zoals ervaring met vorige belastingcontroles en afwijkende interpretaties tussen enerzijds de entiteit die wordt belast en de belastingautoriteit. Verschillen die ontstaan tussen reële resultaten en gemaakte assumpties of toekomstige veranderingen aan dergelijke assumpties kunnen aanpassingen aan de belastinglast van toekomstige periodes noodzakelijk maken.

De Groep meent op grond van de beoordeling van talrijke factoren, zoals hierboven uitgelegd, dat de opgenomen belastingverplichtingen toereikend zijn voor alle nog openstaande belastingjaren.

Actuele vorderingen uit winstbelastingen en actuele verplichtingen uit winstbelastingen worden gecompenseerd als ze betrekking hebben op winstbelastingen geheven door dezelfde belastingautoriteit en als ze bestemd zijn om te worden afgewikkeld op een netto basis.

12.2 UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN

Uitgestelde belastingvorderingen zijn de bedragen van de winstbelastingen die terugvorderbaar zijn in toekomstige periodes met betrekking tot aftrekbare tijdelijke verschillen, niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden.

Uitgestelde belastingverplichtingen zijn de bedragen van de winstbelastingen die verschuldigd zijn in toekomstige periodes met betrekking tot belastbare tijdelijke verschillen.

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen kunnen als volgt worden toegewezen:

MILJOEN EURO	31 december 2016			31 december 2017		
	Activa	Verplichtingen	Netto	Activa	Verplichtingen	Netto
Immateriële activa en Goodwill	52	24	28	37	21	16
Materiële vaste activa	11	18	(7)	8	12	(4)
Geassocieerde deelnemingen en financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Voorraden	22	5	17	19	3	16
Handelsvorderingen	4	3	1	3	2	1
Voorzieningen en verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding	36	3	33	32	2	30
Andere vlottende activa & overige verplichtingen	1	1	-	(1)	5	(6)
Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen met betrekking tot tijdelijke verschillen	126	54	72	98	45	53
Niet-gecompenseerde fiscale verliezen	55	-	55	37	-	37
Ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden	3	-	3	4	-	4
Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen voor saldering	184	54	130	139	45	94
Saldering	(35)	(35)	-	(24)	(24)	-
Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	149	19	130	115	21	94

De beweging in tijdelijke verschillen gedurende 2016-2017 wordt toegelicht in 12.4.

Uitgestelde belastingvorderingen worden erkend wanneer er voldoende zekerheid is over de beschikbaarheid van toekomstige belastbare winsten om de tijdelijke verschillen, niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden te kunnen gebruiken.

De Groep beoordeelt op geregelde tijdstippen de realiseerbaarheid van haar uitgestelde belastingvorderingen, voornamelijk op basis van de langetermijnplanning voor de bedrijfssegmenten Agfa Graphics en Agfa HealthCare en rekening houdend met de winsten uit het verleden en geschatte toekomstige fiscale winsten van de betreffende geconsolideerde entiteiten. Andere parameters zoals het verwachte tijdstip van de afwikkeling van bestaande tijdelijke verschillen en strategieën betreffende planning van de fiscale winst worden eveneens bij deze beoordeling in aanmerking genomen.

Belangrijke wijzigingen aan bedrijfsplannen en/of goederen- en dienstenstromen die de fiscale winsten of verliezen van bepaalde entiteiten van de Groep beïnvloeden, kunnen een impact hebben op de realisatie van uitgestelde belastingvorderingen. Verschillen die ontstaan tussen reële resultaten en gemaakte assumpties of toekomstige veranderingen aan dergelijke assumpties, kunnen resulteren in het tegenboeken van bepaalde uitgestelde belastingvorderingen wat aanleiding geeft tot een verhoogd effectief belastingtarief voor de Groep.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gecompenseerd als ze betrekking hebben op winstbelastingen geheven door dezelfde belastingautoriteit.

Voor de niet-gecompenseerde fiscale verliezen, de ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden en tijdelijke verschillen werden geen uitgestelde belastingvorderingen opgenomen voor onderstaande bedragen omdat het niet waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee deze kunnen worden verrekend:

- niet-gecompenseerde fiscale verliezen: 189 miljoen euro (2016: 250 miljoen euro);
- ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden: 31 miljoen euro (2016: 35 miljoen euro);
- tijdelijke verschillen: 205 miljoen euro (2016: 285 miljoen euro).

De herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van de toegezegdpensioenregeling (IAS 19R) heeft een belangrijk effect op de niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen op tijdelijke verschillen.

De impact van de betreffende wijziging bevindt zich in entiteiten waarvoor het management van de Groep geoordeeld heeft dat er onvoldoende zekerheid is dat de betreffende belastingbesparing zal kunnen gerealiseerd worden.

De niet-erkende uitgestelde belastingvordering met betrekking tot de impact van de aanpassing van IAS 19 van 2011 en de daaropvolgende herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van de toegezegdpensioenregeling bedraagt 140 miljoen euro en zou een impact hebben in de niet-gerealiseerde resultaten indien opgenomen.

De impact van de uitgestelde belastingvordering op de ongebruikte tijdelijke verschillen, de ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden en de niet-gecompenseerde fiscale verliezen vervalt als volgt:

MILJOEN EURO	Tijdelijke verschillen	Fiscale verliezen	Belasting-kredieten	TOTAAL
Vervalt in:				
2018	-	1	13	14
2019	-	-	-	-
2020	-	-	-	-
2021	-	1	-	1
2022	-	1	-	1
na	-	6	-	6
Zonder vervaldag	205	180	18	403
TOTAAL	205	189	31	425

12.3 RELATIE TUSSEN WINSTBELASTINGEN EN WINST (VERLIES) VOOR BELASTINGEN

12.3.1 Samenvatting 2016

MILJOEN EURO	
Winst (verlies) voor belastingen	115
Winstbelastingen	35
Belastingtarief	30,43%

12.3.2 Aansluiting tussen het gemiddelde effectieve belastingtarief en het toepasselijke belastingtarief

MILJOEN EURO	
Winst (verlies) voor belastingen	115
Het product van het resultaat voor belastingen en het toepasselijke belastingtarief	33
Toepasselijke belastingtarief⁽¹⁾	28,70%
Fiscaal niet aftrekbare lasten	6
Impact van fiscaal verrekenbare tegoeden en andere verminderingen van de belastbare basis	(10)
Fiscale verliezen van het huidige jaar waarvoor geen uitgestelde belastingvordering werd opgenomen	13
Impact gebruikte fiscale verliezen in 2016 waarvoor in het verleden geen uitgestelde belastingvordering werd opgenomen	(37)
Uitgestelde belastingvorderingen erkend op verliezen van vorige jaren	(7)
Belastbaarstelling van voorheen van belasting vrijgestelde reserves	45
Impact van niet-belastbare valutakoersverschillen overgeboekt naar de winst- en verliesrekening	3
Tegenboeking van aftrekbare tijdelijke verschillen waarvoor geen uitgestelde belastingvordering werd erkend	(15)
Roerende voorheffing	4
Winstbelastingen	35
Gemiddelde effectieve belastingtarief	30,43%

(1) Het toepasselijke belastingtarief is het gewogen gemiddelde belastingtarief van de Onderneming en al haar geconsolideerde dochterondernemingen.

12.3.3 Samenvatting 2017

MILJOEN EURO	
Winst (verlies) voor belastingen	99
Winstbelastingen	53
Belastingtarief	53,53%

In 2017 waren er wijzigingen aan de toepasselijke belastingtarieven in vergelijking tot het vorige boekjaar die een belangrijke impact hebben gehad op de winstbelastingen, en dit voornamelijk in België en de Verenigde Staten.

12.3.4 Aansluiting tussen het gemiddelde effectieve belastingtarief en het toepasselijke belastingtarief

MILJOEN EURO	
Winst (verlies) voor belastingen	99
Het product van het resultaat voor belastingen en het toepasselijke belastingtarief	32
Toepasselijke belastingtarief ⁽¹⁾	32,32%
Fiscaal niet aftrekbare lasten	8
Impact van fiscaal verrekenbare tegoeden en andere verminderingen van de belastbare basis	(6)
Fiscale verliezen van het huidige jaar waarvoor geen uitgestelde belastingvordering werd opgenomen	17
Impact gebruikte fiscale verliezen in 2017 waarvoor in het verleden geen uitgestelde belastingvordering werd opgenomen	(1)
Impact van uitgestelde belastingvorderingen erkend op verliezen van vorige jaren	(1)
Toename van aftrekbare tijdelijke verschillen waarvoor geen uitgestelde belastingvordering werd erkend	7
Tegenboeking van aftrekbare tijdelijke verschillen waarvoor geen uitgestelde belastingvordering werd erkend	(34)
Roerende voorheffing	4
Impact van wijzigingen in de fiscale regelgeving in België en de VS op uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	25
Overige	2
Winstbelastingen	53
Gemiddelde effectieve belastingtarief	53,53%

(1) Het toepasselijke belastingtarief is het gewogen gemiddelde belastingtarief van de Onderneming en al haar geconsolideerde dochterondernemingen.

12.4 BEWEGING IN TIJDELIJKE VERSCHILLEN GEDURENDE 2016-2017

MILJOEN EURO	31 december 2015	Wijziging in consolidatiekring	Verschillen opgenomen in win- en verliesrekening	Opgenomen in het eigen vermogen	Valutakoersverschillen	31 december 2016	Wijziging in consolidatiekring	Verschillen opgenomen in win- en verliesrekening	Opgenomen in het eigen vermogen	Valutakoersverschillen	31 december 2017
Immateriële activa en Goodwill	29	-	(1)	-	-	28	-	(12)	-	-	16
Materiële vaste activa	(11)	-	4	-	-	(7)	-	3	-	-	(4)
Geassocieerde deelnemingen en financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorraden	20	-	(3)	-	-	17	-	-	-	(1)	16
Vorderingen	2	-	(1)	-	-	1	-	-	-	-	1
Voorzieningen en verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding	24	-	1	8	-	33	-	-	(2)	(1)	30
Andere vlottende activa & overige verplichtingen	3	-	(3)	-	-	-	-	-	(4)	(2)	(6)
Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen met betrekking tot tijdelijke verschillen	67	-	(3)	8		72	-	(9)	(6)	(4)	53
Niet-gecompenseerde fiscale verliezen	61	-	(6)	-	-	55	-	(18)	-	-	37
Ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden	3	-	-	-	-	3	-	1	-	-	4
Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	131	-	(9)	8		130	-	(26)	(6)	(4)	94

De uitgestelde belastingvordering op de voorzieningen en verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding die opgenomen zijn in de niet-gerealiseerde resultaten hebben betrekking op de herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van de toegezegdpensioenregeling (IAS 19R). De grondslag voor financiële verslaggeving voor de opname van de uitgestelde belastingvorderingen met betrekking tot deze herwaarderingen is uitgelegd in toelichting 3.7.2.1.

13. IMMATERIËLE ACTIVA EN GOODWILL

MILJOEN EURO	Goodwill	Immateriële activa								TOTAAL
		Onbepaalde gebruiks- duur	Beperkte gebruiksduur							
			Merkenamen	Geactiveerde ontwikkelingskosten	Technologie	Clïentencontracten en -relaties	Merkenamen	Management informatiesystemen	Industriële eigendomsrechten en andere licenties	
Aanschaffingswaarde per 31 december 2015	622	17	42	213	115	14	120	62	-	1.205
Valutakoersverschillen	14	-	-	2	1	-	1	-	-	18
Wijziging in consolidatiekring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investeringsuitgaven	-	-	-	-	3	-	1	3	-	7
Buitengebruikstellingen	-	-	-	-	-	-	-	(6)	-	(6)
Overboekingen	-	-	-	-	-	-	1	3	-	4
Aanschaffingswaarde per 31 december 2016	636	17	42	215	119	14	123	62	-	1.228
Valutakoersverschillen	(28)	-	-	(2)	(3)	-	(6)	(1)	-	(40)
Wijziging in consolidatiekring	2	-	1	3	-	-	-	-	-	6
Investeringsuitgaven	-	-	-	-	-	-	1	3	-	4
Buitengebruikstellingen	-	-	-	-	-	-	-	(3)	-	(3)
Overboekingen	-	-	-	-	-	-	3	(2)	-	1
Aanschaffingswaarde per 31 december 2017	610	17	43	216	116	14	121	59	-	1.196
Geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderings- verliezen per 31 december 2015	93	4	42	176	87	10	114	57	-	583
Valutakoersverschillen	3	-	-	2	-	-	2	-	-	7
Wijziging in consolidatiekring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen van het jaar	-	-	-	4	4	1	3	2	-	14
Bijzondere waardeverminderingsverliezen	7	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Buitengebruikstellingen	-	-	-	-	-	-	-	(4)	-	(4)
Overboekingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderings- verliezen per 31 december 2016	103	4	42	182	91	11	119	55	-	607
Valutakoersverschillen	(5)	-	-	(1)	(3)	-	(6)	-	-	(15)
Wijziging in consolidatiekring	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Afschrijvingen van het jaar	-	-	-	4	4	1	3	2	-	14
Bijzondere waardeverminderingsverliezen	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Buitengebruikstellingen	-	-	-	-	-	-	(1)	(1)	-	(2)
Overboekingen	-	-	-	-	-	-	1	(2)	-	(1)
Geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderings- verliezen per 31 december 2017	101	4	43	185	92	12	116	54	-	607
Boekwaarde per 31 december 2015	529	13	-	37	28	4	6	5	-	622
Boekwaarde per 31 december 2016	533	13	-	33	28	3	4	7	-	621
Boekwaarde per 31 december 2017	509	13	-	31	24	2	5	5	-	589

In 2017 bedragen de investeringsuitgaven voor immateriële activa 4 miljoen euro (2016: 7 miljoen euro). De investeringen in immateriële activa zoals weergegeven in het geconsolideerde kasstroomoverzicht bedragen 3 miljoen euro (2016: 4 miljoen euro). Het verschil van 1 miljoen euro (2016: 3 miljoen euro) betreft toegekende warmtekrachtcertificaten en emissierechten die niet resulteerden in kasuitgaven.

Als onderdeel van het herstructureringsplan, met betrekking tot de beslissing om bepaalde reseller activiteiten in de VS stop te zetten, werden er in de loop van 2017 individuele bijzondere waardeverminderingverliezen geboekt op goodwill ten belope van 3 miljoen euro in het Grafische segment.

Als onderdeel van het herstructureringsplan, met betrekking tot de beslissing om de markt van de contrastmedia te verlaten en de sluiting van een *drukplatenfabriek* in het Grafische segment, werden er in 2016 individuele bijzondere waardeverminderingverliezen geboekt op goodwill ten belope van 7 miljoen euro (segment Agfa HealthCare: 6 miljoen euro; segment Agfa Graphics: 1 miljoen euro).

Op het einde van 2016 en 2017 heeft de Groep haar goodwill en immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur getoetst op een mogelijke bijzondere waardevermindering. Het betreft merknamen met een onbepaalde gebruiksduur, die volledig toegewezen zijn aan het operationele segment Agfa HealthCare. Er waren echter geen indicaties tot mogelijke bijzondere waardevermindering. Bovendien heeft de Groep onderzocht of er een indicatie was die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering voor de immateriële activa met beperkte gebruiksduur. Dit resulteerde niet in het boeken van een bijzonder waardeverminderingverlies.

Het management van de Groep heeft op het einde van 2017 beoordeeld of de gebruiksduur van haar belangrijkste immateriële activa nog terecht is. Dit resulteerde niet in een herziening van de afschrijvingstermijnen. In rubriek 13.3 worden de onderliggende veronderstellingen van de gebruiksduur verder toegelicht.

13.1 ONDERZOEK OP BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING VAN GOODWILL

Voor de jaarrekening van de Groep wordt de goodwill jaarlijks onderzocht op bijzondere waardevermindering en telkens er een aanwijzing is die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering. In het kader van het onderzoek op bijzondere waardevermindering is goodwill toegerekend aan een kasstroomgenererende eenheid.

In overeenstemming met de definitie van kasstroomgenererende eenheid heeft het management van de Groep, de te rapporteren segmenten als kasstroomgenererende eenheden geïdentificeerd, zijnde Agfa Graphics, Agfa HealthCare en Agfa Specialty Products. Het te rapporteren segment vertegenwoordigt het laagste niveau binnen de Groep waarop goodwill opgevolgd wordt voor interne managementdoeleinden.

Goodwill wordt getoetst voor bijzondere waardevermindering door de boekwaarde van elke kasstroomgenererende eenheid te vergelijken met haar realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid is bepaald aan de hand van de berekende bedrijfswaarde.

De bedrijfswaarde wordt bepaald als de contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen, welke worden afgeleid van de huidige langetermijnplanning van de Groep.

De disconteringsvoet die gebruikt wordt in de bepaling van de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen is een disconteringsvoet die gebaseerd is op een gewogen gemiddelde kapitaalkost (WACC).

De gewogen gemiddelde kapitaalkost is gebaseerd op deze van een gemiddelde marktdeelnemer van een groep van peers waarbij een extra risicocomponent toegevoegd werd aan de kost van eigen vermogen.

De kost van vreemd vermogen is gebaseerd op voorwaarden die vergelijkbare bedrijven voor hun langetermijnfinanciering zouden kunnen onderhandelen.

De disconteringsvoet is voor elke kasstroomgenererende eenheid afzonderlijk berekend op basis van de verhouding schuldgraad versus eigen vermogen van elke groep van peers.

De disconteringsvoet voor belastingen is afgeleid van de gewogen gemiddelde kapitaalkost bij wijze van iteratie.

Er dient tevens vermeld te worden dat de Groep het effect van gestegen zilverprijzen op haar financiële positie zal trachten te verlichten onder andere door verkoopprijsaanpassingen en door het nemen van kostenbesparingsmaatregelen, afhankelijk van de omvang van de grondstoffenprijsstijgingen, van de evolutie van de geldende muntkoersen en de algemene marktomstandigheden.

13.1.1 Kasstroomgenererende eenheid Agfa Graphics

Per 31 december 2017 omvat de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid

Agfa Graphics goodwill ten belope van 33 miljoen euro.

Per jaareinde 2017 heeft de Groep de goodwill behorende tot de kasstroomgenererende eenheid Agfa Graphics getoetst op een mogelijke bijzondere waardevermindering.

Rekening houdend met de gebruikte veronderstellingen is de bedrijfswaarde van de eenheid groter dan haar boekwaarde en is er geen bijzondere waardevermindering geboekt.

De bedrijfswaarde van de kasstroomgenererende eenheid Agfa Graphics is bepaald op basis van kasstroomvoorspellingen over de komende vijf jaar.

De kasstroomprognoses werden bepaald op basis van een formeel door de Raad van Bestuur goedgekeurd strategisch bedrijfsplan.

Na vijf jaar wordt de residuele waarde van de kasstroomgenererende eenheid bepaald, rekening houdend met een groeivoet van -2,0% in de 'prepress'-activiteit en van +2,0% in de 'inkjet'-toepassingen. De groeivoeten zijn afgeleid van beschikbare marktinformatie.

De belangrijkste veronderstellingen gebruikt in de beoordeling van een mogelijke bijzondere waardevermindering zijn bepaald door het management van het segment Agfa Graphics en zijn gebaseerd op prestaties uit het verleden en de verwachtingen betreffende marktontwikkeling.

Deze zijn als volgt:

- gewogen gemiddelde kapitaalkost na belastingen: 5,98% (2016: 6,07%);
- disconteringsvoet voor belastingen: 7,37% (2016: 7,53%);
- groeivoet gehanteerd voor de berekening van de residuele waarde (na vijf jaar): -2,0% (2016: -2,0%) in de 'prepress'-activiteit en +2,0% (2016: +2,0%) in de 'inkjet'-toepassingen;
- aluminium: vork tussen 1.722-1.730 euro/ton (2016: 1.435-1.440 euro/ton);
- zilverprijzen: 18 USD/Troz. (2016: 18 USD/Troz.);
- wisselkoers US dollar/euro: 1,160 (2016: US dollar/euro: 1,125);
- opbrengsten en brutowinstmarge: de opbrengsten en de brutowinstmarge reflecteren de verwachtingen van het management gebaseerd op ervaringen uit het verleden en rekening houdend met risico's specifiek voor het te rapporteren segment.

Er werden sensitiviteitsanalyses uitgevoerd waarbij het effect onderzocht werd van een redelijkerwijs mogelijke wijziging van de belangrijkste gehanteerde veronderstellingen op de bedrijfswaarde van de eenheid, zijnde substantieel verhoogde grondstofprijzen (zilver en aluminium) en een verhoging van de gewogen gemiddelde kapitaalkost (WACC).

De gevoeligheidsanalyse is gebaseerd op een stijging van de zilver- en de aluminiumprijs en op een stijging van 100 basispunten van de WACC. Op basis van voornoemde gevoeligheidsanalyses is het management ervan overtuigd dat een redelijkerwijs mogelijke wijziging in een belangrijke veronderstelling waarop management zijn bepaling van de realiseerbare waarde van de eenheid heeft gebaseerd, geen aanleiding zal geven tot het boeken van een bijzonder waardeverminderingverlies.

13.1.2 Kasstroomgenererende eenheid Agfa HealthCare

Per 31 december 2017 bedraagt de boekwaarde van de goodwill van de kasstroomgenererende eenheid Agfa HealthCare 476 miljoen euro. Per jaareinde 2017 heeft de Groep de goodwill behorende tot de kasstroomgenererende eenheid Agfa HealthCare getoetst op een mogelijke bijzondere waardevermindering.

Rekening houdend met de gebruikte veronderstellingen is de bedrijfswaarde van de eenheid groter dan haar boekwaarde en is er geen bijzonder waardeverminderingverlies geboekt.

De bedrijfswaarde van de kasstroomgenererende eenheid Agfa HealthCare wordt bepaald op basis van kasstroomvoorspellingen over de komende vijf jaar. De kasstroomprognoses werden bepaald op basis van een formeel door de Raad van Bestuur goedgekeurd strategisch bedrijfsplan. Na vijf jaar wordt de residuele waarde van de kasstroomgenererende eenheid bepaald, rekening houdend met een groeivoet voor de divisie Information Technology Solutions (IT-oplossingen) van 2,10% en een groeivoet voor de divisie Imaging Systems van -1,63%. De groeivoeten zijn afgeleid van beschikbare marktinformatie.

De belangrijkste veronderstellingen gebruikt in de beoordeling van een mogelijke bijzondere waardevermindering zijn bepaald door het management van het te rapporteren segment Agfa HealthCare en zijn gebaseerd op prestaties uit het verleden en de verwachtingen wat betreft marktontwikkeling.

Deze zijn als volgt:

- gewogen gemiddelde kapitaalkost na belastingen: 8,22% (2016: 8,00%);
- disconteringsvoet voor belastingen: 10,51% (2016: 10,09%);
- groeivoet gehanteerd voor de berekening van de residuele waarde (na vijf jaar): 2,10% voor IT-oplossingen (2016: 2,01%) en - 1,63% voor Imaging Systems (2016: -1,74%);
- zilverprijzen: 18 USD/Troz. (2016: 18 USD/Troz.);
- wisselkoers US dollar/euro: 1,16 (2016: US dollar/euro: 1,125);
- opbrengsten en brutowinstmarge: de opbrengsten en de brutowinstmarge reflecteren de verwachtingen van het management gebaseerd op ervaringen uit het verleden en rekening houdend met risico's specifiek voor het te rapporteren segment.

Er werd een sensitiviteitsanalyse uitgevoerd waarbij het effect onderzocht werd van een redelijkerwijs mogelijke verhoging van de gewogen gemiddelde kapitaalkost (WACC) en een substantiële verhoging van de zilverprijs. De sensitiviteitsanalyse is gebaseerd op een mogelijke verhoging van de zilverprijs over de lange termijnhorizon met 8 USD/Troz. en een verhoging van de WACC met 100 basispunten. Deze sensitiviteitsanalyses hebben geen risico op een mogelijks bijzondere waardevermindering onthuld. Op basis van voornoemde gevoeligheidsanalyse is het management ervan overtuigd dat een redelijkerwijs mogelijke wijziging in een belangrijke veronderstelling waarop management zijn bepaling van de realiseerbare waarde van de eenheid heeft gebaseerd, geen aanleiding zal geven tot het boeken van een bijzonder waardeverminderingverlies.

13.1.3 Kasstroomgenererende eenheid Agfa Specialty Products

Per 31 december 2017 omvat de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid Agfa Specialty Products geen goodwill.

13.2. ONDERZOEK OP BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING VAN IMMATERIËLE ACTIVA MET ONBEPAALEDE GEBRUIKSDUUR

Op het einde van 2016 en 2017 heeft de Groep haar immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur getoetst op een mogelijke bijzondere waardevermindering. Het betreft merknamen met een onbepaalde gebruiksduur, die volledig toegewezen zijn aan het operationele segment Agfa HealthCare. Dit resulteerde niet in het boeken van een bijzonder waardeverminderingsverlies.

13.3 GEBRUIKSDUUR VAN IMMATERIËLE ACTIVA MET EEN BEPERKTE GEBRUIKSDUUR

De gebruiksduur van een immaterieel actief is de periode, waarin het actief verwacht wordt op een directe of op een indirecte wijze bij te dragen tot de toekomstige kasstromen van de Groep. Verworven technologie, klantencontracten en -relaties zijn de meest belangrijke immateriële activa van de Groep.

Voor verworven technologie is de schatting van de resterende gebruiksduur gebaseerd op een analyse van factoren zoals typische productlevenscycli in de industrie en technologische en economische veroudering voortkomende hoofdzakelijk uit verwachte acties van concurrenten en potentiële concurrenten.

Op 31 december 2017 bedroeg de nettoboekwaarde van de door de Groep verworven technologie 31 miljoen euro (2016: 33 miljoen euro). De door de Groep verworven technologie heeft een geschatte gewogen gemiddelde resterende gebruiksduur van ongeveer zeven jaar. De gebruiksduur van immateriële activa wordt regelmatig beoordeeld en herzien indien noodzakelijk.

Voor verworven cliëntencontracten en -relaties is de schatting van de resterende gebruiksduur gebaseerd op ratio's die het verval van cliëntenrelaties weergeven.

Voor de schatting van dergelijke ratio's beoordeelt de Groep de waarschijnlijkheid dat bestaande contracten worden hernieuwd. Voor de beoordeling van de waarschijnlijkheid dat bestaande contracten worden hernieuwd, worden de vraag, de concurrentie en andere factoren zoals technologische afhankelijkheid en daarmee verband houdende 'sunk costs' in overweging genomen.

Op 31 december 2017 bedroeg de nettoboekwaarde van de door de Groep verworven cliëntencontracten en -relaties 24 miljoen euro (2016: 28 miljoen euro). De door de Groep verworven cliëntencontracten en -relaties hebben een geschatte gewogen gemiddelde resterende gebruiksduur van ongeveer acht jaar. De gebruiksduur van immateriële activa wordt regelmatig beoordeeld en herzien indien noodzakelijk.

Hoewel de Groep van oordeel is dat de gebruikte veronderstellingen (zoals de productlevenscycli en de ratio's die het verval van cliëntenrelaties weergeven) geschikt zijn, kunnen belangrijke verschillen in actuele ervaring een impact hebben op de toekomstige afschrijvingslast voor de Groep.

14. MATERIËLE VASTE ACTIVA

MILJOEN EURO	Terreinen, gebouwen en infrastructuur	Machines en technische uitrusting	Meubilair en overige materiële vaste activa	Vaste activa in aanbouw en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	TOTAAL
Aanschaffingswaarde per 31 december 2015	345	1.535	214	14	2.108
Valutakoersverschillen	2	1	3	-	6
Wijziging in consolidatiekring	-	-	-	-	-
Investeringsuitgaven	3	10	15	13	41
Buitengebruikstellingen	(9)	(54)	(21)	(1)	(85)
Overboekingen	17	(13)	2	(11)	(5)
Aanschaffingswaarde per 31 december 2016	358	1.479	213	15	2.065
Valutakoersverschillen	(11)	(27)	(6)	(1)	(45)
Wijziging in consolidatiekring	-	-	-	-	-
Investeringsuitgaven	2	14	12	16	44
Buitengebruikstellingen	(4)	(29)	(5)	(1)	(39)
Overboekingen	1	2	3	(10)	(4)
Aanschaffingswaarde per 31 december 2017	346	1.439	217	19	2.021
Geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindering-verliezen per 31 december 2015	267	1.435	192	-	1.894
Valutakoersverschillen	1	-	2	-	3
Wijziging in consolidatiekring	-	-	-	-	-
Afschrijvingen van het jaar	7	24	12	-	43
Bijzondere waardevermindering-verliezen	4	4	-	-	8
Buitengebruikstellingen	(8)	(53)	(20)	-	(81)
Overboekingen	10	(10)	-	-	-
Geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindering-verliezen per 31 december 2016	281	1.400	186	-	1.867
Valutakoersverschillen	(7)	(25)	(5)	-	(37)
Wijziging in consolidatiekring	-	-	-	-	-
Afschrijvingen van het jaar	7	19	13	-	39
Bijzondere waardevermindering-verliezen	-	-	-	-	-
Buitengebruikstellingen	(2)	(28)	(5)	-	(35)
Overboekingen	-	(5)	1	1	(3)
Geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardevermindering-verliezen per 31 december 2017	279	1.361	190	1	1.831
Boekwaarde per 31 december 2015	78	100	22	14	214
Boekwaarde per 31 december 2016	77	80	26	15	198
Boekwaarde per 31 december 2017	67	78	27	18	190

In 2017 bedroegen de investeringsuitgaven voor materiële vaste activa 44 miljoen euro (2016: 41 miljoen euro), waarvan 16 miljoen euro (2016: 13 miljoen euro) voornamelijk betrekking heeft op activa in aanbouw voor efficiëntieverhoging, instandhouding en IT-gerelateerde projecten in de productie in België, Duitsland, Frankrijk, Brazilië, Verenigde Staten en China. De investeringen in materiële vaste activa zoals weergegeven in het geconsolideerde kasstroomoverzicht bedragen 43 miljoen euro. Het verschil van 1 miljoen euro betreft activa getransfereerd uit voorraad die niet resulteerden in kasuitgaven.

De Groep, als leasinggever, heeft ook een aantal activa onder operationele lease in haar balans opgenomen onder de rubriek 'Overige materiële vaste activa'.

Per eind december 2017 bedroeg de nettoboekwaarde van de materiële vaste activa onder operationele lease 9 miljoen euro (2016: 7 miljoen euro).

De minimale leasebetalingen onder niet-opzeggbare operationele leaseovereenkomsten worden weergegeven in toelichting 29.

Als onderdeel van het herstructureringsplan met betrekking tot de sluiting van een Italiaanse drukplatenfabriek in Agfa Graphics werden er in 2016 bijzondere waardevermindervingsverliezen geboekt op gebouwen, infrastructuur, machines en technische uitrusting ten belope van 7 miljoen euro.

15. GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN EN FINANCIËLE ACTIVA

15.1. GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

Gedurende 2016 verwierf de Groep een aandeel van 26,4% in de onderneming My Personal Health Record Express Inc. (MphRx) teneinde haar positie te versterken op de geïntegreerde zorgmarkt. Het betreden van de geïntegreerde zorgmarkt maakt deel uit van Agfa HealthCare's lange termijnstrategie om het aanbod van de HealthCare IT op de globale markt uit te breiden.

Voor de verwerving van het aandeel van 26,4% in MphRx, een Amerikaans-Indisch bedrijf, heeft de Groep 6 miljoen euro betaald. De geassocieerde deelneming wordt gewaardeerd volgens de 'equity'-methode. Gedurende 2017 werden verliezen ten belope van 0,6 miljoen euro geboekt met betrekking tot het aangehouden aandeel (2016: -0,5 miljoen euro).

Tengevolge van een transactie tot terugkoop van aandelen en een financieringstransactie, verhoogde het aandeel dat de Groep aanhoudt in MphRx tot 27,4% einde december 2017.

Onderstaande tabel geeft de boekwaarde weer van geassocieerde deelnemingen, het aandeel in de winst- en verliesrekening en in de niet-gerealiseerde resultaten alsook samengevatte financiële informatie.

MILJOEN EURO	2016	2017
Boekwaarde van de investering in PlanOrg Informatik GmbH	-	-
Boekwaarde van de investering in MphRx, inclusief goodwill	6	5
Netto verlies van MphRx, na winstbelastingen	(2)	(2)
Aandeel van de Groep in het nettoverlies van geassocieerde deelnemingen, na winstbelastingen (26,4%/27,4%)	(0,5)	(0,6)
Niet-gerealiseerde resultaten van MphRx, na winstbelastingen	-	-
Aandeel van de Groep in de niet-gerealiseerde resultaten van geassocieerde deelnemingen, na winstbelastingen (26,4%/27,4%)	-	-
Beknopte financiële informatie van MphRx		
Kortlopende activa	4	2
Eigen vermogen	4	2
Aandeel van de Groep in het eigen vermogen (26,4%/27,4%)	1	-
Goodwill inbegrepen in de boekwaarde van de investering in MphRx	5	5
Boekwaarde van de investering in MphRx	6	5

15.2. FINANCIËLE ACTIVA

MILJOEN EURO	2016	2017
Voor verkoop beschikbare financiële activa	8	9
Leningen en vorderingen	2	2
TOTAAL	10	11

Per 31 december 2017 omvat de categorie voor verkoop beschikbare financiële activa, investeringen in genoteerde ondernemingen geboekt aan reële waarde met veranderingen in reële waarde geboekt in het eigen vermogen.

Per 31 december 2016 omvat de categorie voor verkoop beschikbare financiële activa, investeringen in genoteerde ondernemingen geboekt aan reële waarde met veranderingen in reële waarde geboekt in het eigen vermogen. In de loop van 2016 werd de belegging in een obligatiefonds verkocht.

16. VOORRADEN

MILJOEN EURO	2016	2017
Grond- en hulpstoffen	70	74
Goederen in bewerking en halfafgewerkte producten	107	112
Afgewerkte producten	39	44
Handelsgoederen inclusief wisselstukken	201	183
Goederen onderweg en andere voorraden	66	74
TOTAAL	483	487

De afwaarderingen van de voorraden naar opbrengstwaarde bedroegen 16 miljoen euro in 2017 (2016: 16 miljoen euro). Deze afwaarderingen hebben betrekking op verouderde, beschadigde of vervallen voorraad. De kost van deze voorraad is volledig afgeschreven. Bijgevolg heeft de Groep op 31 december 2017 geen voorraden gewaardeerd aan reële waarde minus verkoopkosten.

In de geconsolideerde winst- en verliesrekening zijn de afwaarderingen van de voorraden in de kostprijs van verkopen verwerkt.

17. OVERIGE BELASTINGVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN

Overige belastingvorderingen bedragen 23 miljoen euro (2016: 25 miljoen euro) en overige belastingverplichtingen bedragen 34 miljoen euro (2016: 37 miljoen euro).

Overige belastingvorderingen en -verplichtingen hebben betrekking op overige belastingen, zoals BTW en andere indirecte belastingen.

Overige belastingvorderingen en -verplichtingen worden gecompenseerd als ze betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastingautoriteit en als ze bestemd zijn om te worden afgewikkeld op een nettobasis.

18. INVORDERBARE MINIMALE LEASEBETALINGEN

Leaseovereenkomsten waarbij de tegenpartij, de leasingnemer, als economische eigenaar van het actief wordt beschouwd, worden opgenomen als vordering voor een bedrag gelijk aan de contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen. De contante waarden van de toekomstige minimale leasebetalingen bedroegen 86 miljoen euro (2016: 88 miljoen euro) per 31 december 2017 en zullen tot aan het einde van de leaseperiode financieringsbaten voor een bedrag van 8 miljoen euro genereren (2016: 10 miljoen euro). Per 31 december 2017 bedroegen de waardeverminderingen op deze Vorderingen 1 miljoen euro (2016: 1 miljoen euro).

De invorderbare, minimale leasebetalingen zijn als volgt:

MILJOEN EURO	2016			2017		
	Totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen	Onverdiende financieringsbaten	Contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen	Totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen	Onverdiende financieringsbaten	Contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen
Niet later dan één jaar	35	4	31	35	4	31
Later dan één jaar en niet later dan vijf jaar	61	6	55	57	4	53
Later dan vijf jaar	2	-	2	2	-	2
TOTAAL	98	10	88	94	8	86
Waardeverminderingen			(1)			(1)
Invorderbare minimale leasebetalingen			87			85

De Groep sluit voor bepaalde uitrusting financiële leaseovereenkomsten af voornamelijk via Agfa Finance (zijnde Agfa Finance NV, haar filialen, Agfa Finance Corp. en Agfa Finance Inc.) en via Agfa verkooporganisaties in Nieuw-Zeeland en Australië.

Bij het aangaan van de leaseovereenkomst bedraagt de contante waarde van de minimale leasebetalingen doorgaans minstens 90% van de reële waarde van de activa die onder een financiële lease worden aangehouden.

Het overgrote deel van de leaseovereenkomsten afgesloten met Agfa Finance hebben een niet-opzegbare leaseperiode van vier jaar. Meestal voorzien de overeenkomsten in een koopoptie voor het actief na het verstrijken van de leaseperiode aan een waarde die doorgaans tussen de 2% en 5% van de bruto-investering bij het afsluiten van de leaseovereenkomst bedraagt. In sommige gevallen wordt de reële waarde van het actief terugbetaald door middel van een koopverplichting voor verbruiksgoederen aan een hogere waarde dan hun marktwaaarde. In dit geval dient de toeslag hoog genoeg te zijn om het initieel door de leasinggever geïnvesteerde bedrag te dekken.

In deze overeenkomsten kan de toeslag en/of de leaseperiode veranderd worden.

Agfa Finance biedt haar diensten aan via haar dochterondernemingen in Frankrijk en Italië en via haar bijkantoren in Europa (Spanje, Zwitserland, Benelux, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en de Scandinavische landen) via Agfa Finance Corp. in de Verenigde Staten en Agfa Finance Inc. in Canada.

Per 31 december 2017 bedroeg de contante waarde van de minimale leasebetalingen voor Agfa Finance vóór verrekening van waardeverminderingen 85 miljoen euro (2016: 87 miljoen euro). Agfa-verkooporganisaties in Australië en Nieuw-Zeeland bieden hun klanten financiering aan voor grafische uitrusting met een gemiddelde resterende leaseperiode van twaalf maanden. Per 31 december 2017 bedroeg de contante waarde van de minimale leasebetalingen vóór verrekening van waardeverminderingen 1 miljoen euro (2016: 1 miljoen euro).

In 2017 heeft de Groep geen enkel deel van de leaseportfolio verkocht (2016: 3 miljoen euro).

19. OVERIGE VORDERINGEN

Overige vorderingen zoals gepresenteerd in de geconsolideerde balans ten belope van 14 miljoen euro (2016: 13 miljoen euro) omvatten nog niet geactiveerde leasecontracten 8 miljoen euro (2016: 6 miljoen euro), vorderingen ten opzichte van het personeel 1 miljoen euro (2016: 2 miljoen euro) en overige 5 miljoen euro (2016: 5 miljoen euro).

MILJOEN EURO	2016	2017
Overige vorderingen		
Nog niet geactiveerde leasecontracten ⁽¹⁾	6	8
Vorderingen ten opzichte van het personeel	2	1
Overige	5	5
TOTAAL	13	14

(1) Leasingmateriaal dat nog niet werd geïnstalleerd bij de klant ter plaatse.

20. OVERIGE ACTIVA

Overige langlopende en kortlopende activa kunnen als volgt voorgesteld worden:

MILJOEN EURO	2016	2017
Langlopend		
Lange termijn dienstverleningscontracten met betrekking tot toekomstige boekjaren (strategische leveranciers)	13	6
Totaal langlopend	13	6
Kortlopend		
Lange termijn dienstverleningscontracten met betrekking tot toekomstige boekjaren (strategische leveranciers)	21	23
Voorschotten op kosten (voornamelijk mbt douane-expediteurs)	7	7
Waarborgen en bewaargevingen	6	4
Overige	11	10
Totaal kortlopend	45	44
TOTAAL	58	50

21. GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

De reconciliatie van geldmiddelen en kasequivalenten zoals gerapporteerd in de geconsolideerde balans kan als volgt worden weergegeven:

MILJOEN EURO	2016	2017
Effecten beschikbaar voor verkoop	10	-
Kas, depositorekeningen en cheques	119	68
Onderpand voor derivaten (metal swaps)	-	-
Overige kas, depositorekeningen en cheques	119	68
Geldmiddelen en kasequivalenten zoals gerapporteerd in de geconsolideerde balans	129	68
Vorderingen ingevolge liquiditeitsovereenkomst (in de balans opgenomen onder de rubriek 'Overige vorderingen')	-	-
Schulden ingevolge liquiditeitsovereenkomst (in de balans opgenomen onder de rubriek 'Overige verplichtingen')	(2)	-
Geldmiddelen en kasequivalenten zoals weergegeven in het geconsolideerd kasstroomoverzicht	127	68

22. VASTE ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP

Per jaareinde zijn er geen materiële vaste activa aangehouden voor verkoop.

23. EIGEN VERMOGEN

De diverse componenten van het eigen vermogen evenals de wijzigingen tussen 1 januari 2016 en 31 december 2017 worden weergegeven in de Geconsolideerde Staat van het Eigen Vermogen.

23.1 MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL EN UITGIFTEPREMIE

Op 31 december 2017 bedraagt het maatschappelijk kapitaal van de Onderneming 187 miljoen euro, verdeeld over 171.851.042 volstorte gewone aandelen zonder nominale waarde.

23.2 INGEKOCHE EIGEN AANDELEN

De reserve voor eigen aandelen bevat de kostprijs van de ingekochte eigen aandelen. Per 31 december 2017 hield de Groep 4.099.852 (2015: 4.099.852) eigen aandelen aan.

23.3 REËLE WAARDERESERVE

De reële waarderreserve bevat voornamelijk de herwaardering van de deelneming van de Groep in Digital Illustrate Inc. en is aangeduid als financieel actief beschikbaar voor verkoop.

23.4 AFDEKKINGSRESERVE

Per 31 december 2017 bevat de afdekkingsreserve het effectief gedeelte van de veranderingen in reële waarde van 'metal swap'-overeenkomsten en van termijnwisselcontracten aangeduid als kasstroomafdekkingen.

Gedurende 2016 en 2017 heeft de Groep een aantal 'metal swap'-overeenkomsten afgesloten met een investeringsbank. Deze contracten werden aangeduid als kasstroomafdekkingen van het risico op prijschommelingen van de grondstoffen welke zeer waarschijnlijk zullen worden aangekocht. Het betreft contracten die zijn afgesloten voor de levering van grondstoffen en die in overeenkomst zijn met het verwachte verbruik van de Groep.

Het deel van de winsten (verliezen) op de swap-overeenkomsten, dat effectief gebleken is, werd geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten na winstbelastingen (31 december 2017: 7 miljoen euro; 31 december 2016: 2 miljoen euro).

In de loop van 2017 duidde de Groep termijnwisselcontracten aan als kasstroomafdekkingen van het vreemde-valutarisico in pond sterling en US dollar met betrekking tot zeer waarschijnlijke toekomstige verkopen in die respectieve munten voor de volgende 15 maanden. In de loop van 2016 duidde de Groep termijnwisselcontracten aan als kasstroomafdekkingen van het vreemde-valutarisico in pond sterling, US dollar en Chinese Renminbi met betrekking tot zeer waarschijnlijke toekomstige verkopen in die respectieve munten voor de volgende 15 maanden. Het deel van de winsten op de termijnwisselcontracten, dat effectief gebleken is (31 december 2017: 3 miljoen euro; 31 december 2016: min 1 miljoen euro), werd geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten na winstbelastingen.

23.5 HERWAARDERING VAN DE NETTOVERPLICHTING UIT HOOFDE VAN DE TOEGEZEGDPENSIOENREGELINGEN

De herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van de toegezegdpensioenregelingen bevat zowel de impact van de eerste toepassing van de aanpassing aan IAS 19 (2011) en alle erop volgende herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van de toegezegdpensioenregelingen.

Herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van de toegezegdpensioenregelingen hebben voornamelijk betrekking op actuariële winsten en verliezen en het rendement op fondsbeleggingen, exclusief de bedragen die vervat zitten in interestopbrengsten op de toegezegdpensioenregelingen.

De evolutie over het jaar 2017 wordt weergegeven in de volgende tabel:

MILJOEN EURO	31 december 2016	Herwaardering van de netto-verplichting van toegezegdpensioenregelingen	Winst-belastingen	31 december 2017
		Note 24.1.3	Note 12.4	
Herwaardering van de netto-verplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen				
Met betrekking tot materiële landen	(956)	56	(3)	(903)
Met betrekking tot niet-materiële landen	(20)	(1)	1	(20)
TOTAAL	(976)	55	(2)	(923)

De evolutie van het jaar, na winstbelastingen is een stijging van 53 miljoen euro. Uitgestelde belastingen met betrekking tot de herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van de toegezegdpensioenregelingen worden eveneens geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten. Het effect van winstbelastingen wordt toegelicht in toelichting 12.4.

23.6 VALUTAKOERSVERSCHILLEN

De valutakoersverschillen bevatten zowel de valutakoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de jaarrekeningen van buitenlandse activiteiten, als de valutakoersverschillen afkomstig uit de omrekening van de verplichting die de netto-investering van de Onderneming in een buitenlandse entiteit afdekt.

Tot mei 2016 maakte de Groep gebruik van termijnwisselverrichtingen uitgedrukt in US dollar om het valutarisico met betrekking tot de netto- investering in één van haar dochterondernemingen in de Verenigde Staten af te dekken (zie toelichting 7.1.3). Vanaf mei 2016 heeft de Groep de aanwijzing van indekking van een netto-investering ingetrokken. Het effectieve deel van de winst op de afdekkingsinstrumenten dat rechtstreeks in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen werd (Valutakoersverschillen 31 december 2017: 10 miljoen euro, 31 december 2016: 10 miljoen euro), zal vrijvallen in de winst- en verliesrekening op het moment van afstoting of gedeeltelijke afstoting van de buitenlandse entiteit.

In de loop van 2016 werd een bedrag van 8 miljoen euro geherclassificeerd van Valutakoersverschillen in het eigen vermogen naar Overige financieringskosten in de winst- en verliesrekening naar aanleiding van de stopzetting van operationele activiteiten in Venezuela.

23.7 DIVIDENDEN

In 2016 werd er geen dividend uitbetaald naar aanleiding van de beslissing van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Agfa-Gevaert NV van 10 mei 2016. In 2017 werd er geen dividend uitbetaald naar aanleiding van de beslissing van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Agfa-Gevaert NV van 9 mei 2017.

Voor 2018 wordt er geen betaling van dividend voorgesteld door de Raad van Bestuur.

23.8 MINDERHEIDSBELANGEN

Minderheidsbelangen houden een materieel belang aan in zeven dochterondernemingen, gesitueerd in Groot-China en de ASEAN-regio (31 december 2017: 31 miljoen euro; 31 december 2016: 36 miljoen euro). In Europa zijn er twee dochterondernemingen waarin minderheidsbelangen een aandeel aanhouden dat van ondergeschikt belang is voor de Groep (31 december 2017: 1 miljoen euro; 31 december 2016: 1 miljoen euro).

Met ingang van 1 september 2010 bundelen Agfa Graphics NV en haar zakenpartner Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd. hun activiteiten, gericht op het versterken van de marktpositie van beide partners in Groot-China en de ASEAN-regio. Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd. houdt een participatie aan van 49% in Agfa Graphics Asia Ltd., de holding van de gecombineerde activiteiten van beide partijen.

De dochterondernemingen van Agfa Graphics Asia Ltd. zijn:

- Agfa (Wuxi) Printing Plate Co., Ltd
- Agfa ASEAN Sdn. Bhd.
- Agfa Imaging (Shenzhen) Co. Ltd.
- Agfa Singapore Pte. Ltd.
- Agfa Taiwan Co Ltd.
- Shanghai Agfa Imaging Products Co., Ltd.

Op basis van de analyse van de 'Governance'-structuren die momenteel van kracht zijn, heeft de Groep geoordeeld dat ze controle heeft in de desbetreffende dochterondernemingen.

Het geaccumuleerde bedrag toewijsbaar aan de minderheidsbelangen van Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd. bedraagt 31 miljoen euro.

Het deel van de winst van het jaar dat toebehoort aan de minderheidsbelangen van deze zakenpartner bedraagt 8 miljoen euro. Valutakoersverschillen toewijsbaar aan de minderheidsbelangen van deze zakenpartner daalden met 3 miljoen euro over 2017.

In de loop van 2017 werd een dividend betaald aan Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd. (2017: 10 miljoen euro; 2016: 12 miljoen euro).

De volgende tabel geeft de financiële informatie weer voor de dochterondernemingen waarin de zakenpartner, Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd., een minderheidsbelang aanhoudt van 49%, opgesteld in overeenstemming met IFRS.

De informatie is voor intercompany eliminaties met andere ondernemingen van de Agfa-Gevaert Groep.

MILJOEN EURO	2016	2017
Vlottende activa	79	67
Vaste activa	17	15
Kortlopende verplichtingen	23	17
Langlopende verplichtingen	1	1
Netto-activa Agfa Graphics Asia Ltd. en haar dochterondernemingen (geconsolideerd)	72	64
Netto-activa toewijsbaar aan minderheidsbelangen in Agfa Graphics Asia Ltd en haar dochterondernemingen	36	31
Opbrengsten	128	114
Winst over het boekjaar	20	15
Winst over het boekjaar toewijsbaar aan minderheidsbelangen in Agfa Graphics Asia Ltd en haar dochterondernemingen	10	8
Niet-gerealiseerde resultaten	(4)	(5)
Niet-gerealiseerde resultaten toewijsbaar aan minderheidsbelangen in Agfa Graphics Asia Ltd en haar dochterondernemingen	(2)	(3)
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten toewijsbaar aan minderheidsbelangen in Agfa Graphics Asia Ltd en haar dochterondernemingen	8	5
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	18	7
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(3)	(1)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(25)	(19)
Dividenden betaald aan minderheidsbelangen in het boekjaar ⁽¹⁾	(12)	(10)

(1) Inbegrepen in kasstromen uit financieringsactiviteiten.

23.9 NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN NA WINSTBELASTINGEN

2016

MILJOEN EURO	Toewijsbaar aan aandeelhouders van de Onderneming						TOTAAL NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN
	Valutakoersverschillen	Afdekkingsreserve	Reële waarde reserve	Herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen	TOTAAL	Minderheidsbelangen	
Valutakoersverschillen voor buitenlandse activiteiten	28	-	-	-	28	(2)	26
Nettowinst (verlies) op de afdekking van de netto-investering in een buitenlandse activiteit, na winstbelastingen	3	-	-	-	3	-	3
Valutakoersverschillen geherclassificeerd naar de winst- en verliesrekening ten gevolge van de stopzetting van een buitenlandse activiteit	8	-	-	-	8	-	8
Effectief gedeelte van reële waardeveranderingen van derivaten aangeduid als kasstroomafdekkingen, na winstbelastingen	-	5	-	-	5	-	5
Nettoverandering in de reële waarde van kasstroomafdekkingen die is overgeboekt naar de winst- en verliesrekening, na winstbelastingen	-	-	-	-	-	-	-
Nettoverandering in de reële waarde van kasstroomafdekkingen die is overgeboekt naar de initiële boekwaarde van het afgedekte actief, na winstbelastingen	-	10	-	-	10	-	10
Reële waardeveranderingen van financiële activa beschikbaar voor verkoop	-	-	(2)	-	(2)	-	(2)
Herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen, na winstbelastingen	-	-	-	(135)	(135)	-	(135)
NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN NA WINSTBELASTINGEN	39	15	(2)	(135)	(83)	(2)	(85)

MILJOEN EURO	Toewijsbaar aan aandeelhouders van de Onderneming						TOTAAL NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN
	Valutakoersverschillen	Afdekkingsreserve	Reële waarde reserve	Herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen	TOTAAL	Minderheidsbelangen	
Valutakoersverschillen voor buitenlandse activiteiten	(40)	-	-	-	(40)	(3)	(43)
Nettowinst (verlies) op de afdekking van de netto-investering in een buitenlandse activiteit, na winstbelastingen	-	-	-	-	-	-	-
Valutakoersverschillen geherclassificeerd naar de winst- en verliesrekening ten gevolge van de stopzetting van een buitenlandse activiteit	-	-	-	-	-	-	-
Effectief gedeelte van reële waardeveranderingen van derivaten aangeduid als kasstroomafdekkingen, na winstbelastingen	-	28	-	-	28	-	28
Nettoverandering in de reële waarde van kasstroomafdekkingen die is overgeboekt naar de winst- en verliesrekening, na winstbelastingen	-	(5)	-	-	(5)	-	(5)
Nettoverandering in de reële waarde van kasstroomafdekkingen die is overgeboekt naar de initiële boekwaarde van het afgedekte actief, na winstbelastingen	-	(14)	-	-	(14)	-	(14)
Reële waardeveranderingen van financiële activa beschikbaar voor verkoop	-	-	1	-	1	-	1
Herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen, na winstbelastingen	-	-	-	53	53	-	53
NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN NA WINSTBELASTINGEN	(40)	9	1	53	23	(3)	20

24. PERSONEELSBELONINGEN

24.1 SAMENVATTING

Verplichtingen aan het personeel

MILJOEN EURO	31 december 2016	31 december 2017
Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding	1.226	1.121
Langetermijnontslagvergoedingen	38	28
Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding en langetermijnontslagvergoedingen	1.264	1.149
Overige personeelsbeloningen	13	13
Langlopende verplichtingen	1.277	1.162
Kortlopende verplichtingen	132	128
Totaal van de verplichtingen aan het personeel	1.409	1.290

Kosten voor personeelsbeloningen

MILJOEN EURO	2016	2017
Lonen en salarissen	661	674
Sociale zekerheidsbijdragen	128	125
Kosten voor vergoedingen na uitdiensttreding	81	72
Op aandelen gebaseerde personeelsbeloningen	-	-
TOTAAL	870	871

Verplichtingen en kosten wegens vergoedingen na uitdiensttreding

MILJOEN EURO	31 december 2016			31 december 2017		
	België / Duitsland / VK / VS	Overige landen	TOTAAL	België / Duitsland / VK / VS	Overige landen	TOTAAL
Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding	1.183	43	1.226	1.079	42	1.121
	97%			96%		
MILJOEN EURO	2016			2017		
	België / Duitsland / VK / VS	Overige landen	TOTAAL	België / Duitsland / VK / VS	Overige landen	TOTAAL
Werkgeversbijdragen voor toegezegdebijdrageregelingen	6	4	10	5	4	9
Kosten voor vergoedingen na uitdiensttreding	69	2	71	61	2	63
Kosten wegens vergoedingen na uitdiensttreding	75	6	81	66	6	72
	93%			92%		

In de meeste landen waarin de Groep actief is, voorzien de ondernemingen van de Groep in vergoedingen na uitdiensttreding. Vergoedingen na uitdiensttreding worden toegekend onder de vorm van toegezegdebijdrageregelingen en toegezegdpensioenregelingen. De nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen voor België, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten van Amerika (hierna de 'materiële' landen) vertegenwoordigen samen 96% (2016: 97%) van de totale nettoverplichting van de Groep. De toegezegdpensioenregelingen van de 'materiële landen' van de Groep worden verder in 24.2 en 24.3 toegelicht.

Langetermijnontslagvergoedingen zijn het gevolg van de verplichting van de Groep om hetzij de tewerkstelling voor de normale pensioenleeftijd te beëindigen, hetzij om een ontslagvergoeding te betalen als gevolg van een aanbod ter aanmoediging van vrijwillige pensionering.

Op 31 december 2017 bedroeg de langetermijnontslagvergoeding 28 miljoen euro (38 miljoen euro op 31 december 2016) en betrof hoofdzakelijk afvloeiingspremies afgesproken met werknemers in het kader van vervroegde pensionering. Deze regelingen betreffen werknemers van de Belgische ondernemingen van de Groep. Het saldo op 31 december 2017 wordt naar verwachting gradueel over de komende acht jaren afgebouwd.

Overige langetermijnpersoneelsbeloningen hebben betrekking op een plan inzake langdurige invaliditeit in de VS, de plannen "Jubilee" en "Pensionsurlaub" in Duitsland en sommige andere vergoedingen wegens langediensttijd. Op 31 december 2017 bedroeg de totale verplichting uit overige langetermijnpersoneelsbeloningen 13 miljoen euro (13 miljoen euro op 31 december 2016).

Op 31 december 2017 bedroegen de kortetermijnpersoneelsbeloningen 128 miljoen euro (132 miljoen euro op 31 december 2016). Zij omvatten te betalen sociale lasten voor 25 miljoen euro (25 miljoen euro op 31 december 2016), verplichtingen met betrekking tot personeelsbezoldigingen voor 8 miljoen euro (8 miljoen euro op 31 december 2016) en overige verplichtingen aan het personeel zoals verplichtingen in verband met jaarlijkse vakantie, jaarlijkse variabele vergoedingen, ziekte en ontslag voor in totaal 95 miljoen euro (99 miljoen euro op 31 december 2016).

In 2017 bleven de kosten voor personeelsbeloningen stabiel: 871 miljoen euro in vergelijking met 870 miljoen euro voor 2016.

24.2 TOEGEZEGDEBIJDRAGEREGELINGEN

In 2017 betaalde de Groep aan openbaar of privaat beheerde pensioen- of verzekeringsfondsen 9 miljoen euro (10 miljoen euro in 2016) voor haar toegezegdebijdragereregelingen. Eenmaal de bijdrage is betaald, hebben de ondernemingen van de Groep geen verdere verplichtingen meer. De periodieke bijdragen vormen een kost van het jaar waarin ze verschuldigd zijn.

Toegezegdebijdragereregelingen in België zijn inzake de toe te passen boekhoudkundige behandeling in IFRS geen toegezegdepensioenregelingen maar toegezegdpensioenregelingen. Bijkomende informatie wordt hierna verstrekt.

24.3 TOEGEZEGDPENSIOENREGELINGEN

24.3.1 Belgische toegezegdebijdragereregelingen met gewaarborgd rendement

Belgische toegezegdebijdragereregelingen met gewaarborgd rendement vallen onder toepassing van de wet van april 2003 op de aanvullende pensioenen. Volgens artikel 24 van deze wet hebben aangeslotenen recht op een minimum rendement op bijdragen betaald door hetzij de organisator van het plan hetzij de werknemer. Tot 31 december 2015 gold een minimum rendement van 3,75% op de persoonlijke bijdragen van de werknemer en 3,25% op de bijdragen van de werkgever.

De wet van 18 december 2015, van kracht vanaf 1 januari 2016, heeft een aantal wijzigingen doorgevoerd aan de wet van 28 april 2003. Vanaf 1 januari 2016 wordt het gewaarborgd rendement in lijn gebracht met een bepaald percentage (65% in 2016 en 2017) van het gemiddeld rendement per 1 juni over de laatste 24 maanden van Belgische Staatsobligaties (OLO's) met een looptijd van 10 jaar, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Per 1 januari 2016 is de interestvoet vastgesteld op 1,75%. Daarnaast voorziet de nieuwe wet voortaan in één enkele interestvoet voor zowel de persoonlijke bijdragen van de werknemer als de bijdragen van de werkgever.

Wat de toepassing van het gewaarborgd rendement betreft bij wijziging van interestvoet voorziet de wet van 18 december 2015 in de toepassing van de 'horizontale methode' voor verzekerde plannen met een vast rendement tot aan pensionering (de zogenoemde 'Tak 21' verzekerde producten) en de 'verticale methode' voor alle andere situaties. Alle verzekerde plannen binnen de Belgische ondernemingen van de Groep zijn beheerd via 'Tak 21' verzekerde producten.

De toepassing van de 'horizontale methode' is vergelijkbaar met een depositorekening met vaste rente. Voor alle bijdragen die overeenkomstig het plan verschuldigd zijn voor de datum van vaststelling van de gewijzigde interestvoet, blijft de vorige interestvoet van toepassing tot het ogenblik waarop één van volgende situaties zich voordoet: beëindiging van de tewerkstelling, pensionering of stopzetting van het plan. De nieuwe interestvoet is dan van toepassing op alle bijdragen verschuldigd vanaf de datum van vaststelling van de gewijzigde interestvoet tot het ogenblik waarop één van voorgaande situaties zich voordoet.

Het minimum rendement van 3,25% (persoonlijke bijdragen werknemer) en 3,75% (bijdragen van de werkgever) is bijgevolg voor alle toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement nog van toepassing voor bijdragen betaald tot 31 december 2015. Op deze bijdragen hebben aangesloten recht op een minimum rendement van 3,25%/3,75% tot aan pensionering (beëindiging van de tewerkstelling of stopzetting van het plan). Voor bijdragen betaald vanaf 2016 is de werkgever verplicht een minimum rendement van 1,75% te garanderen tot aan pensionering (uitstapregeling of beëindiging van tewerkstelling).

De laatste jaren hebben de verzekeraars hun technische rentevoeten laten dalen. Onder technische rentevoet wordt het rendement, exclusief winstdeelname, dat een verzekeraar bereid is toe te zeggen bedoeld. Deze is over het algemeen lager dan de verplichte minimum rendementsgarantie zoals opgelegd in de wet. Aangezien de werkgever verplicht wordt een minimum rendement te garanderen worden niet alle actuariële en investeringsrisico's overgedragen naar de verzekeringsmaatschappijen die deze plannen beheren. Bijgevolg voldoen deze plannen niet aan de definitie van toegezegdebijdrageregeling zoals opgenomen in IFRS en worden ze per definitie als toegezegdpensioenregeling gerangschikt.

De wet van 18 december 2015 heeft tevens een impact op de boekhoudkundige verwerking van toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement. In lijn met de waardering gehanteerd voor alle andere toegezegdpensioenregelingen, wordt de verplichting uit hoofde van toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement voortaan bepaald als het verschil tussen de contante waarde van de brutoverplichtingen (DBO) en de reële waarde van fondsbeleggingen. De eerste toepassing van voornoemde methode heeft geleid tot de erkenning van een verplichting uit hoofde van toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement ten bedrage van 4 miljoen euro. Deze impact is weergegeven in de 'Niet-gerealiseerde resultaten'. Bijgevolg omvat de nettoverplichting dit bedrag per 31 december 2016 van de materiële landen van de Groep. Per 31 december 2017 zijn volgende toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement operationeel:

- 1. Top Performance Plan:** Dit plan voorziet in uitgestelde compensatie voor bonussen toegekend aan werknemers van Agfa-Gevaert NV, Agfa NV (voorheen Agfa Graphics NV), Agfa HealthCare NV en Agfa Finance NV. Gegeven het feit dat dit plan geen vooraf vastgelegde bijdragen voorziet, werd de PUC-methode exclusief toekomstige bijdragen gebruikt.
- 2. Pensioenplan voor werknemers van Agfa HealthCare NV:** Dit plan voorziet in recurrente bijdragen voor de werknemers van Agfa HealthCare NV in Gent. De PUC-methode inclusief toekomstige bijdragen werd toegepast.
- 3. Pensioenplan voor kaderleden:** Dit plan voorziet in recurrente bijdragen voor de kaderleden van Agfa-Gevaert NV. De PUC-methode inclusief toekomstige bijdragen werd toegepast.
- 4. Groepsverzekering voor kaderleden Agfa-Gevaert NV:** Dit plan voorziet in recurrente bijdragen toegekend aan kaderleden van Agfa-Gevaert NV, Agfa HealthCare NV en Agfa NV. De PUC-methode inclusief toekomstige bijdragen werd toegepast.
- 5. Groepsverzekering voor werknemers van Agfa HealthCare NV:** Voorheen beheerd door een pensioenfonds genaamd A2P, werden de reserves van dit fonds in de loop van 2014 getransfereerd naar de verzekeraar. Dit plan voorziet in recurrente bijdragen voor de werknemers van Agfa HealthCare NV. De PUC-methode inclusief toekomstige bijdragen werd toegepast.

Alle voornoemde plannen worden met werkgeversbijdragen gefinancierd met uitzondering van de groepsverzekering voor kaderleden die zowel met werkgevers- als werknemersbijdragen wordt gefinancierd.

In 2017 betaalde de werkgever voor 15 miljoen euro aan bijdragen voor Belgische toegezegde-bijdrageregelingen met gewaarborgd rendement (2016: 14 miljoen euro). Voor 2018 verwacht de Groep een gelijkaardig bedrag bij te dragen.

De technische rentevoet die verzekeringsmaatschappijen in 2017 hebben toegepast bedraagt tussen 0,25% en 4,75% (0,50% tot 4,75% in 2016). Bepalende factoren in deze context zijn de datum waarop een werknemer toetreedt tot een plan en of de verzekeraar een gegarandeerde interestvoet op toekomstige premies aanbiedt.

Voor elk voornoemd plan geeft onderstaand overzicht informatie over het type rendementsgarantie, de evolutie van de gegarandeerde interestvoeten gedurende 2017 en voorgaande jaren evenals de door de verzekeraar voorgestelde rendementsgarantie voor 2018.

Benaming van het plan		Type rendementsgarantie	Interestvoeten gegarandeerd door de verzekeraar (dit is exclusief winstdeelname)			
			2014	2015	2016	2017/2018
1	Top Performance Plan	Gegarandeerde interestvoet op reserves	2%	1,50%	1%	0,75 %
2	Pensioenplan voor werknemers van Agfa HealthCare NV	Gegarandeerde interestvoet op reserves en toekomstige premies	3,25% op zowel werkgevers- als werknemersbijdragen tot 31/12/2012; 1,75% voor nieuw aangeslotenen vanaf januari 2013 en voor toenames in de premies tussen 31/12/2012 en 31/03/2015; 0,50% vanaf juli 2015 tot 1/10/2016; en 0.25% daarna			
3	Pensioenplan voor kaderleden van Agfa-Gevaert NV	Gegarandeerde interestvoet op reserves	1,75%	1,75%	1,50 %	0,75%
4	Groepsverzekering voor kaderleden	Gegarandeerde interestvoet op reserves en toekomstige premies	3,25% op zowel werkgevers- als werknemersbijdragen tot 31/12/2012; 1,75% voor nieuw aangeslotenen vanaf januari 2013 en voor toenames in de premies tussen 31/12/2012 en 31/03/2015; 1,0% vanaf april 2015 tot 1/07/2016; 0,50% tot 1/04/2017; en 0.25% daarna			
5	Groepsverzekering voor werknemers van Agfa HealthCare NV	Gegarandeerde interestvoet op reserves	2,25%	2,25% tot 1/07/2015; 1,5% vanaf juli 2015	1,50% tot 1/07/2016; 1,0% vanaf juli 2016	1,50% tot 1/07/2016; 1,0% vanaf juli 2016 tot april 2017; en 0.75% daarna

24.3.2 Toegezegdpensioenregelingen met uitzondering van toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement

De toegezegdpensioenregelingen van de Groep omvatten voornamelijk pensioenregelingen. Het 'Group Pension Committee', gecreëerd als een subcomité van het 'Executive Committee' van de Groep, assisteert het Executive Committee in het toezicht en de supervisie van de verschillende binnen de Groep bestaande pensioenplannen en andere overeenkomsten die voorzien in vergoedingen na uitdiensttreding. Het comité adviseert het Executive Committee over aangelegenheden in verband met het ontwerpen van personeelsbeloningsplannen zoals het aanpassen of beëindigen – geheel of gedeeltelijk – van de personeelsbeloningsplannen en de financiering ervan. Naast het adviseren van het Executive Committee, is het 'Group Pension Committee' eveneens verantwoordelijk voor het toezicht op het plaatselijke bestuur, zijnde het lokale bestuur van het pensioenfonds en het bestuur van de verantwoordelijke werkgevers die bijdragen in dit fonds. Zij houdt toezicht op het vervullen van hun verantwoordelijkheden in pensioengerelateerde aangelegenheden.

Het 'Group Pension Committee' heeft voor de belangrijkste plannen die via een afzonderlijk pensioenfonds worden gefinancierd een strategische allocatie van de fondsbeleggingen vastgelegd. Het Comité herbekijkt op regelmatige basis de gewenste onderverdeling van fondsbeleggingen om zich zo te verzekeren dat ze aangepast blijven aan de verschillende profielen van verplichtingen van pensioenfonds.

Voor het beheer van de beleggingsfondsen, wordt het 'Group Pension Committee' bijgestaan door het 'Group Pension Investment Committee'. Het 'Group Pension Investment Committee' heeft een 'Group Investment Guideline' uitgevaardigd welke door het 'Group Pension Committee' werd goedgekeurd. Het 'Group Pension Committee' houdt toezicht op de juiste toepassing van deze richtlijn.

De Groep onderzoekt via haar 'Group Pension Committee' oplossingen om de omvang van de verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding te verminderen alsook de eraan verbonden risico's. Het beleggingsrisico en het risico op het langer leven van de aangeslotenen ('longevity risk') zijn twee risico's die specifiek worden onderzocht.

De laatste jaren heeft het 'Group Pension Committee' verschillende maatregelen voorgesteld en gerealiseerd zoals de aanpassing van het medisch plan na pensionering in de Verenigde Staten van Amerika (2013), het aanbod tot eenmalige afwikkeling van pensioenverplichtingen aan niet-actieve leden met opgebouwde uitgestelde rechten in het pensioenplan van de Verenigde Staten van Amerika (2013) en het project tot eenmalige uitkering van pensioenverplichtingen in het Fabriekspensioenplan in België (2014).

Voor de gepensioneerd aangeslotenen van het Agfa Corporation Pension Plan, heeft het management, mits betaling van een eenmalige premie van 143 miljoen euro, een eenmalige afwikkeling van pensioenschuld gerealiseerd. In totaal werd voor 140 miljoen euro aan verplichtingen, gelinkt aan maandelijkse uitkeringen van 1.000 US dollar of minder, afgewikkeld. Bovendien werd in 2016 het pensioenplan in Canada afgewikkeld. De contante waarde van de afgewikkelde brutoverplichtingen bedroeg 26 miljoen euro. Elk van deze afwikkelingen resulteerde in een verlies van 3 miljoen euro.

De belangrijkste toegezegdpensioenregelingen van de Groep gelden meestal voor alle werknemers en zijn gebaseerd op het salaris van de werknemer en het aantal jaren dienst. De karakteristieken en de risico's van de pensioenregelingen worden hierna in detail besproken.

België

In België heeft meer dan 95% van de verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding betrekking op het basisplan, genaamd 'Fabriekspensioen'. Dit plan is gefinancierd via bijdragen betaald aan een afzonderlijk pensioenfonds opgericht onder de rechtsvorm OFP (Organisme voor de Financiering van Pensioenen).

Dit fonds heeft als taak om de pensioenrechten die de werkgevers, die participeren in het fonds, toezeggen aan de begunstigden van het plan, uit te keren.

De werkgevers die deelnemen aan het fonds zijn Agfa-Gevaert NV, Agfa NV (vroeger Agfa Graphics NV), Agfa HealthCare NV en Agfa Finance NV.

De meerderheid van de werknemers van voornoemde werkgevers kunnen aanspraak maken op de voordelen van het 'Fabriekspensioen'-plan. Nieuwe deelnemers van Agfa Europe NV, waarvan de bedrijfsactiviteit werd overgedragen aan de rechtsopvolger Agfa HealthCare NV of aan Agfa NV, bouwen vanaf januari 2000 hun rechten onder een andere toegezegdpensioenregeling op, zijnde een toegezegdebijdrageregeling met gewaarborgd rendement. Dezelfde toegezegdpensioenregeling is van toepassing op de nieuwe deelnemers van Agfa HealthCare NV.

De deelnemers van het 'Fabriekspensioen' bouwen rechten op gebaseerd op een formule op basis van een laatste jaarlijks inkomen. Daar dit gefinancierd plan nog steeds nieuwe deelnemers toelaat

en werknemers nog nieuwe pensioenrechten opbouwen, stelt het plan de Onderneming bloot aan het risico op salarisverhoging naast andere risico's zoals het interestrisico, het beleggingsrisico en het 'longevity'-risico. Meer dan 95% van de deelnemers kiest voor een eenmalige uitkering bij pensionering, echter het plan is ontworpen als een renteplan.

Het wettelijke en regulerend kader voor het 'Fabriekspensioen' is gebaseerd op de toepasbare Belgische wet, zijnde de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening en de Wet op de Aanvullende Pensioenen, kort WAP genoemd, van toepassing vanaf 1 januari 2004. Op basis van deze wetgeving wordt jaarlijks in het kader van de financiering een waardering gemaakt. De waarderingsmethode gebruikt om de bijdragen aan het Belgische OFP te bepalen is de 'geaggregeerde kostmethode'. Met het oog op de financiering van de verplichting over de volledige diensttijd wordt de bijdrage berekend als een jaarlijks vast percentage van de loonkost. Het nieuwe financieringsplan, opgesteld op basis van gegevens per 31 december 2016 zal vanaf 2018 resulteren in een daling van de jaarlijkse vaste bijdrage voornamelijk als gevolg van een daling in de disconteringsvoet. Volgens het laatste actuariële verslag over de Belgische OFP bedraagt het financieringspercentage 121,53% (2016: 135,12%).

De Raad van Bestuur van het 'Pensioenfonds Agfa-Gevaert OFP' draagt de ultieme verantwoordelijkheid voor het beheer van de fondsbeleggingen en de verplichtingen van het 'Fabriekspensioen'-plan. Ze hebben het toezicht over de fondsbeleggingen gedelegeerd aan het 'Local Investment Committee' dat opereert binnen het kader vastgelegd door het 'Group Pension Committee'. De 'Statement of Investment Principles (SIP)' dat het 'Local Investment Committee' heeft gemaakt in overeenstemming met de 'Group Investment'-richtlijnen, werd officieel goedgekeurd tijdens de Buitengewone Algemene Vergadering van het 'Pensioenfonds Agfa-Gevaert OFP' op 7 februari 2014. Afwijkingen moeten voorafgaandelijk door het 'Group Pension Committee' worden goedgekeurd. Het 'Local Investment Committee' dient te verzekeren dat de activa van het fonds goed en voorzichtig worden belegd, conform toepasbare wetten en in het belang van de deelnemers en begunstigten van het plan.

Duitsland

In Duitsland zijn er geen wettelijke of gereguleerde minimale financieringseisen en bijgevolg zijn alle Duitse toegezegdpensioenregelingen binnen de Groep ongefinancierd.

De pensioenplannen in Duitsland omvatten een basisplan dat verbonden is met het pensioengerechtigd salaris geplafonneerd tot het maximum in aanmerking te nemen salaris voor sociale zekerheid en een aanvullend plan dat de vergoedingen dekt verbonden aan het pensioengerechtigd salaris dat dit plafond overtreft.

In Duitsland maken we een onderscheid tussen het 'oude pensioenplan', zijnde het plan dat vanaf 2005 gesloten is voor nieuwe deelnemers en waarin vanaf 2010 deelnemers ook geen pensioenrechten meer kunnen opbouwen en het 'nieuwe pensioenplan' – dat van toepassing is voor nieuwe deelnemers vanaf 2005. De populatie die in 2010 genoot van de voordelen van het 'oude pensioenplan' waarin met ingang van 31 december 2009 geen pensioenrechten meer kunnen worden opgebouwd, bouwen tevens in het 'nieuwe pensioenplan' pensioenrechten op, maar genieten in vergelijking met de vanaf 2005 nieuw aangeslotenen, bijkomende voordelen. Beide plannen omvatten een basispensioenplan en een aanvullend plan.

Bijkomend is Agfa gehouden tot het verstrekken van een pensioenplan conform de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomsten in de chemische sector. Onder het 'oude pensioenplan', wordt het basisplan via de Bayer Pensionskasse (Penka) beheerd. De Bayer Pensionskasse is een collectieve regeling van meerdere werkgevers die boekhoudkundig wordt verwerkt alsof het een toegezegdebijdrageregeling betreft (IAS 19.34 a). Het plan is een toegezegdpensioenregeling welke valt onder het beheer van de vroegere moederonderneming van Bayer AG. Het is boekhoudkundig verwerkt alsof het een toegezegdebijdrageregeling betreft daar we niet over de nodige informatie

kunnen beschikken om het als een toegezegdpensioenregeling te verwerken. In geval van een tekort zou dit plan de Groep kunnen blootstellen aan een beleggings- en actuariel risico. Echter de Groep is van oordeel dat deze risico's onbeduidend zijn. Vanaf 2004 heeft Agfa de verantwoordelijkheid om de rente-uitkeringen aan te passen conform Sec.16, 1 en 2 van de 'German Pension Act (BetrAVG – Betriebsrentengesetz)'.

Het basispensioen – in de vorm van rente – evenals de vereiste aanpassing van de pensioenrente tot en met 2003 wordt, conform voornoemde wettelijke bepalingen, rechtstreeks door de Penka uitgekeerd. Bijgevolg omvat de verplichting van Agfa met betrekking tot het basisplan, zoals opgenomen in de geconsolideerde balansen van de Groep, uitsluitend de verplichting van Agfa tot aanpassing van de pensioenrenteuitkeringen.

De rechten opgebouwd onder het aanvullend plan, dat boekhoudkundig als een toegezegdpensioenregeling wordt verwerkt, zijn gebaseerd op 'bijdragen' ⁽¹⁾ berekend als een vast percentage van het aandeel van het pensioengerechtigd salaris boven het geplafonneerd maximum in aanmerking te nemen salaris voor sociale zekerheid. Vervolgens wordt voor de omrekening van deze 'bijdragen' ⁽¹⁾ naar individuele pensioenrechten gebruik gemaakt van een factor onafhankelijk van de leeftijd van deelnemers aan het plan.

Na 31 december 2009 konden geen pensioenrechten meer worden opgebouwd onder het 'oude pensioenplan'.

Het oude pensioenplan is uitsluitend van toepassing op nieuwe deelnemers vóór 2005. Zij zijn per einde 2009 gestopt met het opbouwen van pensioenrechten. Vanaf 2010 nemen de werknemers deel in het nieuwe pensioenplan (Rheinische Pensionskasse).

Het 'nieuwe pensioenplan' omvat tevens een basispensioenplan, zijnde een plan dat verbonden is met het pensioengerechtigd salaris geplafonneerd tot het maximum in aanmerking te nemen salaris voor sociale zekerheid, en een aanvullend plan waarbij rechten worden opgebouwd op het pensioengerechtigd salaris dat dit plafond overtreft.

Het basisplan wordt gefinancierd via bijdragen betaald aan de Rheinische Pensionskasse.

Werknemers dragen gedeeltelijk (50%) bij aan de Rheinische Pensionskasse via uitgestelde compensatie. Eenmaal de bijdrage wordt betaald aan de Rheinische Pensionskasse, hebben de ondernemingen van de Groep in principe geen verdere verplichtingen meer. Bijgevolg wordt dit plan boekhoudkundig verwerkt als een toegezegdebijdrageregeling. Het nieuwe aanvullend plan, dat in de balans wordt opgenomen als een directe verplichting vanwege de werkgever, voorziet in tegenstelling tot het vroegere plan, geen plafond voor het pensioengerechtigd salaris.

De rechten opgebouwd onder het aanvullend plan zijn gebaseerd op 'bijdragen' ⁽¹⁾ berekend als een vast percentage van het aandeel van het pensioengerechtigd salaris boven het geplafonneerd maximum in aanmerking te nemen salaris voor sociale zekerheid. In tegenstelling tot het oude plan worden vervolgens de 'bijdragen' ⁽¹⁾ omgerekend naar individuele pensioenrechten gebruik makend van leeftijdsgebonden factoren en rekening houdend met vooraf bepaalde vaste toenamen van deze rechten.

Vanaf 2012 voorziet het plan in een optie tot uitkering van een vaste som in plaats van maandelijkse rente-uitkeringen.

Werknemers die voorheen participeerden in het 'oude pensioenplan' waarin vanaf 31 december 2009 geen rechten meer kunnen worden opgebouwd, bouwen rechten op in het aanvullend plan waarbij de omvang van de werkgeversbijdrage gekoppeld wordt aan de werknemersbijdrage. De werkgever draagt evenveel als de werknemer bij. De structuur zelf is gelijkaardig aan het nieuwe aanvullend plan zoals hierboven beschreven.

(1) 'Bijdragen' in deze context betekent een berekeningsbasis voor de bepaling van de pensioenrechten.

Het pensioenplan conform de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst in de chemische sector is gebaseerd op 'bijdragen' ⁽¹⁾ die aan de hand van leeftijdsgebonden factoren worden omgezet naar individuele pensioenrechten. De werknemers dragen bij in dit plan via uitgestelde compensatie.

In Duitsland verstrekt Agfa in mindere mate beloningen die voortvloeien uit plannen afkomstig van vroegere acquisities.

In deze plannen worden er geen rechten meer opgebouwd.

De verplichting in Duitsland wegens toegezegdpensioenregelingen omvat tevens pensioenplannen die volledig zijn gebaseerd op uitgestelde compensatiemodellen.

De rechten, opgebouwd onder deze plannen, worden berekend op het bedrag per begunstigde dat jaarlijks wordt uitgesteld, vertaald naar pensioenrechten waarbij in sommige situaties rekening wordt gehouden met vooraf bepaalde jaarlijkse toenames van deze rechten.

Voor een deel van het personeel, namelijk de 'HealthCare IT'-werknemers, bestaan er pensioenplannen die door verschillende externe fondsen (Pensionskassen) worden beheerd. Deze plannen worden vooral gefinancierd via uitgestelde compensatiemodellen die boekhoudkundig als toegezegdebijdrageregelingen worden verwerkt.

Bijkomend wordt aan het management van Agfa HealthCare IT in Duitsland een plan gebaseerd op pensioengerechtigd salaris verstrekt. Het betreft een congruent gefinancierd collectieve pensioenregeling (kongruent rückgedeckte Unterstützungskasse). De bijdragen, volledig door Agfa betaald, bedragen 5% van het pensioengerechtigd salaris.

Zowel de plannen waarin geen nieuwe rechten worden opgebouwd als deze waarin werknemers nog wel pensioenrechten opbouwen, stellen de Onderneming bloot aan actuariële risico's zoals het interestrisico, het risico op indexatie van pensioenuitkeringen en het 'longevity'-risico.

Verenigd Koninkrijk

In het Verenigd Koninkrijk worden er vanaf 30 juni 2002 geen nieuwe deelnemers in de toegezegdpensioenregeling, genaamd 'Agfa UK pension plan', meer toegelaten. Vanaf 1 januari 2010 kunnen deelnemers ook geen rechten meer opbouwen via dit plan. Vanaf 2010 hebben leden de mogelijkheid om rechten op te bouwen via een toegezegdebijdrageregeling.

Het gesloten 'Agfa UK pension plan' wordt gefinancierd via bijdragen betaald door de deelnemende werkgevers. Per jaareinde 2016 zijn dit Agfa-Gevaert NV, Agfa HealthCare UK Ltd. en Agfa Graphics Ltd. De leden van het plan komen in aanmerking voor een vergoeding, bepaald via een formule op basis van een gemiddeld eindsalaris. Vanaf de leeftijd van 55 kunnen rechten, opgebouwd in dit plan, gedeeltelijk via een vast bedrag worden uitbetaald waarbij het restant wordt betaald via maandelijkse uitkeringen. Wanneer de personeelsbeloning voor de normale pensioenleeftijd van 65 wordt opgenomen is er een actuariële aanpassing van de waarde van de personeelsbeloning.

Leden die uitgestelde rechten hebben opgebouwd, maken aanspraak op een verhoging van hun rechten tot op het ogenblik van pensionering ten belope van de inflatie, berekend op basis van de CPI (index van consumptieprijzen). Pensioenuitkeringen nemen toe in lijn met de RPI (index van de kleinhandelsprizen) met een minimum toename van 3% en een maximum toename van 5%. Naast een inflatierisico is de Onderneming onderhevig aan actuariële risico's zoals: beleggingsrisico, interestrisico en het 'longevity'-risico.

(1) 'Bijdragen' in deze context betekent een berekeningsbasis voor de bepaling van de pensioenrechten.

De toegezegdpensioenregeling wordt beheerd via een trust waarbij de beslissingsbevoegdheid genomen wordt door de Raad van Bestuur van de trust. Zij hebben de plicht om uitsluitend te handelen in de beste belangen van de begunstigden conform de regels van de trust en de wetgeving in het Verenigd Koninkrijk. De financieringsvereisten worden bepaald op basis van een actuariële waardering die elke drie jaar wordt uitgevoerd conform de wettelijke bepalingen en veronderstellingen die in dit verband worden voorgeschreven. Bovendien wordt over de veronderstellingen een akkoord gesloten tussen de Onderneming en de Trustees. Volgens de meest recente waardering in het kader van de financieringsvereisten, welke in 2016 heeft plaats gevonden, heeft Agfa in januari 2017 met de trustees een overeenkomst bereikt om 48 vaste kwartaalbijdragen te betalen voor de volgende 12 jaar, beginnend vanaf 1 januari 2017. Anticiperend op deze overeenkomst heeft de Onderneming in 2016 een eenmalige bijdrage van 6 miljoen euro (£ 5 miljoen) betaald.

Verenigde Staten

In de Verenigde Staten neemt Agfa Corporation de verantwoordelijkheid op zich voor één belangrijke toegezegdpensioenregeling, het 'Agfa Corporation Pension Plan.'

Er worden geen nieuwe deelnemers meer toegelaten tot dit plan en de werknemers bouwen geen pensioenrechten meer op. Agfa HealthCare Corporation, Agfa Materials Corporation en Agfa Finance Corporation zijn deelnemende werkgevers in voornoemd plan.

De begunstigden van het plan maken aanspraak op een vergoeding bepaald via een formule op basis van een gemiddeld eindsalaris. Deze gesloten toegezegdpensioenregeling stelt de Onderneming bloot aan actuariële risico's zoals het beleggingsrisico, het interestrisico en het 'longevity'-risico.

De activa van de toegezegdpensioenregeling worden beheerd via een trust. De Raad van Bestuur van Agfa Corporation, de entiteit die verantwoordelijk is voor het betalen van de bijdragen voor het plan, delegeert beleggingsbeslissingen evenals het toezicht op de beleggingen aan een lokaal beleggingscomité, het 'Benefits Plan Investment Committee (BPIC)'. De leden van het BPIC zijn ertoe gehouden uitsluitend in de beste belangen van de begunstigden te handelen, in overeenstemming met de trustovereenkomst en de wetgeving in de Verenigde Staten van Amerika. Het wettelijke en regulerend kader voor de plannen is gebaseerd op de toepasbare wetgeving in de Verenigde Staten van Amerika, zijnde de 'US legislation Employee Retirement Income Security Act (ERISA)'. Op basis van deze wetgeving wordt, in het kader van de financieringsvereisten, jaarlijks een waardering opgemaakt. In dit plan zijn er geen persoonlijke bijdragen van de leden voorzien. De verantwoordelijke werkgever van het plan en de deelnemende werkgevers betalen bijdragen voor het plan in de mate dat dit noodzakelijk is – conform actuariële berekeningen – om de vergoedingen te kunnen uitkeren aan de leden van het plan.

Minimale bijdragen zijn gebaseerd op de vereisten zoals bepaald door de 'Employee Retirement Income Security Act' van 1974 (ERISA) en de 'Pension Protection Act (PPA)' van 2006. Volgens de PPA zijn de actuarissen ertoe gehouden om elk jaar het financieringspercentage van het plan te certificeren. De laatste certificatie voor het plan heeft plaatsgevonden voor het jaar 2017 en maakt gebruik van de actuariële veronderstellingen zoals opgelegd door het IRS (Federale Belastingdienst van de Verenigde Staten). De actuaaris bepaalde het financieringspercentage op 75,50% (2016: 91,95%).

Met betrekking tot het 'Agfa Corporation Pension Plan', heeft het management een eenmalige afwikkeling van pensioenschuld gerealiseerd voor gepensioneerden met een maandelijkse uitkering van 1.000 US dollar of minder. Verplichtingen voor een bedrag van 140 miljoen euro werden afgewikkeld door betaling van een eenmalige premie van 143 miljoen euro uit fondsbeleggingen, wat resulteerde in een afwikkelingsverlies van 3 miljoen euro. De afwikkelingsprijs was ook hoger dan de schuld bepaald volgens de IRS financieringsprincipes, wat resulteerde in een daling van het financieringspercentage van 91,95% naar 75,75%, zelfs rekening gehouden met de extra bijdrage van 9 miljoen euro (10 miljoen dollar) die in 2016 werd betaald.

24.3.3 Wijziging in de nettoverplichting en haar componenten

Onderstaande drie tabellen geven de aansluiting van de openingswaarden naar de slotwaarden van zowel de nettoverplichting als haar componenten weer.

Evolutie gedurende 2016 en 2017 van de nettoverplichtingen

MILJOEN EURO	2016			2017		
	Pensioen-regelingen (exclusief Belgische DC-plannen)	Belgische DC-plannen met gewaarborgd rendement	TOTAAL	Pensioen-regelingen (exclusief Belgische DC-plannen)	Belgische DC-plannen met gewaarborgd rendement	TOTAAL
Nettoverplichting op 1 januari	1.088	-	1.088	1.179	4	1.183
Pensioenkosten weergegeven in de winst- en verliesrekening	55	-	55	47	14	61
Totaal herwaarderings opgenomen in 'Niet-gerealiseerde resultaten'	136	-	136	(54)	(2)	(56)
Nettotransferten	-	-	-	-	-	-
Aanpassing in de grondslagen voor financiële verslaggeving betreffende DC-plannen met gewaarborgd rendement	-	4	4	-	-	-
Uitgaande kasstromen						
Werkgeversbijdragen	(38)	-	(38)	(26)	(15)	(41)
Uitkeringen rechtstreeks betaald door de Onderneming	(44)	-	(44)	(43)	-	(43)
Valutakoersverschillen	(18)	-	(18)	(25)	-	(25)
Nettoverplichting op 31 december	1.179	4	1.183	1.078	1	1.079

De bijdragen voor 2016 zijn voor in totaal 15 miljoen euro beïnvloed door éénmalige bijdragen in de VS en VK.

Totale pensioenkost van de periode 2016 en 2017

MILJOEN EURO	2016	2017		
		Pensioenregelingen (exclusief Belgische DC-plannen)	Belgische DC-plannen met gewaarborgd rendement	TOTAAL
Aan de diensttijd toewijsbare pensioenkost				
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, exclusief werknemersbijdragen	22	22	14	36
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	-	-	-	-
(Winsten)/verliezen uit belangrijke inperking/beëindiging van de regelingen	3	-	-	-
Totaal aan de diensttijd toewijsbare pensioenkost	25	22	14	36
Nettofinancieringskost				
Interestkosten	67	50	3	53
Interestinkomen op fondsbeleggingen	(38)	(26)	(3)	(29)
Totale nettofinancieringskost	29	24	-	24
Administratieve kosten en belastingen	1	1	-	1
PENSIOENKOSTEN WEERGEGEVEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING	55	47	14	61
Actuariële verliezen (winsten)				
Aanpassingen aan de verplichtingen van de regelingen - verliezen (winsten) - op grond van ervaring	(19)	-	-	-
Demografische veronderstellingen	(5)	(32)	-	(32)
Financiële veronderstellingen	226	24	(3)	21
Totaal actuariële verliezen (winsten)	202	(8)	(3)	(11)
Rendement op fondsbeleggingen excl. interestinkomen	(66)	(44)	(1)	(45)
TOTAAL HERWAARDERINGEN BEGREPEN IN DE 'NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN'	136	(52)	(4)	(56)
TOTALE PENSIOENKOST VAN DE PERIODE	191	(5)	10	5

De totale pensioenkost in 2017 van toegezegdpensioenregelingen voor de materiële landen van de Groep bedroeg een kost van 5 miljoen euro (2016: 191 miljoen euro opbrengst). Van dit bedrag wordt 61 miljoen euro kost weergegeven in de winst- en verliesrekening van de Groep over 2017 (2016: 55 miljoen euro kost). Het saldo, zijnde 56 miljoen euro positief effect voor 2017 (136 miljoen negatief effect voor 2016) wordt opgenomen in de 'Niet-gerealiseerde resultaten' onder 'Herwaardering van de nettoverplichting'. Deze herwaardering vloeit voort uit wijzigingen in demografische en financiële veronderstellingen en aanpassingen op grond van ervaring, welke hun oorsprong vinden in zowel de verplichtingen als de fondsbeleggingen van toegezegdpensioenregelingen. Details worden hierna weergegeven.

In 2016 omvat de pensioenkost voor de materiële landen van de Groep een afwikkelingsverlies van 3 miljoen euro die in de winst- en verliesrekening werd erkend als gevolg van een project betreffende het 'Agfa Corporation Pension Plan' in de VS rond eenmalige afwikkeling van pensioenverplichtingen voor gepensioneerden met een maandelijks uitkering van 1.000 US dollar of minder.

Evolutie in 2016 en 2017 van de contante waarde van de brutoverplichtingen, de fondsbeleggingen en de financiering ervan

De contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen, de fondsbeleggingen en de financiering van de regelingen in de materiële landen worden hierna weergegeven.

MILJOEN EURO	2016			2017		
	Pensioen- regelingen (exclusief Belgische DC-plannen)	Belgische DC-plannen met gewaarbord rendement	TOTAAL	Pensioen- regelingen (exclusief Belgische DC-plannen)	Belgische DC-plannen met gewaarbord rendement	TOTAAL
WIJZIGING IN DE CONTANTE WAARDE VAN DE BRUTOVERPLICHTING						
Contante waarde van de brutoverplichting op 1 januari	2.245	-	2.250	2.220	190	2.410
Aan de diensttijd toewijsbare pensioenkost						
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, exclusief werknemersbijdragen	22	-	22	22	14	36
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	-	-	-	-	-	-
Belangrijke inperking/beëindiging van de regelingen	3	-	3	-	-	-
Interestkosten	67	-	67	50	3	53
Uitgaande kasstromen						
Uitkeringen	(249)	-	(249)	(100)	(13)	(113)
Werknemersbijdragen	-	-	-	-	2	2
Betaalde premies	(1)	-	(1)	(1)	(1)	(2)
Herwaarderings						
Effect van demografische veronderstellingen	(6)	-	(6)	(32)	-	(32)
Effect van financiële veronderstellingen	226	-	226	24	(3)	21
Effecten op grond van ervaring	(19)	-	(19)	(2)	2	-
Valutakoersverschillen	(68)	-	(68)	(71)	-	(71)
Aanpassing in de grondslagen voor financiële verslaggeving betreffende DC-plannen met gewaarborgd rendement	-	190	190	-	-	-
Contante waarde van de brutoverplichting op 31 december	2.220	190	2.410	2.110	194	2.304
WIJZIGING IN FONDSBELEGGINGEN						
Reële waarde van fondsbeleggingen op 1 januari	1.156	-	1.156	1.041	186	1.227
Interestinkomen	38	-	38	26	3	29
Werkgeversbijdragen	82	-	82	69	15	84
Werknemersbijdragen	-	-	-	-	2	2
Uitkeringen	(249)	-	(249)	(100)	(13)	(113)
Administratieve kosten en belastingen	(1)	-	(1)	(1)	-	(1)
Betaalde premies	(1)	-	(1)	(1)	(1)	(2)
Uitgaande transferten	-	-	-	-	-	-
Rendement op fondsbeleggingen excl. interestinkomen	66	-	66	44	1	45
Valutakoersverschillen	(50)	-	(50)	(46)	-	(46)
Aanpassing in de grondslagen voor financiële verslaggeving betreffende DC-plannen met gewaarborgd rendement	-	186	186	-	-	-
Reële waarde van fondsbeleggingen op 31 december	1.041	186	1.227	1.032	193	1.225
FINANCIERINGSPOSITIE OP 31 DECEMBER						
Financieringspositie	1.179	-	1.179	1.078	1	1.079
Effect van vermogensplafond	-	-	-	-	-	-
Aanpassing in de grondslagen voor financiële verslaggeving betreffende DC-plannen met gewaarborgd rendement	-	4	4	-	-	-
Nettoverplichting op 31 december	1.179	4	1.183	1.078	1	1.079

Op 31 december 2017 bedroeg de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen – exclusief de toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement – voor de Groep 2.110 miljoen euro (2.220 miljoen euro op 31 december 2016), waarvan 1.391 miljoen euro (1.456 miljoen euro op 31 december 2016) betrekking heeft op geheel of gedeeltelijk gefinancierde toegezegdpensioenregelingen en de overige 719 miljoen euro (764 miljoen euro op 31 december 2016) betrekking heeft op ongefinancierde toegezegdpensioenregelingen. Het financieringstekort voor de Belgische toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement bedroeg op 31 december 2017 2 miljoen euro (4 miljoen euro op 31 december 2016). Het financieringstekort voor deze plannen is gelijk aan het verschil tussen de contante waarde van de brutoverplichtingen (DBO) ten bedrage van 194 miljoen euro (190 miljoen euro op 31 december 2016) en de fondsbeleggingen ten bedrage van 193 miljoen euro (186 miljoen euro op 31 december 2016). De verplichtingen uit hoofde van het Top Performance Plan en de Groepsverzekering voor kaderleden Agfa-Gevaert NV vertegenwoordigen per 31 december 2017 samen 89% van de totale DBO (89% op 31 december 2016) terwijl het financieringstekort nagenoeg volledig toewijsbaar is aan het Top Performance Plan. Algemene informatie rond de toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement evenals de karakteristieken van deze plannen wordt verstrekt onder 24.3.1. In 2017 bedroegen de uitkeringen voor de materiële landen van de Groep 113 miljoen euro. De uitkeringen in 2016 bedroegen 249 miljoen euro en omvatten een eenmalige premie van 143 miljoen euro voor een project rond eenmalige afwikkeling van pensioenverplichtingen betreffende het 'Agfa Corporation Pension Plan' in de VS.

Historiek van de fondsbeleggingen, contante waarde van de brutoverplichting, overschot/tekort van de pensioenregelingen voor de periode 2013 tot 2017

MILJOEN EURO	31 december 2013	31 december 2014	31 december 2015	31 december 2016	31 december 2017
Reële waarde van fondsbeleggingen	1.006	1.131	1.156	1.227	1.225
Contante waarde van de brutoverplichting	1.884	2.280	2.245	2.410	2.304
Overschot (Tekort) van de regelingen	(878)	(1.149)	(1.089)	(1.183)	(1.079)

24.3.4 Contante waarde van de brutoverplichtingen

Belangrijke actuariële veronderstellingen op rapporteringsdatum

De verplichtingen en pensioenkost van de periode met betrekking tot toegezegdpensioenregelingen van de Groep worden bepaald door gebruik te maken van actuariële waarderingsmethoden die gebaseerd zijn op actuariële veronderstellingen. Op het einde van de boekjaren 2016 en 2017, werden volgende belangrijke actuariële veronderstellingen (gewogen gemiddelden) gebruikt.

MILJOEN EURO	31 december 2016	31 december 2017
Disconteringsvoet	2,31%	2,27%
Toekomstige verhoging van lonen/salarissen	2,15%	2,29%

De hierboven weergegeven gemiddelden betreffende disconteringsvoet en de stijging van de lonen/salarissen worden bepaald op basis van de actuariële veronderstellingen welke toegepast worden in de verschillende toegezegdpensioenregelingen van de materiële landen van de Groep, gewogen op basis van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van betreffende toegezegdpensioenregelingen.

De disconteringsvoeten worden bepaald op basis van het marktrendement op balansdatum van bedrijfsobligaties van hoge kredietwaardigheid, die een krediet rating van minstens AA van een belangrijk 'rating' agentschap toegewezen krijgen, met een resterende looptijd die consistent is met de geschatte looptijd van de verplichtingen.

Veronderstellingen inzake sterftekans zijn gebaseerd op gepubliceerde sterftetafels.

Gewogen gemiddelde duratie

De Groep heeft de gewogen gemiddelde duratie bepaald door de gemiddelde duraties te nemen berekend via sensitiviteitsanalyse +25bps en -25bps op de disconteringsvoet voor de pensioenplannen van de materiële landen van de Groep. Per 31 december 2017 bedraagt de gewogen gemiddelde duratie 13 jaar (14 jaar per 31 december 2016).

Sensitiviteitsanalyse

Onderstaande tabel geeft de sensitiviteit weer van een verandering in bepaalde veronderstellingen op 31 december 2017 met betrekking tot de pensioenregelingen van de materiële landen van de Groep:

MILJOEN EURO	Impact op de contante waarde van de verplichtingen op 31 december 2016	Impact op de contante waarde van de verplichtingen op 31 december 2017
Daling in disconteringsvoet met 25 basispunten	87	78
Stijging in disconteringsvoet met 25 basispunten	(80)	(75)
Verbetering in de sterftetafel waarbij wordt verondersteld dat werknemers één jaar langer leven	58	54
Verslechtering in de sterftetafel waarbij wordt verondersteld dat werknemers één jaar minder leven	(58)	(55)

24.3.5 Fondsbeleggingen

De reële waarde van fondsbeleggingen onderverdeeld naar belangrijkste categorieën van de materiële landen van de Groep omvatten:

MILJOEN EURO	31 december 2016	31 december 2017
Geldmiddelen, kasequivalenten en overige	41	6
Aandelen	309	378
Rentedragende instrumenten	691	645
Fondsbeleggingen bij verzekeraars ⁽¹⁾	186	196
TOTAAL	1.227	1.225

(1) Toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement.

95 procent van de aandelen en rentedragende instrumenten werden belegd volgens de principes van passief beheer (index tracking).

De reële waarde van fondsbeleggingen omvat per jaareinde 2016 en 2017 geen aandelen of rentedragende instrumenten van de Onderneming of haar dochterondernemingen.

24.3.6 Verwachte pensioenkosten en kasstromen voor 2018

De Groep verwacht dat de pensioenkost op te nemen in de winst- en verliesrekening voor de materiële landen voor 2018 in totaal 58 miljoen euro zal bedragen. Dit bedrag is exclusief de kost voor de toegezegdebijdrageregelingen in België en omvat voor 35 miljoen euro aan het dienstjaar toegerekende pensioen-, administratiekosten, belastingen (waarvan 14 miljoen euro betrekking heeft op Belgische toegezegdebijdrageregelingen met gewaarborgd rendement) en 23 miljoen euro interestkost op de nettoverplichting.

Voor het boekjaar 2018 verwacht de Groep 73 miljoen euro bij te dragen voor haar materiële pensioenregelingen en andere langetermijnpersoneelsbeloningen. Dit bedrag houdt geen rekening met de premiebetalingen voor de toegezegdebijdrageregelingen in België. Dit is 4 miljoen euro hoger dan de uitgaande kasstroom voor 2017 die 69 miljoen euro bedroeg, zijnde werkgeversbijdragen ten belope van 26 miljoen euro en 43 miljoen euro uitkeringen die rechtstreeks door de Onderneming werden betaald.

De toename wordt voornamelijk verklaard door de verwachte bijdrage van 4 miljoen US dollar van Agfa Corporation Pension Plan, daar waar gedurende 2017 geen bijdragen betaald werden.

24.4 OP AANDELEN GEBASEERDE BETALINGEN

Op 1 maart 2016 creëerde de Groep een op aandelen gebaseerd betalingstransactieplan dat in geldmiddelen afgewikkeld wordt, voor welbepaalde deelnemers aangeduid door de Raad van Bestuur. Deelnemers tot het plan worden 'share appreciation rights' toegekend, op grond waarvan zij recht hebben op een toekomstige cash bonus gebaseerd op de stijging van de aandelenprijs van de Groep op Euronext Brussel over een referentieperiode van 3 jaren.

In totaliteit zijn er 657.000 'stock appreciation rights' toegekend aan de deelnemers van het plan, die voorwaardelijk worden over een periode van 3 jaar met ingang van 1 maart 2016. De reële waarde van de toegekende rechten wordt berekend volgens het Black & Scholes-model op elke afsluitdatum. De berekende reële waarde wordt geboekt als verplichting met veranderingen in de reële waarde geboekt in de winst- en verliesrekening (2017: 0,3 miljoen euro; 2016: 0,2 miljoen euro). Per 31 december 2017, bedroeg het aantal uitstaande op aandelen gebaseerde betalingen 641,000. Volgende parameters werden gebruikt in het waarderingsmodel:

Reële waarde van de 'Share Appreciation Rights' per 31 december 2017	3,89 euro
Aandelenprijs op toekenningsdatum	3,47 euro
Verwachte volatiliteit	35,7%
Toekenningsdatum	1 maart 2016

25. RENTEDRAGENDE VERPLICHTINGEN

MILJOEN EURO	2016	2017
Langlopende rentedragende verplichtingen	74	47
'Revolving'-kredietfaciliteit	(2)	(1)
EIB-lening	32	6
Overige bankschulden	2	-
Obligatieleningen	42	42
Kortlopende rentedragende verplichtingen	37	39
EIB-lening	26	26
Overige bankschulden	11	13

25.1 'REVOLVING'-KREDIETFACILITEIT

In de loop van 2015 hernieuwde de Onderneming de 'revolving'-kredietfaciliteit voor een periode tot juli 2020. Het notioneel bedrag van deze faciliteit bedraagt 400 miljoen euro. Geldopnames onder deze kredietlijn worden gedaan voor korte periodes maar de Groep heeft, onder de bestaande herfinancieringovereenkomst, de mogelijkheid om de leningen te verlengen voor langere periodes na balansdatum. Er werden geen waarborgen verstrekt voor de kredietopeningen.

Op 31 december 2017 waren er geen opnames onder deze faciliteit. Transactiekosten voor een bedrag van 1 miljoen euro werden geboekt in mindering van de initiële boekwaarde van de

financiële verplichting en worden gespreid in winst- en verliesrekening geboekt volgens de effectieve interestmethode.

De verdeling over de diverse looptijden is als volgt:

MILJOEN EURO	Nominaal bedrag		Opgenomen bedrag		Munt	Rentevoet	
Eindvervaldag	2016	2017	2016	2017		2016	2017
2020	400	400	(2)	(1)	euro	-	-
TOTAAL	400	400	(2)	(1)			

25.2 RENTEDRAGENDE LENINGEN

25.2.1 Langlopende rentedragende verplichtingen

De langlopende rentedragende verplichtingen hebben volgende eindvervaldagen:

MILJOEN EURO	2016		2017	
Eindvervaldag	Opgenomen bedrag	Rentevoet	Opgenomen bedrag	Rentevoet
tussen 1 - 5 jaar: EIB-lening	32	4,33% - 4,36%	6	4,33% - 4,36%
tussen 1 - 5 jaar: overige leningen	2	lokale rente-voet + spread	-	-
> 5 jaar	-	-	-	-
TOTAAL	34		6	

Langlopende rentedragende verplichtingen omvatten voornamelijk de leningsovereenkomst die de Groep in het vierde kwartaal van 2010 afsloot met de Europese Investeringsbank (EIB). De EIB stelt een bedrag van 130 miljoen euro ter beschikking voor de financiering van onderzoek-, ontwikkelings- en innovatieprojecten binnen het segment Agfa HealthCare Information Technology. De gefinancierde projecten betreffen onderzoek-, ontwikkelings- en innovatieprojecten in de periode vanaf 2010 tot 2013.

Het bedrag van de toegestane lening zal niet hoger zijn dan 50% van de totale kostprijs van de projecten. Een eerste schijf van 70 miljoen euro werd beschikbaar gesteld en opgenomen in 2011 met eindvervaldag tot augustus 2018. Een tweede schijf van 60 miljoen euro werd beschikbaar gesteld en opgenomen in 2012, met eindvervaldag tot februari 2019. Het langlopende deel van de EIB-lening bedraagt 6 miljoen euro, het kortlopende deel 26 miljoen euro.

In de loop van 2014 werd een lening afgesloten met Export Development Canada (EDC) voor een nominaal bedrag van 50 miljoen euro. EDC stelt een bedrag van 50 miljoen euro ter beschikking voor de financiering van onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten in de dochteronderneming Agfa HealthCare Inc. (Canada). De lening heeft een eindvervaldag in juni 2019. Fondsen konden opgenomen worden over een periode van 2 jaar, die eindigde in juni 2016. De onderneming heeft beslist om geen gebruik te maken van deze faciliteit.

In 2016 betroffen de overige langlopende rentedragende verplichtingen een lokale leningsovereenkomst in Argentinië met vervaldatum in 2018. De lokale variabele rentevoet is de 'Badlar Privada Corregia Promedio' + 5,5% spread.

25.2.2 Kortlopende rentedragende verplichtingen

Kortlopende rentedragende verplichtingen bevatten het kortlopende gedeelte van de EIB-lening (26 miljoen euro) en andere kortlopende lokale bankleningen in Latijns-Amerika die voor het merendeel niet gewaarborgd zijn. De gewogen gemiddelde rentevoet van deze lokale bankleningen bedraagt 11,11% (2016: 8,99%).

25.3 OBLIGATIELENING

In mei 2005 gaf de Onderneming een obligatielening uit met een nominale waarde van 200 miljoen euro. De obligatielening droeg een coupon van 4,375% en verviel in juni 2015. De interesten zijn jaarlijks betaalbaar na verloop van termijn. De uitgifteprijs bedroeg 101,956%. De obligatielening wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

In mei 2014 lanceerde de Onderneming een openbaar ruilbod op hierboven vernoemde obligatielening. De houders van de bestaande obligatielening werd de mogelijkheid geboden om hun huidige obligaties in te ruilen tegen nieuw uitgegeven obligaties met een nominale waarde van 1.000 euro en een bruto vaste coupon van 5,35% per jaar met vervaldag in juni 2019. Bestaande obligaties voor een totaal bedrag van 42 miljoen euro werden geruild in dit openbaar ruilbod. Bestaande obligaties voor een totaal bedrag van 147 miljoen euro werden terugbetaald in juni 2015.

25.4 RECONCILIATIE VAN DE VERANDERINGEN IN VERPLICHTINGEN UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN MET DE KASSTROMEN UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN

De tabel detailleert veranderingen in verplichtingen uit financieringsactiviteiten in kasstromen uit financieringsactiviteiten en niet-kasbewegingen. Verplichtingen uit financieringsactiviteiten betreffen verplichtingen waarvan de kasstromen geclassificeerd zijn of zullen worden in kasstromen uit financieringsactiviteiten in het geconsolideerde kasstroomoverzicht.

MILJOEN EURO	Boekwaarde per 1 januari 2017	Kasstromen uit financieringsactiviteiten		Niet-kasbewegingen			
		Betaalde rente	Terugbetalingen van leningen - netto	Valutakoersverschillen	Gekapitaliseerde transactiekosten	Financieringskosten op financiële schulden	Boekwaarde per 31 december 2017
'Revolving'-kredietfaciliteit	(2)	-	-	-	1	-	(1)
EIB-lening	58	(2)	(26)	-	-	2	32
Overige bankschulden	13	(5)	3	(2)	-	4	13
Obligatieleningen	42	(2)	-	-	-	2	42
Totaal rentedragende verplichtingen	111	(9)	(23)	(2)	1	8	86

26. VOORZIENINGEN**26.1 LANGLOPENDE**

Langlopende voorzieningen bedroegen 5 miljoen euro op 31 december 2017 (2016: 4 miljoen euro). Andere langlopende voorzieningen omvatten voornamelijk een voorziening voor leegstaande gebouwen.

MILJOEN EURO	Milieuvoorzieningen	Herstructureringen	Andere	TOTAAL
Voorzieningen per 31 december 2016	1	-	3	4
Voorzieningen aangelegd in de loop van het boekjaar	-	-	1	1
Aanwending van voorzieningen in de loop van het boekjaar	-	-	-	-
Terugname van voorzieningen in de loop van het boekjaar	-	-	-	-
Valutakoersverschillen	-	-	-	-
Overboekingen	-	-	-	-
Voorzieningen per 31 december 2017	1	-	4	5

26.2 KORTLOPENDE

De kortlopende voorzieningen bedroegen 66 miljoen euro op 31 december 2017 (2016: 74 miljoen euro).

MILJOEN EURO	Milieu-voorzieningen	Omzet-gerelateerde voorzieningen	Herstructureringen	Andere	TOTAAL
Voorzieningen per 31 december 2016	4	45	16	9	74
Voorzieningen aangelegd in de loop van het boekjaar	-	56	11	6	73
Aanwending van voorzieningen in de loop van het boekjaar	(2)	(51)	(15)	(3)	(71)
Terugname van voorzieningen in de loop van het boekjaar	-	(5)	(3)	(1)	(9)
Valutakoersverschillen	-	(2)	1	-	(1)
Overboekingen	-	2	-	(2)	-
Voorzieningen per 31 december 2017	2	45	10	9	66

De voorzieningen met betrekking tot milieubescherming dekken toekomstige aanpassingswerken van terreinen en de sanering van bodems die zijn verontreinigd door vroegere industriële activiteiten.

Omzetgerelateerde voorzieningen op balansdatum evenals de bijhorende bewegingen in de loop van het boekjaar omvatten onder meer te betalen bedragen aan klanten met betrekking tot geleverde goederen en diensten gedurende het boekjaar, zoals omzetkortingen en rabatten, commissies betaalbaar aan agenten en bijkomende verplichtingen in verband met aan- en verkoopcontracten, voorzieningen voor commerciële betwistingen en verlieslatende contracten. Voorzieningen voor herstructureringen omvatten voornamelijk ontslagvergoedingen voor het personeel. Andere kortlopende voorzieningen omvatten provisies voor leegstaande gebouwen, voorzieningen voor betwistingen met vroegere werknemers en een voorziening in verband met betwistingen over invoerrechten.

27. UITGESTELDE OPBRENGSTEN EN VOORUITBETALINGEN

Uitgestelde opbrengsten omvat zowel gefactureerde bedragen als bedragen die conform de contractuele bepalingen aan de klanten kunnen worden gefactureerd maar nog niet in de winst- en verliesrekening kunnen worden opgenomen. De vooruitbetalingen geven de bedragen weer die de Onderneming heeft ontvangen maar nog niet aan haar klanten heeft gefactureerd daar zij haar verplichting ten aanzien van deze klanten nog dient te voltooien, zijnde de levering van goederen en/of diensten.

De uitgestelde opbrengsten en vooruitbetalingen bedroegen 128 miljoen euro op 31 december 2017 (2016: 141 miljoen euro) en resulteren voornamelijk uit tussentijdse facturatie in overeenkomsten waarin meerdere goederen zoals software en hardware en/of diensten samen worden aangeboden ('multiple element'-regelingen) en uit vooruitfacturatie van de dienstverlenings- en onderhoudscontracten. De toepassing van de huidige richtlijn betreffende de opname van opbrengsten in de winst- en verliesrekening uit 'multiple element'-regelingen vereist oordeelsvorming vanwege het management. Er dient te worden beoordeeld of de opnamecriteria afzonderlijk kunnen worden toegepast op de in de overeenkomst aangeboden goederen en/of diensten en zo ja, of er een betrouwbare en objectieve reële waarde voor de aangeboden goederen en/of diensten afzonderlijk kan worden bepaald.

De toewijzing van de verkoopprijs van de overeenkomst aan de verschillende goederen en/of diensten op basis van ondernemings-specifieke objectieve gegevens van reële waarde – inclusief de toewijzing van kortingen – steunt op oordeelsvorming en belangrijke schattingen vanwege het management. Wijzigingen in de door het management aangenomen veronderstellingen met betrekking tot de afzonderlijk identificeerbare goederen en/of diensten in een overeenkomst en de daaraan toegewezen reële waarde, zouden een belangrijke impact kunnen hebben op de opbrengsten opgenomen in de winst- en verliesrekening.

28. OVERIGE TE BETALEN POSTEN

De overige te betalen posten per 31 december 2017 bedroegen 12 miljoen euro en omvatten voornamelijk toegerekende niet-vervallen rente op verplichtingen, verplichtingen aan het personeel wegens compensaties voor door hen gemaakte reis- en andere kosten en de uitgestelde overnameprijs met betrekking tot de acquisitie van Bodoni Systems Limited die binnen de volgende 2 jaar zal betaald worden (toelichting 6).

29. OPERATIONELE LEASEOVEREENKOMSTEN

29.1 LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ ALS LEASINGNEMER WORDT OPGETREDEN

De Groep huurt voornamelijk gebouwen en wagens op basis van operationele leaseovereenkomsten. De vervaldagstructuur van de toekomstige minimale leasebetalingen onder deze niet-opzegbare leaseovereenkomsten is:

MILJOEN EURO	2016	2017
Niet later dan één jaar	43	41
Later dan één jaar en niet later dan vijf jaar	83	76
Later dan vijf jaar	10	7
TOTAAL	136	124

29.2 LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ ALS LEASINGGEVER WORDT OPGETREDEN

De Groep verhuurt bedrijfsruimte en overige materiële vaste activa op basis van operationele leases. De toekomstige minimale leasebetalingen uit hoofde van niet-opzegbare leaseovereenkomsten luiden als volgt:

MILJOEN EURO	2016	2017
Niet later dan één jaar	1	1
Later dan één jaar en niet later dan vijf jaar	1	-
Later dan vijf jaar	-	-
TOTAAL	2	1

30. VERBINTENISSEN EN BUITENBALANSVERPLICHTINGEN

30.1 VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN

De voorwaardelijke verplichtingen vloeiden volledig voort uit verbintenissen aan derden gegeven en omvatten:

MILJOEN EURO	2016	2017
Bankgaranties	46	41
Andere	1	1
TOTAAL	47	42

De totale aankoopverplichtingen in het kader van belangrijke investeringsprojecten waarvoor de respectieve contracten al werden toegekend of de orders werden geplaatst, bedroegen op 31 december 2017 1 miljoen euro (2016: 1 miljoen euro).

30.2 JURIDISCHE RISICO'S/VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN

De Groep is momenteel niet betrokken in één of ander groot geschil, met uitzondering van het geschil in verband met de insolventie van AgfaPhoto en een distributieconflict met Ningbo Haoyi Medical Equipment Co Ltd (en verbonden ondernemingen).

Ningbo

In het kader van de reorganisatie van Agfa HealthCare's hardcopy-distributiekanaal in China beëindigde Agfa HealthCare in september 2017 de overeenkomst met een van zijn belangrijkste hardcopy-filmdistributeurs in China. Op 11 februari 2018 diende Ningbo een aanvraag tot arbitrage in bij de China International Economic and Trade Arbitration Commission. Ningbo heeft ook een rechtszaak aangespannen in Ningbo.

De Groep meent dat zij over een sterke verdediging beschikt in deze rechtszaak en verdedigt haar belangen krachtadig.

AgfaPhoto

In verband met de verkoop van de Consumer Imaging-activiteiten van Agfa-Gevaert AG en van sommige van haar (toenmalige) dochtervennootschappen in 2004 had de Groep diverse contractuele relaties afgesloten met AgfaPhoto Holding GmbH, AgfaPhoto GmbH en hun dochtervennootschappen in verschillende landen (de AgfaPhoto groep). Daarbij werd voorzien in de overdracht van haar Consumer Imaging-activiteiten, inbegrepen activa, verplichtingen, contracten en personeel naar de vennootschappen behorende tot de AgfaPhoto groep.

Na de verkoop werd een aanvraag tot faillissement ingediend door AgfaPhoto GmbH en een aantal van haar dochtervennootschappen zowel in Duitsland als in andere landen. In verschillende landen werden gerechtelijke procedures tegen de Groep ingespannen.

De Groep meent dat het in haar verweer in deze rechtszaken over voldoende argumenten beschikt en verdedigt haar belangen krachtadig.

In verband met deze verkoop diende de curator van AgfaPhoto GmbH verschillende aanvragen tot arbitrage in bij het ICC Internationale Arbitragehof in Parijs, Frankrijk. In de enige nog hangende arbitrageprocedure vordert de curator een vergoeding voor vermeende onderkapitalisatie van AgfaPhoto GmbH en voor het vermeende veroorzaken van het faillissement van AgfaPhoto GmbH. De Groep meent dat het in haar verweer met betrekking tot deze vorderingen over voldoende argumenten beschikt en verdedigt haar belangen krachtadig. Omwille van wat wij denken, zijnde een hoog speculatieve aard van de vorderingen van de curator van AgfaPhoto GmbH, acht de Groep het onmogelijk om tot een betrouwbare schatting te komen van de financiële gevolgen van deze arbitrageprocedure. Wanneer er zich nieuwe ontwikkelingen voordoen of wanneer er meer informatie beschikbaar is, bestaat de mogelijkheid dat de veronderstellingen en schattingen in deze zaken gewijzigd dienen te worden.

31. INFORMATIEVERSCHAFFING OVER VERBONDEN PARTIJEN

31.1 TRANSACTIES MET BESTUURDERS EN LEDEN VAN HET EXECUTIVE MANAGEMENT (MANAGERS OP SLEUTELPOSITIES)

Het totaal van de beloningen voor managers op sleutelposities (exclusief patronale sociale bijdragen) opgenomen in de winst- en verliesrekening bedraagt:

MILJOEN EURO	2016		2017	
	Bestuurders	Executive Management	Bestuurders	Executive Management
Kortlopende personeelsbeloningen	0,6	4,4	0,6	3,7
Vergoedingen na uitdiensttreding	-	0,4	-	0,3
Op aandelen gebaseerde betalingen	-	-	-	-
TOTAAL	0,6	4,8	0,6	4,0

Per 31 december 2017 waren er geen uitstaande leningen ten behoeve van managers op sleutelposities. De verplichtingen voor vergoedingen na uitdiensttreding voor de leden en de gepensioneerde leden van het Executive Management, opgenomen in de geconsolideerde balans op 31 december 2017, bedragen 17 miljoen euro.

Het totaal van de beloningen voor managers op sleutelposities is ook inbegrepen in het Remuneratieverslag bladzijden 214-219.

31.2 TRANSACTIES MET ANDERE PARTIJEN

Transacties met verwante partijen betreffen voornamelijk handelstransacties. De kosten en opbrengsten met betrekking tot deze transacties zijn immaterieel in het kader van de geconsolideerde jaarrekening.

De Groep en haar zakenpartner Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd. hebben hun activiteiten gebundeld vanaf 2010, gericht op het versterken van de marktpositie van beide partners in Groot-China en de ASEAN-regio. Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd. heeft een participatie van 49% in Agfa Graphics Asia Ltd., de holding van de gecombineerde activiteiten van beide partijen. Zie ook toelichting 23.8 Minderheidsbelangen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de transactiewaarde en het openstaand saldo tussen de Groep en Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd. In de loop van 2017 verwierf Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd. een dividend van 10 miljoen euro (49%).

MILJOEN EURO	Transactiewaarde per jaareinde		Openstaand saldo per jaareinde	
	2016	2017	2016	2017
Verkopen aan Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd.	37	20	10	4
Aankopen van Shenzhen Brother Gao Deng Investment Group Co. Ltd.	33	23	1	1
Dividend	12	10	-	-

32. WINST PER AANDEEL

32.1 GEWONE WINST PER AANDEEL

De berekening van de gewone winst per aandeel is gebaseerd op een toe te kennen winst (verlies) aan de aandeelhouders van de Onderneming van 37 miljoen euro (2016: 70 miljoen euro) en een gewogen gemiddelde aantal gewone uitstaande aandelen gedurende het jaar 2017 van 167.751.190 (2016: 167.751.190).

Het gewogen gemiddelde aantal gewone uitstaande aandelen werd als volgt berekend:

Aantal uitstaande gewone aandelen op 1 januari 2017	Effect van opties uitgeoefend gedurende 2017	Gewogen gemiddelde aantal gewone uitstaande aandelen op 31 december 2017
167.751.190	-	167.751.190
EURO	2016	2017
Gewone winst per aandeel	0,42	0,22

32.2 VERWATERDE WINST PER AANDEEL

De berekening van de verwaterde winst per aandeel is gebaseerd op een toe te kennen winst (verlies) aan de aandeelhouders van de Onderneming van 37 miljoen euro (2016: 70 miljoen euro) en een gewogen gemiddelde aantal gewone uitstaande verwaterde aandelen gedurende het jaar 2017 van 167.751.190 (2016: 167.751.190).

Er dient te worden opgemerkt dat er geen openstaande aandelenoptieplannen meer zijn op 31 december 2017.

Het gewogen gemiddelde aantal gewone uitstaande verwaterde aandelen werd als volgt berekend:

Aantal uitstaande gewone aandelen op 1 januari 2017	Effect van potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden	Gewogen gemiddelde aantal gewone uitstaande verwaterde aandelen op 31 december 2017
167,751,190	-	167.751.190
EURO	2016	2017
Verwaterde winst per aandeel	0,42	0,22

De gemiddelde reële waarde van een gewoon aandeel bedroeg in 2017 4,05 euro per aandeel.

33. INVESTERINGEN IN DOCHTERONDERNEMINGEN EN INVESTERINGEN VERWERKT VOLGENS DE 'EQUITY'- METHODE

De moedermaatschappij van de Groep, Agfa-Gevaert NV (BE 0404 021 727), Mortsel (België), is de moedermaatschappij van de volgende belangrijke dochterondernemingen:

Geconsolideerde ondernemingen per 31 december 2017		
Naam van de onderneming	Locatie	Deelnemings-%
Agfa (Pty.) Ltd.	Isando/Republiek Zuid-Afrika	100
Agfa (Wuxi) Imaging Co., Ltd.	Wuxi/Volksrepubliek China	99,16
Agfa (Wuxi) Printing Plate Co. Ltd.	Wuxi/Volksrepubliek China	51
Agfa ASEAN Sdn. Bhd.	Kuala Lumpur/Maleisië	51
Agfa Corporation	Elmwood Park/Verenigde Staten van Amerika	100
Agfa de Mexico S.A. de C.V.	Mexico D.F./Mexico	100
Agfa Finance Corp.	Wilmington/Verenigde Staten van Amerika	100
Agfa Finance Inc.	Toronto/Canada	100
Agfa Finance Italy SpA	Milaan/Italië	100
Agfa Finance NV - BE 0436 501 879	Mortsel/België	100
Agfa Finco NV - BE 0810 156 470	Mortsel/België	100
Agfa Graphics Argentina S.A.	Buenos Aires/Argentinië	100
Agfa Graphics Asia Ltd.	Hong Kong/Volksrepubliek China	51
Agfa Graphics Ecuador CIA. LTDA	Quito/Ecuador	100
Agfa Graphics Ltd.	Leeds/Verenigd Koninkrijk	100
Agfa Middle East FCZO	Dubai/Verenigde Arabische Emiraten	100
Agfa NV - BE 0456 366 588	Mortsel/België	100
Agfa Graphics S.r.l.	Milaan/Italië	100
Agfa HealthCare - Knightsbridge GmbH	Wenen/Oostenrijk	60
Agfa HealthCare AG	Dübendorf/Zwitserland	100
Agfa HealthCare Argentina S.A.	Buenos Aires/Argentinië	100
Agfa HealthCare Australia Limited	Scoresby/Australië	100
Agfa HealthCare Brasil Importacao e Servicos Ltda.	Sao Paulo/Brazilië	100
Agfa HealthCare Chile Ltda.	Santiago de Chile/Chili	100
Agfa HealthCare Colombia Ltda.	Bogota/Colombië	100
Agfa HealthCare Corporation	Greenville/Verenigde Staten van Amerika	100
Agfa HealthCare Denmark A/S	Kopenhagen/Denemarken	100
Agfa HealthCare France S.A.	Artigues près Bordeaux/Frankrijk	100
Agfa HealthCare Equipments Portugal Lda.	Sintra/Portugal	100
Agfa HealthCare Finland Oy AB	Espoo/Finland	100
Agfa HealthCare Germany GmbH	Bonn/Duitsland	100
Agfa HealthCare Ges.mbh	Wenen/Oostenrijk	100
Agfa HealthCare GmbH	Bonn/Duitsland	100
Agfa HealthCare Hellas A.E.B.E.	Peristeri/Griekenland	100
Agfa HealthCare Hong Kong Ltd.	Hong Kong/Volksrepubliek China	100
Agfa HealthCare Hungary Kft.	Boedapest/Hongarije	100
Agfa HealthCare Imaging Agents GmbH	Keulen/Duitsland	100
Agfa HealthCare Inc.	Mississauga/Canada	100

Agfa HealthCare India Private Ltd.	Thane/Indië	100
Agfa HealthCare Luxembourg S.A.	Bertrange/Luxemburg	100
Agfa HealthCare Malaysia Sdn. Bhd.	Kuala Lumpur/Maleisië	100
Agfa HealthCare Mexico S.A. de C.V.	Mexico D.F./Mexico	100
Agfa HealthCare Norway AS	Oslo/Noorwegen	100
Agfa HealthCare NV - BE 0403 003 524	Mortsel/België	100
Agfa HealthCare Saudi Arabia Company Limited LLC	Riyadh/Saoedi-Arabië	100
Agfa HealthCare (Shanghai) Co Ltd.	Shanghai/Volksrepubliek China	100
Agfa HealthCare Singapore Pte. Ltd.	Singapore/Republiek Singapore	100
Agfa HealthCare Solutions LLC	Dubai/Verenigde Arabische Emiraten	100
Agfa HealthCare South Africa Pty. Ltd.	Gauteng/Republiek Zuid-Afrika	100
Agfa HealthCare Spain S.A.U.	Barcelona/Spanje	100
Agfa HealthCare Sweden AB	Kista/Zweden	100
Agfa HealthCare Systems Taiwan Co. Ltd.	Taipei/Taiwan	100
Agfa HealthCare UK Limited	Brentford/Verenigd Koninkrijk	100
Agfa Imaging (Shenzhen) Co. Ltd.	Shenzhen/Volksrepubliek China	51
Agfa Inc.	Mississauga/Canada	100
Agfa Industries Korea Ltd.	Seoul/Korea	100
Agfa Limited	Dublin/Ierland	100
Agfa Materials Corporation	Wilmington/Verenigde Staten van Amerika	100
Agfa Materials Japan Ltd.	Tokyo/Japan	100
Agfa Materials Taiwan Co. Ltd.	Taipei/Taiwan	100
Agfa Scots Ltd.	Edinburgh/Verenigd Koninkrijk	100
Agfa Singapore Pte. Ltd.	Singapore/Republiek Singapore	51
Agfa Solutions SAS	Rueil-Malmaison/Frankrijk	100
Agfa Sp. z.o.o.	Warschau/Polen	100
Agfa Taiwan Co. Ltd.	Taipei/Taiwan	51
Agfa-Gevaert A.E.B.E.	Athene/Griekenland	100
Agfa-Gevaert Aktiengesellschaft für Altersversorgung	Keulen/Duitsland	100
Agfa-Gevaert Argentina S.A.	Buenos Aires/Argentinië	100
Agfa-Gevaert B.V.	Rijswijk/Nederland	100
Agfa-Gevaert Colombia Ltda.	Bogota/Colombië	100
Agfa-Gevaert de Venezuela S.A.	Caracas/Venezuela	100
Agfa-Gevaert do Brasil Ltda.	Sao Paulo/Brazilië	100
Agfa-Gevaert Graphic Systems GmbH	Keulen/Duitsland	100
Agfa-Gevaert HealthCare GmbH	Keulen/Duitsland	100
Agfa-Gevaert Japan, Ltd.	Tokyo/Japan	100
Agfa-Gevaert Limited	Scoresby/Australië	100
Agfa-Gevaert Limited	Brentford/Verenigd Koninkrijk	100
Agfa-Gevaert Ltda.	Santiago De Chile/Chili	100
Agfa-Gevaert GmbH	Keulen/Duitsland	100
Agfa-Gevaert NZ Ltd.	Auckland/Nieuw-Zeeland	100
Agfa-Gevaert S.A.	Pont-à-Marcq/Frankrijk	99,99
Agfa-Gevaert S.p.A.	Milaan/Italië	100
Agfa HealthCare Imaging Agents France S.r.l.	Marcq en Baroeul/Frankrijk	100
Lastra Attrezzature S.r.l.	Manerbio/Italië	60

Litho Supplies (UK) Ltd.	Derby/Verenigd Koninkrijk	100
Luithagen NV - BE 0425 745 668	Mortsel/België	100
New ProlImage America Inc.	Princeton/Verenigde Staten van Amerika	100
New ProlImage Ltd.	Netanya/Israël	100
000 Agfa Graphics	Moskou/Russische Federatie	100
000 Agfa	Moskou/Russische Federatie	100
Shanghai Agfa Imaging Products Co., Ltd.	Shanghai/Volksrepubliek China	51
Agfa HealthCare Algérie Sarl	Alger/Algerië	100
Agfa HealthCare Kazakhstan LLP	Almaty/Republiek Kazachstan	100
Agfa HealthCare Ukraine LLC	Kiev/Oekraïne	100
PT Gevaert-Agfa HealthCare Indonesia	Jakarta/Indonesië	100
Agfa HealthCare IT Brasil Servicis E Serviços Ltda.	Barueri/Brazilië	100
Bodoni Systems	Middlesex/Verenigd Koninkrijk	100
Agfa HealthCare Middle East FZ-LLC	Dubai/Verenigde Arabische Emiraten	100
Agfa HealthCare IT UK Limited	Brentford/Verenigd Koninkrijk	100
Agfa South Africa (Pty) Ltd.	Gauteng/Republiek Zuid-Afrika	100
Agfa Australia Pty Ltd.	Scoresby/Australië	100
Agfa Canada Inc.	Mississauga/Canada	100
Agfa US Corp.	Delaware/Verenigde Staten van Amerika	100
Investerings verwerkt volgens de 'equity'-methode per 31 december 2017		
Naam van de onderneming	Locatie	Deelnemings-%
My Personal Health Record Express Inc.	New York/Verenigde Staten van Amerika	27,45

34. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

In het kader van de reorganisatie van de *hardcopy*-distributiekanaal van de businessgroep Agfa HealthCare in China heeft Agfa HealthCare (Shanghai) Co Ltd op 14 december 2017 een overeenkomst getekend met Ningbo Hongtai Medical Equipment Limited, een belangrijke distributeur van *hardcopy*-film, om de distributie en dienstverlening van Agfa's producten in China te integreren in de organisatie van de Onderneming. De overname van deze bedrijfsactiviteit zal gradueel per geografisch gebied over een periode die start in het eerste kwartaal 2018 en eindigt per einde juni 2020 plaatsvinden. Op 22 maart 2018, het ogenblik waarop de geconsolideerde jaarrekening door de Raad van Bestuur voor publicatie wordt vrijgegeven, is de verwerking van deze bedrijfscombinatie onvolledig. Bijgevolg kan het bedrag per type van verworven activa en verplichtingen nog niet worden toegelicht.

Siegwerk Drukfarben AG & Co.KGaA, één van de toonaangevende internationale leveranciers van drukinkten voor verpakkingstoepassingen en etiketten, en Agfa Graphics, een toonaangevende leverancier in de markten van *drukvoorbereiding* voor *offset* en de *inkjetdruk*, zijn een belangrijke strategische alliantie aangegaan voor digitale verpakkingssinkten. Het contract, getekend op 28 februari 2018 tussen de twee bedrijven omvat een overdracht van activiteiten van Agfa Graphics aan Siegwerk van een geselecteerde OEM-klijantenlijst, toegang tot knowhow, intellectueel eigendom en diensten op het gebied van UV-uithardende digitale inkjetinkten voor de 'single pass' verpakking- en labelindustrie.

35. INFORMATIE MET BETREKKING TOT DE OPDRACHTEN EN HONORARIA VAN DE COMMISSARIS

De honoraria met betrekking tot audit en aan audit gerelateerde prestaties geleverd door KPMG Bedrijfsrevisoren en zijn netwerk kan als volgt gedetailleerd worden:

EURO	2016	2017
Bezoldiging van de commissaris voor de uitoefening van een mandaat van commissaris voor de Vennootschap en de Groep (België)	536.067	549.388
Bezoldiging van de commissaris voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd voor de Vennootschap en de Groep		
Andere controle	29.425	50.268
Belastingadvies	-	-
Andere opdrachten buiten de revisorale	-	-
SUBTOTAAL	565.492	599.656
Bezoldigingen van personen met wie de commissaris verbonden is voor de uitoefening van een mandaat van commissaris voor de Groep (Buitenlandse vennootschappen)	1.108.367	1.073.850
Bezoldiging van personen met wie de commissaris verbonden is voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd voor de Groep (België en buitenlandse vennootschappen)		
Andere controle	62.415	64.276
Belastingadvies	207.464	180.179
Andere opdrachten buiten de revisorale	264.896	1.180.544
SUBTOTAAL	1.643.142	2.498.849
TOTAAL	2.208.634	3.098.505

De honoraria voor de audit van de financiële staten bevatten honoraria voor de audit van de geconsolideerde jaarrekening alsook de honoraria voor de audit van de financiële staten van dochterondernemingen in België en in het buitenland. De andere opdrachten buiten de revisorale omvatten adviesverlening in het kader van speciale opdrachten.

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Agfa-Gevaert NV over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2017

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Agfa-Gevaert NV (de "Vennootschap") en zijn dochterondernemingen (samen de "Groep"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2017, alsook het verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 10 mei 2016, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2018. Wij zijn niet in staat geweest de datum van onze initiële benoeming te bepalen. Wij kunnen echter bevestigen dat we de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Agfa-Gevaert NV hebben uitgevoerd gedurende ten minste 40 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep over het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2017, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening en geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum evenals de toelichting bestaande uit een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing. Het totaal van de geconsolideerde balans bedraagt 2.233 miljoen euro en de geconsolideerde winst- en verliesrekening sluit af met een winst van het boekjaar van 45 miljoen euro.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Groep op 31 december 2017, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Bijzondere waardeverminderingen van goodwill en van immateriële vaste activa met onbeperkte levensduur

We verwijzen naar de toelichting 3.11 'Bijzondere waardeverminderingen van goodwill, immateriële activa en materiële activa' en naar toelichting 13 'Immateriële activa en goodwill' van de geconsolideerde jaarrekening.

• Omschrijving

De Groep is actief in bedrijfssectoren waar de financiële resultaten worden beïnvloed door concurrentiedruk en volatiele grondstofprijzen (zilver en aluminium). Bovendien is de Groep in transitie naar nieuwe groeimotoren (Inkjet en Healthcare IT).

Goodwill en immateriële vaste activa met onbeperkte levensduur worden jaarlijks getoetst voor bijzondere waardevermindering in overeenstemming met IAS 36. De groep gebruikt de 'bedrijfswaarde' aanpak om te bepalen of deze activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering op 31 december 2017 en om de grootte van deze bijzondere waardeverminderingen te bepalen.

Bijzondere waardeverminderingen op goodwill en immateriële vaste activa met onbeperkte levensduur is een kernpunt van controle door:

- de omvang van deze balanspositie (zijnde 23,4% van 'Totaal Activa'); en
- het vereiste inschattingsvermogen van het management om de analyse met betrekking tot de bijzondere waardeverminderingen te beoordelen. Met name de inputs die worden gebruikt bij zowel het voorspellen als verdisconteren van toekomstige kasstromen ter bepaling van de bedrijfswaarde.

• Onze controlewerkzaamheden

Onze controlewerkzaamheden omvatten, onder meer:

- We evalueerden het proces waarmee de kasstroomprognoses van management werden opgesteld, inclusief het testen van de onderliggende berekeningen en het afstemmen van de prognoses met de laatste door de Raad van Bestuur goedgekeurde financiële doelstellingen.
- Wij analyseerden het inschattingsvermogen van de Groep om kasstromen nauwkeurig te voorspellen en beoordeelden de redelijkheid van de huidige voorspellingen door belangrijke aannames te vergelijken met historische resultaten, economische en sectorale prognoses alsook interne planningsgegevens.
- We beoordeelden de gepastheid van de waarderingsmethodologie van de Groep en de bepaling van de verdisconteringsvoeten, mede door inschakeling van waarderingsspecialisten.
- Verder hebben we sensitiviteitsanalyses uitgevoerd rond de belangrijkste aannames die zijn gebruikt voor het bepalen en het verdisconteren van de kasstroomprognoses, in het bijzonder de verdisconteringsvoeten, groeipercentages en grondstoffenprijzen. We hebben onderzocht hoe het management de specifieke risicofactoren van de Groep en haar activiteiten heeft verwerkt in de kasstroomprognoses en verdisconteringsvoeten. Na te hebben vastgesteld vanaf welke waarde de aannames hetzij afzonderlijk hetzij gezamenlijk onderhevig zouden zijn aan een bijzondere waardevermindering, hebben we de waarschijnlijkheid van een dergelijke beweging in de belangrijkste aannames beoordeeld.
- Verder hebben we de geschiktheid van de toelichtingen van de Groep met betrekking tot bijzondere waardeverminderingen beoordeeld, zoals opgenomen in toelichting 13 bij de geconsolideerde jaarrekening.

Realiseerbaarheid van uitgestelde belastingvorderingen en beoordeling van de provisie voor belastingverplichtingen

We verwijzen naar de toelichting 3.7 'Winstbelastingen' en naar toelichting 12 'Winstbelastingen' van de geconsolideerde jaarrekening.

• Omschrijving

De Groep heeft aanzienlijke fiscale verliezen en aftrekbare tijdelijke verschillen opgebouwd uit het verleden waarvoor een uitgestelde belastingvordering van 115 miljoen euro werd erkend.

Er bestaat een inherente onzekerheid bij het beoordelen van de beschikbaarheid van toekomstige belastbare winsten, hetgeen bepaalt in welke mate uitgestelde belastingvorderingen al dan niet worden erkend.

Daarnaast is de Groep actief in meerdere rechtsgebieden die aanleiding geven tot belangrijke grensoverschrijdende transacties en complexe belastingregelingen die onderworpen zijn aan verschillende land specifieke belastingwetten. Lokale belastingautoriteiten kunnen dergelijke transacties en verrekenprijzafspraken in twijfel trekken.

De Groep heeft voorzieningen opgenomen voor onzekere belastingposities, waarvan de bepaling afhankelijk is van de beoordeling van het management.

Vanwege de omvang van deze positie alsook het inschattingsvermogen nodig om deze rubriek te beoordelen, is dit een kernpunt van onze controle.

• Onze controlewerkzaamheden

Onze controlewerkzaamheden omvatten, onder meer:

- We hebben de gepastheid van de aannames en inschattingen van de Groep bij het bepalen van het niveau van de fiscale verliezen en de aftrekbare tijdelijke verschillen waarvoor uitgestelde belastingvorderingen worden erkend beoordeeld.
- We hebben de inschattingen van de Groep met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het genereren van voldoende belastbare winsten om de erkenning van uitgestelde belastingvorderingen te ondersteunen beoordeeld, waaronder een beoordeling van de bedrijfsplannen op lange termijn, de historische en geprojecteerde belastbare winstprognoses op het niveau van de juridische entiteit, belastingplanningsstrategieën alsook de sensitiviteit voor wijzigingen in aannames.
- In samenwerking met onze belastingsspecialisten hebben we de inschatting van de Groep met betrekking tot onzekere belastingposities alsook de toereikendheid van de belastingvoorzieningen in vraag gesteld. Hierbij hielden wij rekening met de redelijkheid van de oordeelvorming met betrekking tot de kwantificering en de waarschijnlijkheid van risico's alsook met de hoogte van schuld vereist voor specifieke gevallen.
- Verder hebben we de geschiktheid van de toelichtingen van de Groep met betrekking tot winstbelastingen beoordeeld, die zijn opgenomen in toelichting 12 bij de geconsolideerde jaarrekening.

Waardering van Personeelsbeloningen

We verwijzen naar toelichting 24 'Personeelsbeloningen' en toelichting 3.21 'Personeelsbeloningen' van de geconsolideerde jaarrekening.

• Omschrijving

In de meeste landen waarin de Groep actief is bestaan er regelingen met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding. Vergoedingen na uitdiensttreding worden toegekend onder de vorm van toegezegde-bijdrageregelingen en toegezegdpensioenregelingen.

De Groep financiert haar verplichtingen in dit kader via verzekeringsplannen en via gescheiden activa in pensioenfondsen.

De nettoverplichting voor België, Duitsland, VK en VS vertegenwoordigt samen 96% van de totale nettoverplichting.

Personeelsbeloningen zijn een kernpunt van onze controle wegens:

- De omvang van de balanspositie (1.121 miljoen euro, wat 50,2% van de totale passiva vertegenwoordigt); en
- De belangrijke inschattingen die worden gemaakt bij de waardering van de verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding en de onderliggende activa. Kleine veranderingen in aannames en schattingen die worden gebruikt om de netto verplichtingen na uitdiensttreding van de Groep te waarderen, zouden een significant effect kunnen hebben op de financiële positie van de Groep.

• Onze controlewerkzaamheden

Onze controlewerkzaamheden omvatten, onder meer:

- We hebben onze kennis van het waarderingsproces van de Groep geactualiseerd.
- We hebben de deskundigheid, objectiviteit en bekwaamheid van de externe actuariële experts beoordeeld.
- Met behulp van onze actuariële experts, beoordeelden we de belangrijkste aannames, zijnde de verdisconteringsvoeten, de inflatiecijfers en de sterfteverwachtingen die ten grondslag liggen aan de waardering van de vergoedingen na uitdiensttreding van de Groep. Dit omvatte een vergelijking van de belangrijkste aannames met externe data.
- We hebben de accuraatheid van de onderliggende personeelsgegevens die aan de actuariële waardering ten grondslag liggen geverifieerd en de reële waarde van de activa van de fondsen afgestemd met externe bevestigingen.
- We hebben de algehele redelijkheid van de waardebepaling beoordeeld.
- Verder hebben we de geschiktheid van de toelichtingen van de Groep met betrekking tot personeelsbeloningen beoordeeld, die zijn opgenomen onder toelichting 24 van de geconsolideerde jaarrekening.

Erkenning opbrengsten

We verwijzen naar toelichting 3.3 voor de grondslagen voor financiële verslaggeving die verband houden met de erkenning van opbrengsten in de geconsolideerde jaarrekening

• Omschrijving

Het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 boekte de Groep opbrengsten voor een bedrag van 2.443 miljoen euro.

We identificeerden erkenning van opbrengsten als een kernpunt van onze controle omdat opbrengsten een van de belangrijkste prestatie-indicatoren van de Groep zijn (inclusief bonusregelingen) en daarom onderhevig is aan een inherent risico van manipulatie door het management om doelstellingen of verwachtingen te behalen en omdat fouten bij de erkenning van opbrengsten een materiële invloed kunnen hebben op de winst van de Groep voor het jaar.

• Onze controlewerkzaamheden

Onze controlewerkzaamheden omvatten, onder meer:

- Evaluatie van het ontwerp, de implementatie en de werking van de belangrijkste controles (inclusief de IT-omgeving) betreffende het bestaan, de accuraatheid en timing van de omzeterkenning.
- Beoordelen van de door de Groep aangenomen waarderingsregels inzake de erkenning van opbrengsten door bevraging bij management en inspectie van een steekproef van verkoopcontracten teneinde de contractuele componenten, de leveringsvoorwaarden en de timing van de erkenning van opbrengsten te begrijpen en te kunnen beoordelen volgens de vereisten van de geldende boekhoudstandaarden.
- Beoordeling of opbrengsten in de juiste boekhoudperiode zijn opgenomen, door een steekproef van verkooptransacties situerend rond het einde van het jaar te vergelijken met ondersteunend bewijsmateriaal (bijvoorbeeld leveringsdocumentatie).
- Inspecteren van handmatige aanpassingen aan de omzet, navragen aan het management over de reden voor dergelijke aanpassingen en vergelijken van de details van de aanpassingen met ondersteunend bewijsmateriaal.
- Het testen van een steekproef van uitgestelde en toegerekende opbrengsten door aansluiting ervan met ondersteunend bewijsmateriaal.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

- Het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag.
Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeven op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- Het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van Vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, zijnde:

- Hoofdstuk 1 Brief aan de aandeelhouders en Kerncijfers 2017
- een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden. Wij drukken geen enkele mate van zekerheid uit over het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

De Groep heeft de analyse van de niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 119 §2 van het Wetboek van Vennootschappen nog niet afgerond, waardoor de informatie opgenomen in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening niet volledig is. Voorts heeft het management geen specifiek Europees of internationaal erkend referentiemodel vastgesteld als basis voor het opstellen van de niet-financiële informatie. Wij kunnen ons bijgevolg niet uitspreken over de vraag of deze niet-financiële informatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met het artikel 119 §2 van het Wetboek van Vennootschappen. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van Vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermelding

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Antwerpen, 6 april 2018

KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

H. Van Donink
Bedrijfsrevisor

Statutaire jaarrekening

De volgende bladzijden zijn uittreksels van de statutaire jaarrekening van Agfa-Gevaert NV, opgesteld overeenkomstig de Belgische boekhoudkundige regels. Het verslag van de Raad van Bestuur aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de jaarrekening van Agfa-Gevaert NV zullen samen met het verslag van de commissaris-revisor gedeponereerd worden bij de Nationale Bank van België binnen de statutair bepaalde termijn. Deze documenten zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de afdeling Investor Relations van de Vennootschap en beschikbaar op www.agfa.com/investorrelations.

Alleen de geconsolideerde jaarrekening vervat in de voorafgaande bladzijden geeft een correct en betrouwbaar beeld van de financiële situatie en de prestaties van de Agfa-Gevaert Groep. Het statutair verslag van de commissaris-revisor bevat geen bemerkingen en verklaart dat de niet-geconsolideerde jaarrekening van Agfa-Gevaert NV over het jaar, dat eindigde op 31 december 2017, een correct en betrouwbaar beeld geeft van de financiële situatie en de resultaten van de Vennootschap, en dit in overeenstemming met alle wettelijke en statutaire bepalingen.

RESULTATENREKENING

MILJOEN EURO		2016	2017
I. Bedrijfsopbrengsten			
A.	Omzet	452	446
B.	Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)	(9)	7
C.	Geproduceerde vaste activa	18	22
D.	Andere bedrijfsopbrengsten	103	103
E.	Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	1	1
TOTALE BEDRIJFSOPBRENGSTEN		565	579
II. Bedrijfskosten			
A.	Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		
	1. Aankopen	225	242
	2. Voorraad (toename -, afname +)	(1)	(2)
B.	Diensten en diverse goederen	93	99
C.	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	205	202
D.	Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten op immateriële en materiële vaste activa	34	33
E.	Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	(1)	(1)
F.	Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	(12)	(7)
G.	Andere bedrijfskosten	7	6
H.	Niet-recurrente bedrijfskosten	8	0
TOTALE BEDRIJFSKOSTEN		558	572
III.	Bedrijfswinst/verlies	7	7
IV.	Financiële opbrengsten	116	120
V.	Financiële kosten	(162)	(146)
VI.	Winst/verlies van het boekjaar vóór belasting	(39)	(19)
VII.	Overboeking aan de uitgestelde belastingen	0	0
VIII.	Belastingen op het resultaat	0	(3)
IX.	Winst/verlies van het boekjaar	(39)	(22)
X.	Onttrekking aan de belastingvrije reserves	134	0
XI.	Te bestemmen winst/verlies van het boekjaar	95	(22)
Resultaatverwerking			
A.	Te bestemmen winstsaldo	465	309
	1. Te bestemmen winst/verlies van het boekjaar	95	(22)
	2. Overgedragen winst van het vorig boekjaar	370	331
B.	Onttrekking aan het eigen vermogen	0	0
C.	Toevoeging aan het eigen vermogen	134	0
D.	Over te dragen winst (verlies)	331	309
F.	Uit te keren winst	0	0

BALANS

MILJOEN EURO		31 december 2016	31 december 2017
Activa			
I.	Oprichtingskosten	2	2
II.	Immateriële vaste activa	21	16
III.	Materiële vaste activa	17	23
IV.	Financiële vaste activa	2.791	2.764
V.	Vorderingen op meer dan één jaar	0	0
VI.	Voorraden en bestellingen in uitvoering	99	109
VII.	Vorderingen op ten hoogste 1 jaar	588	302
VIII.	Geldbeleggingen	17	16
IX.	Liquide middelen	59	13
X.	Overlopende rekeningen	3	3
		3.597	3.248
Passiva			
I.	Kapitaal	187	187
II.	Uitgiftepremies	211	211
IV.	Reserves	416	416
V.	Overgedragen winst	331	309
VI.	Kapitaalsubsidies	1	1
		1.146	1.124
VII.	Voorzieningen en uitgestelde belastingen	37	30
VIII.	Schulden op meer dan 1 jaar	75	48
IX.	Schulden op ten hoogste 1 jaar	2.332	2.044
X.	Overlopende rekeningen	7	2
		3.597	3.248

De Vennootschap heeft beslist om de Belgische Corporate Governance Code 2009 als referentiecode toe te passen. Deze Code kan worden geraadpleegd op de website www.corporategovernancecommittee.be.

Tenzij anders aangegeven in de relevante secties van deze verklaring past de Vennootschap de Belgische Corporate Governance Code 2009 volledig toe. Het volledige Corporate Governance Charter van de Vennootschap is gepubliceerd op de website: www.agfa.com/investorrelations.

Deze Corporate Governance Verklaring is tevens in overeenstemming met de Corporate Governance Wet van 6 april 2010, zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 23 april 2010. Deze Corporate Governance Wet kan worden geraadpleegd op de website van het Belgisch Staatsblad: www.staatsblad.be.

Het Remuneratieverslag maakt deel uit van deze Corporate Governance Verklaring.

De bestuursstructuur van de Vennootschap is opgebouwd rond de Raad van Bestuur, de Chief Executive Officer (CEO) en het Executive Committee (Exco). De Raad van Bestuur wordt bijgestaan door een Benoemings- en Remuneratiecomité en een Auditcomité.

Corporate Governance Verklaring

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is als hoogste bestuursorgaan bevoegd om alle handelingen te verrichten die noodzakelijk of nuttig zijn voor de verwezenlijking van het maatschappelijk doel, met uitzondering van die waarvoor volgens de wet alleen de Algemene Aandeelhoudersvergadering bevoegd is (onder meer de wijziging van de statuten, kapitaalverhoging buiten toegestaan kapitaal, kapitaalvermindering).

De bevoegdheden en de werking van de Raad van Bestuur worden in extenso beschreven in het Corporate Governance Charter.

De statuten bepalen dat de Raad van Bestuur vergadert wanneer het belang van de Vennootschap dit vereist of wanneer twee bestuurders hierom verzoeken.

In 2017 vonden er acht effectieve vergaderingen plaats, evenals enkele korte besprekingen per 'conference call'.

De Raad van Bestuur vergaderde en besliste tijdens 2017 onder meer over: het bepalen van de bedrijfsstrategie en van de belangrijkste beleidslijnen, de vooruitzichten voor 2018 en de actieplannen voor de volgende jaren, de aanbevelingen gedaan door de verschillende Comités van de Raad van Bestuur, het risicomanagement, de goedkeuring van budgetten, kostenbeheersingsscenario's, de evolutie van belangrijke juridische geschillen en de goedkeuring van de jaarrekeningen.

Bestuurders die mogelijk een belangenconflict hebben met betrekking tot een agendapunt moeten dit voor iedere beraadslaging melden en moeten zich onthouden van beraadslaging en stemming over dat onderwerp. Meer in het bijzonder mogen bestuurders zich niet in conflictsituaties plaatsen zoals beschreven in het Corporate Governance Charter van de Vennootschap. Wanneer een dergelijke situatie zich tegen hun wil in alsnog voordoet, dan moeten zij dit bekendmaken voor enige beraadslaging met betrekking tot het bewuste agendapunt plaatsvindt en zich onthouden van beraadslaging en stemming hierover.

In 2017 hebben er zich geen situaties voorgedaan waarbij een bestuurder rechtstreeks of onrechtstreeks een belangenconflict had met een beslissing van de Raad van Bestuur.

Samenstelling van de Raad van Bestuur

De statuten bepalen dat de Raad van Bestuur samengesteld is uit ten minste zes leden, al dan niet aandeelhouders, die benoemd worden voor een hernieuwbare termijn van maximum vier jaar. Minstens de helft van de leden zijn 'niet-uitvoerende bestuurders' en minstens drie van hen zijn onafhankelijk.

Sinds 12 mei 2015 bestaat de Raad van Bestuur uit de hiernavolgende zeven leden:

- Julien De Wilde, Voorzitter, lid sinds 2006, Bestuurder van vennootschappen,
- Pamica NV ⁽¹⁾, met als vaste vertegenwoordiger Michel Akkermans, lid sinds 2008, Bestuurder van vennootschappen,
- Mercodi BVBA, met als vaste vertegenwoordiger Jo Cornu, lid sinds 2002, Bestuurder van vennootschappen,
- Willy Duron ⁽¹⁾, lid sinds 2008, Bestuurder van vennootschappen,
- Hilde Laga ⁽¹⁾, lid sinds 2015, Bestuurder van vennootschappen,
- Viviane Reding ⁽¹⁾, lid sinds 2015, Bestuurder van vennootschappen,
- CRBA Management BVBA, met als vaste vertegenwoordiger Christian Reinaudo, CEO, lid sinds 2010, Bestuurder van vennootschappen.

(1) Onafhankelijk bestuurder in de zin van artikel 526ter van het Wetboek van Vennootschappen.

Aan de mandaten van Pamica NV, met als vaste vertegenwoordiger Michel Akkermans, en van Willy Duron, als bestuurders van de Vennootschap zal een einde komen onmiddellijk na de Jaarvergadering van 8 mei 2018. Ze stellen zich beiden niet herkiesbaar aangezien ze na een vierde herverkiezing hun status van onafhankelijk bestuurder zouden verliezen.

Om er voor te zorgen dat er op het niveau van de Raad van Bestuur een voldoende aantal onafhankelijke bestuurders aanwezig zijn, zal aan de aandeelhouders worden voorgesteld om MRP Consulting BVBA, met als vaste vertegenwoordiger de heer Mark Pensaert, te benoemen tot onafhankelijk bestuurder voor een periode van vier (4) jaar. De Raad van Bestuur is ervan overtuigd dat deze kandidaat de juiste competenties en kwaliteiten heeft om waardevol lid van de Raad te worden, zoals blijkt uit onderstaande CV .

Mark Pensaert (°1964 - Belg) studeerde af als Licenciaat Rechtsgeleerdheid aan de UGent (België) en behaalde daarna een Master of Law (Specialisatie corporate and securities law) aan het St. Catharine's College van de Cambridge University. Hij startte zijn loopbaan in 1988 in Londen bij Lazard Brothers & Co, één van de vooraanstaande onafhankelijke global investment banks met hoofdkantoren in New York, Parijs en Londen. Tussen 1992 en 1996 was hij financieel directeur bij Interbuild NV en Rombouts NV. In 1996 werd hij CFO van Carestel NV (thans deel van de Autogrill Group). Tussen 2001 en 2004 keerde hij terug naar de internationale M&A business door opnieuw aan de slag te gaan bij Lazard Frères in Parijs met als doel het helpen oprichten van een M&A platform voor Lazard in de BeNeLux. In 2004 werd hij Partner en startte hij het Amsterdams kantoor dat de hele BeNeLux overzag. In 2008 kwam hij als CEO bij Leonardo & Co, een spin-off van Lazard, om er een netwerk uit te bouwen op het Europese vasteland en vanaf 2015 werd hij Voorzitter van de investment banking divisie van Alantra Partners, een global investment banking en asset management group met beursnotering in Madrid.

CV's van de leden van de Raad van Bestuur

Julien De Wilde (°1944 - Belg) behaalde het diploma van burgerlijk ingenieur aan de Katholieke Universiteit Leuven (België). Vanaf 1969 oefende hij verschillende managementfuncties uit bij Texaco. In 1986 werd hij benoemd tot lid van de Europese Raad van Texaco in New York. In 1988 ging hij het onderzoek- en business developmentcentrum van Recticel leiden. Een jaar later trad hij toe tot het Directiecomité van Alcatel Bell. Hij droeg er de verantwoordelijkheid voor strategie en algemene diensten. Van 1995 tot 1998 was Julien De Wilde CEO van Alcatel Bell en van 1999 tot 2002 Executive Vice-President en lid van het Directiecomité van Alcatel in Parijs, verantwoordelijk voor Europa, het Midden-Oosten, Latijns-Amerika, India en Afrika. Van 1 juli 2002 tot mei 2006 was hij CEO van de Bekaert Groep.

Julien De Wilde trad toe tot Agfa's Raad van Bestuur in 2006.
Sinds april 2008 is hij Voorzitter van de Raad van Bestuur.

Huidige mandaten

- Voorzitter van de Raad van Bestuur van ION NV.
- Erevoorzitter Agoria.

Christian Reinaldo (°1954 - Fransman) studeerde af aan de 'Ecole de Physique et de Chimie Industrielles de Paris' en heeft een doctoraat van de Universiteit van Parijs (Frankrijk). Hij startte zijn loopbaan bij Alcatel (toen nog 'Compagnie Générale d'Electricité') in 1978 in het Onderzoeks- en Ontwikkelingscentrum van Marcoussis (Frankrijk). Tijdens zijn periode bij Alcatel leidde hij activiteiten met een omzet van verschillende miljarden euro en internationale verkoop- en serviceorganisaties. Van 1984 tot 1996 bekleedde hij verschillende functies binnen de 'Cable'-Groep van Alcatel (nu Nexans), van onderzoek en ontwikkeling tot productie, aankoop, verkoopondersteuning en diensten. Begin 1997 werd hij President van de Submarine Networks Divisie. Nadat hij in 1999 tot President van de hele Optics Groep werd benoemd, trad hij begin 2000 toe tot het Directiecomité van Alcatel als Executive Vice-President. In 2003 werd hij benoemd tot President van Alcatel Asia Pacific en verhuisde hij naar Shanghai (China), waar hij verbleef tot 2006. In die periode was hij ook de Ondervoorzitter van de Raad van Bestuur van Alcatel Shanghai Bell, de Chinese joint venture tussen Alcatel en de Chinese overheid. Na zijn terugkeer naar Parijs in 2006 werd hij verantwoordelijk voor het management van het integratie- en transitieproces als gevolg van de fusie van Alcatel en Lucent Technologies. Hij ging ook deel uitmaken van de Raad van Bestuur van Draka Comteq (Nederland). In 2007 werd hij benoemd tot President van Alcatel-Lucent Noord- en Oost-Europa en trad hij toe tot de Raad van Bestuur van Alcatel-Lucent (België). Begin 2008 stapte Christian Reinaldo over naar Agfa-Gevaert, waar hij President van Agfa HealthCare werd.

Christian Reinaldo trad toe tot de Raad van Bestuur van Agfa-Gevaert in 2010.
Op 1 mei 2010 werd hij tevens CEO van Agfa-Gevaert.

Huidige mandaten

- Bestuurder van Domo Chemicals GmbH (sedert 18 oktober 2016).

Jo Cornu (°1944 - Belg) studeerde af als burgerlijk ingenieur elektro-techniek en werktuigkunde aan de Katholieke Universiteit Leuven (België) en hij behaalde een PhD diploma elektronica aan de Carlton University in Ottawa (Canada). Jo Cornu was CEO van Mietec van 1982 tot 1984 en daarna General Manager van Bell Telephone tot 1987. Van 1988 tot 1995 was hij lid van het Directiecomité van Alcatel NV en van 1995 tot 1999 COO van Alcatel Telecom. Daarna werd hij adviseur van de Voorzitter van de Raad van Bestuur van Alcatel. Van 2005 tot 2007 was Jo Cornu voorzitter van de ISTAG groep (Information Society Technologies Advisory Group) van de Europese Commissie. Van begin maart 2007 tot einde januari 2008 was hij voorzitter van Medea+, de Eureka Cluster voor Microelektronica Research in Europa. Van december 2012 tot november 2013 was hij Voorzitter van de Raad van Bestuur van Electrawinds SE. Hij was CEO van de NMBS van november 2013 tot maart 2017.

Jo Cornu trad toe tot de Raad van Bestuur van Agfa-Gevaert in 2002. Eind november 2007 werd Jo Cornu tot CEO van Agfa- Gevaert benoemd. Hij legde zijn mandaat van CEO neer met ingang van 1 mei 2010.

Huidige mandaten

- CEO NMBS (tot 6 maart 2017)

Hilde Laga (°1956 - Belgische) wordt algemeen erkend als een Belgische autoriteit inzake adviesverlening op het vlak van vennootschapsrecht. Tot 2014 combineerde zij haar werk als advocaat met een erg gewaardeerde academische carrière. Nadat ze een doctoraat behaalde in de rechten aan de KU Leuven (België), richtte zij het advocatenkantoor Laga op, dat zij leidde als managing partner en als hoofd van de corporate M&A-praktijk tot in 2013. Het kantoor bestaat uit ongeveer 150 advocaten. Als professor aan de universiteit van Leuven, doceerde Hilde Laga vennootschapsrecht. Over dit onderwerp heeft zij talrijke nationale en internationale publicaties op haar naam. Zij is thans verbonden als bijzonder gasthoogleraar. Hilde Laga is lid van de Belgische Corporate Governance Commissie en ze was verscheidene jaren lid van de Raad van Toezicht van de FSMA (vroeger CBFA).

Hilde Laga trad toe tot de Raad van Bestuur van Agfa-Gevaert in 2015.

Huidige mandaten

- Voorzitter van de Raad van Bestuur van GIMV NV.
- Lid van de Raad van Bestuur van Barco NV, Greenyard Foods NV, K.U. Leuven en haar universitair ziekenhuis.

Viviane Reding (°1951 – Luxemburgse) werkte 20 jaar als professioneel journaliste na het behalen van haar doctoraat (Sorbonne Universiteit, Parijs). In 1999, na 10 jaar in het Luxemburgs Parlement en 10 jaar in het Europees Parlement gezeteld te hebben, werd ze Europees Commissaris voor Onderwijs, Cultuur, Jeugdzaken en Sport. In 2004 werd ze EU-Commissaris voor de Informatiesamenleving en Media. In die periode heeft ze een grote rol gespeeld bij de reorganisatie van de Europese telecomsector door het openstellen van de interne markt voor concurrentie. Ze heeft toen ook het Europese onderzoeksdomein gereorganiseerd door de technologische onderzoeksplatformen te versterken. In 2010 werd ze eerste Ondervoorzitter en EU-Commissaris verantwoordelijk voor Justitie, Fundamentele Rechten en Burgerschap.

Viviane Reding trad toe tot de Raad van Bestuur van Agfa-Gevaert in 2015.

Comités opgericht door de Raad van Bestuur

Auditcomité (AC)

Het Auditcomité vervult de taken zoals omschreven in artikel 526bis§4 van het Wetboek van Vennootschappen en staat de Raad van Bestuur bij in het uitoefenen van zijn opdracht van controle in de ruimste betekenis van het woord. Zijn bevoegdheden en werking worden in extenso beschreven in hoofdstuk 5.1 van het Corporate Governance Charter.

Het Auditcomité bestaat sinds 12 mei 2015 uit drie niet-uitvoerende bestuurders: de heer W. Duron, Voorzitter, de heer J. De Wilde en mevrouw H. Laga. Twee ervan zijn onafhankelijke bestuurders. Al deze leden voldoen aan de vereisten van artikel 526bis§2 van het Wetboek van Vennootschappen inzake deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit. Aangezien de heer W. Duron zich niet herkiesbaar stelt als bestuurder, zal hij na de Algemene Vergadering van 8 mei 2018 vervangen worden in dit comité.

Het Comité had vijf zittingen in 2017. Onder meer de volgende agendapunten werden behandeld: het nazicht van de jaarrekeningen van 2016, de kwartaalresultaten van 2017 en de rapporten van de interne auditafdeling, de opvolging van belangrijke juridische zaken zoals het AgfaPhoto-dossier en de evaluatie van het risicomanagement in de Groep.

Benoemings- en Remuneratiecomité (BRC)

Het Benoemings- en Remuneratiecomité werd door de Raad van Bestuur belast met verantwoordelijkheden inzake de voordracht voor benoeming, herbenoeming en ontslag van Bestuurders en leden van het Executive Management, het remuneratiebeleid en de individuele remuneratie van Bestuurders en leden van het Executive Management. De taken en werking van het Benoemings- en Remuneratiecomité worden in extenso beschreven in hoofdstuk 5.2 van het Corporate Governance Charter. Het Benoemings- en Remuneratiecomité bestaat uitsluitend uit niet-uitvoerende bestuurders.

Het Comité bestaat sinds 12 mei 2015 uit drie niet-uitvoerende bestuurders: de heer J. Cornu, Voorzitter, de heer M. Akkermans en mevrouw V. Reding. Twee ervan zijn onafhankelijke bestuurders. Aangezien de heer M. Akkermans zich niet herkiesbaar stelt als bestuurder (via zijn vennootschap Pamica NV), zal hij na de Algemene Vergadering van 8 mei 2018 vervangen worden in dit comité.

Het Comité had drie zittingen in 2017 en onder meer de volgende agendapunten werden behandeld: de samenstelling van de Raad van Bestuur en de Comités, het remuneratiebeleid, de prestaties en de remuneratie van het Executive Management en Senior Executives, de pensioenverplichtingen en de opstelling van het Remuneratieverslag.

Aanwezigheid op de vergaderingen van de Raad van Bestuur en de Comités

	Raad	AC	BRC
Dhr. Julien De Wilde	8/8	5/5	
Dhr. Christian Reinaldo	8/8		
Dhr. Michel Akkermans	6/8		2/3
Dhr. Jo Cornu	8/8		3/3
Dhr. Willy Duron	8/8	5/5	
Dhr. Hilde Laga	7/8	5/5	
Dhr. Viviane Reding	7/8		2/3

Management van de Vennootschap

CEO en Executive Committee (Exco)

Het uitvoerend management van de Vennootschap werd toevertrouwd aan een gedelegeerd bestuurder/CEO, CRBA Management BVBA, met als vaste vertegenwoordiger de heer Christian Reinaldo, die wordt bijgestaan door een Exco. Samen vormen zij het Executive Management.

De CEO is belast met de uitvoering van het ondernemingsbeleid en de strategie bepaald door de Raad van Bestuur. Hij ontving bijgevolg de meest uitgebreide bevoegdheden inzake dagelijks bestuur en een aantal specifieke bijzondere volmachten. Deze bevoegdheden zijn in extenso opgenomen in het Corporate Governance Charter.

De CEO brengt regelmatig verslag uit over zijn werkzaamheden en over de evolutie van de dochtervennootschappen en van de deelnemingen, om de Raad van Bestuur de mogelijkheid te geven hierop controle uit te oefenen.

Sinds 29 februari 2012 is het Exco samengesteld als volgt:

- Dhr. Kris Hoornaert, Chief Financial Officer,
- Dhr. Stefaan Vanhooren, President Agfa Graphics,
- Dhr. Luc Delagaye, President Agfa Materials,
- Dhr. Luc Thijs, President Agfa HealthCare.

Met ingang van 9 mei 2018 zal Dhr. Kris Hoornaert als Chief Financial Officer opgevolgd worden door Dhr. Dirk De Man.

Interne controle- en risicobeheerssystemen met betrekking tot financiële rapportering

Agfa's Executive Management is verantwoordelijk voor de interne controle- en risicobeheerssystemen van de Groep, inclusief die met betrekking tot financiële rapportering, zoals goedgekeurd door de Raad van Bestuur. De interne controle op de financiële rapportering behelst de beoordeling van de relevante risico's en de identificatie van en het toezicht op kerncontroles en acties die genomen worden ter correctie van gebreken wanneer die geïdentificeerd worden. Het Auditcomité beoordeelt de effectiviteit van de systemen voor interne controle en risicobeheer.

Controleomgeving

Agfa's controleomgeving bestaat uit centrale finance-functies zoals consolidatie en rapportering, belastingen, treasury en investor relations enerzijds en uit finance-functies op het niveau van de drie businessgroepen anderzijds.

Alle finance-functies rapporteren (on)rechtstreeks aan de Chief Financial Officer. Alle Groepsentiteiten volgen de uniforme centrale boekhoudkundige regels en rapporteringsvereisten die zijn beschreven in Agfa's 'Group Consolidation Accounting Manual'.

Risicobeheer

Gebaseerd op maandelijkse beoordelingsvergaderingen met de centrale functies en met het management van de businessgroepen, heeft het Executive Management een proces in gebruik om op regelmatige basis de risico's, inclusief de risico's m.b.t. het financiële rapporteringsproces, te identificeren, beoordelen en op te volgen. Het rapporteert aan het Auditcomité over deze risico's. Deze risico's worden geëvalueerd door het Auditcomité, dat verdere acties kan definiëren voor het Executive Management.

Controleactiviteiten

Elke businessgroep is verantwoordelijk voor het controleren van de financiële prestaties en verwachtingen. Elke businessgroep rapporteert maandelijks aan het Executive Management. Het consolidatieproces, gebaseerd op meer uitgebreide rapportering, wordt elk kwartaal uitgevoerd. Het wordt beoordeeld door het Executive Management en het Auditcomité, die acties kunnen definiëren voor de businessgroepen en de centrale functies.

Informatie en communicatie

Alle entiteiten gebruiken uniforme centrale rapporteringstools en rapporteren in overeenstemming met de instructies en de rapporteringsrichtlijnen opgesteld door de centrale rapporteringsafdeling. Financiële informatie (inclusief 'key performance indicators') wordt op een consistente basis voorbereid voor elke businessgroep en op het geconsolideerde niveau. Ze wordt gecontroleerd door de aangewezen verantwoordelijke. Het Executive Management rapporteert regelmatig aan het Auditcomité over alle 'key risk factors'.

Toezicht

Een van de verantwoordelijkheden van de financiële afdelingen is de verbetering van de procedures die gebruikt worden voor de voorbereiding en verwerking van financiële informatie. Er worden regelmatig controles uitgevoerd op de belangrijkste controleprocedures in de voorbereiding van financiële informatie in de dochterondernemingen en op Groepsniveau om te verzekeren dat de instructies en richtlijnen over financiële rapportering correct worden toegepast. Interne Audit ziet toe op de controle van interne beleidslijnen, richtlijnen en controles m.b.t. financiële rapportering en operationele aspecten, zoals verkoop, productie en O&O. Interne Audit rapporteert aan het Auditcomité, dat toeziet op de doeltreffendheid. De Secretaris van de Vennootschap werd benoemd tot compliance officer om de naleving te controleren van de beleidslijnen van de Vennootschap inzake de voorkoming van handel met voorwetenschap en marktmanipulatie door de Bestuurders en andere welbepaalde personen.

Beschrijving van de risicofactoren

Risico's in verband met markt, technologie en concurrentie

Zoals elke onderneming wordt Agfa geconfronteerd met markt- en concurrentierisico's. De traditionele beeldvormingsactiviteiten in zowel Graphics als HealthCare hebben af te rekenen met snelle technologische veranderingen. Ze werden in het verleden ook gekenmerkt door prijserosie.

Voorts introduceert Agfa ook een groot aantal nieuwe technologieën, zoals industriële inkjetsystemen in Graphics en systemen voor computed radiography en direct radiography en informatiesystemen in HealthCare. De markt voor digitale beeldvorming en informatietechnologie waarin Agfa meer en meer actief is, is uiterst competitief en onderhevig aan snelle veranderingen.

Grondstofkosten

Agfa doet een beroep op andere ondernemingen voor de levering van bepaalde basisgrondstoffen. De belangrijkste grondstoffen zijn aluminium en zilver. Wijzigingen in de grondstofprijzen en het niet tijdig ontvangen van de nodige grondstoffen zouden Agfa's bedrijfsvoering, bedrijfsresultaten en financiële toestand negatief kunnen beïnvloeden. Voorts kan Agfa ervoor opteren om een deel of het geheel van zijn afhankelijkheid van de grondstofprijzen in te dekken, wanneer het dit opportuun acht.

Productaansprakelijkheid

De activiteiten van de Groep kunnen Agfa blootstellen aan vorderingen voor productaansprakelijkheid. Vooral op het vlak van de HealthCare-activiteiten volgt Agfa verscheidene regulatorische systemen in verschillende landen. Om het risico van vorderingen in verband met productaansprakelijkheid te beperken, heeft Agfa een strikt beleid op het vlak van kwaliteit en kwaliteitscontrole ingevoerd en heeft het een algemene verzekeringspolis afgesloten. Agfa heeft nooit aanzienlijke verliezen geleden met betrekking tot vorderingen op het vlak van productaansprakelijkheid, maar er kan geen zekerheid bestaan dat dit in de toekomst nooit zal voorvallen.

Milieu

Agfa is onderworpen aan verscheidene milieueisen in de verschillende landen waarin het actief is, inclusief de vereisten in verband met luchtverontreiniging, lozing van afvalwater, beheer van gevaarlijke stoffen, het voorkomen van het lekken van stoffen en sanering. Agfa doet aanzienlijke bedrijfs- en kapitaaluitgaven om de toepasselijke normen te respecteren. Huidige en redelijkerwijze te voorzien kosten voor het naleven van wettelijke voorschriften en voor sanering zijn gedekt.

Intellectuele eigendom

Agfa bezit, heeft aanvragen in behandeling voor en heeft licenties voor tal van patenten die betrekking hebben op een veelheid van producten en softwaresystemen. De Vennootschap vertrouwt op een combinatie van octrooi-, auteurs- en merkenrecht en de wetten op handelsmerken en geheimen, vertrouwelijkheidsprocedures, handelsgeheimen, contractuele bepalingen en licentieregelingen om de eigendomsrechten vast te leggen en te beschermen.

Anderzijds voert de Groep een beleid dat erop gericht is de intellectuele eigendomsrechten van derden strikt te respecteren. Hoewel Agfa er zich niet van bewust is dat er producten de intellectuele eigendomsrechten van anderen schenden, is het niet uitgesloten dat derden in de toekomst zulke inbreuken claimen.

Geschillen

Agfa is momenteel niet betrokken in enig belangrijk geschil, met uitzondering van de geschillen in verband met de insolventie van AgfaPhoto en een distributiegescil met Ningbo. Deze geschillen worden in detail behandeld in toelichting 30.2 p.183 bij de geconsolideerde jaarrekening.

Varia

Verder zijn er risico's die een negatieve invloed op de Vennootschap en haar activiteiten kunnen hebben en waarmee dus rekening moet worden gehouden. Voorbeelden hiervan zijn onder meer risico's in verband met de continuïteit van de productie, bijzondere waardeverminderingen op vaste activa, pensioenverplichtingen, wisselkoersschommelingen en overnames.

Evaluatie van de Raad van Bestuur en zijn Comités

De voornaamste elementen en kenmerken van het evaluatieproces voor de Raad van Bestuur en de Comités betreffen de beoordeling van de wijze waarop de Raad van Bestuur en de Comités werken, het nagaan of belangrijke onderwerpen grondig worden voorbereid en besproken, de beoordeling van de werkelijke bijdrage van elke bestuurder en zijn betrokkenheid bij de bespreking en besluitvorming. Het volledige evaluatieproces wordt in extenso uiteengezet in de hoofdstukken 3, 4 en 5 van het eerder vermelde Corporate Governance Charter.

De laatste formele evaluatie vond plaats in 2016, waarbij er op initiatief van de Voorzitter van de Raad van Bestuur en in samenwerking met de Voorzitter van het Benoemings- en Remuneratiecomité een intern evaluatieproces werd opgestart. Hierbij werden er contacten gelegd met de leden van de Raad van Bestuur en van het Executive Management om enerzijds de werking van de Raad en het Executive Management (zowel als college als individueel) en anderzijds de samenwerking en de relatie tussen beide colleges te evalueren.

De criteria die in overweging genomen werden tijdens de evaluatie betroffen zowel de omvang, de samenstelling en de prestatie van de Raad van Bestuur en de Comités als de kwaliteit van de interactie tussen Raad van Bestuur en Executive Management. De resultaten werden enerzijds bepaald op basis van de antwoorden die gegeven werden op een vragenlijst (bestaande uit een zeventigtal vragen onderverdeeld in een tiental hoofdstukken), en anderzijds de feedback die gegeven werd tijdens individuele gesprekken.

In de jaren dat er geen formele evaluatie plaatsvindt, informeert de Voorzitter van de Raad van Bestuur zich op regelmatige tijdstippen informeel bij de leden van de Raad van Bestuur en van het Executive Management over het functioneren van de verschillende organen.

Diversiteit

Agfa is actief in meer dan 100 landen en heeft eigen productiecentra, O&O-centra en verkooporganisaties in meer dan 40 landen. Bij Agfa werken medewerkers van 79 verschillende nationaliteiten, met verschillende achtergronden, verschillende persoonlijkheden en visies elke dag samen. Diversiteit is voor Agfa dan ook een natuurlijk gegeven. Deze diversiteit is een verrijking voor de organisatie en ze levert een directe bijdrage aan de geleverde prestaties en het imago van het bedrijf.

Om zijn visie op diversiteit te ondersteunen heeft de Raad van Bestuur tijdens zijn vergadering van 3 maart 2003 beslist dat het een absolute prioriteit geeft aan een beleid dat voorziet in gelijke kansen op werkgelegenheid voor alle werknemers en sollicitanten. De Raad stelde ook duidelijk dat er geen ruimte is voor discriminatie op grond van ras, godsdienst, politieke overtuiging, kleur, geslacht, leeftijd, nationaliteit, handicap of eender andere wettelijk ontoelaatbare indeling.

Deze beslissing werd opgenomen in Appendix A: Gedragscode en Verklaring inzake Ethisch Zakendoen, onderdeel van het Corporate Governance Charter, en werd verder toegelicht in het Diversiteitscharter van Agfa-Gevaert. Beide documenten zijn raadpleegbaar op de website van de Onderneming: www.agfa.com.

Met het diversiteitscharter wil Agfa onderstrepen dat het diversiteit hoog in het vaandel draagt. De organisatie wil haar engagement laten blijken voor de gelijkheid tussen man en vrouw alsook voor de culturele, etnische en sociale diversiteit in de maatschappij. Agfa onderschrijft hiermee naast het verbod van elke vorm van discriminatie ook het gelijke-kansenbeginsel.

In het diversiteitscharter engageert Agfa zich tot het volgende:

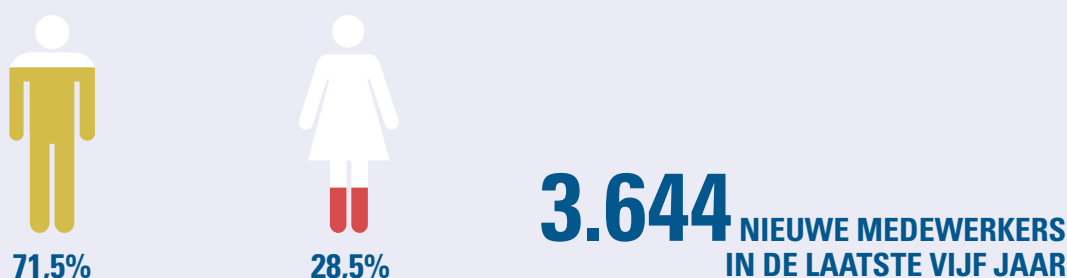
1. De onderneming zal het non-discriminatiebeginsel in al zijn vormen naleven en verwacht dit ook van de medewerkers. Het beleid van de organisatie is erop gericht om gelijke kansen te bieden wat betreft tewerkstelling aan alle werknemers en sollicitanten. Niemand mag gediscrimineerd worden op grond van ras, geloof, politieke overtuiging, huidskleur, geslacht, leeftijd, nationaliteit, handicap, seksuele geaardheid, of een andere classificatie die bij wet is verboden. Dit beleid betreft alle bepalingen, voorwaarden en privileges in het kader van de tewerkstelling, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, het rekruteren, het in dienst nemen, plaatsen, opleiden, promoveren, toewijzen, vergoeden, tuchtigen en beëindigen van de tewerkstelling.
2. Agfa zal de leiding en de medewerkers opleiden en sensibiliseren voor de uitdagingen op het vlak van non-discriminatie en diversiteit. De organisatie zal hiervoor de nodige stappen zetten maar verwacht ook van de medewerkers dat ze bewust omgaan met het non-discriminatiebeginsel en dit actief toepassen.
3. Agfa verwacht van de werknemers dat ze de rechten en eigenheden van alle individuen respecteren teneinde een werkomgeving te creëren waarin elke werknemer zich individueel ten volle kan ontplooiën. Het bedrijf zal een klimaat van vertrouwen, tolerantie en openheid creëren en elke vorm van discriminatie actief aanpakken, om op deze manier een bedrijfscultuur te garanderen en te bevorderen die ten volle het respect voor naaste collega's nastreeft.
4. Dit charter wordt maximaal ondersteund door de directie van het bedrijf die zich samen met de sociale partners engageert om het op een actieve manier te ondersteunen.

Diversiteit bij Agfa in cijfers

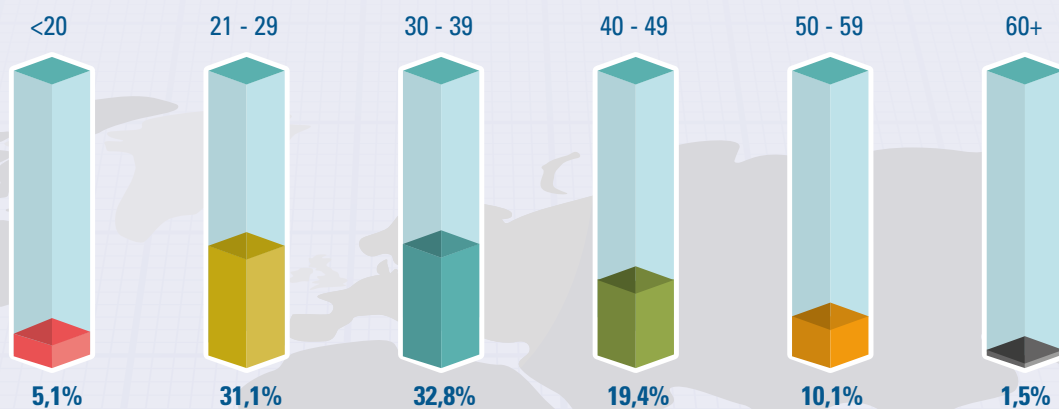
De Raad van Bestuur van de Vennootschap voldoet sedert 2015 aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot genderdiversiteit zoals voorzien in de Belgische wet van 28 juli 2011. Voor een verdere beschrijving van diversiteitsaspecten betreffende de leden van de Raad van Bestuur (leeftijd, geslacht, achtergrond inzake opleiding en beroepservaring) verwijzen we naar de cv's van de leden van de Raad van Bestuur die werden opgenomen in de Corporate Governance Verklaring.

De HR-grafieken op deze pagina geven een totaalbeeld van de aanwervingen binnen de Agfa-Gevaert Groep over de laatste vijf jaar. De Onderneming is van mening dat deze cijfers een objectief en evenwichtig beeld geven van hoe de Onderneming vandaag de dag omgaat met de verschillende aspecten van diversiteit.

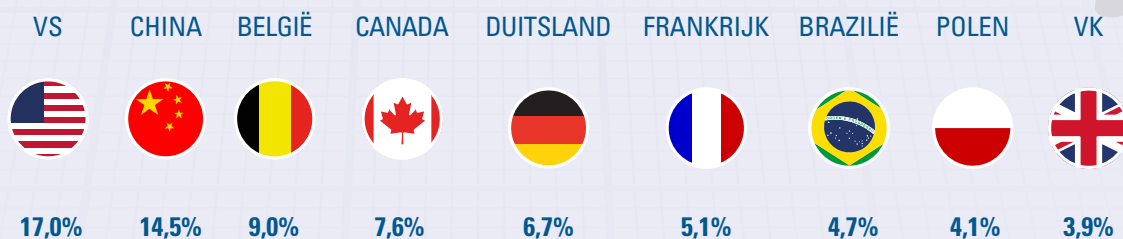
PERCENTAGE MANNELIJKE/VROUWELIJKE WERKNEMERS BIJ DE NIEUWE MEDEWERKERS VAN DE LAATSTE VIJF JAAR

NIEUWE MEDEWERKERS IN DE LAATSTE VIJF JAAR PER LEEFTIJDSCATEGORIE

IN DE GROEP NIEUWE MEDEWERKERS VAN DE LAATSTE VIJF JAAR TELLEN WE 75 VERSCHILLENDE NATIONALITEITEN DE VOLGENDE LANDEN VORMEN DE TOP 9

Beleid inzake de besteding van het resultaat

De voorstellen van de Raad van Bestuur aan de Algemene Aandeelhoudersvergadering met betrekking tot de besteding en verdeling van het resultaat houden rekening met verscheidene factoren, zoals de financiële situatie van de Vennootschap, de resultaten uit bedrijfsactiviteiten, de huidige en verwachte kasstromen en de expansieplannen.

Beleid inzake effectenhandel in aandelen van de Vennootschap

Agfa-Gevaert stelde onmiddellijk na de beursgang in 1999, overeenkomstig haar principes en waarden, een Verhandelingscode (Code of Dealing) op. Die Code bevat de regels die door de bestuurders en het senior management moeten worden nageleefd in het geval zij financiële instrumenten van de Vennootschap willen verhandelen. De Code verbiedt voormelde personen o.m. om te handelen gedurende welomschreven periodes voor de bekendmaking van haar financiële resultaten en voor de bekendmaking van andere koersgevoelige informatie.

Agfa-Gevaert heeft in het licht van de Verordening Marktmisbruik die van toepassing is geworden op 3 juli 2016, de voormelde Code aangepast om ze in overeenstemming te brengen met de huidige wettelijke reglementering terzake. De aangepaste versie van de Code bevindt zich op de website en op het intranet van de Vennootschap als onderdeel van het Corporate Governance Charter.

Belangrijke gebeurtenissen die na 31 december 2017 hebben plaatsgevonden en inlichtingen over de omstandigheden die de ontwikkeling van de Groep aanmerkelijk kunnen beïnvloeden

Zie toelichting 34 op p. 188.

Informatie over de Onderzoek- en Ontwikkelingsactiviteiten

Zie hoofdstuk Innovatie van p. 20 tot p. 25.

Informatie over het bestaan van bijkantoren van de Vennootschap

Agfa-Gevaert NV heeft een bijhuis in het Verenigd Koninkrijk (Agfa Materials UK).

Informatie over het gebruik van afgeleide financiële instrumenten

Om het risico van de wisselkoersen en de interestwijzigingen te minimaliseren worden passende dekkingscontracten ingezet. Daartoe behoren voornamelijk termijnverrichtingen in vreemde munten, optiecontracten en interest-swaps. Het inzetten ervan gebeurt volgens uniforme richtlijnen, is onderworpen aan interne controles en blijft beperkt tot het indekken van de operationele activiteiten en de daarmee verbonden geldbeleggingen en financiële transacties. Meer informatie hierover is te vinden in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Niet-financiële informatie

Zie hoofdstuk Niet-financieel rapport p. 14 tot 55.

Commissaris

De commissaris van Agfa-Gevaert NV is KPMG Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door de heer Harry Van Donink. De commissaris werd op de Jaarvergadering van 10 mei 2016 herbenoemd voor een periode van drie jaar. Zijn mandaat zal ten einde lopen onmiddellijk na de Jaarvergadering van 2019. Meer details over de honoraria in verband met diensten geleverd door KPMG Bedrijfsrevisoren is te vinden in toelichting 35 op p.189.

Informatie over belangrijke deelnemingen

Op grond van de informatie waarover de Vennootschap beschikt ingevolge transparantieverklaringen die overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen ter zake werden ontvangen, zijn de belangrijkste aandeelhouders op datum van dit jaarverslag:

- **Classic Fund Management AG** met tussen 3% en 5% van de uitstaande aandelen sinds 1 januari 2017;
- **Dimensional Fund Advisors LP** met tussen 3% en 5% van de uitstaande aandelen sinds 5 september 2011.
- **Norges Bank** met tussen 3% en 5% van de uitstaande aandelen sinds 2 januari 2018.
- **Capfi Delen Asset Management nv** met tussen 3% en 5% van de uitstaande aandelen sinds 20 maart 2018.

Aangezien de Vennootschap momenteel in het bezit is van 2,39% eigen aandelen, ligt de 'free float' momenteel tussen 77,61% en 85,61%.

Informatie over de invoering van de EU-overnamerichtlijn

De Raad van Bestuur verklaart hierbij dat het Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met artikel 34 van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007. In verband hiermee licht de Raad van Bestuur het volgende toe:

- Een volledig overzicht van de kapitaalstructuur op datum van 23 maart 2018 is opgenomen in het Jaarlijks Financieel Verslag;
- Er zijn geen statutaire beperkingen, noch op de overdracht van effecten van de Vennootschap, noch op de uitoefening van het stemrecht;
- Er zijn geen speciale rechten verbonden aan de uitgegeven aandelen van de Vennootschap;
- De Vennootschap heeft bepaalde financiële overeenkomsten gesloten die effectief kunnen worden, kunnen worden gewijzigd en/of worden beëindigd door verandering in de zeggenschap over de Vennootschap door een openbaar overnamebod;
- Er zijn bij de Vennootschap geen aandeelhoudersovereenkomsten bekend die aanleiding kunnen geven tot beperking van de overdracht van effecten en/of van de uitoefening van het stemrecht;
- De regels voor de benoeming en vervanging van de leden van de Raad van Bestuur en voor de wijziging van de statuten van de Vennootschap zijn in extenso beschreven in de statuten en in het Corporate Governance Charter van de Vennootschap. Beide zijn te vinden op de Investors Relations-pagina van de website www.agfa.com;
- De bevoegdheden van de Raad van Bestuur inzake uitgifte en inkoop van aandelen zijn in extenso omschreven in de artikels 7 en 14 van de statuten van de Vennootschap;
- Alle belangrijke overeenkomsten afgesloten sinds de datum van bovenvermeld Koninklijk Besluit, waarbij de Vennootschap partij is en die een 'change-of-control'-clausule bevatten, werden ter goedkeuring voorgelegd tijdens de respectieve jaarvergaderingen;
- De overeenkomsten met de leden van het Executive Management bevatten niet langer een 'change-of-control'-clausule waarbij zij een vergoeding zouden ontvangen in geval zij hun overeenkomst met de Vennootschap zouden beëindigen ten gevolge van een wijziging van de controle over de Vennootschap.

Algemene bedrijfsinformatie

Agfa-Gevaert NV (Ondernemingsnummer 0404.021.727, Rechtspersonenregister Antwerpen) is een naamloze vennootschap naar Belgisch recht die een publiek beroep op het spaarwezen heeft gedaan, opgericht op 10 juni 1964. De maatschappelijke zetel van de Vennootschap is gevestigd in de Septestraat 27, 2640 Mortsel, België.

De volledige en becommentarieerde financiële gegevens zijn beschikbaar op de website, www.agfa.com, of verkrijgbaar bij de Vennootschap. Informatie met betrekking tot de milieuaspecten is terug te vinden in het Duurzaamheidsverslag van de Groep dat in dit jaarverslag is opgenomen.

Beschikbaarheid van informatie

De statuten van de Vennootschap liggen ter inzage bij de Griffie van de Rechtbank van Koophandel van Antwerpen (België) en op de maatschappelijke zetel. Ze zijn ook terug te vinden op de website, www.agfa.com.

Het Corporate Governance Charter en de Verhandelingscode (Code of Dealing) kunnen worden geraadpleegd op de Investor Relations-pagina's van de website, www.agfa.com. De jaarrekeningen worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

De jaarrekeningen worden elk jaar, samen met de bijbehorende verslagen, meegedeeld aan de aandeelhouders op naam en een ieder die erom verzoekt.

Het Jaarverslag, de statutaire en geconsolideerde jaarrekening, inclusief het verslag van de commissaris, zijn consulteerbaar op de website www.agfa.com en kunnen worden ingezien op de maatschappelijke zetel.

De oproeping voor de Algemene Aandeelhoudersvergadering wordt gepubliceerd in de financiële pers en is tevens beschikbaar op de website. Inzake financiële berichtgeving worden de financiële resultaten en de overige verplichte informatie gepubliceerd op de website van de Vennootschap, in overeenstemming met de richtlijnen van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA).

De besluiten betreffende de benoeming en het ontslag van de leden van de Raad van Bestuur worden bekendgemaakt in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad.

Iedere geïnteresseerde kan zich gratis registreren op www.agfa.com om de persberichten en de verplichte financiële informatie per e-mail te ontvangen.

Het Jaarverslag is op de website, www.agfa.com, beschikbaar in het Nederlands en het Engels.

Het Benoemings- en Remuneratiecomité (BRC) komt minimum drie keer per jaar samen om onder meer voorstellen aan de Raad van Bestuur uit te werken over het remuneratiebeleid en -niveau voor Bestuurders en leden van het Executive Management.

Remuneratieverslag

De remuneratiecriteria beogen het aantrekken, behouden en motiveren van Bestuurders en leden van het Executive Management die voldoen aan het profiel bepaald door de Raad van Bestuur. De remuneratie van de niet-uitvoerende Bestuurders houdt rekening met hun algemene rol van lid van de Raad van Bestuur en met specifieke rollen als Voorzitter van de Raad van Bestuur, Voorzitter of lid van een Comité van de Raad van Bestuur, evenals hun verantwoordelijkheden en tijdsbesteding die daaruit voortvloeien.

Het BRC bepaalt het niveau en de structuur van de remuneratie van de leden van het Executive Management in functie van het aantrekken, behouden en motiveren van gekwalificeerde en deskundige professionelen, rekening houdend met de aard en draagwijdte van hun individuele verantwoordelijkheden.

Remuneratiebeleid

Als algemeen uitgangspunt voor haar remuneratiebeleid voor management gebruikt Agfa een 'marktprijs' die gebaseerd is op de vergelijking tussen het jaarlijks 'Total Target Cash' salaris en de '67ste percentiel van de Algemene Markt'.

'Total Target Cash' is de som van het jaarlijks basissalaris, andere vaste vergoedingen, het 'Global Bonus Plan', verkoopcommissies en andere variabele vergoedingen.

Om de individuele positionering te meten ten aanzien van de Algemene Markt, gebruikt Agfa de CompaRatio, zijnde het percentage dat men verkrijgt indien men het huidige salarispakket deelt door de marktprijs.

Deze positionering laat Agfa toe om:

- een consistente aanpak toe te passen in de verschillende regio's;
- de verschillende rollen binnen Agfa te vergelijken (regionaal of functioneel);
- talent aan te trekken en te behouden door differentiatie van de positionering ten aanzien van het 'midpoint' van de markt;
- de kosten te beheersen; en
- voordeel te halen uit een globale visie op de markt, die niet beperkt is tot enkele vennootschappen.

Om duidelijke informatie te hebben over de markt, gebruikt Agfa zowel de functie-evaluatiemethode als de globale salarisoverzichten van Hay (Korn Ferry Group).

Het globale budget dat is toegelaten voor loonsverhogingen wordt jaarlijks vastgesteld en is gebaseerd op verschillende elementen:

- de globale en lokale financiële situatie van de Vennootschap (kostenbeheersing);
- de gemiddelde positionering van Agfa's populatie ten opzichte van de lokale markt. Om de individuele positionering te meten ten opzichte van de markt, gebruikt Agfa de CompaRatio's;
- de markttrends in elk land (en in sommige gevallen zelfs in deelgebieden);
- de wettelijke verplichtingen;
- het naleven van het loonsverhogingsbudget dat werd toegekend in het of de vorige ja(a)r(en).

Agfa gelooft in 'Betalen voor Prestaties'. Bijgevolg wordt de evolutie van de verloning gebaseerd op de volgende vijf parameters:

- het kritieke karakter van de positie en de beschikbaarheid van specifieke vaardigheden op de markt;
- expertise en prestatie in functie;
- groeipotentieel van de werknemer;
- externe (markt) benchmark: CompaRatio;
- interne benchmark: salaris van peers.

Variabilisering. De 'Total Target Cash' dient in lijn te zijn met Agfa's globaal beleid, en interne en externe billijkheid in een langetermijnvisie. 'Variabele' verloning geeft de collectieve en individuele prestatie weer:

- collectief: door de financiële resultaten van de Agfa-Gevaert Groep, businessgroep of unit in vergelijking met de doelstellingen;
- individueel: door de prestatiebeoordeling.

De leden van het Executive Management komen in aanmerking voor het 'Executive Management Global Bonus Plan'. Dit plan is gebaseerd op drie fases:

- de 'on target' variabele vergoeding als startpunt;
- vastleggen van het Globaal Budget (funding ratio);
- allocatie tussen 'Groepsprestatie' en 'Individuele Prestatie'.

Variabele vergoeding 'on target': de variabele vergoeding 'on target' is een onderdeel van de individuele contracten die onderhandeld worden met de leden van het Executive Management. Het remuneratiebeleid van de Vennootschap voorziet dat de variabele vergoeding 'on target' bij aanwerving van een lid van het Executive Management doorgaans minstens 40% van hun jaarlijks basissalaris uitmaakt.

Vastleggen van het Globaal Budget: een globale bonusenveloppe (of 'funding ratio') wordt vastgelegd op het niveau van de Agfa-Gevaert Groep. De 'bonus funding ratio' bepaalt het deel van de totale-on-target-bonus dat zal worden uitbetaald. De bonusenveloppe wordt verdeeld tussen de businessgroepen op basis van een gewogen multiplicator. De bonusenveloppe is een gesloten enveloppe. Dit betekent dat uitbetaling nooit hoger kan zijn dan de 200% die zal worden uitbetaald wanneer de uiteindelijke EBITDA-resultaten minstens 150% bedragen van de gebudgetteerde EBITDA.

De Raad van Bestuur heeft, op aanbeveling van het Benoemings- en Remuneratiecomité, in 2015 beslist om het Global Bonus Plan van het Executive Management te herzien, met de bedoeling om ook een midden- tot langetermijncomponent op te nemen in dat plan. Vanaf het jaar 2017 was de graduele transitie naar het nieuwe plan volledig verwezenlijkt.

Bijgevolg bestaat het Global Bonus Plan nu uit vier elementen:

- Een 3-jaarlijkse doelstelling die zal worden toegepast voor 25% van de on-target bonus. De 3-jaarlijkse parameter voor 2020 is een combinatie van de omzet en het EBITDA/Verkoop%. Beide elementen zijn gelijkwaardig en worden dus elk toegepast voor 12,5% van de on-target bonus. Voor beide elementen werd een ondergrens (waaronder de uitbetaling 0 is) en een bovengrens (vanaf dewelke de maximale uitbetaling van 200% wordt bereikt) bepaald. Er wordt een lineaire benadering toegepast tussen de onder- en bovengrens.
- Een 2-jaarlijkse doelstelling die eveneens zal worden toegepast voor 25% van de on-target bonus. De 2-jaarlijkse parameter voor 2019 is het EBITDA/Verkoop%. Een ondergrens (waaronder de uitbetaling 0 is) en een bovengrens (vanaf dewelke de maximale uitbetaling van 200% wordt bereikt) werden bepaald. Er wordt een lineaire benadering toegepast tussen de onder- en bovengrens.
- Een 1-jaarlijkse collectieve prestatiedoelstelling zal worden toegepast voor 40% van de on-target bonus. De 1-jaarlijkse parameter is de EBITDA. Een ondergrens (waaronder de uitbetaling 0 is) en een bovengrens (vanaf dewelke de maximale uitbetaling van 200% wordt bereikt) werden bepaald. De uitbetaling is lineair tussen de ondergrens en 130% van de target. Vanaf 131% van de target tot de bovengrens, gebeurt de uitbetaling versneld.
- Jaarlijkse individuele prestatiedoelstellingen die zullen worden toegepast voor 10% van de on-target bonus. De individuele prestatiedoelstellingen kunnen maximaal voor 100% worden gerealiseerd.

Op 23 augustus 2017 heeft de Raad aangekondigd dat het het Executive Management verzocht heeft te bestuderen hoe de HealthCare IT-activiteiten georganiseerd kunnen worden in een alleenstaande structuur en organisatie binnen de Agfa-Gevaert Groep. De implementatie van dit project werd aangevat in het laatste kwartaal van 2017. Gegeven het exceptionele karakter en de aard van dit project en gegeven zijn belang voor de Agfa-Gevaert Groep en zijn stakeholders, heeft de Raad van Bestuur, op aanbeveling van het Nominatie- en Remuneratiecomité, beslist om een uitzonderlijke bonus in het vooruitzicht te stellen voor de leden van het Executive Management indien dit project behoorlijk wordt opgeleverd binnen de afgesproken deadlines. Deze bonus zal bovenop het Global Bonus Plan van het Executive Management komen, doch werd dusdanig opgesteld dat de som van deze uitzonderlijke bonus opgeteld met de bonus waarop de leden van het Executive Management recht hebben op basis van het Global Bonus Plans voor EMM, nooit de maximum pay-out kan overschrijden die voorzien is in het Global Bonus Plan voor het EMM.

Vergoedingen

Raad van Bestuur

Er is geen automatische aanpassing van de vergoedingen voorzien, doch ze worden regelmatig herbekeken om na te gaan of ze nog conform zijn aan het beleid. De laatste aanpassing voor de leden van de Raad van Bestuur dateert van de Jaarvergadering van 2006. De vergoeding van de Voorzitter werd vastgelegd bij zijn benoeming in 2008.

Er wordt een vaste jaarlijkse standaardvergoeding voorzien die verschilt voor de vergaderingen van de Raad van Bestuur enerzijds en de vergaderingen van de Comités anderzijds. Tevens wordt er een onderscheid gemaakt tussen de vergoeding van de Voorzitter en deze van de leden. Deze vergoeding dekt een vooraf bepaald aantal vergaderingen. Bij overschrijding op individuele basis wordt er in een bijkomende vergoeding per bijkomende vergadering voorzien.

Volgende jaarlijkse vaste standaardvergoedingen worden voorzien:

Raad van Bestuur (voor maximaal zeven vergaderingen per kalenderjaar)	
Voorzitter ⁽¹⁾	180.000 Euro
Leden	50.000 Euro
AC (voor maximaal vijf vergaderingen per kalenderjaar)	
Voorzitter	25.000 Euro
Leden	12.500 Euro
BRC (voor maximaal drie vergaderingen per kalenderjaar)	
Voorzitter	15.000 Euro
Leden	7.500 Euro

(1) Deze vergoeding is allesomvattend. Ze omvat dus ook de vergoeding voor het mandaat in het AC alsook eventuele bijkomende vaste vergoedingen zoals van toepassing bij overschrijding van het maximum aantal vergaderingen.

Bijkomende vaste vergoeding

van 2.500 euro voor elke vergadering bovenop het maximale aantal van zeven, vijf of drie per kalenderjaar, afhankelijk of het de vaste vergoeding voor de Raad van Bestuur, het AC of BRC betreft.

Prestatiegebonden remuneratie

De niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen prestatiegebonden remuneratie.

De jaarlijkse individuele remuneratie toegekend aan de leden van de Raad van Bestuur (zowel uitvoerende als niet-uitvoerende) voor de uitoefening van hun mandaat in 2017 is als volgt:

EURO	Raad van Bestuur	Comités	TOTAAL
Dhr. Michel Akkermans ⁽¹⁾	50.000,00	7.500,00	57.500,00
Dhr. Jo Cornu ⁽²⁾	52.500,00	15.000,00	67.500,00
Dhr. Julien De Wilde	180.000,00	-	180.000,00
Dhr. Willy Duron	52.500,00	25.000,00	77.500,00
Mevr. Hilde Laga	50.000,00	12.500,00	62.500,00
Mevr. Viviane Reding	50.000,00	7.500,00	57.500,00
Dhr. Christian Reinaudo ⁽³⁾	52.500,00	-	52.500,00
TOTAAL	487.500,00	67.500,00	555.000,00

(1) Vaste vertegenwoordiger voor PAMICA NV.

(2) Vaste vertegenwoordiger voor MERCODI BVBA.

(3) Uitvoerend bestuurder en vaste vertegenwoordiger voor CRBA Management BVBA.

CEO

De Raad van Bestuur heeft na de Jaarvergadering van 27 april 2010 CRBA Management BVBA, vertegenwoordigd door de heer Christian Reinaldo, aangesteld als Gedelegeerd Bestuurder/CEO.

De overeenkomst met CRBA Management BVBA voorziet geen automatische aanpassing. Deze vergoeding wordt regelmatig herbekeken om na te gaan of ze nog conform is aan het beleid. De vaste jaarlijkse vergoeding van de CEO, CRBA Management BVBA, vertegenwoordigd door de heer Christian Reinaldo, werd vastgelegd op 1.136.800 euro. Deze vergoeding bevat ook bestuurdersvergoedingen van de heer Reinaldo, vanwege mandaten in enkele Agfa-dochtermaatschappijen. Er werd eveneens een jaarlijkse variabele vergoeding 'on target' voorzien van 435.500 euro.

Voor 2017 bedraagt de CEO-vergoeding:

- vaste vergoeding: 1.136.800,00 euro ⁽¹⁾;
- variabele vergoeding: 245.622,00 euro;
- vergoedingen voor vervoer, huur en diverse verzekeringen: 66.731,76 euro.

(1) Incl. vergoedingen uitgekeerd aan de heer Christian Reinaldo voor bestuurdersmandaten in Agfa-entiteiten.

Voor de CEO werden geen pensioen- of groepsverzekeringsbijdragen betaald.

De cash-component van de variabele vergoeding werd voor 50% verdiend op korte termijn (ten hoogste één jaar) en voor 50% op basis van meerjarige doelstellingen.

Executive Committee

Er is geen automatische aanpassing van de vergoedingen voorzien, maar deze vergoedingen worden regelmatig herbekeken om na te gaan of ze nog conform zijn aan het beleid.

De globale vaste brutoremuneratie voor het Exco bedroeg 1.649.868,60 euro in 2017 (exclusief patronale sociale bijdragen). De totale jaarlijkse 'on target' variabele vergoeding bedroeg 824.922,00 euro.

Voor 2017 bedraagt de globale variabele vergoeding 491.141,00 euro (exclusief patronale sociale bijdragen). Voor de leden van het Exco wordt deze vergoeding gedeeltelijk, afhankelijk van hun persoonlijke situatie, omgezet in een pensioenpremie.

Voor deze leden werden pensioenbijdragen betaald voor een bedrag van 293.476,00 euro en 64.126,10 euro onder de vorm van voordelen in natura.

De cashcomponent van de variabele vergoeding werd voor 50% verdiend op korte termijn (ten hoogste één jaar) en voor 50% op basis van meerjarige doelstellingen. De voordelen in natura, die kunnen verschillen van lid tot lid, omvatten: een bedrijfswagen, een representatievergoeding en diverse verzekeringen (bestuurdersaansprakelijkheid, reisbijstand, hospitalisatie, privéongevallen). Er werden in 2017 geen opzegvergoedingen betaald aan het Executive Management. Er is in de overeenkomsten met de leden van het Executive Management geen contractueel terugvorderingsrecht voorzien van de variabele verloning die wordt toegekend op basis van onjuiste financiële gegevens.

Aandelen en opties

Er werden noch aan de CEO, noch aan de leden van het Exco, aandelen toegekend als onderdeel van hun remuneratie. Voor 2017 heeft de Raad van Bestuur ervoor geopteerd, zoals in vorige jaren, geen opties aan het Executive Management toe te kennen. Er zijn geen openstaande aandelenopties meer of andere rechten die werden toegekend aan de leden van het Executive Management om aandelen te verwerven.

Tijdens de Jaarvergadering van 2014 hebben de aandeelhouders besloten om het voorstel goed te keuren van de Raad van Bestuur om onder bepaalde voorwaarden de negende tranche van het 'Long Term Incentive Plan' te activeren. De belangrijkste parameters van deze tranche zijn dat het een Long Term Incentive Plan is voor in aanmerking komende leden van het Executive Management, kaderleden van niveau I en II en bepaalde andere werknemers, waarbij ongeveer 4.060.000 opties toegekend kunnen worden vanaf het ogenblik dat de slotkoers van de aandelen op Euronext Brussels gedurende de laatste 30 kalenderdagen voorafgaand aan de datum van aanbidding hoger is dan 3,45 euro per aandeel. Na reflectie binnen het BRC over de vraag of een aandelenoptieplan nog steeds de best mogelijke vorm van Long Term Incentive Plan is voor de Agfa-Gevaert Groep, heeft de Raad van Bestuur in de loop van 2016 beslist om een 'Stock Appreciation Rights Bonus'-plan te lanceren. Bijgevolg werden er nog steeds geen aandelenopties toegekend onder de negende tranche van het Long Term Incentive Plan. De CEO en de leden van het Exco waren geen begunstigden van de eerste en voorlopige enige tranche van het 'Stock Appreciation Rights Bonus'-plan.

Verbrekingsvergoeding

De bepalingen in verband met verbreking in de contracten van de verschillende leden van het uitvoerend management, kunnen als volgt samengevat worden:

De Raad van Bestuur kan de benoeming van CRBA Management BVBA, vertegenwoordigd door de heer C. Reinaudo, met onmiddellijke ingang intrekken. In dat geval heeft CRBA Management BVBA recht op een schadevergoeding gelijk aan negen maanden remuneratie.

Het bedrag is te berekenen op basis van het vaste inkomen dat CRBA Management BVBA en de heer Christian Reinaudo jaarlijks wereldwijd van de Agfa-Gevaert Groep ontvangen, met uitzondering van enige bestuurdersvergoeding betaald door Agfa-Gevaert NV aan CRBA Management BVBA of aan de heer Reinaudo. Indien er een intrekking van benoeming zou gebeuren op basis van een ernstige fout (vastgesteld en bevestigd via een bepaalde interne procedure van de Raad van Bestuur), is er geen schadevergoeding verschuldigd.

In het geval van een beëindiging van het contract door de Vennootschap (en met uitzondering van een ernstige fout), hebben de heren Hoornaert en Thijs recht op een opzegtermijn berekend conform het minimum voorzien in art. 82§5 van de wet van 3 juli 1978 (drie maanden per vijf jaar anciënniteit, met een minimum van 12 maanden voor de heer Hoornaert), gecorrigeerd, in voorkomend geval, in overeenstemming met de voorzieningen van de Wet van 26 december 2013. De heer Vanhooren heeft geen expliciete contractuele verbrekingsclausule en valt onder de toepassing van de algemene Belgische wetgeving terzake. In het geval van een beëindiging van het contract door de Vennootschap (en met uitzondering van een ernstige fout), heeft de heer Delagaye recht op een opzegtermijn berekend op basis van een zeker schema, gecorrigeerd, in voorkomend geval, in overeenstemming met de voorzieningen van de Wet van 26 december 2013. Dit schema voorziet in een minimale opzegtermijn van zes maanden en een maximum van 15 maanden bij pensionering.

In de gevallen dat ze zich dienen te houden aan het contractuele niet-concurrentiebeding, hebben de heren Hoornaert, Vanhooren, Delagaye en Thijs bovendien recht op een bijkomende schadevergoeding gelijk aan 75% van de brutoremuneratie voor de 12 maanden van het niet-concurrentiebeding.

Tijdens haar vergadering van 23 januari 2018 heeft de Raad van Bestuur, op voorstel van het Benoemings- en Remuneratiecomité, beslist dat de heer Kris Hoornaert bij zijn vertrek in aanmerking komt voor een vertrekvergoeding berekend op basis van de voorwaarden voorzien in zijn arbeidsovereenkomst. De impact die de uitvoering van het transformatieproject zal hebben op de functie van CFO binnen de Agfa-Gevaert Groep werd door de Raad van Bestuur aangehaald ter verantwoording van deze beslissing.

Woordenlijst

AOX

De som van de organische halogeenvverbindingen in water die onder gestandaardiseerde omstandigheden kunnen geabsorbeerd worden door geactiveerde koolstof.

Augmented Intelligence

Technologie ontworpen als aanvulling op de menselijke intelligentie. Zo kan AI-technologie ingezet worden om enorme datastromen te analyseren met als doel snel en efficiënt patronen en verbanden te vinden.

backsheet

Een fotovoltatische backsheet is ontworpen om de inwendige onderdelen – vooral dan de zonnecellen en de elektrische onderdelen – van een zonnepaneel te beschermen tegen de invloeden van buitenaf. Daarnaast doet de backsheet dienst als een elektrische isolator. Deze twee functies zijn van vitaal belang. Zonnepanelen werken met hoge voltages en de silicone zonnecellen en verbindingen zijn zeer gevoelig voor degradatie. Een goede backsheet heeft zo een grote invloed op de performantie en de levensduur van een zonnepaneel.

beeldverwerkingssoftware

Deze software analyseert digitale medische beelden en past automatisch beeldverbeteringstechnieken toe om alle details beter in beeld te brengen. Ze verbetert de workflow in de radiografieafdelingen en ze geeft de radioloog de mogelijkheid om sneller en accurater te werken. Agfa HealthCare's MUSICA-software wordt algemeen erkend als een norm in deze markt.

capacitieve sensor

Een capacitieve sensor detecteert alles wat geleidbaar is of wat een andere diëlektriciteit heeft dan lucht. Capacitieve sensoren vervangen mechanische drukknoppen.

chemievrije drukplaat

Een drukplaat die na de belichting geen extra chemische behandelingen nodig heeft.

Clinical Information System (CIS)

Deze uitgebreide, geïntegreerde IT-systemen zijn ontworpen voor het verzamelen, opslaan, bewerken en beschikbaar maken van klinische informatie met belang voor de zorgverstrekking. Clinical Information Systems kunnen beperkt zijn tot een bepaald vakgebied (bv. IT-systemen voor de laboratoria, systemen voor het beheer van electrocardiogrammen), maar er bestaan ook uitgebreide systemen die betrekking hebben op vrijwel alle klinische informatie (bv. elektronische patiëntendossiers of electronic patient records).

CO₂

Koolstofdioxide; komt vrij bij de verbranding van organische brandstof.

computed radiography (CR)

Technologie waarbij röntgenbeelden gemaakt worden met conventionele röntgenapparatuur, maar waarbij de beelden vastgelegd worden op herbruikbare platen, in plaats van op röntgenfilm. De informatie op de platen wordt gelezen door een digitizer, wat een digitaal beeld oplevert. Aangepaste beeldverwerkingssoftware (zoals Agfa HealthCare's MUSICA) kan gebruikt worden om de kwaliteit van de beelden automatisch te optimaliseren voor het stellen van diagnoses. De digitale beelden kunnen ook aangevuld worden met manuele input (aantekeningen, afmetingen, ...). Ze worden beheerd en gearcheerd op een Picture Archiving and Communication System. zie ook direct radiography

computer-to-film (CtF)

Een proces waarbij de pagina's of de illustraties van drukwerk – bijvoorbeeld de pagina's van kranten of magazines – rechtstreeks vanaf computerfiles digitaal belicht worden op een (transparante) film. De films worden dan chemisch ontwikkeld en gebruikt om drukplaten te maken. zie ook computer-to-plate

computer-to-plate (CtP)

Een proces waarbij de pagina's of de illustraties van drukwerk – bijvoorbeeld de pagina's van kranten of magazines – rechtstreeks vanaf computerfiles digitaal belicht worden op drukplaten, zonder dat daarbij film nodig is. zie ook computer-to-film

CT (computertomografie of computed tomography)

Een CT-scanner gebruikt een reeks röntgenstralen om 'beeldschijven' van het lichaam te maken. Agfa's product-portfolio bevat geen CT-scanners, maar zijn Picture Archiving and Communication Systems worden gebruikt voor het beheer en de 3D-visualisatie van de digitale beelden. Met Agfa's hardcopyprinters kunnen hoogkwalitatieve afdrukken van de beelden gemaakt worden.

CtF

zie computer-to-film

CtP

zie computer-to-plate

CZV

Chemisch zuurstofverbruik: de hoeveelheid zuurstof die nodig is voor de chemische oxidatie van in water aanwezige stoffen.

digitale radiografie

Een vorm van röntgenonderzoek waarbij digitale technologie gebruikt wordt in plaats van traditionele fotografische röntgenfilm. De meest gebruikelijke technologieën voor digitale radiografie zijn computed radiography en direct radiography.

direct radiography (DR)

Radiografische technologie die röntgenenergie omzet in digitale gegevens zonder als tussenstap gebruik te maken van film of platen voor het vastleggen van beelden. Deze digitale data genereren een diagnostisch beeld op een PC. Het feit dat het om digitale gegevens gaat, opent een hele reeks mogelijkheden op het gebied van beeldoptimalisering en -aanvulling en van archivering op Picture Archiving and Communication Systems.

DR-systemen worden meestal gebruikt in gecentraliseerde radiologieomgevingen.

zie ook computed radiography

drukplaat

- voor computer-to-film-technologie

Drukplaten die bestaan uit een hoogkwalitatief aluminium-substraat en een deklaag die ontworpen is om te weerstaan aan relatief hoge hoeveelheden ultraviolette energie (UV). Een belichte film wordt vacuüm in contact gebracht met een plaat. De UV-lichtbron kopieert de gegevens van de film op de plaat. De afbeeldingen en tekst zijn de opake delen van de film, de rest is transparant. Het UV-licht treft de plaat alleen waar de film transparant is. Een chemisch ontwikkelingsprocédé etst de belichte delen van de plaat, terwijl de niet-belichte delen onveranderd blijven. De inkt hecht zich aan de belichte – of chemisch behandelde – delen tijdens het drukproces.

- voor computer-to-plate-technologie

Drukplaten die bestaan uit een hoogkwalitatief geruwd en geanodiseerd aluminiumsubstraat en een deklaag (uit zilver of fotopolymeer) die duizend keer gevoeliger is dan die van CtF-platen. De lasers die gebruikt worden voor het belichten van deze platen werken met thermische energie of zichtbaar licht. De deklaag reageert op de laserenergie waardoor chemische/fysische veranderingen aan het oppervlak van de plaat ontstaan. Net als de CtF-platen worden de CtP-platen daarna ontwikkeld om een plaat te creëren waarmee gedrukt kan worden. Bij enkele technologieën is er geen ontwikkeling van de plaat meer nodig.

drukproef

De drukproef die door de klant (de koper van drukwerk) wordt goedgekeurd. Ze toont hoe de kleuren door de drukpers weergegeven zullen worden. De drukker gaat dus een 'contract' over de kleurendruk aan met de klant. Deze weergave van het uiteindelijke resultaat wordt mogelijk gemaakt door Agfa Graphics' hoogtechnologische softwaresystemen voor kleurenbeheer.

drukvoorbereiding (of prepress)

De voorbereiding en verwerking van beelden, tekst en documentgegevens voordat ze op drukplaten overgebracht worden, inclusief het scannen met hoge resolutie van beelden, de separatie van kleuren, de verschillende types van drukproeven, enz.

e-health

Term voor het gebruik van informatie- en communicatietechnologie in de gezondheidszorgsector.

Electronic Health Record (EHR)

Wanneer het Electronic Patient Record van een persoon gekoppeld wordt aan zijn/haar niet-medische elektronische dossiers van organisaties als overheden en verzekeringsmaatschappijen, ontstaat een EHR.

Electronic Patient Record (EPR)

Het elektronisch alternatief voor het patiëntendossier op papier. Het EPR bevat alle gegevens van een patiënt, waaronder demografische info, de onderzoekopdrachten en -resultaten, laboratoriumrapporten, radiologische beelden en rapporten, behandelingsplannen, speciale dieetvereisten, enz. Het kan eenvoudig in het hele ziekenhuis en eventueel zelfs daarbuiten geraadpleegd worden.

Enterprise Imaging

Agfa HealthCare's Enterprise Imaging-platform verenigt afdelingsgebonden PACS, RIS, geavanceerde 3D-functionaliteiten, spraakherkenning, archivering, viewer- en mobiele functionaliteiten. De oplossing verbetert en versnelt het nemen en terugvinden van beelden, optimaliseert de efficiëntie en de prestatie, verbetert de patiëntenzorg en maakt samenwerking mogelijk over afdelingen, ziekenhuizen en regio's heen.

flexodruk

Druktechniek waarbij flexibele, rubberen of kunststof drukplaten bevestigd worden op drukrollen. De inkt wordt op de drukplaten aangebracht, die dan als een stempel tegen het papier of ander substraat gedrukt worden.

gedrukte schakeling (printed circuit board of PCB)

Een dunne plaat (ook bord genoemd) waarop chips en andere elektronische componenten bevestigd worden. Computers bevatten een of meer borden. Gedrukte schakelingen worden ook printplaten of printed circuit boards genoemd.

geïntegreerde zorgsystemen

Deze systemen integreren alle zorgaanbieders, overheidsdiensten en ziekenfondsen, patiënten en andere betrokkenen van hele regio's en landen in een virtueel netwerk. Ze verzamelen en analyseren data van alle betrokkenen om mogelijke zorggerelateerde complicaties – zoals onder- en overcapaciteit in ziekenhuizen en medische fouten – te voorspellen en te voorkomen. Ze kunnen een belangrijke rol spelen in het beheer van chronische ziektes en ze kunnen het mogelijk maken om gezondheidsproblemen die zich in een populatie ontwikkelen in een vroeg stadium te ontdekken.

grootformaatprinter

Ook breedformaatprinter genoemd. Digitale printer die op vellen of rollen van 24 inch/60 cm of breder drukt.

hardcopy

Een hardcopy is de uitgeprinte versie van een digitaal beeld. De hardcopy-printers van Agfa HealthCare kunnen medische beelden printen die afkomstig zijn van verschillende bronnen: CT-scanners, MRI-scanners, systemen voor computed radiography (CR) en direct radiography (DR),... Agfa's gamma bevat zowel zogenaamde 'natte' als 'droge' printers. Natte lasertechnologie maakt gebruik van waterige chemische oplossingen voor de ontwikkeling van het beeld. De milieuvriendelijke droge technologie print het beeld rechtstreeks van de computer op een speciale film door middel van thermische effecten.

Hospital Information System (HIS)

Deze uitgebreide, geïntegreerde IT-systemen beheren de medische, administratieve, financiële, en legale aspecten van een zorgorganisatie.

inkjet(systeem)

Elke printer die extreem kleine inktdruppels op het papier aanbrengt om een beeld te creëren. Het kan gaan van kleine apparaten voor gebruik in kantoren, over middelgrote printers voor bijvoorbeeld het printen van posters tot grote systemen voor industriële toepassingen.

membraan

Een dunne, flexibele laag van een materiaal dat ontworpen is om componenten van een oplossing van elkaar te scheiden.

membraanschakelaar

Een membraanschakelaar is een elektrische schakelaar om een circuit aan of uit te schakelen. Membraanschakelaars zijn interfaces tussen gebruiker en apparaat. Het kunnen zowel heel eenvoudige schakelaars zijn, zoals verlichtingsschakelaars, als heel complexe, zoals membraankeyboards en schakelpanelen voor computers.

modaliteiten

Hiermee worden in dit verslag de verschillende beeldvormingssystemen bedoeld, waaronder radiografieapparatuur, MRI-scanners en CT-scanners. Deze systemen kunnen worden aangesloten op een Picture Archiving and Communication System (PACS) van Agfa HealthCare.

MRI (Magnetic Resonance Imaging)

De MRI-scanner creëert een magnetisch veld rond de patiënt. Het systeem produceert beelden door radiogolven te pulseren, gericht op de te onderzoeken lichaamsdelen. Agfa HealthCare's productportfolio bevat geen MRI-scanners, maar zijn Picture Archiving and Communication Systems (PACS) worden gebruikt om de digitale beelden te beheren en te visualiseren. Met Agfa HealthCare's hardcopy-printers kunnen hoogkwalitatieve afdrukken van de beelden gemaakt worden.

N

Stikstof.

niet-destructief materiaalonderzoek

Bij deze onderzoeksmethode worden de structuur en de tolerantie van materialen gecheckt zonder ze te beschadigen of te vervormen.

NO_x

Stikstofoxide; komt bijvoorbeeld tot stand door verbranding met lucht.

offsetdruk

Druktechniek waarbij dunne aluminium drukplaten om een cilinder gebogen worden. Al roterend nemen de drukplaten op de juiste plaatsen respectievelijk inkt of water aan. De inkt wordt overgebracht op een rubberen doek dat op een tweede cilinder is bevestigd. Vervolgens wordt de inkt van het rubber op het te bedrukken oppervlak overgebracht.

OHSAS 18001

Internationale norm voor gezondheids- en veiligheidsbeheersystemen. OHSAS staat voor Occupational Health and Safety Assessment System.

P

Fosfor.

PACS

zie Picture Archiving and Communication System

PET (polyethyleentereftalaat of polyester)

Polyethyleentereftalaat of polyester wordt geproduceerd op basis van ethyleenglycol en tereftaalzuur. Het is de basisgrondstof voor het substraat van fotografische film. Het wordt gecoat met verschillende types van chemische lagen voor, bijvoorbeeld, medische of grafische doeleinden.

Picture Archiving and Communication System (PACS)

PACS-systemen waren oorspronkelijk bedoeld om de diagnostische beelden van radiologieafdelingen efficiënt te archiveren en ter beschikking te stellen van de gebruikers. Dankzij specifieke softwareontwikkelingen zijn Agfa HealthCare's systemen ook geschikt gemaakt voor gebruik in andere ziekenhuisafdelingen, zoals cardiologie, orthopedie en vrouwengeneeskunde. Uitgebreide PACS-systemen kunnen alle ziekenhuisafdelingen die intensief met beelden werken in een netwerk verbinden. Met Agfa HealthCare's MUSICA-software kunnen beelden op het PACS-systeem bewerkt en geoptimaliseerd worden.

plaatbelichter

Een plaatbelichter 'kopieert' op een digitale manier gegevens van de computer op drukplaten, die dan ontwikkeld en op de drukpers geplaatst worden.

polymeer

Een polymeer is een grote molecule die is opgebouwd uit aan elkaar gekoppelde kleinere eenheden (monomeren). Er bestaan zowel natuurlijke (bv. eiwitten en rubber) als synthetische (bv. plastic, nylon) polymeren. Geleidende polymeren geleiden elektriciteit. Orgacon™ is de merknaam voor Agfa Specialty Products' productlijn op basis van geleidende polymeren.

Radiology Information System (RIS)

RIS zijn computergestuurde oplossingen voor de planning, de follow-up en de communicatie van alle gegevens over patiënten en hun onderzoeken in de radiologieafdeling, startend vanaf het moment dat een onderzoek werd aangevraagd tot en met het rapport van de radioloog. Het RIS hangt nauw samen met het Picture Archiving and Communication System (PACS) (voor de beelden die deel uitmaken van de onderzoeken).

rasteren

Het creëren van een patroon van punten van verschillende grootte, gebruikt om kleuren- of grijswaardenbeelden weer te geven. Er bestaan verschillende rastertechnologieën.

reactieve monomeren

Moleculen met een laag moleculair gewicht die kunnen reageren met identieke of verschillende moleculen met een laag moleculair gewicht om polymeren te vormen.

regeneratieve thermische oxidatie (RTO)

Behandelingsmethode voor het verwijderen van vluchtige organische stoffen (VOS) uit industriële emissies.

RFID-antenne

RFID staat voor Radio Frequency Identification, of identificatie met radiogolven. Het staat voor de techniek van automatische identificatie waarbij gebruik gemaakt wordt van radiosignalen om informatie uit te sturen vanuit zogenaamde tags die vastgehecht zijn aan voorwerpen of ingebouwd zijn in ID-kaarten. Er is geen fysiek contact nodig tussen de tag en het identificatieapparaat omdat de gegevens overgedragen worden via een antenne die eveneens in – bijvoorbeeld – de ID-kaart ingebed zit.

UV LED-inkt

UV LED-inkt (of UV LED curable ink) bestaat vooral uit acryl-monomeren. Na het drukken wordt de inkt door een hoge dosis UV LED-licht getransformeerd tot een harde gepolymeriseerde film. UV LED staat voor ultraviolet light emitting diode (ultraviolette lichtgevende diode). UV LED-inkt droogt onmiddellijk, kan gedrukt worden op een grote verscheidenheid aan dragers en zorgt voor een heel duurzaam beeld. Hij bevat geen schadelijke bestanddelen zoals VOS (Vluchtige Organische Stoffen) of solventen en hij verdampt niet.

VAS

Vluchtige anorganische stoffen.

VNA

Vendor neutral archive.

VOS

Vluchtige organische stoffen.

workflowsoftware

Software die operatoren in staat stelt het drukvoorbereidingsproces te controleren via een interface. Hij stroomlijnt de opdrachten door de individuele stappen in het drukvoorbereidingsproces te automatiseren, wat tijd bespaart en kosten reduceert.

zeefdruk

Drukproces waarbij de inkt door een metalen of nylon zeef op het papier wordt gegoten. De zeef is door middel van sjablonen waterdicht gemaakt op de plaatsen waar het papier niet bedrukt moet worden.

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2013-2017

MILJOEN EURO	2013	2014	2015	2016	2017
Opbrengsten	2.865	2.620	2.646	2.537	2.443
Kostprijs van verkopen	(2.031)	(1.813)	(1.804)	(1.680)	(1.629)
Brutowinst	834	807	842	857	814
Verkoopkosten	(361)	(336)	(352)	(344)	(336)
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	(146)	(146)	(144)	(141)	(144)
Algemene beheerskosten	(177)	(172)	(170)	(167)	(169)
Overige bedrijfsopbrengsten	163	90	110	98	71
Overige bedrijfskosten	(150)	(107)	(125)	(137)	(98)
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten	163	136	161	166	138
Renteopbrengsten/(-kosten) - netto	(17)	(15)	(11)	(8)	(7)
Overige financiële opbrengsten/(kosten) - netto	(54)	(44)	(63)	(43)	(32)
Nettofinancieringslasten	(71)	(59)	(74)	(51)	(39)
Aandeel van de Groep in het nettoresultaat van geassocieerde deelnemingen - na winstbelastingen	-	-	-	-	(1)
Winst (verlies) voor belastingen	92	77	87	115	98
Winstbelastingen	(43)	(18)	(16)	(35)	(53)
Winst (verlies) over de verslagperiode	49	59	71	80	45
Winst (verlies) toewijsbaar aan:					
Aandeelhouders van de Onderneming	41	50	62	70	37
Minderheidsbelangen	8	9	9	10	8
WINST PER AANDEEL					
Gewone winst per aandeel (euro)	0,25	0,30	0,37	0,42	0,22
Verwaterde winst per aandeel (euro)	0,25	0,30	0,37	0,42	0,22

GECONSOLIDEERDE BALANS 2013-2017

MILJOEN EURO	31 december 2013
ACTIVA	
Vaste activa	1.066
Immateriële activa en goodwill	618
Materiële vaste activa	242
Financiële activa	11
Uitgestelde belastingvorderingen	195
Vlottende activa	1.502
Voorraden	542
Handelsvorderingen	585
Actuele belastingvorderingen	95
Overige vorderingen en overige vlottende activa	126
Overlopende rekeningen	25
Derivaten	3
Geldmiddelen en kasequivalenten	126
TOTAAL ACTIVA	2.568
EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	
Eigen vermogen	368
Toewijsbaar aan aandeelhouders van de Onderneming	325
Maatschappelijk kapitaal	187
Uitgiftepremies	210
Ingehouden winsten	664
Overige reserves	(91)
Valutakoersverschillen	(28)
Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding: herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen	(617)
Toewijsbaar aan minderheidsbelangen	43
Langlopende verplichtingen	1.397
Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding	1.002
Overige personeelsvergoedingen	11
Rentedragende verplichtingen	319
Voorzieningen	11
Overlopende rekeningen	1
Uitgestelde belastingverplichtingen	53
Kortlopende verplichtingen	803
Rentedragende verplichtingen	24
Voorzieningen	160
Handelsschulden	239
Uitgestelde opbrengsten en vooruitbetalingen	121
Actuele belastingverplichtingen	54
Overige te betalen posten	95
Personeelsbeloningen	97
Overige verplichtingen	3
Derivaten	10
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	2.568

GECONSOLIDEERDE BALANS 2013-2017

MILJOEN EURO	31 december 2014	31 december 2015	31 december 2016	31 december 2017
ACTIVA				
Vaste activa	1.039	1.064	1.066	985
Immateriële activa en goodwill	615	622	621	589
Materiële vaste activa	234	214	198	190
Geassocieerde deelnemingen	1	1	6	5
Overige financiële activa	16	16	10	11
Handelsvorderingen	-	6	12	14
Vorderingen uit leaseovereenkomsten	-	49	57	55
Overige activa	-	4	13	6
Uitgestelde belastingvorderingen	173	152	149	115
Vlottende activa	1.509	1.338	1.286	1.248
Voorraden	512	512	483	487
Handelsvorderingen	538	509	493	503
Actuele vorderingen uit winstbelastingen	62	64	64	63
Overige belastingvorderingen	45	26	25	23
Vorderingen uit leaseovereenkomsten	-	33	30	30
Overige vorderingen	103	24	13	14
Overige activa	51	40	45	44
Derivaten	2	2	4	16
Geldmiddelen en kasequivalenten	196	123	129	68
Vaste activa aangehouden voor verkoop	-	5	-	-
TOTAAL ACTIVA	2.548	2.402	2.352	2.233
EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN				
Eigen vermogen	146	268	252	307
Toewijsbaar aan aandeelhouders van de Onderneming	93	228	215	275
Maatschappelijk kapitaal	187	187	187	187
Uitgiftepremies	210	210	210	210
Ingehouden winsten	709	771	841	878
Overige reserves	(92)	(92)	(79)	(69)
Valutakoersverschillen	(16)	(7)	32	(8)
Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding: herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegd pensioenregelingen	(905)	(841)	(976)	(923)
Toewijsbaar aan minderheidsbelangen	53	40	37	32
Langlopende verplichtingen	1.443	1.363	1.382	1.241
Verplichtingen wegens vergoedingen na uitdiensttreding	1.267	1.185	1.264	1.149
Overige personeelsvergoedingen	12	9	13	13
Rentedragende verplichtingen	125	137	74	47
Voorzieningen	14	6	4	5
Handelsschulden	-	4	6	4
Overlopende rekeningen	2	1	2	2
Uitgestelde belastingverplichtingen	23	21	19	21
Kortlopende verplichtingen	959	771	718	685
Rentedragende verplichtingen	197	44	37	39
Voorzieningen	87	81	74	66
Handelsschulden	230	202	219	220
Uitgestelde opbrengsten en vooruitbetalingen	125	141	141	128
Actuele verplichtingen uit winstbelastingen	61	60	56	53
Overige belastingverplichtingen	63	45	37	34
Overige te betalen posten	49	46	11	12
Personeelsbeloningen	129	130	132	128
Overige verplichtingen	4	5	3	3
Derivaten	14	17	8	2
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	2.548	2.402	2.352	2.233

Gedurende 2016 heeft de Groep het boekhoudkundig beleid consequent toegepast dat ook in voorgaande jaren gold, met uitzondering van de weergave van de handelsvorderingen, de handelsschulden, de vorderingen uit leaseovereenkomsten en de overige activa. Vanaf 31 december 2016 presenteert de Groep deze balansposten als vaste activa/langlopende verplichtingen ten belope van het deel dat langer dan 12 maanden na balansdatum verschuldigd is. Vergelijkende informatie over 2015 werd aangepast aan deze nieuwe voorstellingswijze. Bovendien heeft de Groep de boekhoudkundige behandeling van de toegezegde bijdrageregelingen met gewaarborgd rendement aangepast. Daardoor steeg de nettoverplichting wegens vergoedingen na uitdiensttreding op 31 december 2016 met 4 miljoen euro, wat voor hetzelfde bedrag een effect had op de niet-gerealiseerde resultaten.

GECONSOLIDEERDE KASSTROOMOVERZICHTEN 2013-2017

MILJOEN EURO	2013	2014	2015	2016	2017
Winst/(verlies) over het boekjaar	49	59	71	80	45
Aanpassingen voor:					
Afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen	86	69	61	72	56
- Wijzigingen in de reële waarde van derivaten	(1)	-	(2)	2	(2)
- Toegekende subsidies	(10)	(9)	(9)	(8)	(9)
- (Winsten)/verliezen uit de verkoop van vaste activa	(1)	(1)	(4)	(12)	1
- Nettofinancieringslasten	71	59	74	51	39
- Aandeel van de Groep in het nettoresultaat van geassocieerde deelnemingen - na winstbelastingen	-	-	-	-	1
- Winstbelastingen	43	18	16	35	53
	237	195	207	220	184
Wijzigingen in:					
- Voorraden	73	46	5	34	(26)
- Handelsvorderingen	26	64	31	25	(38)
- Handelsschulden	(36)	(5)	(27)	(18)	7
- Uitgestelde opbrengsten en ontvangen vooruitbetalingen	(11)	(3)	9	(5)	(5)
- Overige kortlopende activa en verplichtingen	1	(15)	10	(22)	5
- Langlopende voorzieningen	(158)	(89)	(85)	(70)	(58)
- Kortlopende voorzieningen	(10)	(18)	(7)	(2)	(8)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	122	175	143	162	61
Betaalde belastingen	(15)	(24)	6	(20)	(22)
Nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten	107	151	149	142	39
Ontvangen rente	2	2	2	1	1
Ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	2	4	2	2	2
Ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa	4	4	7	6	4
Ontvangsten uit de verkoop van activa aangehouden voor verkoop	-	-	-	14	-
Investerings in immateriële activa	(2)	(1)	(2)	(4)	(3)
Investerings in materiële vaste activa	(38)	(36)	(35)	(40)	(43)
Ontvangsten uit de leaseportfolio	11	6	(5)	(6)	-
Overnames	-	-	(7)	0	(2)
Wijzigingen in overige investeringsactiviteiten	-	(6)	4	(3)	1
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	(21)	(27)	(34)	(30)	(40)
Betaalde rente	(19)	(17)	(18)	(9)	(9)
Betaalde dividenden aan minderheidsbelangen	-	(5)	(25)	(12)	(10)
Kapitaalverhoging	-	-	-	-	-
Leningen	(70)	(22)	(137)	(72)	(23)
Overige financieringskasstroom	11	(11)	(7)	(15)	(13)
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	(78)	(55)	(187)	(108)	(55)
Nettowijziging in geldmiddelen en kasequivalenten	8	69	(72)	4	(56)
Geldmiddelen en kasequivalenten bij het begin van het jaar	125	125	194	122	127
Impact van valutakoersverschillen	(8)	-	-	1	(3)
Geldmiddelen en kasequivalenten per einde boekjaar	125	194	122	127	68

Notering	AANDELENBEURS VAN BRUSSEL
Reuters Ticker	AGFAt.BR
Bloomberg Ticker	AGFB: BB/AGE GR
Datastream	B:AGF

AANDELENINFORMATIE	
Eerste notering	1 juni 1999
Aantal uitstaande aandelen op 31 december 2017	167.751.190
Beurskapitalisatie op 31 december 2017	652 miljoen euro

Aandeelhoudersstructuur (23 maart 2018)

Op grond van de informatie waarover de Vennootschap beschikt ingevolge transparantieverklaringen die overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen ter zake werden ontvangen, zijn de belangrijkste aandeelhouders momenteel:

- **Classic Fund Management AG** met tussen 3% en 5% van de uitstaande aandelen sinds 1 januari 2017;
- **Dimensional Fund Advisors LP** met tussen 3% en 5% van de uitstaande aandelen sinds 5 september 2011;
- **Norges Bank** met tussen 3% en 5% van de uitstaande aandelen sinds 2 januari 2018.
- **Capfi Delen Asset Management nv** met tussen 3% en 5% van de uitstaande aandelen sinds 20 maart 2018.

Aangezien de Vennootschap momenteel in het bezit is van 2,39% eigen aandelen, ligt de 'free float' momenteel tussen 77,61% en 85,61%.

EURO	2013	2014	2015	2016	2017
Winst per aandeel	0,25	0,30	0,37	0,42	0,22
Nettobedrijfskasstroom per aandeel	0,64	0,90	0,89	0,85	0,23
Brutodividend	-	-	-	-	-
Beurskoers aan het einde van het jaar	1,76	2,09	5,24	3,673	3,887
Hoogste beurskoers van het jaar	1,76	2,78	5,40	5,117	4,934
Laagste beurskoers van het jaar	1,28	1,73	1,994	2,609	3,601
Gemiddelde volume verhandelde aandelen/dag	279.601	260.663	389.059	438.204	269.123
Gewogen gemiddelde aantal uitstaande gewone aandelen	167.751.190	167.751.190	167.751.190	167.751.190	167.751.190

Contactadres voor de aandeelhouder

Afdeling Investor Relations
Septestraat 27, B-2640 Mortsel, België

Tel. +32-(0)3-444 7124

Fax +32-(0)3-444 4485

viviane.dictus@agfa.com

www.agfa.com/investorrelations

FINANCIËLE KALENDER 2018

Jaarlijkse Algemene Vergadering	8 mei 2018
Resultaten eerste kwartaal 2018	8 mei 2018
Resultaten tweede kwartaal 2018	22 augustus 2018
Resultaten derde kwartaal 2018	7 november 2018

Uitgegeven door Agfa-Gevaert NV
Corporate Communication
Septestraat 27, B-2640 Mortsel, België

T +32 3 444 71 24

www.agfa.com

Agfa, de Agfa-rombus en andere vermelde Agfa-producten en -diensten zijn geregistreerde handelsmerken van de Agfa Groep. Ze kunnen in bepaalde jurisdicties geregistreerd zijn in naam van Agfa, België, of een van zijn filialen. Alle andere handelsmerken, productnamen en bedrijfsnamen of -logo's die in dit verslag vermeld worden, zijn eigendom van hun respectieve eigenaars.

Vormgeving
Mathildestudios, Grembergen (België)

1867 2017